
NAZIONALE
VITT. EMANUELE
ROMA
M 8
36 O
24

TRACTATUS MORALIS,

TITULOS

Pro promovendis ad Ecclesiasticos Ordines,

EXPENDENS,

Juxta novissimam Constitutionem Sanctissimi D.N. INNOCENTII XII. Quæ incipit: *Speculatores Domus Israël.* Pridie Nonas Novembris, M.DC.XCIV. expeditam.

Quam ad unguem transcriptam in principio reperies.

AUCTORE

REV. P. Fr. JOSEPH MORENO

Ord.SS.Trinitatis Redempt. Captivorum, Provinciæ Aragoniæ Numerali Mag., ac Ex-Definitore, Academiæ Cæsar-Augustanæ Theologiæ Doctore, necnon Archiepiscopatus Cæsar-Augustani Synodali Examinatore.

ROMÆ, Ex Typographia Antonii de Rubeis, propè S. Sylvestrum de Capite in via Vitis. MDCXCIX.

SUPERIORUM PERMISSU.

Reverendissimo P. N. ac Domino

FR. JOSEPH DE TOLEDO,

In Sacra Theologia Magistro, Illustriss. Hispaniarum Nuntii Theologo, ac Examinatori, Majestatis Catholicæ Caroli II. à concionibus, Provinciæ utriusque Castellæ, & Legionis Patri, totiusque Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum Majori, ac Generali Ministro.

ON æquè, imo minus, deflectit ingenia (Reverendissime Domine *) volumina exarare, quam pro conscriptis Hyperaspistes excerpere: Etenim calamum Materiæ coaptando, Scriptoris muneri fecit quis satis; ast pro Patrocinio eligendo, congruit, quod Opus Mœcenati consentiat, talitèr quod nec ipsi obsistat, nec ut indignum insensare Patronum possit. Postrema hac speculatione concussus, pavidus resilebam, ne magnitudinem Tuam haccine Opella offunderem potius, quam offirmarem, quando quidem fas non est, Magna componere parvis. Sed fastigium, quod Opella, ob suam exiguitatem, pertingere nec potest, reptando, fimbriam, saltem tuam rimari, non erubescit, auxilio fræta Magni illius Athanasii Interpretis, qui has inter angustias obvolutus, humanitateque Mœcenatis recreatus, sic prorupit:* Is liber ex studiis tuis dedica Viro de te & omnibus ingeniis merito; qui in maximis fortunis humanissimus est; in summo fastigio sine faustu, in admirabili auctoritate non imperiosissimus, sed indulgentissimus, cui nihil magis est in votis, quam omnium ordinum gratiam vel tenere, vel

mereri: Atque ita tempera tuam Dedicationem, ut nullas laudes, tametsi verissimas, ei adscribas, unde viro gratiarum, & benevolentiæ studiosissimo aliqua invidia, quam obique vitat, suboriri possit. *Te in maximis fortunis humanissimum experimur, in summo fastigio sine faustu suspicimur, in admirabili auctoritate indulgentissimum conspicamur: Viam huic Opellæ singulares hææ gratiæ pandant, & quæ ad maximam fortunam, fastigium summum, admirabilemque auctoritatem, ut pote puerula, scandere non valet, ad Te, qua humanissimus, sine faustu, indulgentissimusque es, pervasisse lætetur; atque hujusmodi non solum adumbrata, verum & ad summum verticem exaltata glorietur: Verbi æterni exemplo, quod cum ad assumendam terrigenam naturam exinaniverit se, ut loquitur Paulus, exinanitione memoratam naturam ad supremum apicem evexit. Quidni si scopum Opusculi intueamur? Enim vero Tibi dicandum non nemo sententiam dicet. Novissimam Decretalem Sanctissimi pariter, ac Zelantissimi* Innocentii XII. *pro promovendis ad Primam Clericalem tonsuram, ulterioresque Ecclesiasticos Ordines pervolvit, quamque zelo veterem disciplinam reficiendi, ac abusibus, fraudibusque aditus integre occludendi, edidit, imo fulguravit. Zelum Apostolicum nedum æmularis, verum, si fas est dicere, insternis, cum Regularem Observantiam; pessundari fraudibus justitiæ æquitatem ob velari, non consentias, abususque rigidissimè aborres, & excreas. Ad hæc, Cœnobia temporum injuria ferê collapsa, Tua liberalitate splendidius instaurata congaudent. Proloquantur omnia ferê utriusque florentissimæ Castellæ Provinciæ, quæ aut Te Hæxarcum non meruere, aut munificientiam Tuam experta, conclamant: Sed ante cætera Matritense, in quo, ut innumera silentio prætēream, memorabile, ac retro actis sæculis haud auditum, extitit,*

tit, quod bastissima Turris, ingenti mole resistente, pendula, Te jubente, destitit, ut Turres, Arcesque in aëre extruere, hyperbolicum aliis, Tibi jam jam minime sit. Nomenclatura Tua satis id præsagiente, cum JOSEPH, *qui augmentum sonat, &* TOLEDO, *qui Hispano Sermone, Anagramateque perfectissimo dicit*, LE DOTO, *conjunctim prænuntient, quod ad omne Religionis augmentum Nostræ superi Te dotarunt, inque ejus supremo fastigio evexerunt: ut Te Pastore doxologiis efferat, quod de quoddam Ecclesia prælucido Ordine Pontificium intonuit Oraculum:* Hic enim fons est hortorum irriguus, cæteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis salubribus scaturitans. Hic est fons amænus varietate virtutum, præclarus munditiæ puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate, horum meritorum illustratus, ita nomen fontis ampliavit, ut fluvius esse censeatur, cujus professio laudabilis de virtute progrediens, ut Deum deorum in Sion videat, Universalis Ecclesiæ lætificat Civitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis splendorem adeptus, quasi stella matutina refulget in medio nebulæ mundi hujus. *Omnip. Max. Deus* Reverendissimam Personam Tuam *incolumem protegat: ut quæ singulari omnium plausu orsus es, majori cum gloria expleas, perficias. Sic exopto, sic exoro, sic expecto. Ex hoc tuo Cæsaraugustano Collegio, octavo idus Januarii* 1698.

Rev.me Pater ac Domine,

Reverendissima vestigia tua deosculatur minimus subditus ac filius.

Fr. Joseph Moreno.

APPRO-

APPROBATIO

D. Ludovici Rocamora, U. J. D. *in Universitate Valentina*, *necnon in Metropolitana Sede Præpositi*.

EX Commissione muneraria D. D. Josephi Garcia de Azor, Altipontis Archidiaconi in Segobricensi Cathedrali, Metropolitanæ Valentinæ Præpositi, ac pro Illustrissimo, & Excellentissimo D. D. Fr. Joanne Thoma â Rocabertì, Archiepiscopo Valentino, & Inquisitore Generali, Officialis, Vicarii, & Gubernatoris Generalis, Librum, seu Tractatum Moralem admodum R. P. Magistri Josephi Moreno, Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Universitate Cæsaraugustana Doctoris Theologi, Archiepiscopatus Cæsaraugustani Examinatoris Synodalis, Conventus Turolensis Ex-Ministri, ac Provinciæ Aragonum ex Difinitoris, quo Sacramenti Ordinis Legitimos titulos laborioso Commentationis Congiario redegit, percurri non solum ex injuncto munere, sed grato etiam, attentoque animo assulatim, & Lubens expumicavi. Opus hoccine, quod nec ira Jovis Aulici nec Alastorum nunquam innocens ignis, nec poterit edax abolere vetustas, ingenuê fateor, sanê pulchrum, speciosum, illustre. *Namquê omnibus rebus* (ut Ennodii verbis utar) *quæ æstimantur digna præconiis, exhibenda est pro dicendi facultate Laudatio, ab eloquentiæ dote radiantibus reddenda sunt litteris, quæ debentur*. Nihil â Fide, rectisve moribus absonum in eo; imô, si doctrinarum, atquê resolutionum, quas continet, utilem varietatem exactê perpendas, quæ maturioris judicii, & omnigenæ Litteraturæ virum prodit, dignum quidem non solum approbatione, sed laude eximia, atquê admiratione videtur: præli utiquê dignum. Sic censeo, Valentiæ die 29. mensis Septembris. Anno â partu Salutifero 1697.

Doctor Ludovicus Rocamora.

Imprimatur.	Imprimatur.
Dr. Garcia de Azor. Vic. & Gub. Gñl.	*Eleutherius Torres, R. F. Advocatus*,

D. Didaci Franco de Villalba, *Juris utriusque in Cæsaraugustana Accademia Doctoris*, *ac in Regiis Aragonum Consiliis Causarum Patroni*.

DOlebam expectatione suspensus, accusabam Auctoris modestam hæsitationem, editionis gloriam aversantem; sed jam lucis auram prodit hoc opus, in cujus laudem, nec adulatio quid efingat inveniet, nec veritas hæc habebit quo vincatur. Nam cum Glossatoris Officium fit: [a] *Obscura disserere, manifesta perstringere, & in dubiis immorari*, ut inquit D. Hieronymus, omnia ista adimplevit is Auctor, decurrens in expositione exacta, & consona verbis Pontificiæ Constitu tionis, dicendo probus, excogitando acutus, proponendo ingeniosus, consulendo prudens, resolvendo

a In Proem. lib. 2. Ep. ad Galat.

do maturus, & in omnibus Doctissimus. Quis quis hactenus proprium, ac genuinum Apostolici Rescripti sensum omnino percipere non poterat: Quis quis excederet: Quis quis dubitaverit circa Praxim illius: huc huc accedere obsecro, ubi Tractatus iste, Decreti Pontificii obscura differit, manifesta perstringit, & in dubiis immoratur.

Opus sane in quo maxima sapientia redolet, & mira apparet dexteritas, quæ etiam de alio volumine celebratur. [b] Nihil miror, *nescit inde nasci mediocre, tot probati libri, quot editi*, ut ajebat Cassiodorus. Sic ergo omnibus de hoc secundo suggeram illud Virgilii:

——— Primo avulso non deficit alter
Aurus & simili frondescit Virga metallo.
Ergo alter vestiga occulis, & rite repertum
Carpe manu:

[c] *Neque concipere, aut edere, hujusmodi partus, mens poterat, nisi ingenti flumine litterarum* inundata, ut ex Plinio refert Solorzanus.

Tantas igitur ingenii opes in Sacrorum Ordinum susceptionem, & elargitionem, dicatas, prælo dignissimas judico, [d] *librum hunc Ecclesiæ hoc maximè tempore incredibiliter profuturum*. Censeo & spero. Itaque deprecor:

[e] *Vivat ut æternus, totoque legatur in Orbe.*

Dr. Didacus Franco de Villalba.

---

b Lib. 9. Var. Ep. 6. c In Præf. ad lib. 1. de Jur. Indiar. d D. Marcelin Ep. 4. ad Anh. e Mart. lib. 6. Ep. 69.

FACULTAS ORDINIS.

NOS Fr. Joseph de Toledo, in Sacra Pagina Candidatus, Illustrissimi Hispaniarum Nuntii Theologus, ac Examinator, Majestatis Catholicæ à Concionibus, necnon Major ac Generalis Minister totius Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, Per præsentes facultatem, quatenus ad nos pertinet, impertimur, P. Magistro Fr. Joseph Moreno, Provinciæ nostræ Aragoniæ filio, in Academia Cæsaraugustana Doctori Theologo, Cæsaraugustani itidem Archiepiscopatus Synodali Examinatori, atque in præfata Provincia jam Diffinitori, ut Typis mandare valeat Librum à se elaboratum, cujus titulus inscribitur. *Tractatus Moralis, titulus pro promovendis ad Ecclesiasticos Ordines, expendens, juxta Decretalem nuper à Sanctissimo Patre, ac Domino nostro Innocentio XII. emanatam.* Constitit enim nobis relatione gravissimorum Theologorum quibus illum commisimus nihil in eo contineri, fidei Catholicæ, probis moribus, Decretis Summorum Pontificum, Politiæ Regali absonum. In quorum fidem præsentes expediri jussimus, nostra manu conscriptas, Sigillo nostri Officii signatas, ac per infrascriptum Nostrum Secretarium subsignatas. Dat. in Conventu nostro SS. Trinitatis Matritensi, idibus Septembris. Anno à Virgineo Partu 1697.

Mag. Fr. Joseph de Toledo Minist. Generalis.

Mandato RR. P. N. ac D. Ministri Generalis.

Præsentatus Fr. Placidus Gomez de Vega, Generalis Secretarius.

AVE

Approbatio RR. P. N. Fr. Petri de la Regata, Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum in utriusque Castellæ Provinciæ, ac Musæo Vallis-Oletanæ in Sacra Pagina Candidati in eodemque Primarii Theologiæ Antecessoris Jubilati, Cœnobii Vallis-Oletanæ iterum, iterumque Moderatoris, antea istæque Provinciæ, ex Præsule, Parentis.

JUSSU Reverendissimi P. M. Fr. Josephi Fausti à Toledo Regii Concionatoris, Examinatoris Illustriss. Dñi pro Hispaniarum Regnis Apostolici Legati, ejusdem Theologicis in dubiis, à Consiliis, Totius inde Sacræ SS. Trinitatis Redemptionis Captivor. Ordinis Ministri Generalis ac Domini, quempiam perlegi venustissimum Tractatum ad mores, moreque Sapientissimi Auctoris tractatum, cujus inscripta frons est: De legitimis Titulis Sacramenti Ordinis, juxta Rescriptum SS. D. N. Innocentii XII. Opifice Reverendo admodum P. Mag. Fr. Josepho Moreno, ejusdem nostræ almæ Religionis Alumno, in Collendissima, ac numquam Satis Laudatissima nobis Provincia Tarraconensi dignissimo Exdefinitore, Augusti Episcopatus Cæsarei Synodali Censore, & tandem, non solum inter numeratos nostrates Magistros albissimo apice insignito, verum etiam in celeberrima Academia Cæsar-Augustana candidissimo Pileo decorato.

Superiori, inquam, obtemperavi in legendo præcepto, sed imperium fateor esse gratissimum id præcipere, quod prosequentis voluntati assentatur. Imperium suave dulce, & disertum, imò tali consentaneum Parenti, Subditis id jubere, in qua obediendo meretur, ac obedientia ipsa obedientiá remuneratur. Meritum modò fuit obdedienter legere præmium autem ultra condignum fuit Laudabilem hunc pluries Tractatum lectitare. Fas ergo ad tantum sit Opus de quodam, ac tam Volumine egregiam illam Salviani sententiam Epist. ad Eustach. Vindicari: *Legi Librum, quem transmisisti, stillo brevem, doctrina uberem, lectione expeditum, instructione perfectum.* Sic ille Masiliæ Præsul, sic ego ad Opus eisdem honoramentis prædictum, numerisque omnibus absolutum.

Stilus Operis est brevis, sed doctrina gravis; mirandum maximè est in tanto materiæ apparatu ad Laconicas posse strictissimas angustias reduci. Liber est doctrina fertilissimus, & sic providè dubiis difficilimis, quæ erga tale decretum menti obvenire possunt, occurrit, ut nihil prorsus maneat dubitandum, quod sub tenebris relinquat ad resolvendum: omne salebrosum iter inclusum, & spinis difficultatem obsitum, tenuiore quoddam (ut sic dicam) sabulo facit planum. Certi, & incerti, ænigma humana omnis cogitatio est, quia numen illud supernos insusum, reflexus caligine offuscat terrenus, sed ut Edipus novus nullam definit Enigmaticam Esphingem, quam clarissimam non edat in lucem, Præclarum est præconium Divini Artificis

Gen.

Gen. 1. quod tenebras à luce separavit, ergo maxima commendatio nostri Sapientissimi Authoris, quod divisit lucem à tenebris. Doctrina insuper non est insidianda, sed tuta, nec jota quidem invenies à Lege deviari, nec unum apicem à Canonicis Constitutionibus, à noviterque statuto Decreto, præterire.

Commendat sane hoc Opus Authoris studium undequaque maximum: Non transcribit, sed scribit, non transfert Author, sed docet, cum ferè omnes difficultates, quas percurrit, intactas ab his, qui æticam Theologiam egerunt, perspicies, quasque ab aliis didicit, eatenus versatur, ac Decretali Sanctissimi Innocentii accomodat, quod jam non alienas, sed quasi proprias Author conficiat. Eruditissimum Petrarcham immitatus, qui non apis solummodo, sed & serici vermis industrias in Scriptoribus apprimè commendat; Illa etenim, quæ ex floribus mella legit, in dulcissimos transfigurat favos: Hic totam sericam supellectilem ex proprii pectoris fonte eructat, sic fatur Petrarcha: *Illud affirmo elegantioris esse solertiæ, ut apium imitatores nostris verbis, quamvis aliorum hominum sententias proferamus, felicius quidem non apium more passim sparsa colligere, sed quorundam haud multo majorum vermium exemplo, quorum ex visceribus sericum prodiit: ex se ipso sapere potius & loqui*, lib. 1. Epist. 7. eleganter ad rem, non modo nostri Authoris penna instar apis Floribus sugentis favos distillat, verùm etiam illius ad modum industriosi vermiculi ex se producit Opus, quod laborat.

Authorem equidem ex Opere esse mirandum, sed Opus, ni fallor, ex Authore mirabilius. Quis non miratur unum in tantis, ac tam diversis deditum hominem, & sic prædictum in omnibus, sicut in singulis? quis non prædicat hominem mirabilē singulis facultatibus ita communem, & simul omnibus ita singularem? Si Scholasticum desideres, ita perfectè Theologiæ profunda arcana adæquavit, ut si soli Theologiæ operam dedisset. Si ad asperrima Scripturæ loca devenias, ejus acumine prava sunt indirecta, & aspera in vias planas. Si spectes Concionatorem, invenies Ecclesiastem, neque dumtaxat doctrinæ gravissimo pondere, sed & orationis elegantissimo modulamine. Si dubius recurrat animus ad moralia, eccine Opus istud, & alia prælo jam ab ipso Authore commissa, sapientiam ejus, atque magnoperè eruditionem commendant. Verum aspice mirandum, omni doctrina præclarissimè excultum, litteris quam optimè perpollitum, universali laurea Sophiæ decoratum. Veritatis ignarum, ac eximiæ eruditionis studiosum. Mirandum, inquam, virum, nec audactèr dicam vulgarem hominem; nam etsi homo ad laborem, non ad tantum valet laborem homo. Dilectissimus conspiciebat Joanne, Venustum Angelum sibi colloquentem, habentemque *pedem dextrum supra mare, sinistrum autem super terram*. Apoc. 1. 2. sed insolita cognitio, & superans humanam cogitationem. In quo cognovit Joannes speciem Angeli, si habebat ipse pedes instar hominis? Spiritus omninò immateriales non habent corporeas partes, ut pedes. Absit à Joanne dilecto inconsiderata cognitio: agnovit quidem Angelum non ex pedibus, sed ex eorum distantissimo situ, unum habebat in mari, alterum firmabat in terra. Quid terra cum maris pelago profundissimo? Quid mare cum terra vastissimo cen-

 tro?

tro? Ergo Angelus, infert illuminatus Joannes, namque solus Angelus adeò valet diversis incumbi curis, ac muneribus. Sic ille, sic noster Sapientissimus Author: ergo natura sanè dicam hominem, sed quia tam diversis intentum, non dicam hominem sed Angelum.

Nec ut corpore exiguum Opus inæstimandum, sed certè magni habendum: Non esistimabilis sapientibus prolixitas, sed pretiositas, non follia, sed fructus quærit, qui fructus facere ambit. Sæpè solita est (ut animadvertit Plinius lib. 1. cap. 2.) consuetudo naturæ in rebus minimis claudere industriosè maxima. En tota lux micantis ex lumine solis ad unicum, atque exiguum contracta corpusculum adamantis; qui adamentem non despicit fulgentissimum, ardentius hoc ambiet micantissimum Opus: *Nec comparavi illi omnem lapidem pretiosum. Apoc.* 7. 3. Præstantiori quidem omnibus pretiosis lapidibus. En brevissima concha abscondit supremus Antifex Deus pretiosam margaritam, exiguam corpore, eximiam pulchritudine: Qui hunc Tractatum videt, pretiosam margaritam invenit, ergo studiosus negotiator sapientiæ, *inventa una pretiosa margarita, vendit universa quæ habet, & emit eam. Matth.* 13. Ester. 10. 6. *Ille parvus fons in lucem, Solemque conversus est:* quid parvitas fontis, quem Author edit in lucem, si totum reperias Solem? Solem, inquam, mentis tenebras extollentem, ut ducat à veritate aberrantem.

Qua propter non ignarus, sed conscius aliorum Operum, quæ noster Author præmanibus habet, jam finem anxius facio verbis illis Mantuani ad Mirandulanum Doctorem Epist. ad Mirandulan. *Legi tanta animi voluntate, quanta luculenta splendet, quanto amore, & reverentia ejus Auctorem prosequatus sum, sed eam legendo, dum cupio sedare sitim, sitis altera crevit: Desiderium scilicèt videndi reliquum.* Unica dicam voce hoc Opus dignum encomio alia, desiderio. Sic opinor, & existimo, salvo meliori, ut Typis debet mandari pro studentium utilitate, & novi Rescripti plenissima intelligentia: In hoc nostro Conventu Vallis-Oletanæ, die 24. Januarii anno Domini 1698.

Mag. Fr. Petrus de la Regata.

Studioso Lectori.

EA est Supremi Numinis manus, ut lapillum valeat, sine manibus, in excelsum excrescere montem, cujus indolem sectatur ejus in terris Vicarius, cum Lucubrationum harum exapla materia, quæ hactenus apud Auctores æthicos veloci calamo percussa animadvertes, eo quod Supremi Numinis Vicarius, Innocentius scilicet XII. vigilantissimo zelo titulos pro promovendis ad Ecclesiasticos ordines, manum, contra tot fraudes, abususque nova sua Decretali, posuit, eò usque illæ creverunt, quod plenissimum Tractatum de memoratis titulis compleant: quas fortè non solùm inutiles, verum & otiosas judicabis: Etenim cum prædicta Pontificis prædicti Decretalis ad Illustrissimos dirigatur Prælatos, in quibusque maxima omnium sapientia splendet, ut pote Ecclesiæ Doctores, quique alios instruere tenentur, ut luculenter respondit Constantinus Cypri Præsul, relatus *in cap. convenientibus, § Item Constantinus, 1. q. 7. ibi: Non oportet nos, qui Episcopi sumus, indicere doctrina, sed aliorum esse Doctores*. Quid ergo præsenti Tractatu opus est?

Fateor summam in Illustrissimis Prælatis scientiam; sunt enim verò Ecclesiæ Militantis splendissima lux, quibusque in ea stantibus, dici valet, quod de Triumphanti Ecclesia Joannes intonuit, *non egent sole, neque Luna*. Apocalip. 21. 23. Sed tamên estô maxima sapientia poleant, ob multitudinem subditorum, ad illam, ut fas est, distribuendam, vires non suppetunt: Qua de causa *in cap. inter cætera 15. de officio Judicis Ordinarii*, Dominis Episcopis indicitur, quod ad eorum munia, quæ ob impotentiam exercere non valent, viros assumat idoneos, ad ipsorum officium salubritêr exequendum. Quare præsens Tractatus non ad instructionem Prælatorum tendit, id enim non solum otiosum, verum nefas, & inexpiabile crimen foret. Dirigitur itaque ad Promovendos, ut sciant, qui, post præsentem sanctissimi Innocentii Constitutionem, sint legitimi tituli, nec horum ignorantia, fraude, aut dolo ad suos vel alienos Prælatos accedant, hiique vacuos & sine honore abjiciant. Cum itaque Sanctissimi Innocentii Constitutio adversus fraudes, abususque in promotionibus stabilita constet, fraudesque, ex parte promovendorum supponatur, hos præsens respicit Tractatus, ut perspectum habeant quibus pœnis subjaceant, contra ædictum præfatæ Decretalis, ordines suscipiendo, hocque modo à fraudibus omnino se abstineant machinandis. Nec item intentum est prædictam Constitutionem exponere, aut ex professo interpretari, sed inspectis ipsius dispositionibus, controvertere, qui tituli sint ad promotionem legitimi, quorumve sit causa damnata, licèt verum sit, quod vix hæc valebimus, quin aliquando mentem Pontificis rimari compellamur, eamque juxta Sacros Canones, doctrinasque magis receptas interpretari, doctrinalitêr tamên, & merê probabilitêr, quam si non attigisse aliquando compertum fuerit; ex nunc lubens, retracto, & refuto. Dividitur præsens Tractatus in sex Quæstiones, quarum quatuor primæ de titulis pro ordini-

bus suscipiendis, ordine, quo in præcitata Constitutione exarantur, expendunt. Quinta de Inquisitione ab Illustrissimis Prælatis facienda. Sexta de Pœnis contra male promotos fulminatis. Sed ut dubia, quæ in qualibet Quæstione excitantur, brevius caleas, oportet, quod Pontificiam dispositionem, attentê perlegas, ideoque ante singularum Quæstionum excitationem, Particulas, integras, circa ejus materiam versantes iterum transcribimus. Perplures haudque minimas difficultates per invia, ac sine duce resolutas deprehendes, ad quod novitas ipsa materiæ compulit, cum ab Auctoribus, quos viderim, excitatæ non reperiantur. Utinam in meliorem partem solutas comperias, id saltem in votis fuit, ut securius ad Ecclesiasticos ordines ascendas, quod si consecutus sum, Numini gratias referas, cum omne donum desursum sit, sin minus sinistrum repereris, Auctori deferas. Qui ita Censuræ Sanctæ Ecclesiæ, judicioque prudentum Opus submittit, ut quæ ipsis exossa appareant, quasi non scripta ultrô, iterumque refellit. Vale, & Opusculo isto fruere, interim dum alia, tum Moralia, tum pro Concionibus apta, præfulcio, ac in ordine colloco.

SAN-

SANCTISSIMI D. N.

D. INNOCENTII

Divina providentia PAPÆ XII.

Constitutio, qua plura declarantur, ac præscribuntur pro tollendis abusibus, & fraudibus circa Ordinationes alienorum subditorum.

INNOCENTIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam Rei memoriam.

SPeculatores Domus Israel, quæ est Sancta Dei Ecclesia, per ineffabilem Divinæ Boniatis abundantiam constituti, eò potissimum ab ipsis Pontificatus Nostri primordiis Pastoralis vigilantię nostræ studia convertenda esse duximus, ut, qui in sortem Domini vocantur, sacrisque addicuntur ministeriis, quippè quos irreprehensibiles esse convenit, ut præesse valeant corrigendis, ac in quos tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur, tales sint, qui dignê possint Dominica Sacramenta tractare, ac ædificent cunctos, tâm fidei scientia, quâm operum disciplina. Sanê hoc inito consilio, non alios, quantum fieri potest, quam qui in sanctitate, & justitia, per ordinatissimos Ecclesiasticæ Militiæ gradus, statis intervallis ambulaverint, ac piê, & fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, ad Sacerdotium assumi, sacrasque ordinationes, juxta priscum Ecclesiæ morem, præscriptis â jure temporibus orationi, & jejunio consecratis, haberi cupientes, severiorem quandam in concedendis Indultis suscipiendi sacros Ordines extra tempora hujusmodi, & interstitiis ad id designatis minimê servatis, ultro Nobis proposuimus adhibendam rationem; qua videlicêt servata, ante meritum laboris, ante tempus examinis, ante experientiam disciplinæ Sacerdotalis honor non probatis minimê tribuatur, nec unquam heri sacrilegi, hodie Sacerdotes, heri prophani, hodie sacrorum Antistites, veteres vitio, virtute rudes, & recentes, discipuli simul, ac Magistri pietatis creentur, sed ii tantum, juxta constitutas â Majoribus, Leges, ab humili gradu fidelis Populi ad sacrarum administrationum sublimitatem promoveantur, qui post mutatum habitum sæcularem diuturna conversatione inter Clericos fuerint comprobati, ac multo tempore didicerint, quæ postmodum alios docere tenentur; Cœterum per ea ipsa indulta, quæ super præmissis parcius quidem, ac ex certis tantum, & magis rationalibus causis concedere decrevimus, contraria quavis illorum interpretatione pænitus improbata, salutarem illam, quam sacri Generalis Tridentini Concilii Decreta de non ordinandis ad patrimonii titulum, nisi illis, quos Episcopi pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum assumendos judicaverint,

 præscri-

præſcribunt diſciplinam, nequaquam relaxatam intelligi; quinimò nec unquam ad Indulta hujuſmodi exequenda Epiſcopos ipſos arctare, ſed illorum executionem arbitrio ſemper eorumdem Epiſcoporum, quorum conſcientias hac in re ſtrictiſſimè oneratas voluimus, prorſus relinquere declaravimus; ſperantes in Domino eos, qui, juxta Apoſtoli monitum, nemini citò manus imponendas eſſe probè norunt, ſibi, & univerſo gregi attendentes, in quo eos poſuit Spiritus Sanctus regere Eccleſiam Dei, reverenda ipſis ſpiritibus Angelicis miniſteria ab hominibus ſine conſideratione apprehendi numquam permiſſuros, nec temerè præripi paſſuros, quæ vita probata dumtaxat accipere promeretur. Omnes inſuper, & ſingulos cujuſcumque tandem gradus, ordinis, & dignitatis fuerint, quibus hujus Sancti Sedis gratia ſacros Ordines præfatos extra eadem tempora conferendi, vel aliis ut illos ſic conferre valeant, indulgendi poteſtas fieri conſuevit, cum divinos Ordines largiri diſtricti ſemper eſſe judicii oporteat, ſerio monitos voluimus, ut præſcriptos ſibi deſuper in ſuis quique facultatibus terminos religioſè cuſtodiant, nec eos cujuſvis conſuetudinis, aut exempli prætextu ullatenus tranſgrediantur. Verum quo impenſius Apoſtolicæ gubernationis curam, & cogitationes in hæc intendimus, eo majori cum animi noſtri dolore ex quam plurimum Venerabilium Fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in diverſis Regionibus exiſtentium delatis ad Nos querelis accepimus, graviora quotidie malignari inimicum in Sancto, ſacrilega ſcilicèt illorum impudentia in dies creſcente, qui propriæ ſalutis immemores, Clericales ordines ſibi forſan à propriis Præſulibus denegatos, ſeu quos, aliquibus canonicis ſibi obſtantibus impedimentis, denegari meritò verentur, ab alienis Epiſcopis, non quæ JESU Chriſti, ſed eas, quæ ad ipſos non pertinent Oves, in animarum ſuarum perniciem quærentibus, nec tot canonicas damnationes contra uſurpantes alienæ plebis hominem latas perhorreſcentibus, abſque ſuorum Prælatorum commeatu, hoc eſt dimiſſoriis, commendatitiiſve eorum literis deſtituti, quinimò eis inſciis, & ſæpè etiam invitis, ſub minus legitimis Beneficii Eccleſiaſtici, Originis, Domicilii ſeu etiam familiaritatis, ac continuo Ordinantium Epiſcoporum commenſalitatis quæſitis titulis, in ſacrarum legum fraudem, & contemptum, illegitimè ſuſcipiunt, atque ita non intrantes per oſtium, & nihilominus Tabernaculum Domini cum macula inhabitare non dubitantes, ſacrificium in ſacrilegium convertunt, judicium abſque miſericordia ſibi conſciſcunt, Deoque mini me placentes, & tamen placare velle præſumentes, non modò eum non placant; ſed magis irritant, dum videntur in cordibus ſuis dicere: non requiret. Hinc eſt quod Nos ex commiſſæ Nobis divinitus Apoſtolicæ ſervitutis munere, abuſus, fraudes, ac ſcandala hujuſmodi penitùs, & omninò è medio tollere, ac irreligioſam contrafacientium audaciam, quantum Nobis ex alto conceditur, compeſcere, & reprimere volentes, necnon fel. re. Urbani VIII. contra malè ordinantes, & malè ordinatos, quæ incipit: Secretis, aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum, ac etiam conciliaribus hac in re editis Conſtitutionibus, & Ordinationibus inhærentes, illaſque

laſque

lasque quoad ea, quæ præsentibus non adversantur, quatenus opus sit innovantes; de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini Interpretum, qui quæcumque antehac super præmissis ab ipsorum Cardinalium Congregatione in particularibus casibus edita decreta, declarationes, seu responsa ad earundem præsentium limites reducenda esse censuerunt, consilio, ac etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad Omnipotentis Dei Gloriam, Ecclesiæ utilitatem, veteris disciplinæ instaurationem; totiusque Christiani Populi ædificationem. Hac generali nostra, & perpetuò valitura Constitutione, decernimus, & declaramus, nulli Episcopo, seu cujusvis loci Ordinario, tametsi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac sibi ratione Originis, seu Domicilii, juxta modum inferius declarandum, legitimè contracti non Subditum ad Clericalem tonsuram promovere, cujusvis Beneficii Ecclesiastici ei statim ac tonsura hujusmodi insignitus fuerit conferendi, seu ad quod is â Patronis jam præsentatus, seu nominatus fuerit, prætextu, etiamsi Beneficium prædictum de novo ea expresse adjecta lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediate post Clericalem characterem susceptum ad illud instituatur: Præterea Clericum, qui legitimê jam â proprio Episcopo ad eamdem Clericalem tonsuram, seu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo ratione, ac titulo cujuscumque Beneficii in illius Diœcesi obtenti ad ulteriores Ordines promoveri, nisi ante eorumdem susceptionem Testimoniales litteras proprii Episcopi, tam originis, quam Domicilii super suis Natalibus, ætate, moribus, & vita sibi concedi obtinuerit, easque Episcopo Ordinanti in actis illius Curiæ conservandas, exibuerit. Licêt vero Clericus ratione cujusvis Beneficii in aliena Diœcesi obtenti subjici dicatur Jurisdictioni illius Episcopi, in cujus Diœcesi Beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cætero hac in re inconcusse servari volumus Regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium prædictum ejus sit reditus, ut ad congruam vitæ sustentationem sive juxta Taxam Sinodalem, sive, ea deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad Sacros Ordines detractis oneribus, per se sufficiat, illudque ab ordinando pacificê possideatur, sublata quacumque facultate supplendi quod defecerit fructibus ejusdem Beneficii cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, quod ipse Ordinandus in eadem, seu alia quavis Diœcesi obtineret, ac Episcopus sic Ordinans, tam de prædictis Testimonialibus Literis, quam de reditu Beneficii hujusmodi expressam in consueta collatorum Ordinum attestatione, mentionem facere debebit. Cæterum subditus ratione Originis is tantum sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea Diœcesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit, ex accidenti, occasione nimirum itineris, Officii, Legationis, Mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus Patris in illo loco, quo casu nullatenus ejusmodi fortuita nativitas, sed vera tantum, & naturalis Patris origo, erit attendenda. Quod

si

si quis tanto temporis spatio in eo loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci literas Testimoniales, ut supra obtinere; illasque Episcopo Ordinanti per eum in collatorum Ordinum Testimonio similiter recensendas, præsentare teneatur. At si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiû, ac eo animo permanserit, ut inibi verê Domicilium de Jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed Domicilium per Patrem legitimê, ut præfertur, contractum pro Ordinatione ejusdem filii attendi debeat. Subditus autem ratione Domicilii ad effectum suscipiendi Ordines is duntaxat censeatur, qui, licêt alibi natus fuerit, illud tamen adeò stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem cum instructis Ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuô ibidem permanendi animum demostraverit; & nihilominus ulterius utroque casu se verê, & realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Si quis tamen â propriæ originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius affici, etiam Ordinarii suæ originis testimoniales literas, ut supra, afferre debebit, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum Ordinum Literis facienda erit. Adhæc nullus Episcopus alienæ Diœcesis Subditum Familiarem suum ad aliquos Sacros, seu Minores Ordines, vel etiam primam tonsuram promovere, seu ordinare præsumat, absque ejus proprii originis scilicêt, seu Domicilii Prælati Testimonialibus literis, ut supra, & nisi ad præscriptum Concilii Tridentini præfati sess. 17. cap. 9. De Reform. Familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit; Beneficium insuper, quod ei ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis â die factæ ordinationis, re ipsa illi conferat, ac in Ordinationis hujusmodi Testimonio expressam itidem familiaritatis, ac literarum prædictarum mentionem facere teneatur. Porrô, ut quibuscumque fraudibus aditus omninò præcludatur, volumus, & Apostolica Authoritate statuimus, atque decernimus, ut Episcopus quilibet suos ratione originis, sive Domicilii Subditos Clericos quoscumque ab alienis Episcopis quavis authoritate, etiam cum suis commendatitiis literis promotos, nedum ad formam Concilii Tridentini supradicti sess. 14. cap.3. De Reformat. quoad scientiam examinare valeat, verum etiam Ordinum eis collatorum testimoniales literas, gratis tamen, recognoscere, ac diligenter perquirere an quoad illos præsentis Constitutionis forma, & dispositio adimpleta fuerit assingnato sic promotis termino competenti ei magis bene viso ad docendum de ejusmodi adimplemento, ita ut quos eo termino elapso, id minimê præstitisse compererit, â susceptorum Ordinum exercitio, si ita, & quandiû ei expedire videbitur, suspendere, illisque, ne in Altari, aut in aliquo Ordine ministrent, interdicere possit. Ita vero præmissa omnia, & singula

gula perpetuô, ac inviolabiliter observari, atque adimpleri volumus, ut si quid in iisdem præmissis, seu eorum aliquo secus fiat, Ordinans quidem à Collatione Ordinum per annum, Ordinatus vero à susceptorum ordinum executione, quandiû proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit, aliisque insuper gravioribus pœnis pro modo culpæ nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitio infligendis uterque subjaceat.

Decernentes pariter easdem præsentes literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, & per omnia plenissime, & inviolabiliter observari. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S.R.E. Cardinales etiam de latere legatos, ac Sedis prefatę Nuncios, aliosve quoslibet quacumque pręeminentia, & potestate fungentes, functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, ubique judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione, Apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus in genere, vel in specie, seu alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum experimerentur, & insererentur, nihil penitûs omisso, & forma in illis tradita observata, eisdem præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxât specialiter, & expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut præsentes Literæ in Valvis Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum, necnon Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ de Urbe, ut mos est, publicentur, & affigantur, sicque publicatæ, & affixæ, omnes, & singulos, quos illæ concernunt, perindê arctent, & afficiant, ac si unicuique eorum nominatim, & personaliter intimatæ fuissent: Quodque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prosus fides, tâm in Judicio, quâm extra illud, ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninô hominum

liceat

liceat hanc paginam nostrorum Decretorum, Declarationis, Voluntatis, Statuti, & Derogationis infringere, vel ausu temerario contrahire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto, Pridie Nonas Novembris, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

B. Card. Prodatarius. J. F. Card. Albanus.

Visa de Curia J. Sacripantes.

D. Ciampinus.

Loco ✠ Plumbi.

Registr. in Secretaria Brevium.

Anno à Nativitate Domini Nostri JESU Christi millessimo sexcentesimo nonagesimo quarto, Indictione secunda, die sexta mensis Novembris, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Dñi Nostri Domini Innocentii Divina Providentia Papæ XII. Anno Quarto, supradictæ Literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Jo: Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, in Acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis, per me Thomam Orlandum ejusdem Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem.

Franciscus Antonius Simoncellus Mag. Curs.

IMPRI-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

Domin. Belliſar. de Bellis Epiſc. Melphectén. Viceſg.

IMPRIMATUR,

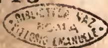
Fr. Gregorius Sellari Mag. & Socius Reverendiſs. P. Fr. Paulini Bernardini Ord. Præd. Sac. Pal. Apoſt. Mag.

AVE MARIA

TRACTATUS MORALIS

DE

SACRAMENTI ORDINIS LEGITIMIS TITULIS.

PROOEMIUM.

ÆCULARIBUS ad Ordines promovendis, triplex suffragatur titulus, videlicet, *Origo*, *Domicilium*, *ac Beneficium*, *cap. cum nullus*, *de temporib. ordinat. in 6.* his addendus ex Trident. *Sessio 23. de Reformat. cap. 9. Familiaritatis*, titulus, & de hisce prædictis omnibus titulis in novissima Constitutione novam Legem condit Sanctissimus Innocentius XII. decernens qualiter prædicti tituli intelligendi, ut illorum intuitu Domini Episcopi ad Primam tonsuram, ulterioresque ordines suos possint subditos promovere: In præsenti ergo Tractatu, vestigiis ipsius Constitutionis inhærendo, difficultates, quæ ab ipsa emanare videntur, omissis aliis, elucidabimus, in medium prius proponendo, claritatis gratia, fragmenta, eo ordine, quo de quolibet titulo in præfata Decretali leguntur, in qua, respectu tituli Beneficii, sic recitatur.

TITULUS BENEFICII.

1. *NUlli Episcopo, seu cujusvis Loci Ordinario, tamensi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac sibi ratione originis, seu domicilii, juxta modum inferius declarandum, legitime contracti non subditum ad Clericalem tonsuram promovere, cujusvis Beneficii Ecclesiastici ei statim ac tonsura hujusmodi insignitus fuerit conferendi, seu ad quod is à Patronis jam præsentatus, seu nominatus fuerit, prætextu, etiamsi Beneficium prædictum de novo ea expressa adjecta lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediatè post Clericalem caracterem susceptum ad illud instituatur.*

 2. *Præ-*

2. *Præterea Clericum, qui legitimè jam à proprio Episcopo ad eandem Clericalem tonsuram, seu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo ratione, ac titulo cujuscumque Beneficii in illius Diœcesi obtenti ad ulteriores Ordines promoveri, nisi ante eorundem susceptionem Testimoniales litteras proprii Episcopi tam Originis, quam Domicilii super suis natalibus, ætate, moribus & vita sibi concedi obtinuerit, easque Episcopo Ordinanti, in actis illius Curiæ conservandas, exibuerit.*

3. *Licèt verò Clericus ratione cujusvis Beneficii in aliena Diœcesi Obtenti subjici dicatur Jurisdictioni illius Episcopi, in cujus Diœcesi Beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cætero hac in re observare volumus Regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium prædictum ejus sit reditus, ut ad congruam vitæ sustentationem sive juxta taxam Synodalem, sive, ea deficiente, juxta morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat, illudque ab Ordinando pacificè possideatur, sublata quacumque facultate supplendi quod defecerit fructibus ejusdem Beneficii cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, quod ipse ordinandus in eadem, seu alia quavis Diœcesi obtineret; ac Episcopus sic ordinans tam de prædictis Testimonialibus litteris, quam de reditu Beneficii hujusmodi expressam in consueta collatorum ordinum attestatione mentionem facere debebit.*

Plura in præinsertis verbis præscribuntur. I. Quod solus Episcopus proprius Clericalem tonsuram conferre valet: Nomine autem Episcopi proprii in præsenti intelligitur Episcopus originis, aut domicilii, promovendi, id est ubi promovendus verè, naturaliter, & non ex accidenti, natus est, aut ubi verè domicilium, & juxta stabilita in præsenti Constitutione, contraxit: Episcopus autem, cui Ordinandus ratione dumtaxat Beneficii, subjicitur, vocatur alienus, seu non proprius, qui nullatenus potest hujusmodi subditum ad Clericalem tonsuram promovere, quamtumvis Beneficium pingue sit: Unde ad Clericalem tonsuram Episcopus dumtaxat Originis, aut domicilii promovere valet, nisi promovendus sit familiaris Episcopi, ut infra dicetur.

2. Quod sicut Episcopus alienus, sive Beneficii nequit ad Cle-

Clericalem tonſuram promovere ſubditum ratione dumtaxàt Beneficii in ſua Diœceſi obtenti, ſi nequit ipſum ſubditum, jam à ſuo proprio Epiſcopo Clericali tonſura inſignito, ad ulteriores Ordines promovere titulo præfati Beneficii, non obtentis Teſtimonialibus Epiſcopi tam originis, quam domicilii: Unde qui ab una Diœceſi originem trahit, & in alia domicilium contraxit, ac Beneficium obtinet in altero Epiſcopatu, nequit in iſto promoveri, non obtentis prius Teſtimonialibus, natalium, ætatis, morum, & vitæ utriuſque Epiſcopi originis ſcilicet, & domicilii, nec ſufficiet ab unico dumtaxàt obtinere.

3. Quod Beneficium in aliena Diœceſi obtentum, ſubjectionem ad effectum ſuſcipiendi ordines minime tribuit, niſi ejuſmodi Beneficium per ſe, & detractis oneribus, ejus ſit reditus, ut ad congruam vitæ ſufficiat ſuſtentationem, juxta taxam Synodalem, vel ea deficiente juxta morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines; id eſt, quod debent reditus prædicti Beneficii eſſe in ea quantitate, ut expleant quantitatem aſſignatam in Synodalibus pro promovendis ad Ordines Sacros: Unde Epiſcopus Beneficii nec ad minores Ordines poterit promovere illum, qui in ſua Diœceſi obtinet Beneficium, cujus reditus non attingunt Synodalem taxam; quia licèt hæc taxa in Synodalibus aſſignetur pro promovendis ad Ordines majores, non vero ad minores: præſens tamen Conſtitutio pro omnibus tollit ſubjectionem, non attingendo reditus Synodalem taxam, ut patet ex littera: Cumque ullus Epiſcopus valeat ſibi non ſubditum promovere, inde patet, quod nec ad minores prædictum Beneficiatum promovere valebit. Inſuper qui prædictum Beneficium obtinuit in aliena Diœceſi, debet illud pacificè poſſidere; & ſi fructus præfati Beneficii prædictam taxam non expleverint, nequeunt Domini Epiſcopi ſupplere Patrimonio, quodcumque iſtud ſit; ſublata enim eſt eis hujuſmodi poteſtas ſupplendi quidquid defecerit fructibus Beneficii quocumque Patrimonio.

Hæc ſatis per ſe manifeſta ſunt: Circa diſpoſitionem tamen contentam in verbis relatis *n.* 3. aliqua occurrunt dubia, quæ in quæſtione immediata proponentur.

QUÆSTIO I.

Quale Debeat esse Beneficium, ut quis possit ad Ordines promoveri ab alieno Episcopo.

CUM præsens Constitutio expostulet Beneficium obtentum in aliena Diœcesi, ut ab Episcopo alieno valeat, qui Beneficium obtinuit, ad ordines promoveri: statim occurrit, quid intelligatur nomine Beneficii, Omissis generalibus, quæ passim à Doctoribus differuntur, ea solum discutiemus, quæ attenta præsenti Constitutione, & juxta ejus mentem, controvertenda se offerunt.

DUBIUM I. *Utrum quin aliena Diœcesi obtinuit Beneficium, non habens alios reditus, præter distributiones, possit ab Episcopo talis Beneficii ad Ordines promoveri.*

4. BEneficia de quibus in præsenti ab aliis titularia, à Trullench *de percha* nuncupantur, nec reditus extant, vel quia à primæva erectione ipsis caruerunt, vel quia quamvis instituta sufficientibus reditibus ad congruam Beneficiati sustentationem, injuria temporum, vel omnes, vel saltem major pars redituum, perierunt, ita ut in talibus Beneficiis instituti solis distributionibus ad quas vi institutionis habent jus, gaudeant, quasque taxam Synodalem, pro promovendis ad Sacros Ordines, exæquare supponimus. De his ergo in dubium vertitur, an sufficientem tribuant subjectionem, ut in similibus Beneficiis instituti, ab Episcopo alieno ad Ordines promoveri valeant.

5. Respondeo affirmativè, dummodo ipsæ distributiones per se, vel adjunctæ reditibus Beneficii taxam Synodalem, vel morem Regionis exæquent. Ita Trullench *tom.* 3. *lib.* 6. *cap. unico dub.* 12. *n.* 8. Marchinus *de Sacrament. Ordinis tract.*2.*part.* & *cap.* 6. *difficult.* 5. *n.* 19. Barbossa *in Concil. sessio.* 21. *cap.* 2. *de reformat. num.* 8. & *in sum. Bullar.V. ordinare* 3. Illustris. pariter ac Eruditissimus Pax Jordanus, *elucubratio, volum.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *n.*

6. n. 318. ſubdens, quod ſi S. Congregat. declaratio, quam Garcia *de Beneficiis p. 2. cap. 5. n.* 100. adducit, diſtributiones complectitur, reſolutio noſtra ſit prorſus indubia. Ratio, quia præſens Conſtitutio SS. Innocentii ſolummodo expoſcit, quod Beneficium per ſe habeat ſufficientes reditus ad congruam vitæ ſuſtentationem, quos habere, inde patet, cum titulo Beneficii jus habeat Beneficiatus ad diſtributiones, veluti ad proprios Beneficii reditus. Confirmatur; nam ſi inter fructus proprios Beneficiorum ſimplicium diſtributiones minimè computarentur, vix invenirentur Beneficia, quibus promoveri, in eis inſtituti, ad ordines poſſent: ſunt enim pauciſſima, quæ ſine diſtributiónum auxilio ad congruam ſufficientem pertingant.

6. Nec obſtat, quod diſtributiones non computantur in valore Beneficiorum, nec comprehenduntur ſub nomine fructuum, ut declaravit Rota *deciſio* 134. *ſive* 8. *de Præbend. in noviſſim. & deciſio.* 766. *alias* 39. *in antiquis*. Reſpondetur enim I. quod licèt non comprehendantur ſub nomine fructuum, comprehenduntur tamen ſub nomine redituum, ut cenſuit *Rota coram Coccino deciſ.* 144. *n.* 11. apud Barboſſam *de Appellat. verb. Appellat.* 231. *n.* 6. favetque ſatis *cap. Dilectus el 2. de Præbendis*, & præſens Conſtitutio in præſenti caſu reditus, & non fructus expoſcit. Reſpondetur II. quod nomine fructuum intelliguntur diſtributiones, quando Beneficium aliis fructibus caret, ſolumque diſtributionibus gaudet, ut docet Barboſſa citatus *Appel.* 103. *n.* 17.

7. Infertur hinc I. quod ſi diſtributiones vel per ſe, vel ſimul cum reditibus, quamvis modicis, Beneficii, taxam Synodalem non exæquant, Epiſcopum alienum non poſſe titulo talis Beneficii ſubditum alienum promovere, niſi defectus ita ſit modicus, quod pro non defectu reputandus ſit. I. pars conſtat ex littera, exigente Beneficium cum reditibus per ſe, & detractis oneribus, ſufficientibus ad congruam vitæ ſuſtentationem. II. pars inde conſtat, quia modicus defectus pro non defectu reputatur, *cap. de vera, de conſec. diſt. 2. leg. ſero, ff. de reſtitut. in integrum*; & in noſtro caſu docet Sanchez *Conſil. Moral. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 35. n.* 8. Quando verò defectus erit notabilis, vel modicus, Navarro *tit. de temporibus ordinat. conſil.* 17. Cen-

ſet

ſet defectum quintæ partis eſſe notabilem; quinimo dicerem in noſtro caſu defectum etiam ſextæ, aut ſeptimæ partis notabilem eſſe, quia cum Synodales limitatè congruam taxent, defectus etiam octavæ partis nequit pro non notabili reputari.

8. Infertur II. Quod licèt inſtitutus in prędicto Beneficio titulari, vi ſuæ erectionis non habeat jus ad diſtributiones, dummodò gratioſe ab aliqua Eccleſia inamiſſibiliter pro ejus vita admittatur, & aliàs prædictæ diſtributiones ſint certæ, vel non contingentes, taxamque Synodalem exæquent, poterit Epiſcopus alienus, alienum ſubditum promovere, idque ſatis apertè conſtat *ex cap. dilectus el* 1. *y* 2. *de Præbendis*. Tum etiam, quia cum prædictæ diſtributiones non ſint de natura Patrimonii, ſed verè; & rigorosè ſint reditus Eccleſiaſtici, ut docet Moneta *de diſtributionibus quotidianis part.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 5. *&* 6. Poterit Epiſcopus alienus eis congruam ſupplere, ſicque ſubditum alienum ad Ordines promovere.

DUBIUM II. *An qui in aliena Diœceſi obtinuit Beneficium tenue, poſſit ab Epiſcopo talis Beneficii ad Ordines promoveri, ſupplendo defectum altero Beneficio in eadem Diœceſi obtento.*

9. CAſus eſt talis: Obtinet Petrus v. g. in eadem Diœceſi aliena duplex Beneficium, quorum neutrum per ſe ſufficienti congrua pollet, ſed conjuncta excedunt, vel ſaltem Synodalem taxam exæquant, dubitatur, an Epiſcopus, in cujus Diœceſi Petrus prædicta Beneficia obtinuit, valeat unum altero ſupplere, & ſic ad ordines prædictum Petrum promovere.

10. Reſpondeo poſſe, ita in terminis præſentis Conſtitutionis docet Eruditiſſimus D. Lamperez, Metropolitanæ, ac Patriarchalis Hiſpalenſis Eccleſiæ Canonicus, in ſua *veteri diſciplina inſtaurata num.* 383. Ubi ſingulari acumine, incomparabili ſtudio medullam præſentis Conſtitutionis de verbo ad verbum explorat: opus ſanè omnibus numeris expletum. Reſolutio intelligenda venit, dummodo duplex Beneficium ſimplex ſit, perſonalemque reſidentiam ambo non expoſcant.

11. I. Pars probatur, nam licèt præſens Conſtitutio loquatur de Beneficio in ſingulari, & prædicta plura ſint, ſupponunt

enim

enim diversas Canonicas institutiones, in ordine tamen ad finem in præsenti Constitutione intentum, pro unico, & eodem reputatur: finis enim præcipuè intentus est congrua sustentatio ordinandi, cumque huic fini ea duo Beneficia tendant, vel saltem eorum fructus, hinc est, quod licèt Beneficia in se plura sint, in ordine ad finem pro unico reputantur. Nec obstat, quod in præsenti Constitutione non concedatur prædicto Episcopo facultas supplendi altero Beneficio; nam sufficit, quod per præsentem Constitutionem non auferatur, illam enim DD. Episcopi jam habebant vi Tridentini *sessio 24. cap. 17. de reformat.*

12. II. Pars constat, tum ex Tridentino nuper citato, non permittente duplex Beneficium, quando utrumque personalem residentiam exigunt. Tum quia, cum in utroque nequeat simul residere, deficienteque residentia in alterutro, fructus illius minimè valeat percipere, supplementum esset illusorium, cum supplementum sit factum ut congruam sufficientem haberet, quam, non residendo, nullatenus perciperet. Hinc non videtur improbabile posse suppleri Beneficium tenue pluribus aliis Beneficiis in eadem aliena Diœcesi obtentis. De quo videndi Barbossa *in præcitato cap. Concilii, præcipuè num. 7.* Lambert. *de Jure Patronat. part. 1. lib. 2. quæst. 7. art. & num 15.* Masobrius *in Praxi habendi Concursum Requisit. 7. dub. 18.*

13. Monet tamen, & optimè, citatus D. Lamperez *n. 366.* quod cum supplementum oporteat fieri usque ad sufficienrem congruam, deductis oneribus, extrahendæ etiam sunt pensiones impositæ in ipsis Beneficiis, esto in his institutus illis minimè consenserit, hoc est, quod congrua debet remanere integra, deductis pensionibus, & omni alio onere, hæc enim videtur mens præsentis Constitutionis; si tamen institutus in prædictis Beneficiis cum sufficienti congrua, & jam ad Presbyteratum præmotus, pensioni consenserit, ratione cujus congrua deficeret, non ideo pœnis præsentis Constitutionis irretiretur: hæc enim prædictam congruam, ut possit promoveri, solummodo exposcit: ergo jam promotus, pœnas evadet. Sicut enim Patrimonio promotus, & post promotionem Patrimonium resignans, suspensionem nullatenus incurrit, teste Bonacina *de Sacrament. Ordinis, disp. 8. quæst. unic. punct. 5. n. 25. & 26.* Sic dicendum in no-

stro

ſtro caſu. Verum ſucceſſor prædicti Beneficii ab Epiſcopo alieno, remanente penſione, in quam anteceſſor conſenſit, ad ordines promoveri non poterit; quia carens, ut ſupponimus, ſufficienti congrua, nec ſubditum alieni Epiſcopi ad effectum ordinum efficit, ac proinde ab ipſo promoveri non valebit.

DUBIUM III. *Num Epiſcopus Beneficii poſſit ſupplere Beneficio in aliena Diœceſi obtento.*

14. DUbio præcedenti manet exploratum, poſſe Epiſcopum alienum, Beneficium ſupplere Beneficio ſimiliter ab alieno ſubdito in ſua Diœceſi obtento, quæritur nunc, an poſſit dictus Dominus Epiſcopus ſupplere Benefieio id aliena Diœceſi obtento. v. g. Petrus cum ſit Originarius, ac in domicilio Epiſcopatus Burtinenſis, obtinet Beneficium in Epiſcopatu Oſcenſi, quod per ſe taxam Synodalem Oſcenſem minimè exæquat, ſimiliter idem Petrus obtinet aliud Beneficium in Epiſcopatu Illerdenſi etiam tenue ita ut neutrum ſeorſim taxam Synodalem pertingat, conjuncta verò Synodalem taxam explent: dubitatur, num Dominus Epiſcopus Oſcenſis poſſit Beneficium, quod Petrus obtinuit in ſua Diœceſi, & ſecundum ſe tenue eſt, ſupplere Beneficio ab ipſo Petro in Diœceſi Illerdenſi obtento, & ſupplemento expleto, rite ad Ordines promovere.

15. Ut reſpondeam, ſupponendum eſt tamquam certum, alienum ſubditum, qui in aliena Diœceſi obtinet Beneficium inferioris congruæ, ac non exæquantis Synodalem taxam ad effectum ſuſcipiendi Ordines nullatenus fieri ſubditum Epiſcopi illius Diœceſis, nec dictus Epiſcopus eſt Superior ad Collationem Ordinum. Hæc conſtant ex littera. Difficultas ergo in hoc dubio ea videtur, an ſicut præſenti Conſtitutione aufertur DD. Epiſcopis facultas promovendi alienum ſubditum, qui in ſua Diœceſi obtinuit Beneficium tenue, ſic ablata intelligatur ipſis Epiſcopis facultas ſupplendi ipſum Beneficium à Petro in ſua Diœceſi obtentum, altero Beneficio in altera Diœceſi ſimiliter obtento. Hæç enim facultates ſeparabiles ſunt, & optimè componi poteſt, quod prima auferatur, altera remanente. Sicut enim

enim qui in aliena Diœcesi Beneficium obtinet tenue, non manet ſubditus illius Epiſcopi ad effectum ſuſcipiendi ab eo Ordines, manet tamen ſubditus ad alios effectus, viſitandi ſcilicèt, corrigendi, puniendi, &c. ut eruditè notavit D. Lamperez *n.* 464. Sic in noſtro caſu poterit Epiſcopus manere cum facultate ſupplendi dictum Beneficium, licèt non maneat cum facultate altera.

16. Dicimus ergo, ſalvo meliori, vi præſentis Conſtitutionis ablatam non eſſe DD. Epiſcopis facultatem ſupplendi Beneficium tenue, quod in ſua Diœceſi ſubditus alienus obtinuit, alio Beneficio, quod ipſe ſubditus in alia Diœceſi adeptus fuit. Probatur doctrina illa generali à Canoniſtis, & Theologis communiter admiſſa, ſcilicèt, quod DD. Epiſcopi in ſua Diœceſi poſſunt, quidquid Summus Pnntifex in tota Eccleſia valet, exceptis illis, quæ ſpecialiter ipſis Epiſcopis prohibentur; at dictum ſupplementum nullibi reperitur prohibitum; non Jure commnni, ut claret ex praxi hactenus obſervata ab ipſis DD. Epiſcopis: non vi præſentis Conſtitutionis.

17. Quod probatur, nam ſi prædicta facultas in præſenti SS. Innocentii Conſtitutione ablata fuiſſet Epiſcopis, vel eſſet in illa diſpoſitione in qua expoſcitur, quod ut quis fiat ſubditus Epiſcopi alieni ad effectum ſuſcipiendi ab eo ordines, debeat in ſua Diœceſi poſſidere Beneficium, quod per ſe ſit congruæ ſufficientis, vel in ſequenti, ubi Epiſcopo alieno aufertur poteſtas, ſeu facultas ſupplendi Beneficium tenue cum adjectione Patrimonii; ſed in neutra diſpoſitione aufertur facultas de qua diſputamus: ergo facultas ſupplendi dicta, nullibi reperitur DD. Epiſcopis prohibita, ergo poſſunt ſupplere.

18. Minor quo ad II. partem conſtat, in ea enim diſpoſitione Epiſcopis alienis prohibetur ſolummodo Patrimonio ſupplere; at Beneficium Eccleſiaſticum Patrimonium non eſt, ut eſt certo certius: ergo. Quod nec in I. diſpoſitione dicta facultas ſublata ſit, probatur; nam poſtquam in ea ſtabilitum fuit, quod obtinens Beneficium in aliena Diœceſi, ut intelligatur ſubditus illius Epiſcopi ad effectum ſuſcipiendi ab eo ordines, Beneficium debeat eſſe tale, quod per ſe ſit ſufficientis congruæ, pergit immediatè, & aufert prædicto Epiſcopo facultatem ſup-

plendi defectum congruæ cum adjectione Patrimonii, quod ipse ordinandus in ipsa vel alia Diœcesi obtineret: ergo quia SS. Innocentius intellexit, quod non obstante illo, quod antea dixit, scilicèt, quod ut Beneficium obtentum in aliena Diœcesi, efficiat subditum, debeat esse per se sufficientis congruæ, remanebat adhuc in Episcopo alieno facultas supplendi defectum congruæ, adjiciendo Patrimonium, quod ipse ordinandus possideret intra, vel extra suam Diœcesim.

19. Patet hoc, nam si stabilito, quod ut Beneficium efficiat subditum in aliena Diœcesi, debet istud per se habere sufficientem congruam, in ista dispositione intelligeretur exclusa facultas Episcopis alienis supplendi cum adjectione Patrimonii, vel alterius emolumenti, frustra, pergeret ad tollendam facultatem supplendi cum Patrimonio; supponebatur enim jam ablata, & in dispositionibus legalibus nihil superfluum admittitur, ut docent conmuniter Jurisperiti: si ergo in prima dispositione non aufertur Episcopis alienis facultas supplendi Beneficium tenue, quod alienus subditus in sua Diœcesi obtinuit, altero Beneficio ab eodem subdito in altera Diœcesi obtento, ut manet probatum, evidenter sequitur, nullibi in præsenti Constitutione ablatam esse similem facultatem.

20. Modo sic: semel stabilito in præsenti Constitutione, quod Beneficium non habens congruam sufficientem per se, subjectionem non tribuit ad effectum Ordinum in aliena Diœcesi, semel hoc inquam stabilito, adhuc Episcopus alienus remanebat cum facultate supplendi cum Patrimonio, quod ipse ordinandus possideret intra vel extra Diœcesim Beneficii præfati, ideoque hæc facultas in sequenti dispositione expresse aufertur: ergo potiori jure remanent DD. Episcopi in nostro casu cum facultate supplendi dictum Beneficium altero Beneficio, nunc istud possideatur in sua vel aliena Diœcesi: Deinde nullibi reperitur hoc supplementum prohibitum, sicut supplere Patrimonio, prohibitum, reperitur: ergo licèt Patrimonio nequeat Episcopus alienus Beneficium supplere, poterit tamen altero supplere Beneficio, etiam si istud extra suam Diœcesim possideatur, nam quod non est prohibitum, est concessum, *leg. nec non, §. quod ejus, ff. in quibus causis major.*

leg.

21. Ex his patet jam quid dicendum in dubio principali: dicimus namque, quod Episcopus alienus augens sive supplens Beneficium tenue, quod Petrus pacificè possidet in illius Diœcesi, altero Beneficio, quod ipse Petrus possidet in altera Diœcesi, idque posse satis demonstravimus, potest etiam dictus Dominus Episcopus Petrum ad Ordines promovere. Ratio est, quia tali supplemento expleto, verificatur, quod Petrus in illa aliena Diœcesi possidet Beneficium congruæ sufficientis, quod requiritur, ut efficiatur subditus illius Episcopi ad effectum Ordinum, ac perconsequens poterit ab isto ad Ordines promoveri.

22. Unde licèt Petrus possidens Beneficium tenue in duabus Diœcesibus alienis, nullius earum Episcopi, ad effectum Ordinum, secundum se efficiatur subditus, semel tamen quod unus illorum DD. Episcoporum unum altero Beneficio suppleat, efficitur jam illius, ad dictum effectum, subditus; gaudet enim Petrus in eo casu sufficienti congrua, ob cujus defectum, etiam si Beneficium ibi possideret, subditus ad Ordines minimè erat. Quodque clarissimè explicatur in ipso Petro possidente duplex Beneficium, quodlibet secundum se tenue, in eadem aliena Diœcesi: In hoc casu neutrum Beneficium efficit Petrum ad ordines subditum illius Episcopi; at si Episcopus unum altero suppleat, poterit jam iste Dominus Episcopus Petrum ad Ordines promovere, ut negabit nemo, & nos cum D. Lamperez vidimus supra *n.* 10. sic similiter, dicendum in præsenti casu.

23. Nec obstat I. Quod in præsenti casu alterum Beneficium possidet Petrus in altera Diœcesi, in qua Episcopus supplens nullam habet Jurisdictionem; in casu autem præcedenti utrumque Beneficium in eadem possidetur Diœcesi. II. Quod in præsenti casu Beneficium ratione supplementi, & non per se gaudet congrua sufficienti: at, secundum præsentem Constitutionem, Beneficium per se gaudere debet sufficienti congrua, aliàs subditum ad effectum ordinum non efficit: ergo.

24. Ad I. enim respondetur, nihil obstare, quod alterum Beneficium possideatur in altera Diœcesi, ut Episcopus, in cujus Diœcesi alterum possidet Petrus, supposito supplemento, possit ipsum Petrum ad Ordines promovere: sicut enim

Episcopus Originis, aut domicilii promovere potest suum subditum Origine, vel domicilio ad Titulum Beneficii, in aliena Diœcesi obtenti, ut communiter fatentur Authores, sic, & potiori jure, in nostro casu poterit Episcopus, supposito supplemento, Petrum promovere, licèt iste alterum Beneficium in aliena Diœcesi possideat: Contendimus enim, quod supplemento peracto, & nullibi tali Domino Episcopo prohibitum, Petrus effectus est prædicti Episcopi subditus ad Ordines, cum supplemento peracto, jam possideat Beneficium cum congrua sufficienti in ejus Diœcesi, nihilque amplius præsens Constitutio exposcat.

25. Ad II. Respondetur, quod particula illa *per se* eo tendit, ut excludat mendicitatem in Beneficium possidente, hoc est, quod Beneficium tale sit, ut illud possidens, mendicare minimè egeat: ut colligitur ex Tridentino *sess.* 21. *cap.* 2. *de reformat.* Cumque Beneficium, quod alio suppletur Beneficio usque ad congruam, per se occurrat mendicitati, per se etiam ad congruam vitæ sustentationem sufficiet, unde non excludit supplementum per alterum Beneficium, aut alios Ecclesiasticos proventus, aliàs nec possent DD. Episcopi Beneficium tenue altero Beneficio, in eadem Diœcesi obtento, supplere, cum etiam in casu isto tale Beneficium non per se, sed ratione supplementi reditus ad congruam vitæ sustentationem ministret, & tamen contrarium diximus cum D. Lamperez *dub. præcedenti n.* 11. Cujus doctrina hic adaptari poterit.

26. Sed licèt hæc in rigore Juris vera videantur raro tamen ad praxim reducenda, nisi evidentissimè Domino Episcopo supplenti constet, redditus Beneficii in altera Diœcesi obtenti, nullo vitio laborare, aliter timeri possunt fraudes, quas in præsenti Constitutione Sanctissimus Innocentius vitare intendit.

DUBIUM IV. *An Supplemento cum Patrimonio ab Episcopo proprio peracto, possit alienus illum promovere, qui in sua Diœcesi tenue Beneficium obtinuit.*

27. PROPRIO Episcopo nullibi prohibitum esse supplere cum adjectione Patrimonii Beneficium tenue, constat

ſtat, tum ex præſenti Conſtitutione, in qua ſolis Epiſcopis Beneficii, ſeù alienis id prohibetur, tum ex Tridentino *ſeſſio* 21. *cap.* 2. *de Reform.* ſi enim ibi conceditur propriis Epiſcopis, quod ad Titulũ Patrimonii ſuos ſubditos promovere poſſint, quamque facultatem in præſenti Conſtitutione illæſam SS. Innocentius ſervat, potiori jure Beneficium tenue ſupplere Patrimonio valebunt; cui enim conceditur, quod eſt plus, & quod minus eſt, conceditur, *cap. cui licèt de Reg. jur. in* 6. Hoc tanquam certum ſuppoſito.

28. Caſus, ad reſolvendum dubium, ſic poteſt figurari. Petrus cum ſit Originarius, & domicilium habens in una Diœceſi, obtinet Beneficium tenue in aliena, ratione cujus nequit ab Epiſcopo Beneficii promoveri, non enim prædicto Epiſcopo per tale Beneficium ad Ordines ſubjicitur, nec ipſe alienus Epiſcopus ſupplere Patrimonio valet, inquiritur, an ſi Epiſcopus proprius ſuppleat prædictum Beneficium Patrimonio, peracto tali ſupplemento ab Epiſcopo proprio, alienus poſſit ipſum Petrum ad Ordines promovere. Videtur quod ſic: nam Patrimonio ſupplere prohibitum eſt alieno Epiſcopò, non proprio: ergo ſemel expleto ſupplemento à proprio Epiſcopo, poterit alienus promovere, jam enim tunc poſſidet Petrus Beneficium cum ſufficienti congrua, & ratione cujus ſit ſubditus ad Ordines alieni Epiſcopi.

29. Sed oppoſitum tamquam certum tenendum eſt; quia cum ſupplementum factum per proprium Epiſcopum ſubſiſtere nequeat abſque ratihabitione Epiſcopi Beneficii, ipſaque ratihabitio ſit proprie Patrimonio ſupplere, quod Epiſcopo Beneficii abſolutè prohibitum eſt, inde etiam eſt, quod huic non ſolum eſt prohibitum per ſe ſupplere, ſed etiam per proprium Epiſcopum, quando ſupplementum proprii Epiſcopi non tantum iſtius, quantum Epiſcopi alieni eſt. Ex his patet ſolutio ad rationem contrariam numero antecedenti propoſitam.

30. Sed dices ergo ſaltem Epiſcopus Beneficii poterit, cum ſuis Dimiſſoriis remittere Petrum ad proprium Epiſcopum, ut ab eo Beneficium tenue ſuppleatur Patrimonio, ipſumque promoveat. Negatur enim ſuppoſitum conſequentis, ſupponit namque Epiſcopum alienum in noſtro caſu poſſe Petrum remitte-

mittere ad proprium Episcopum, cum non possit: nullus enim Episcopus tribuere Dimissorias, sicut nec ad ordines promovere, sibi non subdito, potest, & Petrus per Beneficium tenue in aliena Diœcesi obtentum, ejus Episcopi ad ordines subditus effectus non est.

31. Sed inquires, an saltem possit proprius Episcopus Petri titulo Beneficii in aliena Diœcesi obtenti, quod tenue supponitur, ipsum promovere, supplendo illum Patrimonio. Respondeo mihi certum esse, quod possit: Episcopus enim proprius potest suos subditos promovere ad Titulum Beneficii, etiam in aliena Diœcesi obtenti, ex dictis *n.* 24. cum communi sententia: Deinde Episcopo proprio Patrimonio supplere nullibi prohibitum est; ergo potest absolutè, sed rarò, & laudabiliter quidem, DD. Episcopi tali facultate utuntur.

DUBIUM V. *An Episcopus Beneficii onera ipsius Beneficii Patrimonio supplere valeat.*

32 Constat ex præsenti constitutione, Episcopum Beneficii defectum fructuum Beneficii Patrimonio supplere nullatenus posse, quæritur nunc, an sicut defectum fructuum supplere nequit, sic nec Beneficii onera Patrimonio supplere valeat. Claritatis gratia proponitur casus. Obtinet Petrus in aliena Diœcesi Beneficium, cujus reditus ad centum aureos pertingunt, & totidem in Synodalibus illius Diœcesis pro promovendis ad Sacros Ordines assignantur; habet tamen pensionem, vel alia onera perpetua in quantitate viginti aureorum, v.g. remanentque octoginta aurei dumtaxat, quibus ab Episcopo Beneficii promoveri Petrus non potest: eget enim Beneficio centum aureorum, ut in casu supponitur, detractis oneribus, & his detractis, octoginta tantummodo remanent; tunc Petrus Episcopo Patrimonium offert, quo sine dolo, aut fraude illos viginti aureos pensionum, vel onerum pro vita ipsius Petri redimat, ac ita centum Beneficii aurei integrè, & sine ullo onere pro vita Petri maneant, quæritur, an id Episcopus Beneficii efficere valeat, ita ut eo supplemento ab Episcopo peracto, ipsum Pettum ad Ordines, titulo talis Beneficii, promovere queat.

Dixi,

Dixi, *pro ejus vita*, nam si perpetuò onera cassat, certum est posse, tunc enim in ullo sensu onera remanent, sed absolutè centum aurei manent integri.

33. Affirmativè respondendum censeo,& quidem satis probabiliter; nam Episcopo Beneficii vi præsentis Constitutionis solummodo supplere prohibetur Patrimonio, quod in linea fructuũ Beneficio defecerit: at in nostro casu Beneficio fructus non deficiunt, habet enim reditus centum aureorum, ut in casu supponitur; ergo per tale supplementum defectus fructuum non supplетur, sed fructus qui jam supponuntur, exonerantur, extrahendo ab ipsis onera, quod est valde diversum.

34. Licèt enim ipsum extrahere onera, sit reditus augere; crescunt namque reditus Beneficium possidenti, quantum onera ipsius Beneficii exigantur, hæc tamen accretio per Patrimonium non ea est, quæ in præsenti Constitutione prohibetur, in ista namque solum interdicitur Patrimonio accrescere, vel supplere, quando fructus Beneficii uon exæquant Synodali taxæ, ut eveniret in casu quo fructus Beneficii attingerent solũ quinquaginta aureos, & Episcopus Beneficii Patrimonio augeret alios quinquaginta: Hoc inquam supplementum est, quod præsenti Constitutione exterminatur, expletur enim per illud, quod fructuum defecerat Beneficio: aliter autem in præsenti casu contingit, in quo non defectus fructuum suppletur, sed frnctus qui jam erant ab oneribus liberantur, quodque non est fructus supplere: sicut enim qui maculam è panno abradit,pannum nec supplet,nec addit, sed dumtaxat pannum à macula liberat, sic qui à fructibus Beneficii onera extrahit, fructus nec supplet; nec addit, sed solum ab oneribus vendicat, hoc autem haud prohibitum est.

35. II. Probatur, quia in præsenti Constitutione non quodlibet supplementum prohibetur, sed illud dumtaxat, quo fructus Beneficii supplentur, & hoc cum adjectione Patrimonii, sic enim in textu legitur: *Sublata quacumque facultate supplendi quod defecerit fructibus ejusdem Beneficii cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, &c.* At in nostro casu defectus fructuum non suppletur Patrimonio, ex dictis, nec verificatur fieri per adjectionem,adjicere enim fit per additionem numeri ad numerum,

ut

ut explicat Calepinus, ac D. Ambrosius *de Abel, & Cain lib. & cap.* 1. colliguurque *ex 2. Reg.* 12. 8. ibi: *Si parva sunt ista, adjiciam tibi multo majora, & ex Psalm.* 60. *n.* 7. *Dies super dies Regis adjices*, & alibi sæpè. Ubi constat quod adjicere est novum numerum addere, & quod antea non erat, quodque in nostro casu non contingit, cum centum illi aurei non componantur ex fructibus Beneficii, & ex Patrimonio, immo omnes sunt fructus Beneficii, licèt pars eorum Patrimonio extersi fuerunt, eo autem ipso quod extersi fuerunt dicti fructus, hoc manifestat, quod jam erant, minimè ergo additi fuerunt tali Patrimonio: ergo in nostro casu, nec verificatur supplementum fructuum, nec cum adjectione: ergo non prohibetur.

36. Probatur III. Quia præsens Constitutio in præsenti casu exposcit solum, quod detractis oneribus, Beneficium per se ejus sit reditus, ut taxam Synodalem exæquent, & quod illi fructus suppleri nequeant cum adjectione Patrimonii: ergo cum in nostro casu onera, & non fructus Patrimonio suppleantur, non est casus à præsenti Constitutione interdictus. IV. Quia ut docet Barbossa *de Appellat. verb. Appellat.* 103. *n.* 22. Onera, & fructus quid valdè diversa sunt: ergo lex prohibens fructus Patrimonio supplere, non prohibet onera Patrimonio detrahere, maximè cum præsens Constitutio in eadem clausula de fructibus, & oneribus mentionem fecerit.

37. Sed dices; absque tali supplemento non extant in nostro casu fructus sufficienres in Beneficio, ut per illud possit Petrus ab Episcopo alieno promoveri: ergo tali supplemento per Patrimonium facto, verè & propriè Patrimonio fructus Beneficii supplentur, at hoc præsenti Constitutione interdictum est: ergo. Antecedens constat, nam si absque tali supplemento, Beneficii fructus taxæ Synodali æquarent, abs dubio posset Episcopus Petrum promovere: ergo si non potest, signum est, quod in tali Beneficio fructus deficiunt: ergo & quod tali supplemento supplentur fructus. Roboratur id amplius; nam quantum in Beneficio onera crescunt, fructus minuuntur: ergo etiam è converso, quantum onera Patrimonio minuuntur, fructus ipso Patrimonio accrescunt; sed hoc est fructus supplere per adjectionem Patrimonii, quodque prohibitum est: ergo.

38. Respondetur, distinguendo antecedens, non sunt fructus expediti, concedo; non sunt fructus absolutè, nego antecedens, & consequentiam. Ad probationem respondetur, Episcopum impotentem esse ad promovendum Petrum tali Beneficio, non defectu fructuum, habet enim per se Beneficium sufficientes fructus, ut in casu supponitur, sed quia licèt Beneficium sufficientes fructus habeat, detractis oneribus non habet, & utrunque requiritur, ut Episcopus alienus in nostro casu Petrum promovere possit. Hinc immo nostrum probabile assertum roboratur: cum enim ut Episcopus alienus promovere valeat alienum subditum, debet hic in illius Diœcesi possidere Beneficium, quod per se, detractis oneribus, sufficiat ad congruam sustentationem, posteaque prædicto Episcopo facultatem auferat supplendi defectum fructuum, nihil de oneribus innovans, sequitur inde, & quod Patrimonio onera detrahere prohibitum non est, & quod supplemento onerum peracto, Beneficium per se, detractis oneribus, sufficientem habet congruam, sicque titulo illius poterit alienus Episcopus alienum subditum promovere.

39. Ad confirmationem respondetur distinguendo antecedens, quantum onera crescunt, fructus minuuntur Beneficio, nego, Beneficiato, transeat, & similiter distinguendnm est consequens: Unde Beneficio per impositionem, vel detractionem onerum, fructus nec minuuntur, nec augentur, semper enim habet centum aureos ut supponitur in casu, licèt verum sit quod Beneficiatus minus percipiet de illis fructibus, quantum ipsi plus onerentur, idque efficere valet, ne dictus Beneficiatus promoveri possit, non autem ut Episcopus Patrimonio onera supplere non valeat: quare in præsenti dispositione duo præcabentur, & quod institutus in Beneficio, hoc tale sit, ut per se, & detractis oneribus, ad congruam sustentationem sufficiat, & quod defectus fructuum Beneficii Parrimonio suppleri nequeat, cumque, in præsenti fructus Beneficii non suppleantur Patrimonio, inde est, quod licèt onera minuantur, fructus Beneficio non crescunt, sed Beneficiato, hoc autem præsenti dispositione non prohibetur Patrimonio fieri, sed solum quod fructus Beneficii Patrimonio non suppleantur, quod valdè diversum est.

 40. Tria

40. Tria oportet in præsenti cum D.Lamperez *n. 366. 67. & 68.* admonere. I. Quod inter onera Beneficii Missæ computandæ non sunt, nisi Missarum numerus excessivus sit, nec per se Beneficiatus celebrare valeat, sed aliis stipendia tribuere cogatur: in hoc enim casu, si destractis his stipendiis, fructus Beneficii taxam Synodalem, vel Regionis morem non exæquant, non erit sufficiens titulus,ut ab Episcopo alieno Capellanus promoveri possit; verum tamen est, quod hac via raro Beneficium defectu congruæ laborabit: regulariter enim in Institutionibus assignatur Capellanis majus stipendium quando ipsi eas Missas celebrant, ac quando aliis celebrandas tradunt. II. Quod taxa redituum Beneficii debet esse juxta Synodales, vel morem Regionis Diœcesis, in qua Beneficium obtentum est non autem alterius Diœcesi, licèt sit originis, vel domicilii Ordinandi.

41. III. Quod licèt Episcopus dispensare possit in suis Synodalibus, in taxa autem ista dispensare nequit; Sanctissimus enim Innocentius vult, quod hæc taxa sit juxta Synodales absolutè, & non juxta dispensatas, aliter fraudes non evitarentur. Quibus addè. IV. Scilicèt, quod licèt Episcopo alieno interdictum sit supplere Patrimonio defectum fructuum Beneficii, ut isto promovere valeat, secus tamen si promotum inveniat: Quare si Petrus in aliena Diœcesi Beneficium obtinuit congruæ sufficientis, eoque ad omnes ordines promotus fuit, ac postmodum permutare voluerit cum altero Beneficio tenui, nec sufficientis congruæ, poterit alienus Episcopus defectum Beneficii tenuis Patrimonio supplere, ut permutans verificare valeat, cum sufficienti congrua manere.

Quintum, quod quamvis Beneficium, in aliena Diœcesi obtentum, non pertineat ad Collationem illius, in cujus Diœcesi situm est, sed ad alium, dummodo subsit quoad alia jura Episcopalia, hoc satis erit, ut scilicèt Episcopus Diœcesanus sit Ordinarius collator ordinum talis Beneficiati, secus quando reliqua etiam jura Episcopalia ad alium Collatorem pertinerent, ut docent Pax Jordanus *cit. n.* 8. Quaranta, *verb. Ordo, vers. 2. intellige*, Garcia *p. 2. cap. 4. n.* 15. Campanli. *rubric. 9. n.* 15. Barbossa *de potest. Episc. allegat. 4. n.* 52. subdens *num.* 53. Quod si Beneficium unius Diœcesis unitum fuerit alteri, vel

Præ-

Præbendæ distinctæ Diœcesis, non nisi Episcopo subesset, in cujus Diœcesi, extaret Beneficium, vel Præbenda, cui annectitur, & à solo isto promoveri posset.

DUBIUM VI. *An domini Episcopi promovere valeant alienos subditos titulo Cappellaniæ perpetuę in suis Diœcesibus institutę.*

42. RESpondetur affirmativè, dummodo sint sufficientis congruæ, in eisque concurrant reliquæ circunstantiæ in præsenti Constitutione *n.* 3. relatæ. Ratio est, nam præsens Constitutio tantum expostulat in præsenti casu, quod alienus subditus in aliena Diœcesi obtineat, ac possideat pacificè Beneficium congruæ sustentationis, &c. At qui in aliena Diœcesi Cappellaniam Collativam perpetuam obtinet, possidetque pacificè cum prædictis circunstantiis congruæ, &c. Beneficium obtinet quale præsenti Constitutione exposcitur: dictæ enim Cappellanię rigorosè, & propriè Beneficium sunt, ut docet Glos. *in Clement. si Beneficiorum de Decimis*, Tusco, Zeballos, Ledesma, Azor, Diana, Bonacina, Trullench, & alii relati à Barbossa, tum *de potestat. Episc. par.* 2. *allegat.* 12. *n.* 10. *tum juris universi, lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 20. Leandro à Sacramento *tom.* 2. *tract.* 6. *disput.* 9. *quæst.* 17. Palao *par.* 2. *tract.* 13. *disput.* 1. *punct.* 6. *n.* 1. & in terminis præsentis Constitutionis D. Lamperez *num.* 381. Ergo possidens prædictas Cappellanias in aliena Diœcesi, Beneficium in ea possidet, ac proinde ab Episcopo talis Diœcesis promoveri poterit. Quod apud omnes, quos viderim, certum est, nec ampliori discussione indiget. Addit tamen Salcedo *in pract. ad Bernard. Diaz cap.* 18. *n.* 9. prædictam doctrinam militare, estò dictæ Cappellaniæ in prima erectione laicales forent, dummodo postmodum collativæ efficiantur.

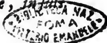
43. Casu tamen quod Cappellaniæ prædictæ taxam Synodalem non æquent, possunt prædicti DD. Episcopi ipsas aliis Cappellaniis collativis perpetuis, vel vitalitiis, distributionibus, pensionibus, aliisve reditibus Ecclesiasticis sive intra, aut extra eorum Diœceses à promovendo possessis, supplere; non vero Patrimonio, aut alio naturam Patrimonii participante, ut sunt Cappellaniæ laicales, quod omne intelligendum est, cum

moderatione, & limitationibus supra, dum de qualitate Beneficii egimus: dicta enim de Beneficio, proportione servata hic applicanda, sunt enim prædictæ Cappellaniæ Beneficium propriè. Nec requiritur quod ante promotionem fructus percipiat, sed sufficit quod titulum pacificè possideat, licèt possidens ante promotionem ad Præsbyteratum, fructus percipere nequeat, eo enim quod titulum possideat, vere & proprie Beneficium possidet, nihilque amplius in præsenti dispositione exposcitur, & ita docent Garcia *de Benefic. part. 2. cap. 5. n.* 110. Barboss. citat. *Alleg.* 19. *numer.* 29.

44. Hactenus in præsenti Dubio dicta, de Episcopo Beneficii, seu alieno intelligenda veniunt, nam proprius Episcopus non solum, quæ de alieno diximus, valet verum Patrimonio, Cappellaniisque laicalibus supplere defectum congruæ in Beneficiis quit; hocque utilitate, aut Ecclesiarum necessitate minimè attenta. Primum inde constat, quod præsens Constitutio Episcopis dumtaxat Beneficii, non originis, aut domicilii facultatem supplendi cum adjectione Patrimonii, aufert: Secundum etiam patet, nam quando Trident. *sess.* 21. *cap.* 2. *de Reformat.* necessitatem, aut utilitatem pro promovendis à propriis Episcopis exposcit, loquitur, quando prædicti Episcopi ad titulum Patrimonii, aut pensionum proprios subditos promovere intendunt, secus quando ad titulum Beneficii, Cappellaniæve perpetuæ Collativæ ipsos promovent. Nec quia Beneficium Patrimonio augetur, naturam Beneficii amittit, immo cum Beneficium dignius sit, pro principali reputatur, cuique Patrimonium tanquam accessorium sequitur, *cap. accessorium de regul. jur. in* 6. Unde promotus ad titulum Beneficii Patrimonio addaucti, semper verificat, quod titulo Beneficii promotus fuerit. Si tamen Beneficium ita tenue fuerit, ut fere toti fructus Patrimonio supplerentur, securius esset necessitati, aut utilitati Ecclesiarum consulere.

DU-

DUBIUM VII. *An DD. Episcopi promovere valeant alienos subditos titulo Cappellaniæ collativæ Vitalitiæ, in suis Diœcesibus erectæ.*

45. DUpliciter institui possunt prædictæ Cappellaniæ, vel pro una dumtaxat vita, qua extincta, bona, seu fundi ad usus sæculares iterum reddunt: vel pro duplici, aut triplici vita, quibus expletis, fundi in usus pios convertuntur; hujus secundi generis frequenter in Provincia Tarraconensi Beneficia instituuntur, vocanturque *Personatus*, & de his omnibus in præsenti dubitatur. An tituli sint sufficientes, ut Episcopus alienus alienos possit subditos promovere, dummodo institutæ in suis Diœcesibus extent, taxam Synodalem, moremve Regionis redditus exæquent, pacificeque, ac sine fraude, aut dolo possideantur.

46. Et incipiendo à Personatibus prædictis, respondetur, esse titulum sufficientem, ut DD. Episcopi subditos alienos promovere valeant: sunt enim proprie Beneficia, ut censuit Rota *in una Gerunden.* 379. *novissimarum apud Paulum Rubeum part.* 5. *tomo* 1. *sub* 17. *Martii* 1630. Consonantque Concilium Provinciale Tarraconense *lib.* 3. *Constit. Provinc. Tarraconen. Titulo de Institut. cap.* 5. Ubi ore pleno prædicti Personatus Beneficia vocantur, Trullench *tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 12. *dub.* 6. *à num.* 2. Navarro *lib.* 5. *consil.* 43. *ad tract. de Beneficiis, & 44. ad tit. de Simonia,* Mendo *in Epitome Morali, verb. Beneficium, n.* 18. RR. P. Thomas Muniessa speciali disputatione de Personatibus Tarraconensibus *sect.* 5. *n.* 55. cum aliis ab eo relatis; at titulo Beneficii habentis prædictas circunstantias, possunt DD. Episcopi subditos promovere alienos: ergo. Efficacia ratiocinii sequenti asserto expendetur, quæ enim in eo dixerimus, potiori jure Personatibus adferes.

47. Respondetur ergo II. Titulo Cappellaniæ Collativæ Vitalitiæ, id est, quæ pro unica dumtaxat vita instituitur, posse DD. Episcopos subditos alienos promovere; dummodo prædictæ Cappellaniæ in suis Diœcesibus instituantur, aliæque conditiones in præsenti Constitutione expressæ, non desint. Ratio

est;

eſt; nam prædictæ Cappellaniæ rationem Beneficii propriè participant, in eiſque inſtituti, verè ſunt Eccleſiaſtici: gaudent enim privilegio fori, & Canonis, ut loquendo de Perſonatibus Tarraconenſibus docet citatus Trullench: habent ergo quidquid requiritur vi præſentis Conſtitutionis, ut ipſas Cappellanias poſſidentes, ſubjiciantur prædictis DD. Epiſcopis, ab eiſque promoveri valeant.

48. Antecedens, in quo difficultatis cardo volvitur, oſtenditur. Teſte enim, cum communi, Barboſſa *Juris Univer. lib. 2. cap. 4. n.* 10. Natura Beneficii unicè nittitur in jure percipiendi reditus provenientes ex bonis Eccleſiaſticis; at prædictum jus Inſtitutis in præfatis Cappellaniis non deficit; alias fundi à quibus dicti reditus procedunt, Decreto Ordinarii interpoſito, Eccleſiaſtici fiunt, ſtatumque Sæcularem amittunt, nec ſuper illos tributa Regalia cadunt, ut in ſuo Paſtorali Edicto expedito 15. *Maii* 1694. ſupponit Illuſtriſs. D. D. Franciſcus Calderon de la Barca meritiſſimus Præſul Salmantinus: nec enim abſque Ordinarii Decreto alienari poſſunt, immo nec vendi dictæ Cappellaniæ valent, quin vendentes ſimoniæ labe inficiantur; at ſi Beneficia non eſſent, pecunia poſſent comparari, ut de pure laicalibus probabiliter cenſent Barboſſa citat. *lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 3. N. P. Ramon Cartulla *Mor. tract.* 3. *cap.* 2. *pregun.* 23. Ergo maximè quia Beneficia verè, & propriè ſunt.

49. Nec obſtat I. quod Beneficium indiſpenſabiliter exigit à Superiore Eccleſiaſtico conferri, *cap. Maſſana de elect. c. ſi quis deinceps, cap. nullus laicorum cap. per laicos* 16. *q.* 7. & dictæ Cappellaniæ per laicos fundatores regulariter conferuntur. II. Beneficia debent eſſe perpetua, *cap. Sanctorum, diſt.* 70. *cap. ex parte tua, de Clerico ægrotante, cap. ſi gratiosè de reſcriptis in* 6. Prædictæ autem Cappellaniæ, utpote Vitalitiæ, temporaneæ ſunt. Ad I. enim reſpondetur, quod aliud eſt ad Beneficia præſentare, aliud ipſa beneficia Canonice conferre, hocque, non illud proprium eſt Superioris Eccleſiaſtici, nec in noſtro caſu deficit, cum prædictæ Cappellaniæ ſupponantur ab Ordinario inſtitutæ, & collatæ, hancque Collationem Sacri Canones Sæcularibus interdicunt, ut patet *capit. Conſtitut. Sanctorum, eadem cauſa* 16. *& quæſt.* 7.

50. Ad II. reſpondetur, quod licèt citati Canones perpetui-

tuitatem in Beneficiis exigant, non adeò tamen ita indiſpenſabilis eſt, ut Eccleſia Beneficia Eccleſiaſtica pro determinato tempore inſtituere nequeat, ut cum Barboſſa *d. cap. 4. n.* 12. Garcia *de Benef. part.* 1. *cap.* 2. *n.* 75. aliiſque docet Palao *part.* 2. *tract.* 13. *diſput.* 1. *punct.* 1. *n.* 5. ibi: *Exiſtimo poſſe Eccleſiam inſtituere Beneficia pro aliquo tempore determinato, & ſic inſtituta veram habere rationem Beneficii: quia ſaltem pro illo tempore eſſet jus ſpirituale percipiendi fructus.* Quo in jure præcipua ratio Beneficii nititur: cumquè omnia iſta in præfatis Cappellaniis inveniantur, erunt proprie beneficia, ſubjectionemque alieno Epiſcopo tribuent, ac conſequenter in illis Inſtituti, ab iſto poterunt promoveri.

51. Ratio eſt; nam quamvis Beneficium ex inſtitutione Sacrorum Canonum perpetuitatem expoſcat, ideſt, quod ſemel Inſtitutum, irrevocabiliter permanere debeat; ſi tamen, qui illud inſtituit, ea conditione inſtituerit, ut pro unica vita dumtaxat permaneat, eaque extincta, ceſſet, exceptio valet, Eccleſiaque cum tali exceptione admittere, & inſtituere valet; ſicut enim quæ Eccleſiis legantur, Jure Eccleſiaſtico alienari nequeunt, *cap. fin. de rebus Eccleſiæ alienandis, vel non*, hoc eſt, quod ſemel poſſeſſa ab Eccleſia, hæc alienare non valeat, abſque ſolemnitatibus in ipſo Jure præſcriptis, *cap. nulli eodem tit. & cap. ſine exceptione* 12. *quæſt.* 2. Si tamen Titius Eccleſiæ aliquid legaverit ea adjecta lege, quod pro ſuo libito, non expectatoque Jure, alienare Eccleſia poſſit, exceptio teneret, cum illaque Eccleſia prædictum legatum acceprare poſſet, ut docet Palao cit. *tract.* 12. *punct.* 15. §. 2. *n.* 14. Qui enim abſolutus Dominus alicujus rei eſt, eamque alteri tribuit, tribuere valet pactis, legibus, & conditionibus ſibi benè viſis, etiam ſi Eccleſiæ tribuat, ut colligitur *ex cap. verum de conditionibus appoſitis*: quilibet namque ſuorum bonorum arbiter eſt, *leg. in re mandata. C. mandati*. Hominiſque diſpoſitio ceſſare facit diſpoſitionem legis, *leg. fin. Cod. de pactis, leg. maritus, C. de Procuratoribus*. Similiter ergo in noſtro caſu dicendum, quod licèt Beneficium Eccleſiaſtica lege perpetuitatem expoſcat, ſi tamen inſtituens nollit niſi pro unica tantum vita erigere, exceptio tenet, cum eaque acceptari ab Eccleſia valet: ergo perpetuitas deficere poteſt

teſt Beneficiis, quin eò, titulo proprio Beneficii careant.

52. Sed demus, perpetuitatem indiſpenſabilem Beneficiis eſſe, adhuc reſolutio noſtra tenet: licèt enim omnes conveniant, quod ut quis titulo Beneficii promoveatur, hoc debet eſſe perpetuum, inexploratum tamen hactenus eſt, ubi perpetuitas ſtare debeat, an in Beneficiis, an in Beneficiatis, an in utroque ſimul, in quo Doctores videndi apud Palaum ſupra *tract.* 13. *diſp.* & *punct.* 1. *n.*6. Garciam citat. *à n.* 65. maximè diſcordant. Nobiſque non intereſt explorare, à quo Beneficii perpetuitas proveniat, ſed ſolum, quam perpetuitatem Sacri Canones in Beneficiis exquirunt, ut iſta ſubjectionem tribuant, eorumque titulo in ipſis inſtituti, ad Ordines promoveri valeant.

53. Dicimus ergo, quod quando Tridentinum, Sacrique Canones perpetuitatem in Beneficiis, ut eorum titulo promoveri poſſit, expoſcunt, ſolummodo expoſcunt perpetuitatem ex parte recipientis Beneficium, ſeu Beneficiati, non Beneficii. Hoc eſt, ſolum curant, quod inſtituti in Beneficio, inamiſſibiliter poſſideant, nec ab ejus fructibus privari valeant, quin præcipuè attendant, an Beneficium poſt vitam inſtituti permaneat, necne. Ita Bonacina, de Sacramento Ordinis *diſput.* 8. *quæſt. unic. punct.* 5. *n.* 40. Ubi exagitans, an Titulus Beneficii debeat eſſe perpetuus, ait: *Reſpondeo debere eſſe perpetuum reſpectu ipſius Clerici, & colligitur ex Trid. ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de Reformat.* Barboſſa *de poteſt. Epiſc. Allegat.* 57. *n.* 141.

Ratioque eſt manifeſta; quando enim Tridentinum loco cit. Beneficium pro promovendis ad Ordines, congruæ ſuſtentationis expoſcit, finem expreſſit, ne ſcilicèt Ordinatus cum indecentia ſtatus mendicaret: ergo præcipuè præcavere intendit, ne dum promotus viveret, decenti congrua pro ejus alimonia careret: Ad hoc ergo, quid quod Beneficium poſt promoti vitam perſeveret, necne? Fortè eo mortuo alimentis eget? Ergo perpetuitas, quam Sacri Canones in Beneficiis expetunt, ut quis eis promoveri poſſit, ſufficit quod ex parte Beneficiati ſit; cum ergo hanc habeant Cappellaniæ de quibus loquimur, inde eſt, quod ad earum titulum Epiſcopi alieni promovere valeant.

54. Confirmatur efficaciter I. Quia eſtò Beneficium in ſe perpetuum, ſit, ſi tamen à Prælato perpetuò non confertur, ſed

pro

pro ejus nutu, quodque à Prælatis fieri posse, docet Palao supracitatus, sic institutus, nequit ad Ordines promoveri, ut negavit nemo: signum ergo est, quod perpetuitas Beneficiorum non in Beneficiis, sed in Beneficiato stare debet, aliter Tridentinum Patrimonio, aut Pensionibus promoveri, non permitteret, cum mortuo promoto, & illa moriantur. II. Nam ut docent Garcia, & Squilante citati à Barbossa *Jur. Univer. lib.* 1. *c.* 33. *n.* 66. Ut quis titulo Beneficii promoveatur, sufficit ipsum in Commendam possidere, dummodo fructus sufficientes sint, inamissibiliterque à Commendatario possideantur; & patet, quod sola perpetuitas ex parte Beneficiati reputatur pro titulo sufficienti ad Ordines: cum ergo hac non careant prædictæ Cappellaniæ, cur non erunt titulus sufficiens, sicut Beneficium in Commenda.

55. Dices, quod Cappellaniæ Vitalitiæ naturam Patrimonii sapiunt, & regulariter dolo creantur; licèt enim eas erigens ad sufficientes fructus tribuendos Cappellano obligetur, obligatio tamen ista, praxi teste, illusoria est: instrumento namque antecedenti, vel alio medio instituentes se muniunt, ut ab eis Cappellani fructus extorquere, nequeant. Insuper. Pensiones Ecclesiasticæ perpetuæ ex parte Pensionarii sunt, nec tamen ideo Beneficii naturam participant: ergo Cappellaniæ dictæ licèt perpetuæ ex parte Cappellani sint Beneficia non erunt: at quod Beneficium non est, nec titulus, ut ab Episcopo alieno quis promoveatur, potest esse: ergo.

56. Ad primum enim respondetur, quod licèt prædictæ Cappellaniæ majori permanentia non gaudeant, quam Patrimonia, non inde infertur, quod naturam Patrimonii sapiant: Pensiones enim Ecclesiasticæ Vitalitiæ ex se sunt, & tamen non ideo ut Patrimonium reputantur, immo quid diversum sunt, colligiturque ex Triden. citat. *sess.* 21. *cap.* 2. Distinctio ergo, quæ inter prædictas Cappellanias, ac Patrimonium intercedit, ea est, quod illæ fundi in quibus instituuntur, divino dicantur Officio, tum celebratione Missarum, tum Horarum Canonicarum pensu, & quia media Canonica institutione jus tribuitur Cappellano, ut fructus perpetuò exigere valeat, in quo præcipuè ratio Beneficii stat; quod quidem Patrimonium ex sua natura minimè habet.

57. Ad id quod de fraudibus, & dolo additur, respondetur, non esse nostrum casum, in eo enim supponitur sine fraude prædictas Cappellanias institui, quodque evenire potest, sicut de titulo Patrimonii ratiocinatur Illustris.D. Monserrat Urgellitanus Præsul *in suo Opusculo Sacro*, *pag.* 160. Unde quando DD. Episcopi fraudes in præfatis Cappellaniis præsenserint, laudabiliter quidem, in eis institutos, è promotione Ordinum repellent; hoc tamen non tollit, quo minus, si sine fraude instituantur, possint earum titulo ad Ordines subditos alienos promovere, ex dictis. Ad secundum de pensionibus respondetur, eo Beneficium non esse, quod ipsis Canonica institutio deficiat, & sine eo implicat Beneficii naturam sortiri, *cap.* 1. *de regulis juris in* 6. Hanc autem institutionem prædictæ habent Cappellaniæ, ut supponimus, ratione cujus propriè Beneficia efficiuntur, sicque nulla est paritas.

58. Ex his etiam patet solutio *ad cap. Sanctorum*, cæterosque Canones supra *n.* 49. relatos, respondetur enim I. quod si dictis Canones rectè inspiciantur, non perpetuitatem ex parte Beneficii, sed Beneficiati præcipuè intendunt. II. quod si aliquando tum in prædictis, tum aliis Canonibus perpetuitas Beneficii indicatur, intelligendi sunt de perpetuitate Beneficii in ordine ad alios fines, ut colligitur *ex cap. cum de Beneficio de Præbendis in* 6. non vero quantum ad effectum recipiendi ordines, ad hunc enim finem sufficit perpetuitas ex parte Beneficiati, ut cum communi resolvit Barbossa *Jur. Univers. lib.* 3. *c.* 4. *n.* 13.

DUBIUM VIII. *Utrum titulo Cappellaniæ Patronatus pure laicalis possit quis ad Ordines promoveri.*

59. Respondeo I. Episcopum alienum promovere illum, non posse, qui in sua Diœcesi prædictam Cappellaniam obtinuit, estò hæc perpetua sit, immo licèt Cappellanus jus habeat ad Ecclesiasticas distributiones in aliqua Ecclesia ipsius Diœcesis, vi præfatæ Cappellaniæ. Ratio est; quia prædictæ Cappellaniæ nullatenus naturam Beneficii participant; at subditus alienus Beneficio dumtaxat, & cum circunstantiis sæpè memoratis alieno Episcopo, ad effectum suscipiendi ab isto ordi-

ordines, ſubjicitur cum ergo prædictæ Cappellaniæ in ullo ſenſu Beneficium ſint, nec ſubjectionem alieno Epiſcopo, ut ab iſto promoveri poſſit, tribuent. Major conſtat, nam prædictæ Cappellaniæ Canonica carent, ut ſupponitur, inſtitutione, ſine qua implicat rationem Beneficii ſortiri, *cap. 1. de regul. jur. in 6.* Minor patet ex verbis præſentis Conſtitutionis, & conſequentia infertur.

60. Si tamen Canonicè perpetuò inſtituantur, Beneficii naturam induent, ac conſequenter in eis inſtituti, ab alienò Epiſcopo promoveri valebunt, dummodo aliæ circunſtantiæ, in præſenti Conſtitutione conſcriptæ, non deficiant. Sed quid ſi pro vita tantum Petri inſtituantur, qua finita, ad priſtinum laicalem ſtatum iterum refluant. Reſpondeo id ſufficere, ut ab Epiſcopo alieno Petrus promoveri valeat. Ratio eſt, nam praxis DD. Epiſcoporum hactenus obſervata, intellexit, quod prædictæ Cappellaniæ, licèt pro unica dumtaxat vita inſtituantur, iterumque ad ſtatum laicalem revocentur, ſufficere, ut ſtante Canonica inſtitutione, & pro tempore quo hæc permanet, Beneficii naturam ſortiantur: at Beneficio cum memoratis circunſtantiis promovere DD. Epiſcopi alienos ſubditos valent: ergo.

61. Dices. Sacra Rota apud Barboſſam *Juris univ. lib. 3. cap. 4. n. 31. & 32.* declaravit, quoddam legatum laicale Miſſarum, quod pro unica vita inſtitutum fuit, tali inſtitutione minimè Beneficium Eccleſiaſticum vocandum, ſed laicale manere: ſic ergo in præſenti dicendum, quod licèt prædictæ Cappellaniæ inſtituantur, cùm pro unica dumtaxat inſtituantur vita, naturam Beneficii non induent, ſed laicales ſemper manere. Reſpondetur enim, prædictas deciſiones Rotæ intendere, quod quia legata ſemel inſtituta fuiſſent, in eoque ſtatu ultima præſentatio inveniret, non ideo pro Beneficio Eccleſiaſtico perpetuò habenda; id eſt, quod futuris temporibus etiam inſtituenda forent, cum per unicam inſtitutionem ſtatus laicalis in eis non fuerit præſcriptus. Intelligentia hæc colligitur manifeſtè ex fundamento prædictarum Rotæ deciſionum; fundantur enim *cap. cum de Benefic. de Præbendis in 6.* & ibi lis erat ſuper præſcriptione Beneficii multò tempore per ſæculares adminiſtrato, licèt in antecedentibus per Regulares miniſtra-

 tum

tum fuisset. Utrum autem prædicta legata fuerint, nec ne Beneficium, pro tempore quo instituta fuerunt, nihil in eis dicitur; sicque praxi standum.

62. Respondeo II. Posse DD. Episcopos prædictis Cappellaniis subditos proprios promovere, consulendo necessitati, utilitative suarum Ecclesiarum; si enim, cum moderatione dicta, Patrimonio suos subditos promovere valent, potiori jure ad titulum prædictarum Cappellaniarum promovere valebunt, naturam namque Patrimonii participant, ut cum Salcedo, Gonzalez, Garcia, & aliis docet Palao *dict. tract.* 13. *disput.* 1. *punct.* *& n.* 6. ibi: *Tertio infertur, ad titulum Cappellaniæ laicæ neminem ordinari posse, tanquam ad titulum Beneficii, quia Beneficium non est; at si perpetua sit, ordinari poterit ad illius titulum, tanquam ad titulum Patrimonii.*

63. Sed quando hæc necessitas, aut utilitas Ecclesiarum intelligetur? Respondetur, quod Tridentinum arbitrio DD. Episcoporum reliquisse constat *ex sess.* 21. *cap.* 2. *de Reformat.* Videndus tamen Diana *p.* 4. *tract.* 4. *miscell. resol.* 209. *& part.* 10. *tract.* 11. *n.* 10. Ubi in simili causas ad dispensanda interstitia adnumerat, quæ hic facile coaptari possunt.

64. Videtur tamen, quod quando Cappellania laicalis aggregata perpetuò invenitur distributionibus alicujus Ecclesiæ, hujus necessitas ea aggregatione comprobatur: Cum enim Ecclesiæ ad Distributiones non admittant, nisi necessitate compulsæ, *cap. ut quisque. De vita, & honestat. Clericorum.* Trident. *sess.* 21. *cap.* 4. *de reformat.* Infertur, quod quando Ecclesia Cappellanum ad suas Distributiones admissit, necessitate compulsa admissit: Unde ex tali admissione necessitas illius Ecclesiæ satis comprobatur, ob quamque Episcopus Cappellanum proprium subditum promovere valebit, eo tempore quo necessitas in dicta Ecclesia permanserit. Dixi *eo tempore*, quia si cursu temporis in illa Ecclesia Beneficia instituantur, ratione quorum necessitati occurratur, cum jam sic necessitas cesset, cessabit etiam motivum promovendi titulo dictarum Cappellaniarum ob necessitatem.

65. Infertur hinc I. Episcopum alienum promovere non posse alienum subditum titulo Patrimonii, aut Pensionum, quia

hæc facultas conceditur à Trident. citato Episcopis dumtaxat propriis, originis scilicèt, aut Domicilii, ut docet Leander à Sacramento *p. 2. tract. 6. disp. 8. q. 17. & 18.*

66. Infertur II. Episcopum proprium absolutè posse suos subditos promovere titulo Cappellaniæ pure laicalis, estò hæc erecta extra suam Diœcesim fuerit, dummodo Cappellanus vi talis Cappellaniæ obstrictus non sit indispensabiliter Missas in Ecclesia, vel Cappella alterius Diœcesis celebrare: cum enim titulo Cappellaniæ præfatæ promoveatur tanquam ad titulum Patrimonii, quodque necessitatem, aut utilitatem exposcit, & de quibus Episcopo in aliena Diœcesi alienum est judicare, hinc est, quod si Cappellanus obstrictus est Missas extra propriam Diœcesim celebrare, Episcopus non poterit titulo talis Cappellaniæ promovere: si tamen arbitrio Cappellani celebratio Missarum, quo ad locum, relinquatur, tunc poterit Episcopus proprius, consulta tamen necessitate, aut utilitate Ecclesiarum suæ Diœcesis, ipsum promovere: sicut enim promovere potest titulo Patrimonii, aut pensionis extra suam Diœcesim obtentæ, sic poterit titulo Cappellaniæ extra propriam Diœcesim obtentæ promovere.

DUBIUM IX. *De præstimoniis, aliisque titulis.*

67. PRæstimonia vocantur, quædam fructuum partes, quæ à Beneficiis extrahuntur, & Præstimoniario consignantur, antiquitus inducta, ut eisdem fructibus faverentur, qui litteris, militiæque pro Ecclesiæ defensione operam dabant, ideoq; *Præstimonium*, quasi *præstans munium*, dicebatur, propter obsequium quod Ecclesiæ præstabant, qui intuitu talium fructuum in litteris, & militia exercebantur: De his Præstimoniis mentionem faciunt textus *in cap. fin. de concessione Prœbendæ in 6. ac Trident. sess. 14. cap. 9. de Reformat.* Et de his controvertitur, num titulus sit sufficiens, ut possit illud possidens promoveri tum à proprio, tum ab alieno Episcopo.

68. Pro cujus resolutione supponendum est, quod licèt quando dicta Præstimonia inducta fuerunt, Beneficia non erant; fructus enim tunc non tribuebantur, intuitu officii spiritualis,

nunc tamen Beneficia propriè sunt. conferuntur namque in Titulum, habentque officium spirituale annexum, quale est Horarum Canonicarum pensum, Palao *dict. tract.* 13. *disput.* 1. *punct.* 7. *n.* 1. Barbossa *Jur. univer. lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 1. cum aliis Theologis, & Canonistis ab his citatis: estque sine controversia post Constitutionem Pii V. quæ incipit: *Ex proximo Lateranensi* 20. *Septembris* 1571. *Bullarium Cherubini tom.* 2. *pag. mihi* 344. in qua Beneficia vocantur, cum obligatione recitandi, ac fructus restituendi, qui dictam obligationem non persolverint.

69. Hoc supposito, respondetur I. Episcopum proprium promovere posse suos subditos titulo Præstimonii sive in sua, sive in aliena Diœcesi promovendus, possideat, sive sit, sive non Beneficium: si enim Beneficium fuerint, in suaque Diœcesi possideantur, nulli dubium, quin eorum titulo à propriis Episcopis Præstimoniarii promovere possint: si autem Beneficia non sint, in suis Diœcesibusque possideantur, cum proprius Episcopus ad titulum Patrimonii, ac Pensionum sive in propria, sive aliena Diœcesi obtentarum, ex dictis *n.* 66. & necessitate, aut utilitate Ecclesiarum consulta, proprios subditos promovere valeat, cur non idem de habente Præstimonium concedendum, cum eadem ratio militet.

70. Hinc fit, quod si Præstimonium congruam non habeat, suppleri valet à proprio Episcopo alio Præstimonio, estò Beneficium non fuerit, Patrimonio, quolibetque alio emolumento, nam prædictum supplementum proprio Episcopo nullibi interdicitur: ergo valet supplere, & supplemento peracto, ad ordines proprium subditum promovere.

71. Respondeo II. Episcopum alienum promovere posse alienos subditos titulo Præstimonii in sua dumtaxat Diœcesi obtenti, dummodo congruam juxta taxam Synodalem, moremve Regionis exæquet, ac reliquæ circunstantiæ in præsenti Constitutione adscriptæ, ac supra *n.* 3. relatæ, concurrant. Ratio est; quia ut ex dictis constat, Præstimonium verè, & propriè Beneficium est; at Beneficium cum dictis circunstantiis subjectionem ad ordines Episcopo alieno tribuit ergo poterit ab isto promoveri, qui in sua Diœcesi tale præstimonium obtinuit, nec supposito, quod Beneficium sit, amplius in hoc immorandū.

72. Si-

72. Similiter, quando Præstimonium taxam dictam non exæquaverit, poterit alienus Episcopus altero Præstimonio, Beneficio, Cappellania collativa, Pensionibus aliisque emolumentis Ecclesiasticis non nutualibus defectū supplere, sive in propria sive in aliena Diœcesi, Præstimoniarius possideat; nullatenus tamen Patrimonio, vel alio quovis, naturam Patrimonii sapiente. I. pars constat ex dictis *n.* 16. quæ hic applicari possunt. est enim eadem ratio. II. pars constat ex verbis præsentis Constitutionis supra *n.* 3. relatis.

73. Circa II. dubii partem, plurimos titulos, ut quis possit ad ordines promoveri, Doctores assignant, quales sunt Hospitales, Commendæ, Coadjutoriæ, & alii, videndi apud Barbossam citat. à *cap.* 9. Palao citat. *punct.* 7. *& sequent.* De quibus omnibus breviter expediemur, dicendo, quod si Beneficia fuerint perpetua ex parte saltem recipientis, cum congrua sufficienti, aliisque circunstantiis in præsenti Constitutione memoratis; poterunt DD. Episcopi eorum titulo subditos alienos promovere, dummodo in ipsorum Diœcesibus possideantur, quod ex dictis abundè constat.

74. Nec obstat, quod prædicta, Beneficia non dicantur, quia ut optimè Gonzalez *ad Reg.* 8. *gloss.* 5. *n.* 17. Adnotavit, in Beneficio vis non est in nomine, sed in natura, ideoque minimè attendendum in prædictis titulis, num Beneficia, aut non vocitentur, sed an naturam Beneficii participent: *argument. leg. si uno, ff. locati, cap. ea quæ de simonia*. Unde quamvis Beneficia regulariter non dicantur, si tamen naturam Beneficii participant, Beneficia proprie erunt. Quid verò requiratur ut aliquid Beneficium proprie nuncupetur, videatur Barbossa *Juris Univers. lib.* 3. *cap.* 4. *à n.* 25. *& de potest. Episcop. allegat.* 57. *n.* 141. Episcopi autem proprii cum prædictis titulis promovere suos subditos poterunt, quamvis Beneficia non fuerit, dummodo sufficienti congrua gaudeant, aut supplendo, si non gaudeant, juxta sæpè dicta.

DUBIUM. X. *Utrum ad titulum sufficientiæ quis promoveri valeat.*

75. NOmine sufficientiæ in præsenti intelligitur proxima illa aptitudo, qua quis ad obtinendum Beneficium inve-

invenitur, ratione scilicèt suorum ad illud meritorum, v.g. Toga in Collegio Salmantino, Complutensi, Oscensi, vel alio Majori insignitus, quique ad obtinendum Doctoratus apicem cursus communi plausu confecit, vel inibi Cathedram obtinuit. Hic igitur licèt Beneficium non obtinuerit, sua tamen notoria sufficientia, obtentioni ita proximè inhæret, ut moraliter certum sit brevissimè obtenturum. De his igitur in præsenti quæritur, an titulo suæ sufficientiæ promoveri ad ordines valeant.

76. M. Corduba *in Summa qu.* 36. Emmanuel Rodriquez *in Summa tom.* 2. *cap. & n.* 15. Enriquez *lib.* 10. *cap.* 17. *in fine, & lib.* 13. *cap.* 37. *n.* 2. docent ab Episcopo proprio promoveri posse, fundamentum est, quia quando Tridentinum *dict. sess.* 21. *cap.* 2. Beneficium, Patrimoniumve exposcit, ideo exposcit, ut promovendus congrua sustentatione non careat, cumque, hii de quibus loquimur, brevissimè moraliter Beneficium obtenturi certo certius sit, hinc inferunt, quod moraliter, ac si jam obtinuerint, reputandum est. Additque Enriquez citat. *lib.* 10. *juncta litt. marginali, lib.* 13. *litt. N.* Assertum approbasse viros doctos Theologos, & Jurisperitos, ad praxinque deductum.

77. Sed quidquid sit de probabilitate horum Auctorum respectu proprii Episcopi, tanquam certum dicendum, quod Episcopus alienus titulo sufficientiæ alienum subditum promovere minimè potest: ea enim sufficientia, qualiscunque sit, ac quantuncunque obtentionem Beneficii in ea Diœcesi citissimè fundet, ipsa tamen Beneficium non est, sed ad summum in spe; at solo Beneficio in re obtento, pacificeque possesso subiicitur quis alieno Episcopo ad effectum ordinum, ut constat ex præsenti Constitutione: ergo cũ dicta sufficientia Beneficiũ nõ sit, titulum ut quis ab alieno Episcopo promoveri possit, fundare non valet.

78. Confirmatur I. Nequit dicta sufficentia fundare majorem certitudinem ad obtinendum Beneficium, quam fundaret, qui ea expressa lege vocatus est ad Beneficium, ut immediatè postquam initiatus fuerit, Beneficium statim conferatur: at non obstante hac certitudine, ac præcisitudine, nequit Episcopus alienum subditum initiare, ut constat ex verbis præsentis Constitutionis supra *n.* 1. relatis: ergo nec poterit titulo sufficientiæ, quæ minorem certitudinem fundat, ad ordines promovere.

79. Con-

79. Confirmatur II. Exemplo dispensationis: ut enim docent communiter DD. non licèt contra legem agere, spe dispensationis certissimè obtinendæ, ideoque nemini licere lacticina edere, spe quod statim Bullam obtinebit, sed necessarium esse, quod antecedenter Bullam obtineat, & acceptet: similiter ergo in nostro casu dicendum, quod ut quis ad ordines promoveatur non sufficit spes Beneficii, quantumcumque certissima, præsens enim Constitutio Beneficium obtentum, pacificeque possessum exoptat, quodque prædicta sufficientia non habet, quia licèt Beneficium tanquã in flore promittat, ipsa tamen Beneficiũ nõ est.

80. Episcopus autem Originis, aut domicilii, si Opinio Corduvæ sit probabilis, poterit probabiliter titulo sufficientiæ suos subditos promovere; præsens enim Constitutio respectu proprii Episcopi nihil innovat: ergo si ante prædictam Constitutionem Opinio Corduvæ, & Enriquez probabilis erat, & post illam probabilis manet. Dixi, *si opinio probabilis* sit, Sanchez enim *consil. morali. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 35. n. 10.* Validissimè contrariam, etiam respectu proprii Episcopi, propugnat. Sed quidquid sit de hoc, certum est, quod licèt possit Episcopus proprius, alienus minimè valet titulo sufficientiæ alienum subditum promovere. Ratio discriminis est, quod Titius, v. g. in quo sufficientia supponitur, independenter ab illa supponitur subditus ad ordines Episcopi proprii, origine scilicèt, aut domicilio, cumque jam supponatur subditus proprii Episcopi, poterit ab isto promoveri titulis apud Auctores probabilibus: At cum ipse Titius independenter à sufficientia non supponatur subditus alieni Episcopi, nec ipsa sufficientia subiiciatur, cum Beneficium non sit, hinc est, quod ab isto, titulo sufficientiæ certissimè promoveri nequeat, licèt ab illo probabiliter promoveri valeat.

81. An autem Episcopus alienus Beneficium tenue, à Titio in sua Diœcesi obtentum, supplere sufficientia possit. Respondetur, quod si sufficientia sit de natura Patrimonii, ut ait Henricus Enriquez citat. *lib. 10. cap. 17. in fine.* Non poterit Episcopus Beneficii sufficientia Beneficium tenue supplere, hoc enim supplementum præsenti Constitutione interdicitur; si tamen de genere Patrimonii sufficientia non fuerit; supplere sufficientia poterit, cum ex dictis supra sæpe, Episcopo Beneficii supple-

re Patrimonio, vel alio naturam Patrimonii ſapiente, prohibitum duntaxat eſt.

DUBIUM XI. *An qui ante præſentem conſtitutionem Sacris initiari cæpit, contra ejuſque diſpoſitionem, poſt promulgationem continuare in ordinibus valeat.*

82. V. G. Titius in aliena Diœceſi Beneficium obtinuit tenue, nec taxam Synodalem talis Diœceſis exæquans, Epiſcopuſque Patrimonio defectum fructuum ſupplevit, ad Sacrum Hypodiaconatus ordinem promovit eo titulo; promulgata poſtea fuit præſens Conſtitutio, qua tale ſupplementum Epiſcopo Beneficii interdicitur, quæritur, num eodem titulo ad reliquos ordines promovere valeat.

83. Reſpondeo affirmativè, Ratio eſt, nam tali ſupplemento effectus eſt Titius ſubditus ad ordines prædicti Domini Epiſcopi, quamque ſubjectionem præſens Conſtitutio non tollit, cum hæc in poſterùm ſolummodo prædictam ſubjectonem auferat, ibi: *Hanc de cætero inconcuſsè ſervari volumus regulam, ut nemo ejuſmodi ſubjectionem acquirere cenſeatur*, &c. Ergo non loquitur de ſubjectione jam acquiſita: ergo continuare poterit. Inſuper grave nimis eſſet Titio, ſemel ad Hypodiaconatum promoto, expectare Beneficium cum qualitatibus in præſenti Conſtitutione præſcriptis, ut ad cæteros Ordines promoveretur, cogeretur enim cum indecentia mendicare, experientia ſiquidem teſte, difficillime Beneficia congruæ ſufficientis obtinentur; leges autem poſſitivæ cum tanto diſpendio obligare non intendunt.

84. Nec obeſt, quod Ordines Diaconatus, Presbyterique ſunt futuri: ergo comprehenduntur in præſenti diſpoſitione, in illiſque verbis, *hanc de cætero*. Reſpondetur enim, quod licent prædicti Ordines ſint futuri, ſubjectio tamen ad illos recipiendos eſt præterita, acquiſita enim fuit ante præfatam Conſtitutionem: cumque jus ad ordines conferendos in ſubjectione fundetur, cum hæc ad omnes ordines acquiſita fuerit, nequit per legem novam, quæ de futuro loquitur, auferri: Eſſet inconſequens enim, quod Titius ſubjiceretur prædicto Epiſcopo ad omnes

omnes ordines, & quod hic ipsos conferre non valeret Titio. Hoc amplius: sequenti dubio expendetur.

85. Dices, qui Beneficio, aut Patrimonio promotus fuit ad Subdiaconatum, & antequam ad Diaconatum promoveatur, Beneficium, licèt casualiter, perdit, & Patrimonium valide resignat, ad ulteriores ordines promoveri non valet, ut cum multis firmat Palao *par. 4. trac. 27. punc. 9. num. 4.* Trullench *tom. 3. lib. 6. cap. unico, dub. 13. n. 8.* Ergo similiter in nostro casu, qui ad Subdiaconatum promotus fuit Beneficio, Patrimonio contra legem expleto, licitè nequibit in ordinibus continuare: Deficere enim absolutè Beneficium, & deficere illud, quod lex præcisè exposcit, idem prorsus est.

86. Negatur consequentia, & duplex est dispariras. I. Quod lex exigens Beneficium ad Sacros Ordines, æque, immo potiori jure, ad Diaconatum, & Presbyteratum exigit, ideoque nihil mirum, quod deficiente ante promotionem ad Diaconatum, promoveri nequeat: at in nostro casu Titio non deficit Beneficium, sed solum quod Beneficium novæ dispositioni non coaptatur: at cum nova lex ipsum non comprehendat ex dictis, hinc est quod in nostro casu continuare poterit, licèt in casu antecedentis continuari nequeat.

87. II. Disparitas eo nititur, quod quando Tridentin. citat. *sess. 21. cap. 2.* promovendis ad Sacros Ordines Beneficium, Patrimonium, aut Pensiones exposcit, exigit, ne promovendus cum indecentia cogatur mendicare: cum autem hæc indecentia major sit in Diaconis, & Presbyteris, ac in Hypodiaconis, nihil mirum, quod qui sine Beneficio, aut Patrimonio licitè non poterat ad Subdiaconatum ascendere, si ad hunc promotus, Beneficium deperdit, aut Patrimonium valide resignat, ad ulteriores ordines ascendere minimè valeat: at in nostro casu promotus ad Subdiaconatum, congruam lege taxatam conservat, ut vivere absque indecentia possit: sicque nulla est paritas.

88. Doctrina hæc pariformiter currit, estò detentio oriatur ex aliquo Canonico impedimento contracto à Titio, postquam ad Subdiaconatum fuit promotus, & quo ad ulteriores ordines ascendere, non valuit, v. g. quia irregularitate irretitus fuit, tunc enim, obtenta absolutione, vel dispensatione talis impedimen-

dimenti, eodem titulo ad ulteriores ordines ascendere valebit, hocque licèt per multos annos detentus fuerit. Ratio est, quia cùm jam veram subjectonem ad ordines acquisierit, hancque prædictis impedimentis minimè deperderit, hinc est, quod ablatis impedimentis, cum eadem libertate, ac si impedimenta non contraxisset; continuare in ulterioribus ordinibus poterit. Similiter dicendum de Domino Episcopo, qui suum familiarem initiavit, animo Beneficium conferendi, cum primum vacaverit, juxta opinionem Pat. Vazquez, sed consultius esset se abstinere; maxime si in Sacris ipsum familiarem non instituit.

DUBIUM XII. *An idem dicendum de eo, qui dimissorias dumtaxat ad Hypodiaconatum obtinuit.*

89. CAsus figurari sic valet. Petrus ante promulgationem præsentis Constitutionis in aliena Diœcesi tenue obtinuit Beneficium, quod ejus Episcopus Patrimonio supplevit, Dimissoriasque concessit, ut à quolibet Catholico Antistite Sacrum Subdiaconatus ordinem suscipiat, quo peracto, & antequam prædictum Subdiaconatus ordinem susciperet, promulgatur præsens Constitutio, qua prædictum interdicitur supplementum, quæritur, num Petrus licitè possit Dimissorias executioni mandare, ac Episcopus, cui remittitur, promovere.

90. Quæstio hæc Metaphysica fere est, vix enim ad praxin deduci potest: Respondetur tamen affirmativè. I. quia collatio Beneficii Petro facta, ab alieno Episcopo, hujusque supplementum Patrimonio confectum ante præsentem Constitutionem, legitima fuerunt, constitueruntque Petrum legitimuum subditum, etiam ad ordines, præfati Episcopi: *at factum legitimè retractari non debet, licèt casus postea eveniat à quo non potuit inchoari, cap. factum de reg. jur. in 6. & ibi Gloss. cap. præcepta 55. distinct. juncta Glossa, verb. postmodum, cap. Perlatum 29. quæst. 2. Gloss. v. dimitti, cap. ad limina 30. quæst. 1. & ibi Gloss. v. vixerit, cap. hi, qui 32. quæst. 7. cum Gloss. v. non possunt.* Unde accessus Petri ad Mariam uxoris suæ sororem, matrimonium legitimè contractum, non disolvit, licèt si Matrimonium præcederet, ipsum contrahere impediret. Item plures sunt defectus tam

animi,

animi, quam corporis, qui si jam ordinatis superveniant, ministrare in ordinibus susceptis, saltem privatim, non impediunt, at si præcedant, irregularitatem efficiunt, nam *turpius ejicitur, quam non admittitur hospes, cap. quemadmodum de jure jurando*, Gobat. *tract.* 8. *cas.* 17. *n.* 654. cum ergo institutio, supplementumque Beneficii rite ab Episcopo facta sint, constituerintque Petrum legitimum ad ordines subditum, prædicti Episcopi, vi cujus subjectionis ipsi Dimissorias concessit, hoc inquam factum legitime, superveniente contraria dispositione irritari nequit: ergo licitè valet Petrus Dimissorias executioni mandare, ac Episcopus, cui remittitur, ordines conferre.

91. Probatur II. Quia licèt in præsenti Constitutione expresse præcaveatur, neminem fieri subditum Episcopi alieni, titulo Beneficii, nisi Beneficium ejus sit reditus, quod taxam Synodalem, vel morem Regionis pro pomovendi ad Sacros Ordines exæquet, facultatemque supplendi Patrimonio ab Episcopo dicto auferat, expræsse etiam loquitur de illis, qui postquam pomulgata fuerit præsens dispositio, efficiendi sunt subditi ad ordines non de illis, qui ritè jam ad dictum effectum subditi talis Episcopi effecti sunt, quod patet, in illis verbis, *hanc de cætero, &c.* Cum ergo Petrus ante prædictam dispositionem subditus ad omnes ordines præfati Episcopi ritè effectus sit, hanc subjectonem non potest auferre dispositio subsequens; nõ enim illam, utpote præteritam, comprehendere valet lex, futura dumtaxat respiciens.

92. Dices, in nostro casu promotio ad Sacros Ordines est futura; at hæc promotio est, quæ præsenti Constitutione interdicitur; ergo comprehenditur in illa: ergo quod prohibetur præsenti dispositione, non verificatur legitimè factum, ac proinde ei non suffragatur citata Juris regula, *factum legitimè, &c.* Respondetur enim neganndo minorem: Præsens enim dispositio Sanctissimi Innocentii immediatè non ad ordines sacros promotionem prohibet, sed subjectionem tali Episcopo cum prædicto Beneficio, aufert, ibi: *Hanc de cætero inconcusse servari volumus regulam, ut nemo* (nota) *ejusmodi subjectionem acquirere censeatur ad effectum suscipiendi ordines, &c.* Ubi constat, quod ad subjectionem immediatè tendit, & optimè quidem, nam facultas confe-
rendi

rendi Ordines in ſubjectione fundatur: cum ergo in noſtro caſu Petrus prædicti Epiſcopi ſubditus jam ritè, & legitimè ad ordines effectus ſit, hanc ſubjectionem tollere non valet ſubſequens diſpoſitio, quæ futura, ut diximus, dumtaxat reſpicit.

93. Sed quid dicendum in caſu, quo ipſe Petrus in aliena Diœceſi obtinuerit tenue Beneficium ante promulgationẽ præſentis Conſtitutionis, hęc tamen promulgata fuit antequam Epiſcopus dicti Beneficii Patrimonio defectum ſuppleverit, poteritne, Conſtitutione promulgata, ipſum promovere. Reſpondebis probabile eſſe, ad Ordines Minores promovere poſſe, ſecus ad Majores. Ratio primi eſt, quia ad Ordines Minores titulo Beneficii obtenti ſubjectionem acquiſivit legitimam, cum tempore quo Beneficium obtinuit, nullo jure prohibebatur. Sed oppoſitum tenendum eſt, quia cum ſuperveniens Conſtitutio, rem integram inveniat; nequit ſub illa non comprehendi, ex dicendis *n.*98. Ratio ſecundi eſt, quia titulo Beneficii tenuis nemo Epiſcopo alieno ad Ordines Majores ſubjicitur, eget enim, ut hanc ſubjectionem acquirat, quod Epiſcopus defectum fructuum ſuppleat; cumque talem defectum non ſuppleverit ante promulgationem, & aliàs præſenti Conſtitutione ſuppleri Patrimonio prohibeatur, hinc eſt, quod promulgatione peracta, nec Patrimonio ſupplere, nec ad ordines promovere valebit, niſi altero Beneficio ſuppleat, ex dictis ſupra *Dub.* 2. *&* 3.

94. Advertit tamen D. Lamperez *n.* 347. illum, qui ante præſentem Conſtitutionem promoveri incœpit, hac promulgata, afferre teneri Teſtimoniales ab illis DD. Epiſcopis, ac in illis caſibus præſenti Conſtitutione præfixis. Quod verum judico, eſtò ante prædictam Conſtitutionem gauderet titulo, quo præſenti Conſtitutione Teſtimonialibus non egeret: unde filius Medici natus in oppido, in quo Pater non domicilium contraxit, ſed locatus extitit, ante præſentem Conſtitutionem intelligebatur Originarius Epiſcopi illius loci, ubi natus fuit; præſenti tamen Conſtitutione, origo naturalis Patris pro origine talis filii aſſignatur; dicimus ergo quod prædictus filius, ut promoveatur ab Epiſcopo Originis paternæ, eget Teſtimonialibus Epiſcopi loci ubi natus naturaliter fuit, ſi ibi tantam moram traxerit, ut potuerit Canonico impedimento irretiri. Ratio eſt. Quia licèt in

præ-

præſenti Conſtitutione prędicta Teſtimonialia expoſcantur pro filiis ex accidenti natis,& tempore quo prædictus filius inibi natus fuit, originarius illius loci, & non ex accidenti natus, cenſebatur, tamen, cum ſuperveniente præſenti Conſtitutione, res integra maneret, diſpoſitio præſentis Conſtitutionis retrotrahitur ad tempus nativitatis dicti filii, deſinitque eſſe originarius loci, in quo natus eſt. Reliqua de Teſtimonialibus litteris, *quæſt.* 3. *dub.* 12. *&* 13. dabit à *n.* 276.

Titulus Originis.

POST Beneficium,ejuſque qualitates,ut quis ad ordines promoveri poſſit, præſens pergit Conſtitutio ad Originis titulum, ubi ut nimiam varietatem in Auctoribus repertam, reſpectu hujus tituli, extingueret,ſequentia SS. Innocentius decernit.

95. *Cæterum ſubditus ratione Originis is tantum ſit, ac eſſe intelligatur, qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi, in qua ad ordines promoveri deſiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occaſione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujuſvis alterius temporalis moræ, ſeu permanentiæ ejus Patris in illo loco, quo caſu nullatenus ejuſmodi fortuita nativitas, ſed vera tantum, & naturalis Patris Origo erit, attendenda.*

96. *Quodſi quis tanto temporis ſpatio in eo loco, in quo ex accidenti, ſicut præmittitur, natus eſt, moram traxerit, ut potuerit ibidem Canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci litteras Teſtimoniales, ut ſupra, obtinere; illaſque Epiſcopo ordinati, per eum in Collatorum Ordinum Teſtimonio ſimiliter recenſendas, præſentare teneatur.*

97. *At ſi Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus eſt, tamdiu, ac eo animo permanſerit, ut inibi vere Domicilium de Jure contraxerit, tunc non origo Patris, ſeu Domicilium per Patrem legitimè, ut præfertur, contractum pro ordinatione ejuſdem filii attendi debeat.*

98. Antequam ad dubia procedamus, adnotare oportet, quod adverbium *cæterum* in præſenti, idem ſignificat ac *ultra hæc*, licèt enim, Calepino teſte, ſignificet etiam *in poſterùm*, ex contextu tamen videtur valere pro *ultra*, alias inevitabiles confuſio-

fusiones orirentur; natus enim ante prædictam Constitutionem prætenderet suam ad ordines Originem regulare placitis Auctorum potius quàm præsentis Constitutionis Decreto, eo nixus fundamento, quod hæc Constitutio loquatur de imposterum natis, non de illis, qui ante illa nati fuerunt, quod alienum videtur à mente SS. Innocentii, maxime re integra manente, ut supra *n.* 94. dicebamus. Dixi *re integra manente*, quia si ante præsentem Constitutionem Episcopus promovere Titium incepit, & eo titulo eo tempore probabili, ac præsenti Constitutione refragato, probabile est, quod posset continuare, ex traditis à Barbossa *Jur. univers. lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 114. Ubi dicit, jus quæsitum tollere, alienum esse à mente Pontificis in suis dispositionibus, quodque infertut *ex cap. si is cui de Præbendis in 6.*

99. Insuper adnotandum, quod per ly, *naturaliter ortus est.* Excluduntur conceptio, adoptio, ac Baptismus; unde, ut quis Originarius sit ad Ordines alicujus Diœcesis, non sufficit esse in ea conceptum, in filium adoptatum, ac lavacro Baptismi regeneratum, hæc enim nativitatis naturalis rationem minimè participant, ut per se patet, ac erudite resolvit D. Lamperez, *n.* 399.

QUÆSTIO II.

Qualiter Titulus Originis intelligendus, ut quis possit Ordinibus initiari.

PLura de hoc titulo apud Auctores controvertuntur, ea tamen in præsenti, quæ attenta novissima SS. Innocentii dispositione difficultatem aliquam ingerunt, disputabimus.

DUBIUM I. *An quando Pater Domicilium contraxit in Oppido alicujus Diœcesis, & filius casualiter natus est in alio ejusdem Diœcesis, filius sit Originarius ejusmodi Diœcesis.*

100. CAsum claritatis gratia confingamus. Petrus, cum naturaliter ortus fuerit in Turolensi Diœcesi, in Cæsaraugustana Sedem domicilii fixit, Cęsar-augustę v.g. quo tempore in alio Oppido ejusdem Cęsar-augustanæ Diœcesis ex acci-

denti

denti Petro filius natus est: quærimus, an iste filius originarius ad ordines sit Diœcesis Cæsaraugustanæ, ubi natus est, an Turolensis, ubi natus est Pater. Videtur esse Turolensis Diœcesis originarius; nam si quando filius ex accidenti nascitur in una Diœcesi, originarius est illius, in qua Pater naturaliter ortus est, ut patet ex præsenti dispositione; cum prædictus filius in Cæsaraugustana Diœcesi ex accidenti ortus fuerit, ejus origo ad ordines Diœcesis erit Turolensis.

101. Sed oppositum tanquam certum tenendum est; licèt enim prædictus filius casualiter natus sit in illo oppido Cæsaraugustanæ Diœcesis, non tamen in ea Diœcesi sic natus est: cum enim in memorata Diœcesi Pater domicilium fixerit, conjici nequit in ipsa casualiter natum fuisse filium, immo naturaliter & sine casualitate ibi natum fuisse coniiciendum est. Quod amplius ex dicendis dub. sequenti clarebit. Ad rationem dubitandi dicimus, quod hic filius ex accidenti in ea Diœcesi minime natus fuit, sed in oppido ejus Diœcesis, at cum Pater in illa Diœcesi domicilium habeat, in ea non ex accidenti nascitur filius, ratione enim domicilii paterni in prædicta Diœcesi, reputatur filius ac si in oppido domicilii paterni nasceretur.

102. Sed quid si Pater in prædicto casu duplex domicilium in diversis Diœcesibus haberet, cujus Diœcesis erit ejus filius ad ordines originarius? Duplex domicilium simul componi posse, docet Albarus Valasco, *tom. 1. allegat. 5. à n. 37. ex leg. assuptio. §. Jurisprudentibus, ff. ad mancipal. Glos. V. Domicilium, in c. cum nullus, de temporibus ordinat. in 6. Glos. 1. & leg. penultima, ff. de Senatoribus*. Ubi Jurisconsultus dixit Paulus, quod Senator eò quod ad locum diversum suæ originis tendat, ut ibi officium suum exerceat, non ex eo quod in ibi domicilium acquirat, domicilium in loco suæ nativitatis, vel originis amittit, nam intuitu Dignitatis, quam exercet, domicilium potius extenditur, quam mutatur, unde in duplici loco domicilium acquirit simul: in hocque casu quæritur, cujus Diœcesis, filius contingenter natus, erit originarius, vel an utriusque.

103. Pro decisione sciendum est, quod quando leges, & Auctores citati duplex concedunt simultaneum domicilium, vel utrumque est habitationis, vel unum habitationis, & aliud ori-

 ginis:

ginis: si primum, negamus tale duplex domicilium ad effectum suscipiendi ordines, ei enim præsens Constitutio inficiatur, ex dicendis, *quæst*. 3. *dub*. 6. *n*. 226. Si II. permisso tali duplici simultaneo domicilio, sciendum est etiam, quod domicilium originis Patris non tribuit filio ad ordines originem, hanc enim solum tribuit ipsi filio domicilium habitationis Patris, id est, si Pater habet domicilium habitationis, in aliqua Diœcesi, in eaque filius oriatur, hujus erit solum modo filius ad ordines originarius, non alterius ubi Pater habet originis domicilium, nisi casu, quod Pater nullibi domicilium habitationis habuerit, tunc enim, cum filius ex accidenti oriatur, vi præsentis Constitutionis recurritur ad Diœcesim, ubi Pater naturaliter, & vere ortus est, & in qua domicilium originis habere Patrem posse, non inficiamur. His prænotatis.

104. Facilime à proposito dubio expediemur: dicimus namque, hujusmodi filium, in casu proposito, originarium ad ordines esse illius D. Episcopi, in cujus Diœcesi sedem domicilii habitationis Pater fixit, dummodo in eadem filius natus sit, non vero illius, ubi Pater domicilium originis habet; quia cum in Diœcesi domicilii habitationis Patris filius supponatur naturaliter ortus, & non in loco domicilii paternæ originis, & solius Diœcesis, ubi filius naturaliter natus est, iste sit originarius, non potest originarius esse illius Diœcesis ubi naturaliter ortus non est. Sed quid, si filius oriatur in Diœcesi originis Patris, qui in alia habet domicilium habitationis, cujus erit filius originarius? Solutio hujus dubii, sequenti dubio dabitur.

105. Interim ad notandum, quod si prædictus Pater, qui duplex domicilium aliud originis, aliud habitationis habet, promoveri voluerit, utroque Episcopo valebit, sed non eodem titulo: cum Episcopo enim habitationis, promoveri poterit titulo domicilii, & cum Episcopo domicilii originis, titulo originarii, dummodo ibi ex accidenti natus non fuerit, quæ omnia satis ex se apparent, nec majori indigent discussione.

DU-

DUBIUM II. *Cujus Episcopi erit Originarius ad ordines filius, fortuito natus extra Diœcesim Paterni domicilii.*

106. DUpliciter contingere poteſt hæc caſualis nativitas, poteſt namque filius oriri in una Diœceſi, Patre nec in ea, nec in altera domicilium habente, vel poteſt oriri in in una Diœceſi, habens Pater verum habitationis domicilium in altera, quæritur, num præſens SS. Innocentii Conſtitutio, qua cavetur, quod filius ex accidenti natus, originarius ſit ad ordines, non Epiſcopi loci in quo fortuitò natus ſuit, ſed Epiſcopi veræ & naturalis nativitatis Patris, intelligenda ſit, etiam quando filius fortuitò natus eſt in una Diœceſi, licèt ejus Pater verum habeat domicilium in alia, ita ut etiam in hoc caſu dictus filius nequeat ad ordines originarius eſſe Epiſcopi domicilii paterni, ſed Epiſcopi naturalis paternæ nativitatis.

107. Pro deciſione ſupponendum eſt I. Indubitatum eſſe apud Auctores, filium natum in loco domicilii habitationis paterni, originarium ad ordines eſſe Epiſcopi dicti paterni domicilii, conſtatque expreſsè ex Conſtitutione præſenti. II. non minus indubitatum, quod quando filius naſcitur in una Diœceſi, ejuſque Pater nec in ea, nec in altera verum domicilium habitationis habet, dictum filium originarium ad ordines eſſe Epiſcopi, ſeu Diœceſis, ubi prædictus Pater vere, & naturaliter ortus fuit, quod etiam ex præſenti diſpoſitione conſtat, & quærimus, an hæc diſpoſitio, quæ indubitanter caſum, in quo Pater nullibi domicilio gaudet, complectitur, comprehendat etiam caſum in quo filius naſcitur in una Diœceſi, Paterque in alia verum domicilium habet.

108. Reſpondetur, quod in dicto caſu filius non eſt originarius Diœceſis paternæ naturalis nativitatis, ſed Diœceſis paterni habitationis domicilii, & ita cenſuerunt Juris periti, graviſſimique Prælati in hoc puncto ſpecialiter conſulti: Probaturque I. ex diſpoſitione Juris Canonici, ac Civilis, *nam in cap. cum nullus, de temporibus ordinat. in 6.* Epiſcopus originis præſcribitur ad ordines, ubi promovendus eſt oriundus; ſed inegabile eſt filium oriundum eſſe illius Loci, in quo Pater domicilium

 habi-

habitationis possidet tempore, quo natus est alibi filius: ergo ejusmodi Loci erit ad ordines originarius. Minor constat, *ex leg. filios Cod. de municip. & orig. ibi: filios originem Patris, non in materna Civitate, & si ibi nati sint (si modo non domiciliis retineantur) ad honores, & munera, &c.* Ubi constat, quod filii originarii sunt illius Civitatis, in qua Pater domicilium contraxit, sive inibi, sive alibi nati fuerint. DD. *in cap. Rodulphus, de rescript.* Barbossa, *Alleg.* 4. *num.* 7. & 33.

109. Probatur II. præsenti SS. Innocentii Constitutione, in qua tanti paternum habitationis domicilium æstimatur, ut postquam veram ac naturalem originem paternam pro origine ad ordines filio casualiter nato, assignavit, addit, quod si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, inibi verè domicilium de Jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitimè contractum pro ordinatione ejusdem filii attendi debeat: si igitur domicilium nativitati casuali filii posterius à Patre electum, originis titulum tribuit filio, abraditque priorem in præsenti dispositione assignatum, signum est, quod quando SS. Innocentius in præsenti Constitutione originem naturalem paternam pro origine filii, casualiter nati, assignavit, non fuit suæ mentis hanc assignare pro casu quo Pater verum haberet domicilium alibi, tempore casualis nativitatis filii: non enim apparet in domicilio posteriori circunstantia tanti ponderis, quod ad istud pro origine admittendum, & domicilium antecedens excludendum, moveret.

110. III. Probatur: filium enim originarium ad honores, munera, & ordines esse illius Loci in quo Pater domicilium habitationis contraxit, licèt inibi naturaliter non sit natus, est fere omnium Communissima, ac plausibilis opinio, ut pote, *d. cap. cum nullus*. fundata. Quodque ad honores & munera attinet, docet Carleval, *tom.* 1. *de Judic. disp.* 2. *n.* 162. eisdem fere nostræ Constitutionis verbis, ibi: *Dicendum est, ut filius acquirat originem propriam in Civitate, vel Regno, in quibus Pater domicilium habet, non requiri veram, & realem nativitatem in Civitate, vel loco domicilii paterni; sed satis esse nativitatem ibi contingentem Juris fictione: exemplum est in filio nato in itinere, aut transitu extra locum domicilii paterni, aut nato in loco in quo Pater ad tempus habitat,*

bitat, cum animo ad ſuum domicilium revertendi, à quo profectus eſt, aut negotiorum cauſa, aut alicujus alterius occaſionis abſentiæ temporalis, aut miniſterii, aut officii exercendi, militiæ, aut ſervitii Regis: iſte enim filius ſic natus, Juris cenſura cenſetur natus apud paternum domicilium: & ſicut fortuita iſta nativitas originem non dat, ita eam non tollit. Conſonant Antunez, *lib. 2. de donat. Reg. cap. 6.* Villar *Patron. de Calatayud, part. 9. coſtumb. 4. n. 16. V. Decimo tertio*, & citat Rebuffum.

111. Quod autem ad ordines attinet, ipſam Carlevalli ſententiam docent Diana, *p. 8. tract. 2. reſolut. 11.* P. Gobat *experiment. Theolog. tract. 8. caſu 7. n. 279.* addens hanc eſſe Canoniſtarum, & Legiſtarum Communiſſimam. Baſſeus *flores Theoleg. V. ordo 3. ibi: Hinc mulier prægnans, ſi extra Diœceſim ſuum filium parit, filius alibi natus, originem ibi traxit, ubi parentes domicilium habebant:* citatque Sanchez *de Matrimonio, lib. 3. diſp. 23. n. 3.* idem docet Navarrus, *conſil. lib. 3. conſil. 2. n. 1. juncto ſummario, de Parochiis.* Ugolinus *de poteſt Epiſc. cap. 26. §. 1. n. 5. Barboſſa de poteſt. Epiſc. alleg. 4. n. 19. & 20.* ubi aſſerunt, originem habere filium in domicilio patris, ſi in mari natus ſit, cùm igitur hæc opinio ſit Communior, ac utrique Juri conformior, non apparet præſenti Conſtitutione exterminatam fuiſſe: ergo dicendum, præſentem Conſtitutionem, ejuſque diſpoſitionem, *n. 95.* relatam, non intelligendam de nativitate caſuali filii, ſupponente verum domicilium alibi in Patre.

112. Sed huic reſolutioni obſtare aperte videtur præſens SS. Innocentii Conſtitutio, in ea enim diſponitur, quod ut quis ſit, aut cenſeatur originarius, ad ordines, alicujus Diœceſis, debet in ea naturaliter oriri; at in caſu quo quis oriatur caſualiter in una Diœceſi, tempore quo ejus Pater habet in alia verum domicilium, dictus filius non oritur in Diœceſi paterni domicilii naturaliter, ſed juris fictione, ut vocant Juris periti: ergo nequit talis filius eſſe originarius Diœceſis, in qua Pater domicilium habet; deficit enim ipſi nativitas naturalis, & ſine qua non valet originarius eſſe, aut proclamari.

113. Reſpondetur tamen I. quod Conſtitutio præſens dum in præcitatis verbis diſponit, neminem eſſe, aut cenſeri poſſe originarium alicujus Diœceſis, niſi in ipſa naturaliter ortus fuerit,

fuerit, eo tendit, ut excludatur filius ne ſit originarius ad ordines illius Diœceſis, ubi ejus Pater, Avuſque nati fuerunt, quod opinarunt multi & graves Doctores: unde prædicta verba, *qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi*, eo tendunt, ut excludant dictum filium, ne ſit originarius illius Diœceſis in qua ejus Pater natus fuit, quia in ea dictus filius naturaliter ortus non fuit, ſed ad ſummũ fictione juris, ſicque explicat prædicta verba D. Lamperez, *n.* 398. eſtque meo videri genuinus eorum ſenſus.

114. An autem ſicut per prædicta verba, *qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi, &c.* excluditur filius, ne ſit originarius Loci paternæ originis, ita excludatur locus paterni domicilii, quando naturaliter in ipſo natus non fuit, hoc opus, & labor: dicimus tamen, quod licèt filius natus naturaliter non fuerit in Diœceſi paterni domicilii, ſed in alio, eſſe originarium ad ordines Epiſcopi domicilii paterni, quia per prædicta verba intendit SS. Innocentius excludere originem paternam, non paternum domicilium ab origine talis filii, propter rationes ſupra memoratas.

115. Reſpondetur II. quod quamvis prædictis verbis, *naturaliter ortus eſt, &c.* excluderetur caſus nativitatis fictus, noſter, & ſi fictus minimè excluderetur: Leges enim caſum verum expoſcentes, fictumque excludentes, comprehendunt caſum fictum, quando iſte in omnibus & per omnia vero æquiparatur, *cap. ad audientiam, cap. cum dilectus, de Clericis non reſidentibus, leg. cum ex oratione, ff. de excuſa tut. leg. cum in adoptivis, ff. de adoptione.*

116. Exemplum habemus in terminis hoc in noſtro Aragonum Regno, ubi duplex extat lex, ſive Forus (ſic vocantur Leges in prædicto Regno) I. *qui eſt ſecundus de Prælaturis*, ſtatuit, quod omnia Beneficia prædicti Regni conferantur Regnicolis, verè, & non perfictionem, natis in ipſo Regno. II. qui eſt *Forus actus Curiarum ſuper filis Regnicol. extra Regnum natis*, diſponit, quod Regni naturales, qui animo reddeundi, à dicto Regno egrediuntur, ſi extra Regnum filios procreaverint, & cum ipſis ad Regnum reddierint, tamquam nati, & naturales Regni habeantur. In terminis hujus ſecundæ diſpoſitionis dubitatum fuit, an dicti filii excludendi eſſent à Beneficiis, eo quod ſolum in eo nati fuerunt fictione juris, quamque nativitatem

pri-

primus citatus Forus de Prælaturis excludit expresſè. Cui dubio eruditiſſimus Bardaxi, *in Comment. ad For. 2. de. Prælat. n. 5. verſ. Sed inſpectis verbis*, cui conſonat Villar citatus, *n. 6. verſ. De donde*, praxiſque Tribunalium dicti Regni, reſpondit, quod licèt dicti filii nati non fuerint naturaliter in dicto Regno, ſed fictione juris dumtaxat, admittendos tamen ad Beneficia dicti Regni eſſe, quia quando lex caſum fictum excludit, non intelligenda venit de caſu ficto, qui in omnibus, & per omnia vero æquiparatur, citatque pro ſua opinione quamplurimos, quamque praxis Regni inconcuſſa confirmat.

117. Cùm igitur caſus in quo filius ex accidenti naſcitur in una Diœceſi, tempore quo ejus Pater domicilium in alia habet, in omnibus, & per omnia æquiparetur caſui, in quo idem filius in loco paterni domicilii oritur, indè eſt quod ſicut in hoc caſu filius originarius eſt ad ordines Epiſcopi domicilii paterni, ita in illo: licèt enim iſte caſus ſit fictus, æquiparatur tamen in omnibus, & per omnia alteri, quod ſufficit, ut à lege caſum fictum excludente, iſte, licèt fictus, non excludatur. Nec item obſtat particula taxativa, *tantum*, ibi: *Cæterum ſubditus ratione originis is tantùm ſit, ac eſſe intelligatur, qui naturaliter ortus eſt, &c.* Ubi ly *tantùm* excludere videtur ab origine alicujus Loci, in eo naturaliter non natum: Reſpondetur enim, quod particula *tantùm*, ut docent Navarro, *lib. 1. conſil. 25. de temporib. ordinat.* P. Gobat. *tract. 8. caſ. 14. n. 570.* Et ſi taxativa, non excludit ea, quæ ſecundum æquitatem Canonum, & Legum includenda ſunt: cùm ergo quod filius originarius ſit Loci in quo Pater domicilium habet, licèt in alio natus fuerit, æquitati Canonum, & Legum conforme ſit, ex dictis, ideò per ly *tantùm* minimè excluditur, firmatque Jordanus *elucubrat. vol. 1. lib. 3. tit. 6. n. 33.* omnino videndus.

DUB. III. *Doctrina Præcedentis dubii variis caſibus occurritur.*

118. Notandum eſt, quod ut filius dicatur, cenſura præſentis Conſtitutionis, accidentaliter natus in aliquo loco, debet in eo Pater aliqua temporali mora, ſeu permanentia retineri, id eſt, quod pro aliquo tempore in eo permanere decreve-

creverit, nec requiritur, quod tempore partus ibi existat, sed sufficit quod ad dictum locum venerit, cum animo ibi per aliquod tempus permanendi, licèt partus tempore ibidem non existat, quia alibi, ob aliquod negotium, se divertit: Hunc enim sensum habent ea verba: *dummodo ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, officii, Legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius moræ, seu permanentiæ temporalis ejus Patris in illo loco*: Unde si remanente Patre in Diœcesi sui domicilii, Mater ad aliam se diverterit, in istaq; filium ediderit, filius originarius erit ad ordines Episcopi domicilii paterni, quia Pater nulla mora temporali in loco ubi dictus filius natus est detinebatur.

119. Similiter in casu quo in eodem oppido sint Parochię diversarum Diœcesum, & Patres recreationis causa, vel alio motivo è Parochia sui domicilii ad Parochiam alienæ Diœcesis pro brevi temporis spatio se diverterint, in hacque Mater filium ediderit, filius originarius erit Episcopi domicilii paterni, ut cùm Baseo citato diximus supra *n.*111. non enim hæc est nativitas accidentalis, qualiter præsenti Constitutione exposcitur, cùm pater nec itinere, nec mora temporali propriè dictis detineatur ibi; & cui verba legis non comprehendunt, nec convenit ejus dispositio, *leg.*4. *§.Toties*, Barbosa *Axiomata Juris, Axiomate* 136. *n.* 8.

120. Casu tamen, quod Pater nullibi domicilium habeat, ac Mater, & Pater per diversas Diœceses divagentur; in alteraque filius oriatur, originarius erit ad ordines Episcopi paternæ naturalis originis, quia licèt in loco ubi dictus filius natus est, Pater nec itinere, nec alia mora detentus sit, cùm tamen, secundum Constitutionem præsentem, origo filii ad ordines dumtaxat sit, vel locus domicilii, vel originis paternæ, deficiente in Patre domicilio, ad naturalē Patris originem necessario recurrendum est.

121. Infertur etiam, quod si Pater divagetur, vel exerceat temporalem occupationem in aliqua Diœcesi, domicilium in alia relinquendo, in istaque filius oriatur, tempore quo dictus Pater occupationem temporalem exercet, filius originarius erit paterni domicilii, quia naturaliter ortus est in loco domicilii paterni; at quando filius nascitur in loco ubi Pater domicilium contraxit, nemini dubium est, originarium ad ordines esse Loci Paterni domicilii: ergo. Idem dicendum, quando Pater habens

bens domicilium in aliqua Diœcesi, ad aliam se divertit, vel ad fructus legendos, vel fugiendo pestem, aliudve damnum, cum animo tamen redeundi finitis peste, militia, fructuumque collecta, & in illa temporali mora oritur filius, hic enim originarius ad ordines est Episcopi domicilii paterni, quia ex dictis dubio antecedenti, præsens Constitutio non comprehendit filium ortum in mora temporali Patris, quando hic conservat alibi suum domicilium, & ita docent Pater Gobat cit. *tract. 2. casu 4. n.* 133. Villar, *n. 6. vers. De donde à contrario, & n. 21.*

122. Infertur similiter, quid dicendum dubio, *n.* 104. proposito, in casu Senatoris duplex domicilium habentis, aliud habitationis in una Diœcesi, & aliud originis in altera Diœcesi, cuique in Diœcesi domicilii originis filius nascitur, cujus namque filius originarius ad ordines erit. Dicendum, originarium esse illius Diœcesis, in qua Pater domicilium contraxit habitationis, Barbossa *allegat.* 4. *n.* 34. citans Campanil. Quia origo naturalis Patris in præsenti Constitutione assignatur pro filio ex accidenti nato, juxta mentem ejusdem Constitutionis; at mens prædictæ Constitutionis non est comprehendere filium accidentaliter natum in una Diœcesi, tempore quo Pater verum habet domicilium in alia: ergo in nostro casu filius erit originarius Episcopi paterni domicilii, & non paternæ originis. Minor ex dictis dub. antecedenti satis constat.

123. Infertur tandem, quod si Pater itenerando, officium, Legationem, vel aliam occupationem temporalem exercendo, moriatur, post ejusque mortem, filius oriatur in ipso loco temporalis permanentiæ Patris defuncti, esse ad ordines Postumum originarium Loci naturalis originis paternæ, nisi Pater tempore mortis in ea Diœcesi, in qua mortuus fuit, vel alia, domicilium haberet, uxorque relicta in mariti domicilio continuare voluerit, nam in hoc casu originarius erit Loci paterni domicilii, ex dictis. Si tamen Mater vidua ante partum domicilium de Jure contrahat, sive in ipso loco, ubi ejus Maritus temporali permanentia fuit detentus, vel in alia Diœcesi, Postumus originarius ad ordines erit ejus Loci in quo Mater novum domicilium contraxit, temporeque sui partus permanet, quia, ut docèt Villar, *n.* 20. Gobat, *tract.* 8. *casu* 7. *n.* 299. domicilium Matris

tribuit domicilium habitationis filii: ergo & originis: si enim quando filius nascitur in loco domicilii paterni, ejusdem Loci filius originarius ad ordines est, cur filius natus in loco Materni domicilii, mortuo eo tempore Patre, ipsius Loci domicilii materni originarius non erit? Colligiturque ex doctrina Pacis Jordani, *elucubrat. volum.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *n.* 50. ibi: *In domicilio non attenditur maternum, sed paternum, nisi pro naturalibus, vulgo quæsitis, aut quando paternum deficit*, citatque Piasecium *in prax. Episc. p.* 1. *cap.* 1. *n.* 9. Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *disp.* 23. *n.* 1. & expresse tenet Navarrus citatus supra *n.* 111.

124. Sed quid si Mater, in casu dicto, domicilium, in loco permanentiæ temporalis Mariti jam mortui, elegit, Postumo jam nato? Fortè coaptari valent Matri verba præsentis Constitutionis: *at si Pater in alieno loco, ubi ejus filius, natus est, &c.* supra *n.* 97. relata, & quæ de Patre loquuntur? Negativè respondendum censeo, quia præsens Constitutio in citatis verbis de solo Patre domicilium, nato filio, eligente loquitur, valdeque dubium in Jure est, quod domicilium Matris tribuat filiis natis domicilium, estò cùm illa morentur, animo perpetuò ibidem habitandi, ut allegat Navarrus, *lib.* 1. *consil. de temporibus ordinat. consil.* 2. *n.* 5. *&* 6. ergo multo minus domicilium Matris tribuere poterit domicilium originis filiis jam natis.

DUBIUM IV. *An Baptismus in aliquo casu Originem ad ordines tribuere valeat.*

125. Diximus supra, Baptismum non tribuere originem, eo quod iste dumtaxat sit spiritualis nativitas; præsens autem Constitutio pro origine nativitatem tantùm naturalem, modo non sit casualis, exposcit, undè per nativitatem naturalem, à præsenti Constitutione expetitam, excluditur Baptismus, conceptio, adoptio, & similia, quæ rationem naturalis nativitatis minimè participant: ex quo improbabilis manet sententia plurium asserentium, Baptismum tribuere veram ad ordines originem, dicebant, namque, quod si Titius natus naturaliter in alia Diœcesi fuisset, in alteraque baptizatus, Episcopus tum nativitatis, tum Baptismi poterant Titium ad ordines

titulo

titulo originis promovere, quodque intuitu præsentis Constitutionis, Baptismum excludentis, dici non valet.

126. Quærimus igitur, num ita præsentis Constitutionis verbis Baptismus sit expunctus, ut in ullo casu valeat originem tribuere. Dubium in duplici sensu exagitari potest, I. Ita ut de promovendo certò constet locus in quo natus fuit naturaliter, licèt ibi baptizatus non fuerit, sed in alia Diœcesi, II. Ita ut de loco Baptismi constet, non autem de loco in quo natus naturaliter fuit. In primò sensu certum est Baptismum non tribuere ad ordines originem, ex dictis *n.* antecedenti, solumque tribuit locus, in quo naturaliter dictus promovendus ortus est, dummodo ibi ex accidenti natus non fuerit, quo casu orginem naturalem paternam pro origine vendicabit, & ante prædictam Constitutionem ita, quod ad exclusionem Baptismi, docuit Trullench, *tom.* 3. *lib.* 4. *cap. unic. dub.* 7. *n.* 3.

127. Secus tamen dicendum in secundo sensu, unde si locus, ubi Titius natus est, ignoretur, constat tamen de loco ubi Baptismum suscepit, Loci Baptismatis originarius erit, dummodo constet inibi Patrem Titii domicilium tempore nativitatis dicti Titii habuisse, alioquin originarius erit Loci in quo Pater memorato nativitatis tempore sedem domicilii habebat, quod ex dictis satis superque constat si tamen de domicilio paterno in aliquo loco, pro tempore nativitatis filii, minimè constet, tunc natus ex accidenti censetur, originemque pro sic natis in præsenti Constitutione assignatam, ut initiari valeat, vendicabit. Casu vero, quod filius in loco paterni domicilii sit natus, in alia autem Diœcesi baptizatus, paterni domicilii originarius erit, quia in eo naturaliter, nonque ex accidenti, natus.

128. Cæterum si filius natus fuerit in loco ubi Pater habuit domicilium ante ortum dicti filii, dubitatur tamen an tempore nativitatis filii inibi domicilium conservaret, in eoque loco baptizatus inveniatur filius, originarius videtur Loci Baptismatis, præsumitur enim in loco paterni domicilii baptizatum fuisse, maximè cùm Pater obligetur filium in loco sui domicilii baptizare, etiam si extra illum oriatur, dummodo distantia Loci nativitatis, spatium trium horarum non excedat, ut docet Gobat cit. *tract.* 2. *cas.* 4. *n.* 133. quodque ex doctrina Angelici Magistri,

gistri, Subtilisque Scoti colligit: & culpa non præsumitur, nisi probetur.

129. Undè regula generalis pro invenienda ad ordines origine hæc est, ut nato filio, vel Pater eo tempore alicubi domicilium habebat, vel non? Si domicilium habebat, filius erit originarius paterni domicilii, sive in eo natus fuerit, aut non: si Pater nullibi, tempore nativitatis filii, domicilium contraxit, originarius erit Loci paternæ naturalis originis, id est Loci in quo Pater naturaliter ortus est, nisi Pater in loco ubi filius ex accidenti natus fuit, sedem postea domicilii de Jure contraxerit, quod tũ ex præsenti Constitutione, tũ ex dictis abunde constat.

DUBIUM V. *Utrum dispositio præsentis constitutionis de origine filii ex accidenti nati, locum habeat casu, quo Pater ex accidenti etiam natus fuerit.*

130. PRæsenti Constitutione cavetur, quod si filius ex accidenti natus fuerit, ejus origo ad ordines sit locus, in quo ejus Pater naturaliter ortus est, quæritur, num præsens dispositio locum habeat, casu quo Pater etiam ex accidenti natus fuerit. Respondeo affirmativè; nam quod Pater in eo loco ex accidenti sit natus, non tollit quod inibi naturaliter ortus fuerit; nec enim ortus naturalis, & ex accidenti opponuntur, ut per se patet: cum ergo præsens Constitutio, in nostro casu, ortum dumtaxat naturalem Patris exposcat, hinc est, quod ejus dispositio locum habeat, etiam si Pater in eo loco casualiter natus sit. Quæ doctrina vera est, etiam si Pater natus ita sit accidentaliter in eo loco, quod ratione domicilii ab ejus Patre contracti, originarius ad ordines non sit Loci casualis ortus, sed Loci paterni domicilii, juxta dicta supra *n.*108.*&* 114. quia hoc non tollit, quod Pater naturaliter sit ortus in loco, ubi casualiter ortus est, & præsens Constitutio in nostro casu ad nativitatem naturalem dumtaxat attendit, non ad aliam alterius Loci, quæ tantum fictione juris origo Patris est.

131. Sed dices, origo naturalis paterna in nostro casu adscribitur filio, ut titulo originis possit ad ordines promoveri; at si Pater ipso originis titulo promoveri voluerit, ab Episcopo Loci,

in

in quo ex accidenti ſupponitur natus, minimè valet, ut in terminis præſentis Conſtitutionis certiſſimum eſt: ergo nec filius. Reſpondetur negando conſequentiam, nam in dicta Patris nativitate duo valde ex ſe diverſa concurrunt, & quod ejus nativitas ſit caſualis, & quod naturalis ſit, quatenus caſualis impedit Patri ne ad ordines promoveri titulo originis valeat, cæterum quatenus naturalis eſt, tribuit filio originem, ut hoc titulo ab illius Epiſcopo promoveri valeat: præſens enim Conſtitutio, pro origne filii caſualiter nati, naturalem dumtaxat nativitatem Patris expoſcit, præcindendo ab eo, quod hæc ſit, ſive non caſualis: & quidem meritò, nam ſi caſualis nativitas Patris tolleret filio accidentaliter nato originem, poſſibilis eſſet caſus, quo dictus filius origine ad ordines careret, ſi namque non ſolus Pater, ſed Avus, Abavus, Atabuſque caſualiter nati fuiſſent, quod impoſſibile non eſt.

DUBIUM VI. *Quæ erit origo filii ex accidenti nati, caſu quo locus in quo Pater natus eſt, vel Epiſcopo caret, vel eſt Schiſmaticus.*

132. V. G. Schiſmaticus uxoratus ad Curiam Principis Catholici Legatione, aliove miniſterio advenit, in illaque filius ei naſcitur, quique Catholicam amplectitur fidem, ad ordineſque promoveri deſiderat, quæritur, quis ſit dicti filii originis Epiſcopus, qui ipſum titulo originis promovere valeat: Non is ubi natus eſt, cùm inibi ex accidenti ortus fuerit: Non item Epiſcopus paternæ originis, cùm vel Epiſcopo careat, vel Schiſmaticus ſupponitur, à quo nequit Catholicus ordines ſuſcipere, *cap. ordinationes*, 9. *quæſt.* 1. quis ergo?

133. Reſpondetur, non eſſe improbabile, quod ſi dicti filii Mater fuerit Catholica, in locoq; ſuæ naturalis originis adſit Catholicus Antiſtes, hic poſſit titulo originis ad ordines promovere, paritate ab illegitimis ſumpta, quibus origo Matris ſuffragatur, loco Parentum incognitorum; at Patrem carere circunſtantiis, ut poſſit filio originem ad ordines tribuere, & Patrem ignorari, quo ad hunc effectum, idem prorſus eſt: ergo ſicut in illegitimis origo naturalis Matris attenditur, ſic in no-

ſtro

ſtro caſu attendi, non improbabile erit. Idem prorſum dicendum, eſtò prædictus Orator Catholicus fuerit, temporeque ſuæ Legationis locus ſuæ naturalis originis ab inimicis Eccleſiæ occupatus fuerit, in eoque Antiſtes Schiſmaticus dumtaxat inveniatur, propter eandem rationem.

134. Cæterum ſi Mater etiam Schiſmatica fuerit, recurrendum ad Sedem Apoſtolicam, quæ originis Epiſcopum, ut dictum filium ad ordines promoveat, aſſignet, verius, & ſecurius cenſeo, inferturque, *ex cap. fraternitatem*, 71. *diſtinct.* Ubi Clericus propria Eccleſia ſpoliatus, eo quod inimici ipſam occuparunt, Apoſtolica auctoritate in alia Eccleſia fuit adſcriptus, ibi: *Præſentibus duximus concedendum, habituro licentiam Diaconum illum, noſtra interveniente auctoritate Eccleſiæ tuæ, Deo propitio, conſtituere cardinalem.* Pariformiter igitur in noſtro caſu, deficiente proprio Epiſcopo originis, ad ſedem Apoſtolicam, pro eo ſtabiliendo, recurrendum erit.

135. Probabile itidem eſt, filium natum ex Judæis, vel Turcis, qui poſtea baptizatur, originarium eſſe ad ordines illius Loci Catholici, in quo ſacrum Baptiſmum ſuſcepit, ut cum aliis docet D. Lamperez, *n.* 400. Baptiſmus enim, qui eſt ſpiritualis nativitas, ſubrogatur loco nativitatis naturalis. Filius autem Hæretici, qui apud Hæreticos baptizatus, hæreſique deteſtata, apud Catholicos iterum baptizatur, originarius eſt Loci ſecundi Baptiſmatis, eo enim quod ſecundò baptizatur, ſupponitur primum Baptiſmum invalidum fuiſſe, invalidusque Baptiſmus, Baptiſmus non eſt, *cap. non ut apponeres, de Baptiſmo*: & non entis, nullæ ſunt proprietates. Sed ante Baptiſmum præferenda eſt Matris origo, ſi Catholica fuerit, in locoque Catholico Antiſtiti ſubjecto, nata, quia id conformius præſenti Conſtitutioni videtur, exemplo illegitimorum, in quibus non ad Baptiſmum, ſed ad Matris originem Auctores recurrunt.

DUBIUM VII. *An filius natus ex accidenti in aliquo loco ſit ejuſdem originarius, Patre in alio loco ejuſdem Diœceſis domicilium contrahente.*

136. PRæſentis Conſtitutionis decreto, firmatur, filium natum ex accidenti in oppido alicujus Diœceſis, ſi in

ipſo

ipſo poſtea Pater domicilium contraxerit, originarium ad ordines eſſe Epiſcopi novi, ac poſterioris domicilii, quæritur, num idem intelligendum in caſu, quo Pater non in eodem oppido, ubi filius caſualiter natus fuit, ſed in alio, ejuſdem tamen Diœceſis, domicilium contraxerit.

137. Reſpondetur affirmativè; Nomine enim *Loci alieni* in præſenti clauſula, *n.* 97. exarata, intelligitur tota Diœceſis; Gloſ. *in cap. cum nullus, de temporib. ordinat. in* 6. V. *Parochiæ*; ergo in quocumque oppido Pater domicilium elegerit, præſens diſpoſitio militabit. Antecedens probatur, tum quia hac clauſula moderatur antecedens, *n.* 95. relata, & in qua præſens Conſtitutio expreſſe de tota loquitur Diœceſi, ait enim; *Cæterum ſubditus ratione originis is tantum ſit, ac eſſe intelligatur qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi, &c.* at quando verba legis poſteriora moderantur antecedentia, neceſſe eſt, una & alia in eodem ſenſu uſurpari: ergo cùm in lege antecedenti moderata ſermo ſit de tota Diœceſi, verba poſteriora moderantia intelligenda etiam ſunt de Diœceſi tota, & non ſolum de oppido numerico, in quo ſupponitur natus caſualiter filius: Tum quia ut docet Barboſſa *Jur. univer. lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 68. tota Diœceſis eſt Epiſcopi Parochia: ergo in quocumque oppido Pater, in caſu propoſito, domicilium contrahat, in eodem loco contrahet, contrahit enim in eadem Parochia.

DUBIUM VIII. *Quo tempore Domicilium à patre in loco caſualis nativitatis filii contrahendum eſt, ut iſte originarius maneat ejuſdem Loci.*

138. DOmicilium Patris ſubſecutum nativitatem caſualem filii, in eodemque nativitatis loco, originem ad ordines filio tribuere, conſtat ex verbis præſentis Conſtitutionis, *n.* 97. relatis, controvertitur tamen, an præſens diſpoſitio locum habeat, quocumque tempore Pater inibi domiciliũ contraxerit.

139. Pro cujus deciſione adnotandum eſt, I. In triplici diverſo tempore poſſe Patrem in dicto loco ſedem domicilii ſtabilire. I. Immediatè poſt nativitatem caſualem filii, II. Aliquo interiecto tempore, permanendo tamen in ipſo loco nativitatis caſua-

sualis, ita ut post filii ortum in dicto loco, Pater ad alium locum habitationem non mutaverit, sed inibi, etsi sine domicilio, habitationem continuavit, III. Ita ut post filii nativitatem, ad aliam Diœcesim se divertit Pater, vel in ea domicilium contrahens, vel alia occupatione cùm tota sua familia per aliquod tempus ibidem commorans, posteaque reversus ad locum nativitatis casualis filii, in eo domicilium contrahit.

140. Adnotandum II. Quæstionem non procedere in primo & secundo sensu: Undè si Pater, in casu proposito, domicilium contrahat sive immediatè ad filii nativitatem, sive tempore elapso, sine interruptione tamen habitationis in præfato casualis nativitatis loco, certum est, quod domicilio, prout de Jure exposcitur, sub secuto in ipso loco, filius erit ad ordines originarius ejusdem Loci in quo casualiter natus fuit. Præsens enim Constitutio Patrem non arctat, quod immediatè ad nativitatem casualem filii in aliquo loco, in ipso domicilium contrahat: ergo sive immediatè, sive tempore elapso sedem inibi domicilii figat, præsens dispositio locum habet. Tota ergo difficultas, si quæ sit, in tertio sensu procedit, scilicet in casu quo nato filio in eo loco, Pater inde cum tota sua familia discesserit per aliquot annos, domicilium in alia Diœcesi contrahendo, vel saltem in ea habitando, postea tamen ad locum casualis nativitatis filii revertatur, in eoque domicilium de jure contrahat, num hoc sufficiat, ut dictus filius sit originarius Loci, in quo casualiter ortus fuit.

141. Respondeo sufficere; Præsens namque Constitutio non exposcit, quod Pater habitationem in eo loco continuet: ergo licèt interrumpat, locum habebit præsens dispositio. Antecedens constat, nam verba præsentis Constitutionis *n.* 65. relata eodem modo loquuntur de nativitate casuali procedente causa itineris Patrum, ac causa officii, Legationis, &c. Sed qui itineratur, in loco itineris non permanet, sed ad alium transitum facit, hoc enim proprie itinerare est: ergo de mente Constitutionis non potuit esse, quod nato filio, Pater in loco nativitatis casualis filii detineretur, quousque domicilium contraheret: ergo licèt habitationem interrumpat, præsens dispositio locum habebit.

142. Sed dices I. Præsenti Constitutione, in nostro casu, cavetur, quod Pater in loco casualis nativitatis filii *tandem ac eo*

animo permaneat, *&c.* ergo ſupponit, quod in eo loco Pater permanere debet: ergo permanentia interrupta, præſens diſpoſitio minimè locum habet. Reſpondetur enim, eam permanentiam refferri ad domicilium poſterius à Patre contrahendum, non autem ad tempus antecedens, ut ex ſe conſtat.

143. Dices II. Hinc ſequi, quod filius poſſet habere ad ordines duas origines ſimul, quodque præſenti diſpoſitione mordicùs refragatur. Sequela eſſet manifeſta in caſu, quo nato filio caſualiter in aliquo loco, inde ad alium Pater tranſmigraret per aliquot amnos, in hoc eventu filius eſſet originarius Loci paternæ naturalis originis; demus igitur Dominum Epiſcopum paternæ dictæ originis dictum filium Clericali tonſura initiaſſe; poſtmodum autem Pater in loco ortus caſualis filii domicilium contrahat, en filium jam originarium Loci domicilii paterni: ergo haberet duas origines ſimul: ergo ut hoc vitetur, dicendum, quod ut filius originem in loco ſuæ caſualis nativitatis acquirat, non debet Pater alibi tranſmigrare.

144. Sed reſpondetur, quod argumentum æque premit ſive Pater continuet habitationem in loco caſualis ortus filii, ſive interrumpat, ut per ſeeſt manifeſtum: ergo perperam ex eo ad noſtrum intentum arguitur. Reſpondetur II. negando antecedens, nec caſu, quo probatur, convincitur: dicimus namque, quod domicilio non contracto à Patre in loco nativitatis caſualis filii, iſte eſt originarius Loci paternæ naturalis originis: at coutracto domicilio in dicto loco ortus filii, efficitur originarius novi domicilii paterni, ceſſatque à primo origine, ſicque non habet duas origines ſimul.

145. Sed inſtabis: Semel domicilio à Patre contracto in loco caſualis nativitatis filii, hic ita permanet originarius Loci ſuæ nativitatis ut licèt Pater poſtea domicilium ad aliam Diœceſim mutet, non ideo filius deſinat eſſe originarius Loci ſui fortuiti ortus: ergo pariformiter, ſemel quod filius ſit originarius, in caſu argumenti, Loci paternæ originis, licèt poſtea Pater domicilium contrahat in loco caſualis ortus filii, non ideo filius amittet primam originem, ſed ita acquiret ſecundam, ut primam non amittat: ergo habebit duas origines ſimul.

146. Antecedens difficultatem tangit, dubio ſequenti examinan-

minandam, eo tamen promisso, negatur consequentia. Disparitas in eo stat, quod præsens Constitutio dum filio casualiter nato paternam originem pro origine ad ordines assignat, non absolutè, sed cum addito scilicèt, nisi Pater in eodem loco casualis ortus filii pro tempore domicilium contraxerit, undè purificata conditione, cessat in filio prima origo: Cæterum, cùm eadem Constitutio filio casualiter nato assignat pro origine locum sui fortuiti ortus, casu quo in eodem Pater domicilium contrahat, hoc assignat absolutè, & sine ulla moderatione, sicque semel à Patre inibi domicilio contracto, origo filii perseverat, & si Pater plura mutet domicilia.

DUBIUM IX. *Utrum Semel à Patre domicilio in loco casualis nativitatis filii contracto, si Pater mutet domicilium, filius originem ejus Loci amittat.*

147. CUM præsens Constitutio stabiliat, quod si Pater in loco casualis ortus filii domicilium contrahat, filius ad ordines originarius sit ejusdẽ Loci sui ortus casualis, nonque Loci paternæ naturalis originis, ut antea præmiserat, dubitatur, an hæc dispositio consistat, estò Pater inde domicilium ad aliam Diœcesim mutaverit, ita ut domicilio à Patre mutato, filius non sit originarius jam Loci sui casualis ortus, ubi Pater fixerat domicilium, sed ad paternam reddat originem, hujusque originarius sit.

148. Respondeo, filium permanere, originarium dicti Loci sui casualis ortus, esto Pater inde ad aliam Diœcesim domicilium mutaverit. Ratio est, quia quod sub conditione exposcitur, semel conditione purificata, factum sub illa subsistit, licèt postea conditio desierit, *leg. si quis hæredem. C. de inst. & subst.* Quare si Maria instituta hæres fuit, ea conditione, quod Petro nubat; eaque Petro Matrimonium offerat. hicque recusaverit, intuituque suæ resistentiæ Mariæ hæreditas tribuatur, hæreditate Maria spolianda non est, licèt postea Petrus cum Maria contrahere vellit, hæc autem recusset; nam sufficit semel conditionem extitisse, licèt postea desierit. Baldus, *leg. 1. Cod. de inst. & subst.* Tiraquel. *leg. si unquam V. susceperit filios num.* 151. *Cod. de revo-*

revocat. donat. Molina *lib.* 1. *de Primog. cap.* 6. *num.* 17. M. Basilius *de Matrim. lib.* 3. *cap.* 17. *num.* 10.

149. Ratio hujus est, *quod sermo simpliciter prolatus, intelligitur de prima vice. Leg. Bobes. §. hoc sermone, ff. de verb. significat.* firmatque Sanchez *de Matrim. lib.* 1. *disp.* 33. *n.* 14. dummodo conditio negativa non fuerit, vel ea posita jus ille adquisierit in cujus favore, vel gravamine, posita fuit; quia nemini variare licèt, Jure jam alteri comparato. Glos. *cap. nosti. de electione. V. revocare.* Sanchez *num.* 15. cumque in nostro casu conditio sub qua filio locus suæ casualis nativitatis pro origine conceditur, negativa non sit, ut per se patet, & alias semel à Patre domicilio contracto in dicto loco, filius jus acquisierit, ut ab ejus Episcopo promoveri possit, hinc est, quod licèt Pater postea domicilium mutaverit, ejusdem Loci manebit filius originarius.

150. Firmatur amplius, quia domicilium, quod in nostro casu eligit Pater, ipsi domicilium habitationis, ut Auctores vocitant, est; filio tamen domicilium est originis, quodque ex natura sua invariabile est, ut cum communi docet Barbossa *de potest. Episc. allegat.* 4. *n.* 20. & licèt in Præsenti Constitutione varietur, est casus singularis, & extra regularem cursum, ideoque minimè extendendum ultra Legis casus expressos, favetque, *cap. quæ à jure, de regul. Jur. in* 6. At si doctrina contraria vera foret, domicilium originis dicti filii in nostro casu, ad nutum Patris variabile esset; posset enim Pater postquam domicilium in loco casualis nativitatis filii domicilium contraxit, inde ad aliam Diœcesim domicilium mutare, iterumque in pristino loco domicilium contrahere, sicque originem filii variare, quod aliquando in fraudem factum, timeri posset.

151. Objicit D. Lamperez, *n.* 411. In dicto casu origo conceditur filio sub conditione, quod Pater domicilium contrahat in loco casualis ortus filii: ergo deficiente domicilio Patris in ipso loco, nequit filius ejusdem Loci originarius esse. Quæ enim ex duobus componuntur, deficiente altero, totum deficit, sic deficiente materia, totum compositum deficit: Cùm ergo origo filii in nostro casu ex naturali ac casuali ortu filii in aliquo loco, & ex paterno domicilio, subsecuto, componatur,

 isto

loco ubi de novo domicilium parat, & ita tenet Andreas à S. Joseph. *Crisol. Theologi. V. Domicilio, n.* 578. Cùm ergo in nostro casu Titius à loco sui domicilii antiqui non sit mutatus, vel saltem in loco novi domicilii hactenus non habitaverit, cum domicilio permanet in loco, à quo transitum parat: contrarium tamen docet Panormitanus, *in cap. Rodulphus, de Rescriptis, n.* 9. Ad rationem dubitandi, dicimus, animum perpetuò habitandi esse necessarium, ut quis de novo domicilium contrahat in aliquo loco, non autem ut contractum conservet, quod ex dictis satis constat.

DUBIUM XI. *De origine illegitimorum.*

157. DUpliciter horum nativitatis contingere valet, vel enim ipsorum ortus in loco domicilii parentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, diversum sit, Patris scilicèt in una Dioecesi, Matris in alia; Item Pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus quæritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promoveri valeant.

158. Pro quo adnotandum. In præsenti Constitutione, *n.* 95. relata, duplicem dispositionem legi, aliam pro nativitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad ordines pro diversitate nativitatis assignari: Item, ut ex verbis, *n.* 97. præfixis, constat, præsenti Constitutione statuitur, quod si Pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit filius originarius sit Loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes istæ dispositiones comprehendant, in suo respectivè casu, illegitimos filios.

159. Resolutio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicèt, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua Barbossa *de appellat. verb. appellat.* 99. *n.* 35. *&* 36. Ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certa est, & omnibus filiis æqualiter convenit: Unde in præsenti triplex erit quæstio. I. An quando illegitimus oritur in loco, ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem Loci, II. An deficiente in Parentibus domicilio, illegitimus se-

qua-

quatur originem paternam, an maternam. III. An si Pater, Materve illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione istius domicilii sit originarius Loci novi domicilii parentum.

160. Respondetur I. Quod illegitimus natus in loco ubi ejus parentes habent domicilium, estò de Patre certò constet, esse originarium Loci domicilii materni. Ita Joannes Præpositus, apud Dianam, *p.* 8. *tract.* 2. *resolut.* 18. Cujus sententia etiam in terminis præsentis Constitutionis tenenda videtur; quia Leges, quæ cum filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando earum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis; at sic est in præsenti; nam in legitimis, eorum parentes idem habent domicilium Viri, uxoris est domicilium, cum pro eadem persona reputentur, propter unionem Matrimonii: Non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere posset diversum domicilium, & in diversa Diœcesi, ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem baberet originem ad ordines, contra præsentem Constitutionem, quæ duplicem originem non consentit: Ergo dicendum, quod illegitimus domicilium maternum dumtaxat pro origine sequetur.

161. Hæc consequentia probatur, nam major constat ex doctrina Barbossæ citati, *n.* 159. Tum quia à Matre certius procedit, ut docet Diana citatus, tum quia filii in servitutis, vel libertatis conditione, ex legum dispositione, Matrem sequuntur: ergo & in origine ad ordines domicilium Matris sequentur, cum eadem sit ratio. Tum quia si tempore quo illegitimus nascitur, ejus Pater haberet domicilium, non autem Mater, vel è contra, esset originarius jam Loci paterni domicilii, jam materni, & nihil fixum esset: ergo ut hæc incommoda vitentur, dicendum, quod illegitimi domicilium Matris sequuntur, non vero Patris, etiam si de Patre certò constet, quia hoc est dispositioni Juris Civilis conformius.

162. Unde si Mater, tempore quo illegitimus nascitur, nullibi domicilium habeat, censetur natus ex accidenti, etiam si de Patre certò constet, habeatque domicilium, quia ex dictis conditionem Matris sequitur. Similiter, si Mater illegitimi domi-

cilium

loco ubi de novo domicilium parat, & ita tenet Andreas à S.Joseph. *Crisol. Theologi. V. Domicilio*, *n.* 578. Cùm ergo in nostro casu Titius à loco sui domicilii antiqui non sit mutatus, vel saltem in loco novi domicilii hactenus non habitaverit, cum domicilio permanet in loco, à quo transitum parat: contrarium tamen docet Panormitanus, *in cap. Rodulphus, de Rescriptis, n.* 9. Ad rationem dubitandi, dicimus, animum perpetuò habitandi esse necessarium, ut quis de novo domicilium contrahat in aliquo loco, non autem ut contractum conservet, quod ex dictis satis constat.

DUBIUM XI. *De origine illegitimorum.*

157. DUpliciter horum nativitatis contingere valet, vel enim ipsorum ortus in loco domicilii parentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, diversum sit, Patris scilicèt in una Diœcesi, Matris in alia; Item Pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus quæritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promoveri valeant.

158. Pro quo adnotandum. In præsenti Constitutione, *n.* 95. relata, duplicem dispositionem legi, aliam pro nativitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad ordines pro diversitate nativitatis assignari: Item, ut ex verbis, *n.* 97. præfixis, constat, præsenti Constitutione statuitur, quod si Pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit filius originarius sit Loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes istæ dispositiones comprehendant, in suo respectivè casu, illegitimos filios.

159. Resolutio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicèt, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua Barbossa *de appellat. verb. appellat.* 99. *n.* 35. & 36. Ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certà est, & omnibus filiis æqualiter convenit: Unde in præsenti triplex erit quæstio. I. An quando illegitimus oritur in ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem II. An deficiente in Parentibus domicilio, illegitimus sequa-

quatur originem paternam, an maternam. III. An si Pater, Materve illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione istius domicilii sit originarius Loci novi domicilii parentum.

160. Respondetur I. Quod illegitimus natus in loco ubi ejus parentes habent domicilium, estò de Patre certò constet, esse originarium Loci domicilii materni. Ita Joannes Præpositus, apud Dianam, *p.* 8. *tract.* 2. *resolut.* 18. Cujus sententia etiam in terminis præsentis Constitutionis tenenda videtur; quia Leges, quæ cum filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando earum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis; at sic est in præsenti; nam in legitimis, eorum parentes idem habent domicilium Viri, uxoris est domicilium, cum pro eadem persona reputentur, propter unionem Matrimonii: Non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere posset diversum domicilium, & in diversa Diœcesi, ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem baberet originem ad ordines, contra præsentem Constitutionem, quæ duplicem originem non consentit: Ergo dicendum, quod illegitimus domicilium maternum dumtaxat pro origine sequetur.

161. Hæc consequentia probatur, nam major constat ex doctrina Barbossæ citati, *n.* 159. Tum quia à Matre certius procedit, ut docet Diana citatus, tum quia filii in servitutis, vel libertatis conditione, ex legum dispositione, Matrem sequuntur: ergo & in origine ad ordines domicilium Matris sequentur, cum eadem sit ratio. Tum quia si tempore quo illegitimus nascitur, ejus Pater haberet domicilium, non autem Mater, vel è contra, esset originarius jam Loci paterni domicilii, jam materni, & nihil fixum esset: ergo ut hæc incommoda vitentur, dicendum, quod illegitimi domicilium Matris sequuntur, non vero Patris, etiam si de Patre certò constet, quia hoc est dispositioni Juris Civilis conformius.

162. Unde si Mater, tempore quo illegitimus nascitur, nullibi domicilium habeat, censetur natus ex accidenti, etiam si de Patre certò constet, habeatque domicilium, quia ex dictis conditionem Matris sequitur. Similiter, si Mater illegitimi domicilium

loco ubi de novo domicilium parat, & ita tenet Andreas à S. Joseph. *Crisol. Theologi. V. Domicilio*, *n.* 578. Cùm ergo in nostro casu Titius à loco sui domicilii antiqui non sit mutatus, vel saltem in loco novi domicilii hactenus non habitaverit, cum domicilio permanet in loco, à quo transitum parat: contrarium tamen docet Panormitanus, *in cap. Rodulphus, de Rescriptis, n.* 9. Ad rationem dubitandi, dicimus, animum perpetuò habitandi esse necessarium, ut quis de novo domicilium contrahat in aliquo loco, non autem ut contractum conservet, quod ex dictis satis constat.

DUBIUM XI. *De origine illegitimorum.*

157. Dupliciter horum nativitatis contingere valet, vel enim ipsorum ortus in loco domicilii parentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, diversum sit, Patris scilicèt in una Dioecesi, Matris in alia; Item Pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus quæritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promoveri valeant.

158. Pro quo adnotandum. In præsenti Constitutione, *n.* 95. relata, duplicem dispositionem legi, aliam pro nativitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad ordines pro diversitate nativitatis assignari: Item, ut ex verbis, *n.* 97. præfixis, constat, præsenti Constitutione statuitur, quod si Pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit filius originarius sit Loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes istæ dispositiones comprehendant, in suo respectivè casu, illegitimos filios.

159. Resolutio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicèt, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua Barbossa *de appellat. verb. appellat.* 99. *n.* 35. & 36. Ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certà est, & omnibus filiis æqualiter convenit: Unde in præsenti triplex erit quæstio. I. An quando illegitimus oritur in ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem II. An deficiente in Parentibus domicilio, illegitimus se-

qua-

quatur originem paternam, an maternam. III. An si Pater, Materve illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione istius domicilii sit originarius Loci novi domicilii parentum.

160. Respondetur I. Quod illegitimus natus in loco ubi ejus parentes habent domicilium, estò de Patre certò constet, esse originarium Loci domicilii materni. Ita Joannes Præpositus, apud Dianam, *p.* 8. *tract.* 2. *resolut.* 18. Cujus sententia etiam in terminis præsentis Constitutionis tenenda videtur; quia Leges, quæ cum filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando earum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis; at sic est in præsenti; nam in legitimis, eorum parentes idem habent domicilium Viri, uxoris est domicilium, cum pro eadem persona reputentur, propter unionem Matrimonii: Non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere posset diversum domicilium, & in diversa Diœcesi, ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem baberet originem ad ordines, contra præsentem Constitutionem, quæ duplicem originem non consentit: Ergo dicendum, quod illegitimus domicilium maternum dumtaxat pro origine sequetur.

161. Hæc consequentia probatur, nam major constat ex doctrina Barbossæ citati, *n.* 159. Tum quia à Matre certius procedit, ut docet Diana citatus, tum quia filii in servitutis, vel libertatis conditione, ex legum dispositione, Matrem sequuntur: ergo & in origine ad ordines domicilium Matris sequentur, cum eadem sit ratio. Tum quia si tempore quo illegitimus nascitur, ejus Pater haberet domicilium, non autem Mater, vel è contra, esset originarius jam Loci paterni domicilii, jam materni, & nihil fixum esset: ergo ut hæc incommoda vitentur, dicendum, quod illegitimi domicilium Matris sequuntur, non vero Patris, etiam si de Patre certò constet, quia hoc est dispositioni Juris Civilis conformius.

162. Unde si Mater, tempore quo illegitimus nascitur, nullibi domicilium habeat, censetur natus ex accidenti, etiam si de Patre certò constet, habeatque domicilium, quia ex dictis conditionem Matris sequitur. Similiter, si Mater illegitimi domi-

cilium

loco ubi de novo domicilium parat, & ita tenet Andreas à S.Joseph. *Crisol. Theologi. V. Domicilio*, *n.* 578. Cùm ergo in nostro casu Titius à loco sui domicilii antiqui non sit mutatus, vel saltem in loco novi domicilii hactenus non habitaverit, cum domicilio permanet in loco, à quo transitum parat: contrarium tamen docet Panormitanus, *in cap. Rodulphus, de Rescriptis, n.* 9. Ad rationem dubitandi, dicimus, animum perpetuò habitandi esse necessarium, ut quis de novo domicilium contrahat in aliquo loco, non autem ut contractum conservet, quod ex dictis satis constat.

DUBIUM XI. *De origine illegitimorum.*

157. DUpliciter horum nativitatis contingere valet, vel enim ipsorum ortus in loco domicilii parentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, diversum sit, Patris scilicèt in una Diœcesi, Matris in alia; Item Pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus quæritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promoveri valeant.

158. Pro quo adnotandum. In præsenti Constitutione, *n.* 95. relata, duplicem dispositionem legi, aliam pro nativitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad ordines pro diversitate nativitatis assignari: Item, ut ex verbis, *n.* 97. præfixis, constat, præsenti Constitutione statuitur, quod si Pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit filius originarius sit Loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes istæ dispositiones comprehendant, in suo respectivè casu, illegitimos filios.

159. Resolutio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicèt, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua Barbossa *de appellat. verb. appellat.* 99. *n.* 35. *&* 36. Ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certà est, & omnibus filiis æqualiter convenit: Unde in præsenti triplex erit quæstio. I. An quando illegitimus oritur in ... ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem II. An deficiente in Parentibus domicilio, illegitimus se-

qua-

quatur originem paternam, an maternam. III. An si Pater, Materve illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione istius domicilii sit originarius Loci novi domicilii parentum.

160. Respondetur I. Quod illegitimus natus in loco ubi ejus parentes habent domicilium, estò de Patre certò constet, esse originarium Loci domicilii materni. Ita Joannes Præpositus, apud Dianam, *p. 8. tract. 2. resolut.* 18. Cujus sententia etiam in terminis præsentis Constitutionis tenenda videtur; quia Leges, quæ cum filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando earum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis; at sic est in præsenti; nam in legitimis, eorum parentes idem habent domicilium Viri, uxoris est domicilium, cum pro eadem persona reputentur, propter unionem Matrimonii: Non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere posset diversum domicilium, & in diversa Diœcesi, ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem baberet originem ad ordines, contra præsentem Constitutionem, quæ duplicem originem non consentit: Ergo dicendum, quod illegitimus domicilium maternum dumtaxat pro origine sequetur.

161. Hæc consequentia probatur, nam major constat ex doctrina Barbossæ citati, *n.* 159. Tum quia à Matre certius procedit, ut docet Diana citatus, tum quia filii in servitutis, vel libertatis conditione, ex legum dispositione, Matrem sequuntur: ergo & in origine ad ordines domicilium Matris sequentur, cum eadem sit ratio. Tum quia si tempore quo illegitimus nascitur, ejus Pater haberet domicilium, non autem Mater, vel è contra, esset originarius jam Loci paterni domicilii, jam materni, & nihil fixum esset: ergo ut hæc incommoda vitentur, dicendum, quod illegitimi domicilium Matris sequuntur, non vero Patris, etiam si de Patre certò constet, quia hoc est dispositioni Juris Civilis conformius.

162. Unde si Mater, tempore quo illegitimus nascitur, nullibi domicilium habeat, censetur natus ex accidenti, etiam si de Patre certò constet, habeatque domicilium, quia ex dictis conditionem Matris sequitur. Similiter, si Mater illegitimi domi-

cilium

minandam, eo tamen promisso, negatur consequentia. Disparitas in eo stat, quod præsens Constitutio dum filio casualiter nato paternam originem pro origine ad ordines assignat, non absolutè, sed cum addito scilicèt, nisi Pater in eodem loco casualis ortus filii pro tempore domicilium contraxerit, undè purificata conditione, cessat in filio prima origo: Cæterum, cùm eadem Constitutio filio casualiter nato assignat pro origine locum sui fortuiti ortus, casu quo in eodem Pater domicilium contrahat, hoc assignat absolutè, & sine ulla moderatione, sicque semel à Patre inibi domicilio contracto, origo filii perseverat, & si Pater plura mutet domicilia.

DUBIUM IX, *Utrum Semel à Patre domicilio in loco casualis nativitatis filii contracto, si Pater mutet domicilium, filius originem ejus Loci amittat.*

147. CUM præsens Constitutio stabiliat, quod si Pater in loco casualis ortus filii domicilium contrahat, filius ad ordines originarius sit ejusdẽ Loci sui ortus casualis, nonque Loci paternæ naturalis originis, ut antea præmiserat, dubitatur, an hæc dispositio consistat, estò Pater inde domicilium ad aliam Diœcesim mutaverit, ita ut domicilio à Patre mutato, filius non sit originarius jam Loci sui casualis ortus, ubi Pater fixerat domicilium, sed ad paternam reddat originem, hujusque originarius sit.

148. Respondeo, filium permanere, originarium dicti Loci sui casualis ortus, esto Pater inde ad aliam Diœcesim domicilium mutaverit. Ratio est, quia quod sub conditione exposcitur, semel conditione purificata, factum sub illa subsistit, licèt postea conditio desierit, *leg. si quis hæredem. C. de inst. & subst.* Quare si Maria instituta hæres fuit, ea conditione, quod Petro nubat, eaque Petro Matrimonium offerat. hicque recusaverit, intuituque suæ resistentiæ Mariæ hæreditas tribuatur, hæreditate Maria spolianda non est, licèt postea Petrus cum Maria contrahere vellit, hæc autem recusset; nam sufficit semel conditionem extitisse, licèt postea desierit. Baldus, *leg. 1. Cod. de inst. & subst.* Tiraquel. *leg. si unquam V. susceperit filios num.* 151. *Cod. de revo-*

revocat. donat. Molina *lib.* 1. *de Primog. cap.* 6. *num.* 17. M. Basilius *de Matrim. lib.* 3. *cap.* 17. *num.* 10.

149. Ratio hujus est, *quod sermo simpliciter prolatus, intelligitur de prima vice. Leg. Bobes.* §. *hoc sermone, ff. de verb. significat.* firmatque Sanchez *de Matrim. lib.* 1. *disp.* 33. *n.* 14. dummodo conditio negativa non fuerit, vel ea posita jus ille adquisierit in cujus favore, vel gravamine, posita fuit; quia nemini variare licèt, Jure jam alteri comparato, Glos. *cap. nosti. de electione. V. revocare.* Sanchez *num.* 15. cumque in nostro casu conditio sub qua filio locus suæ casualis nativitatis pro origine conceditur, negativa non sit, ut per se patet, & alias semel à Patre domicilio contracto in dicto loco, filius jus acquisierit, ut ab ejus Episcopo promoveri possit, hinc est, quod licèt Pater postea domicilium mutaverit, ejusdem Loci manebit filius originarius.

150. Firmatur amplius, quia domicilium, quod in nostro casu eligit Pater, ipsi domicilium habitationis, ut Auctores vocitant, est; filio tamen domicilium est originis, quodque ex natura sua invariabile est, ut cum communi docet Barbossa *de potest. Episc. allegat.* 4. *n.* 20. & licèt in Præsenti Constitutione varietur, est casus singularis, & extra regularem cursum, ideoque minimè extendendum ultra Legis casus expressos, favetque, *cap. quæ à jure, de regul. Jur. in* 6. At si doctrina contraria vera foret, domicilium originis dicti filii in nostro casu, ad nutum Patris variabile esset; posset enim Pater postquam domicilium in loco casualis nativitatis filii domicilium contraxit, inde ad aliam Diœcesim domicilium mutare, iterumque in pristino loco domicilium contrahere, sicque originem filii variare, quod aliquando in fraudem factum, timeri posset.

151. Objicit D. Lamperez, *n.* 411. In dicto casu origo conceditur filio sub conditione, quod Pater domicilium contrahat in loco casualis ortus filii: ergo deficiente domicilio Patris in ipso loco, nequit filius ejusdem Loci originarius esse. Quæ enim ex duobus componuntur, deficiente altero, totum deficit, sic deficiente materia, totum compositum deficit: Cùm ergo origo filii in nostro casu ex naturali ac casuali ortu filii in aliquo loco, & ex paterno domicilio, subsecuto, componatur,

isto solummodo deficiente in Patre, totus titulus originis in filio deficiet: corroborarique valet *ex cap. cum sit proprium, de condit. appositis*, ubi servo cui libertas in dicta fuit, sub conditione, quod Monasterium ingrederetur, ingressusque fuisset, jubetur tamen ad pristinam reddere servitutem, eo quod licèt in Monasterium ingressus fuerit semel, tamen in ipso non perseveravit: ergo similiter licèt Pater, in nostro casu, semel domicilium elegerit in loco nativitatis casualis filii, si tamen ibi domicilium non continuat, filius reddet ad pristinam originem.

152. Respondetur tamen negando consequentiam, ad ejusque probationem dicimus, quod origo filii in dicto casu componitur ex casuali ortu filii, ac Patris domicilio acquisito, non autem conservato, nec præsens Constitutio amplius desiderat, nisi quod Pater in dicto loco domicilium contrahat, quodque semper verificatur, licèt postea domicilium mutet; semel enim quod Pater domicilium inibi contraxit, verum est quod origo filii componitur ex Patris domicilio, nam in origine filii moraliter perseverat.

153. Ad confirmationem sumptam, *ex cap. cum sit proprium*, negatur similiter consequentia; nam servo libertas indicta fuit sub conditione, quod Monasterium ingrederetur, & quod in illo per totam vitam continuaret, inde nihil mirum, si non continuavit, quod ad pristinam reddere servitutem juberetur: Cæterum in præsenti Constitutione solummodo indicitur, quod Pater in dicto loco domicilium contrahat, unde semel contracto, legem explet, nam sermo simpliciter prolatus, intelligitur de prima vice. Quo fundamento motus P. Givalinus *de Irregul. cap.* 6. probabile censet, quod illegitimus, qui in Societate primam Professionem emisit, à Societateque ante promotionem ad Sacros ordines fuit expulsus, dispensatisque à RR. Generali votis, manet absque irregularitate, nec expulsus, revivíscit irregularitas orta ex deffectu natalium, quæ dicta Professione fuit avulsa: Aufertur enim irregularitas intuitu Professionis, quam semel possuit, nihilque amplius requiritur.

154. Oportet tamen adnotare, quod domicilium in præsenti casu à Patre contrahendum in loco ubi ejus filius casualiter natus est, debet esse quale Jure communi exposcitur, nec

eget

eget inibi domicilium contrahere juxta dispositionem præsentis Constitutionis infra referendam, nisi in casu quo ipse Pater titulo domicili in eo loco promoveri voluerit quodque ex dictis, ac dicendis satis apparebit. Quid autem requiratur, ut domicilium de Jure communi contrahatur videatur Diana, *part.* 8. *tract.* 2. *resol.* 15. cum aliis.

DUBIUM X. *De origine filii nati tempore, quo Pater est in animo, in alia Diœcesi domicilium contrahere.*

155. CAsus claritatis gratia sic proponitur. Nascitur Titio filius in Diœcesi Oscensi, tempore quo à dicta Diœcesi ad aliam domicilium transferre parat, ita ut non modo tenus verbis animum hujus mutationis explicaverit, verum etiam majorem partem suorum suppellectilium ad locum ubi transferre domicilium decrevit, remisit, & cum jam ad arripiendum iter se accingit ad locum futuri domicilii, in oppido à quo mutatur filius ei nascitur, vel in ipso itinere, quæritur, cujus Diœcesis hic filius erit originarius ad ordines: Oscensis Diœcesis videtur quod non; Pater enim satis animum explicuit, se inibi morari minimè velle, & sine animo perpetuò in aliquo loco morandi, domicilium non intelligitur, ut communiter docent DD. Nec item Loci futuri domicilii originarius esse potest, nondum enim in eo Pater domicilium contraxit, cum in eo hactenus non habitaverit: cujus ergo erit originarius.

156. Respondetur esse ad ordines originarium Loci in quo naturaliter ortus est, & à quo Pater domicilium mutat; quia licèt Pater animum mutaverit, & majorem partem suppellectilium alibi remisserit, non ideo domicilium in ipso loco deperdit; sed sic est quod quando filius nascitur in loco ubi Pater domicilium habet, originarius est ad ordines Loci domicilii paterni: ergo & in nostro casu, & ita docet Diana, *part.* 4. *tract. Miscellan. resolut.* 148. Major constat, nam ut docent communiter Doctores, sicut domicilium non acquiritur solo animo perpetuò habitandi in aliquo loco, nec sola habitatione, sed ambo requiruntur, sic ut domicilium contractum deperdatur, non sufficit animi mutatio, sed requiritur quod simul habitet in

loco

loco ubi de novo domicilium parat, & ita tenet Andreas à S. Joseph. *Crisol. Theologi. V. Domicilio*, *n.* 578. Cùm ergo in nostro casu Titius à loco sui domicilii antiqui non sit mutatus, vel saltem in loco novi domicilii hactenus non habitaverit, cum domicilio permanet in loco, à quo transitum parat: contrarium tamen docet Panormitanus, *in cap. Rodulphus, de Rescriptis, n.* 9. Ad rationem dubitandi, dicimus, animum perpetuò habitandi esse necessarium, ut quis de novo domicilium contrahat in aliquo loco, non autem ut contractum conservet, quod ex dictis satis constat.

DUBIUM XI. *De origine illegitimorum.*

157. DUpliciter horum nativitatis contingere valet, vel enim ipsorum ortus in loco domicilii parentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, diversum sit, Patris scilicèt in una Dioecesi, Matris in alia; Item Pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus quæritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promoveri valeant.

158. Pro quo adnotandum. In præsenti Constitutione, *n.* 95. relata, duplicem dispositionem legi, aliam pro nativitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad ordines pro diversitate nativitatis assignari: Item, ut ex verbis, *n.* 97. præfixis, constat, præsenti Constitutione statuitur, quod si Pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit filius originarius sit Loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes istæ dispositiones comprehendant, in suo respectivè casu, illegitimos filios.

159. Resolutio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicèt, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua Barbossa *de appellat. verb. appellat.* 99. *n.* 35. & 36. Ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certa est, & omnibus filiis æqualiter convenit: Unde in præsenti triplex erit quæstio. I. An quando illegitimus oritur in loco, ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem Loci, II. An deficiente in Parentibus domicilio, illegitimus se-

qua-

quatur originem paternam, an maternam. III. An si Pater, Materve illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione istius domicilii sit originarius Loci novi domicilii parentum.

160. Respondetur I. Quod illegitimus natus in loco ubi ejus parentes habent domicilium, estò de Patre certò constet, esse originarium Loci domicilii materni. Ita Joannes Præpositus, apud Dianam, *p.* 8. *tract.* 2. *resolut.* 18. Cujus sententia etiam in terminis præsentis Constitutionis tenenda videtur; quia Leges, quæ cum filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando earum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis; at sic est in præsenti; nam in legitimis, eorum parentes idem habent domicilium Viri, uxoris est domicilium, cum pro eadem persona reputentur, propter unionem Matrimonii: Non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere posset diversum domicilium, & in diversa Diœcesi, ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem baberet originem ad ordines, contra præsentem Constitutionem, quæ duplicem originem non consentit: Ergo dicendum, quod illegitimus domicilium maternum dumtaxat pro origine sequetur.

161. Hæc consequentia probatur, nam major constat ex doctrina Barbossæ citati, *n.* 159. Tum quia à Matre certius procedit, ut docet Diana citatus, tum quia filii in servitutis, vel libertatis conditione, ex legum dispositione, Matrem sequuntur: ergo & in origine ad ordines domicilium Matris sequentur, cum eadem sit ratio. Tum quia si tempore quo illegitimus nascitur, ejus Pater haberet domicilium, non autem Mater, vel è contra, esset originarius jam Loci paterni domicilii, jam materni, & nihil fixum esset: ergo ut hæc incommoda vitentur, dicendum, quod illegitimi domicilium Matris sequuntur, non vero Patris, etiam si de Patre certò constet, quia hoc est dispositioni Juris Civilis conformius.

162. Unde si Mater, tempore quo illegitimus nascitur, nullibi domicilium habeat, censetur natus ex accidenti, etiam si de Patre certò constet, habeatque domicilium, quia ex dictis conditionem Matris sequitur. Similiter, si Mater illegitimi domicilium

cilium in aliqua Diœcesi habens, extra illam in lucem dederit, originarius erit ad ordines Loci materni domicilii, ex dictis *n.* 108. de Legitimo filio nato extra Diœcesim paterni domicilii, quæ doctrina etiam in præsenti casu militat.

163. Respondeo II. Illegitimum natum ex accidenti; eo quod Mater nullibi habet domicilium, originarium ad ordines esse Loci naturalis maternæ originis, etiam si de Patre certò constet, quia Jus Civile, *leg.* 1. *in fin. ff. ad municip. & leg. ejus qui ff. eodem*, illegitimos solius matris filios agnoscit, eo quod ab ista certius procedant: ergo conditionem solius matris sequentur. Nec obstat, quod presens Constitutio pro origine filii casualiter nati, locum naturalis paternæ originis assignat; nam ly *Patris*. Latè sumitur, & comprehendit Matrem in casibus quibus secundum Jus ad Patrem nequit recurri, ut docet D. Lamperez *n.*403. Licèt ibidem doceat, quod si de Patre illigitimi certò constet, ad Patris, & non Matris originem recurrendum sit. Sed nostram responsionem tuentur, Barbossa *de potest. Episc. allegat.* 4. *n.* 15. Diana citat. *resol.* 12. Trullench. *tom.*3. *lib.* 4. *cap. unico, dub.* 6. *n.* 7. Pax Jordanus, *elucubrat. volu.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *n.* 44. & 45. ibi: *In filiis naturalibus, & vulgo quæsitis, seu illegitimis consideratur origo materna, & non paterna.* & alii ab istis citati.

164. Ad tertium dubium supra *n.* 159. propositum, an scilicèt si mater domicilium de Jure contrahat in loco ubi illegitimus natus est, amittat iste originem Loci maternæ originis, fiatque originarius Loci novi materni, domicilii, negativè respondendum censeo, ex dictis supra *n.* 124. cujus doctrina potiori Jure præsenti casui coaptatur.

DUBIUM XII. *De origine expositorum, ac derelictorum.*

165. Expositi illi vocantur filii, quorum Patres ignorantur; nam vix ut nati sunt Hospitali ipsis destinato, aut domo alicujus divitis consignantur: quique jam legitimi sunt, & regulariter non modo parentes verum, & locum nativitatis ipsorum ignoratur. De his ergo in præsenti quæritur, quis sit locus originis, ut hoc titulo ad ordines promoveri valeant.

166. Respondetur originarios esse Loci in quo expositi fuerunt,

runt; nam eo quod Patres, locusque eorum ignoretur, cives sunt Loci in quo expositi fuerunt, & ita tenent Barbossa supra *n.* 37. Campanil. apud Trullench. cit. *n.* 12. ibi: *Expositi ordinari possunt ab Episcopo, qui est Ordinarius Loci, in quo expositi sunt; nam eò quod parentes ignorentur, sine dubio illius Loci effecti sunt cives.* Cum enim in obscuris minimum sit sequendum, *Cap. in obscuris. de regulis jur. in* 6. & locus, parentesque expositorum adeò obscuri sint, locus ubi expositi fuerunt gerit vices *Patriæ, & Patris*, nam ibi censentur nati: consonatque D. Lamperez *n.*404.

167. Sed quia pluribus in Locis dicti infantes exponi valent, experientia teste inquirendum est, quisnam eorum determinatè originis ad ordines tribuat titulum, ne plures origines admittere compellamur, contra præsentis Constitutionis ædictum. V. G. exponitur Titius primo in loco Diœcesi Turiasonensis V. G. ibique baptizatur, secum enim adfert papyrum monentem, lavacro Baptismi non esse ablutum, deinde de loco in locum ad Hospitalem Cæsaraugustanum, locum in expositorum educationem destinatum, conducitur. Quæritur cujus Loci dictus Titius originarius sit, an illius ubi primo expositus fuit, an ejus in quo ad suam educationem permanet.

168. Respondetur esse ad ordines otiginarium Loci Hospitalis, vel domus divitis ubi ut alatur, ac educetur, permanet, non verò Loci, ubi primo fuit expositus, baptizatusque, quia in isto quasi accidentaliter fuit expositus: sicut enim in præsenti Constitutione duplex distinguitur ortus, alius accidentalis, & quando parentes transitum faciunt, contingens, alius naturalis, cum scilicet in eodem ortus loco domicilio parentes detinentur; ex quibusque ortibus non accidentalis, sed alius originem ad ordines filio tribuit: sic in expositis duplex exponendi modus distinguendus est, alter ut permaneat in loco ubi exponitur, alius ut inde transitum faciat; & sicut cum nascitur filius in loco, occasione transitus Patris in terminis præsentis Constitutionis est nativitas accidentalis, quæ originem ad ordines non tribuit, sic cum filius exponitur in loco, non ut ibi permaneat, sed ut inde transitum faciat, exponetur inibi accidentaliter, nec sufficiet ut ejus Loci originarius expositus censeatur: expositio enim gerit vices nativitatis in expositis, ut

communiter docent Doctores: ergo sicut nativitas filii in transitu parenrum accidentalis est, originemque non tribuit, ita exponere expositum in loco, ut indè transeat, erit expositio accidentalis, nec originem ad ordines tribuet, consonat D. Villar, *Patron. de Calatayud, p. 9. costumb. 4. n. 13.* ibi: *Los niños que ponen a las puertas, y en los Hospitales, cuyos padres, y madres se ignoran, son parroquianos, y vezinos de aquel Lugar, y Parroquia, donde fueron expuestos, y criados.* Citatque *Bartul. leg. ad municip.* Petrum de Revena, ac Boherium *decis.* 13. *n.* 41. ubi notanda sunt verba novissima, *expuestos, y criados*, quæ indicant, quod ut expositus sit cives alicujus Loci, non sufficit ipsum in loco exponere, sed quod ibi educetur, quodque permanentiam in eodem loco convincit: sic ergo in nostro casu dicendum.

169. Hacque doctrina deciditur singularis casus à Patre Gobat *tract. 8. de ordine, V. Episcopus n.* 285. propositus, de exposito in loco ad plures Episcopos pertinente, ut si exponeretur in columna, quæ in Regno Valentiæ extat, quæ ad quatuor Dominos Episcopos pertinet, ita ut cnm columna dicta quatuor habeat frontes, quælibet diversæ Diœcesis est: dicimus ergo expositum in cuspide dictæ columnæ originarium ad ordines esse illius Episcopi, in cujus Diœcesi stabiliter ad suam educationem permanet, esto de illis quatuor memoratis non sit; quia expositio in dicta columna censetur accidentalis, quæ ex dictis originem exposito non tribuit.

170. Hactenus dicta intelligenda, veniunt casu quo de Patribus, aut loco expositi minime constet, aliter dicendum, si de ipsis constet temporis cursu: Unde si de Patribus, locoque expositi constet, isque legitimus fuerit, erit originarius Loci in quo naturaliter ortus fuit, modo inibi ex accidenti non sit natus; in hoc enim casu origo naturalis Patris origo filii erit, ex sæpe dictis. Ratio est, quia ex quo de Patribus, & Patria expositi constat, desinit expositus esse, saltem quo ad effectum tituli originis ad ordines.

171. Si tamen Loci, in quo expositus ortus est, minimè verò de Patribus, constet, verius judico originarium esse Loci in quo expositus fuit, non vero Loci in quo natus, immo baptizatus fuit, nam ignorantia ea parentum magnam inducit præsumptio-

ptionem, ibi natum ex accidenti, cum impoſſibile moraliter appareat Patres ignorari, ſi in eo loco domicilium contraxerunt, quodque neceſſarium erat, ut nativitas dicti filii in ipſo loco caſualis non eſſet: ergo ex ipſa parentum ignorantia infertur præſumptio, quod inibi dictus filius natus ſit ex accidenti, quæ nativitas orignem ad ordines non tribuit. Recurrendum ergo ad locũ ubi expoſitus permanenter fuit, quia alius proprior non eſt.

172. Si vero expoſitus illegitimus fuerit, conſtetque de Matre, originarius ad ordines erit vel Loci materni domicilii, vel originis naturalis maternæ, juxta dicta ſupra dubio antecedenti: ſi autem de Matre non conſtat, originarius erit Loci, ubi permanenter fuit expoſitus; gerit enim hic locus vices Patriæ, & parentum. Sed adnotandum eſt, quod ſemel admiſſo expoſito in Hoſpitali, vel alia domo, animo ibi ipſum permanenter alendi, ac educandi, licèt poſtea ad aliam Diœceſim transferatur, permanet ſemper originarius Loci ubi primò animo ipſum retinendi inibi fuit expoſitus, quia ibi contraxit domicilium originis, quod ex natura ſua invariabile eſt.

173. E contra vero, ſi dives, pietate motus, expoſitum in ſua domo, vel alibi, alere, & educare decreverit, animo perpetuò, vel ſaltem quouſque ipſi ſtatum dederit, ſecum, vel alibi, ſuis ſumptibus tamen, retinere, poſteaque ipſe dives ad locum ubi dictus filius primo expoſitus fuit, domicilium mutaverit, nõ videtur improbabile in iſto caſu, eſſe originarium ad ordines Loci, ubi primò expoſitus fuit; nam prædictus dives gerit vices parentis cùm expoſito; at quando Pater domicilium contrahit in loco, ubi ejus filius ex accidenti natus fuit, filius ex accidenti natus originarius, ad ordines eſt ipſius Loci ſui caſualis ortus, ut ex præſenti conſtat Conſtitutione: ergo cùm ex una parte, in loco ubi primo expoſitus fuit, cenſeatur inibi quaſi ex accidenti natus ipſe expoſitus, & ex alia dictus dives vices gerat parentis, idem erit dicendum ac de Patre naturali domicilium contrahente in loco ortus caſualis ſui filii, dicitur. Sed hoc alii videant.

174. Circa Derelictos, qui illi dicuntur, quorum parentes, cum illi parvuli eſſent, vel peregrinando, vel in militia mortui fuerunt, ipſique filii nomen parentum, Patriamque ſuam ignorant, hii inquam originarii ſunt Loci ubi primo domicilium contrahunt,

trahunt, ut tenet D. Lamperez, *n.* 404. Quod verum est, esto postea ad aliam Diœcesim domicilium transferant, quia istud domicilium est originis, quod ex natura sua invariabile est. Nec requiritur quod domicilium contrahat cùm omnibus illis circunstantiis præfixis in præsenti Constitutione infra referendis, sed sufficit in nostro casu domicilium de Jure communi contrahere; quia hoc domicilium est, ut orginarius in eo loco fiat, tituloque, originis, & non domicilii ad ordines promoveatur; præsens autem Constitutio, dum alias circunstantias exposcit, exposcit solùm quando aliquis titulo domicilii promovendus est: ergo non eget domicilium contrahere cum circunstantii præsentis Constitutionis, si vero nullibi domicilium elegerint, ad Apostolicam Sedem recurrant.

DUBIUM XIII. *De Libertorum origine, & Libertinorum.*

175. Libertus dicitur, qui cum fuerit servus, manumittitur. Libertini dicuntur, qui ex liberis procreati sunt, hoc est, ipsi quidem numquam servierunt, sed eorum parentes, antequam ipsi nascerentur, è servitute manumissi sunt, & de his quæritur, quis possit titulo originis ipsos ad ordines promovere. Suppono I. Servos in statu servitutis ad ordines promoveri minimè posse, *cap. ut filii de filii Presbyt. ordin. vel non, cap. de servorum, cap. de famulis, de servis non ordinandis.* Suppono II. Prædictos libertos nasci potuisse in Africa, aliove loco, ubi Episcopi non extant, vel si extant, Titulares sunt, quique ad ordines promovere non valent, ex Trident. *Sessione* 14. *cap.* 2. *de reformat.* oriri itidem potuerunt in Locis Catholicorum, sed ex accidenti, occasione itineris scilicèt, vel etiam oriri potuerunt, dum eorum parentes Dominis, quorum servi sunt, inservirent.

176. Respondetur, in his, & similibus casibus Libertus originarius est Loci, ubi Patronus veram, & naturalem habeat originem, non autem, ubi ipse Patronus domicilium habet. Ita cum aliis Trullench, *n.* 12. ibi: *Libertus, quando potest promoveri, ordinandus est ab Episcopo Loci, à quo Patronus trahit originem, quia illius Loci est Libertus municeps, & non ab Episcopo ubi Patronus habet domicilium.* Ratio est, quia cum Liberti parentes nullibi domici-

mici-

micilium, ut pote servi, acquirant, filii censentur ex accidenti nati; & cum alias naturalis origo parentum nequeat suffragari, supponitur enim inibi Episcopo carere, recurrendum est ad originem naturalem Patroni, quæ invariabilis est, quaque ratione ad domicilium minimè recurrendum, hoc enim cum variabile sit, jam unius, jam alterius Diœcesis Libertus originarius esset, quod maximum esset inconveniens. Nec Libertus originarius erit Loci ubi Pater Patroni natus est, quia non est naturalis & vera Patroni origo; sed per Juris fictionem: ergo sicut in Patre hæc excluditur præsenti Constitutione pro origine filii ad ordines, ita & in Patrono.

De libertinis autem dicitur, quod si eorum parentes tempore illorum ortus domicilium in aliquo loco contraxerunt, originarii ad ordines erunt Loci paterni domicilii, sin autem tempore ortus Libertinorum domicilio parentes carebant, originarii erunt veræ & naturalis originis Patroni parentum, sicut de Libertis manet dictum, & ita tenet Pax Jordanus, *volum.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *n.* 43. Propria vero origo accidentalis libertorum, ac libertinorum numquam attendenda est, quidquid in contrarium dicat ipse Jordanus citatus.

177. Quæ omnia dispositioni præsentis Constitutionis conformant. In ea enim disponitur, quod quando filius nascitur ex accidenti aliquo in loco, origo ejus ad ordines sit naturalis Patris origo, & non alia, cumque ortus Liberti, & Libertini, in casu quo ejus Pater nullibi domicilium contraxerit, censeatur ex accidenti, Patronusque, sit velut ejus Pater, neque, origo naturalis Liberti, ac Libertini, ejusque naturalis Patris pro origine ad ordines suffragari valeat, consideranda est naturalis origo Patroni, qui Patris vices respectu Liberti gerit, ac Libertini.

178. Excipiendus videtur à prædicta doctrina casus, in quo Liberti Pater Catholicus foret, natusque in loco Catholicorum, ubi Episcopus extat propriùs cum subditis; quia in hoc casu probabile videtur dictum Libertum originarium ad ordines fore Loci paternæ naturalis nativitatis, eo quod in præsenti Constitutione verbis supra *n.* 95. relatis, sic expresse disponitur. Nec obstat, quod juxta leges Civiles filius servus non sit municeps Loci paternæ naturalis originis: Respondetur enim non fieri quo ad alios

alios effectus, secus vero quod ad ordinum effectus; Lege enim præsentis Constitutionis, qua decernitur, filium ex accidenti natum, originarium ad ordines esse Loci paternæ naturalis originis, dici etiam potest, quod, quoad hunc effectum, municeps, etiam filius servus, ipsius Loci decernitur effectus. Similiter si pro tempore Pater servus manumittatur, in locoque, ubi filius ejus ex accidenti natus est domicilium de Jure contrahat, originarius erit Loci novi paterni domicilii, ex dispositione præsentis Constitutionis supra *n.* 97. relata, quæ cum generalis sit, omnes comprehendit.

DUBIUM XIV. *De origine subditorum nullius Diœcesis.*

179. SUbditi nullius Diœcesis dicuntur, qui morantur in territorio, cujus Prælatus Episcopus non est, verùm subjectionem alicui Episcopo minimè recognoscit, immo ipse Prælatus omni jurisdictione Episcopali, vel quasi, gaudet in memorato suo territorio; ex quibus alii gaudent tota Episcopali jurisdictione; possunt enim visitare suos subditos, ac gubernare, Synodum congregare, Examinatores ad providendos Curatus sui territorii nuncupare, suis subditis, ut ad ordines promoveantur, Dimissorias concedere, & alia quæ jurisdictioni Dominorum Episcoporum competunt. Alii tamen jurisdictione ita extensa minimè gaudent, neque enim valent Synodum congregare, Curatus providere, Examinatores assignare, neque Dimissorias ad ordines suis subditis concedere; hæc enim omnia Episcopis Ecclesiarum dictorum nullius Diœcesis vicinioribus competunt, ex declaratione Sacræ Congregat. 24. *Januarii* 1595. Ut refert Barbossa *Jur. univer. lib.* 1. *cap.* 33. *n.* 91. De utrisque ergo in præsenti est sermo.

180. Respondetur I. Subditos nullius Diœcesis, quorum Prælati Ordinarii sui Territorii sunt, gaudentque omni jurisdictione quasi Episcopali, qualiter in Hispania gaudere dicuntur Abbas vulgo, *de Alcalà la Real*, *Covarruvias*, & alii, de quibus P. Oviedo *in praxi Regular. p.* 2. *cap. unic. quæst.* 2. *n.* 72. & insuper eorum territoria separata sint, id est, non inclusa in aliqua Diœcesi, originarios esse ad ordines dictorum Prælatorum, mo-

do

do in ipsorum territoriis nati non fuerint fortuitò, memoratisque Prælatis competere litteras Dimissorias ad ordines concedere. Ita cum multis Trullench, *tom.* 3. *lib.* 6. *dub.* 8. *n.* 3. Ubi respondet ad doctrinam Tridentini, *sess.* 23. *cap.* 10. *de reformat.* quod in contrarium stare videtur, aitque Tridentinum minimè intelligendum de Prælatis nullius Diœcesis, quando isti jurisdictione gaudent quasi Episcopali, eorum territoria omnino separata sunt, nec in aliqua Diœcesi inclusa.

181. Ex quo, cum in præsenti Constitutione, variis in Locis, promovendis jubetur litteras Testimoniales à suis Ordinariis obtinere, Episcopoque ordinanti præsentare, subditi nullius Diœcesis, ab hujusmodi Prælatis obtinere tenentur respectivè; sunt etenim vere Ordinarii: Unde quantum in hac parte dicitur de Dominis Episcopis respectu suorum subditorum, in ordineque ad potestatem jurisdictionis, respectivè etiam dicendum de Prælatis nullius Diœcesis, jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus, ut docent Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *disp.* 1. *quæst.* 5. *n.* 7. Sanchez *de Matrim. lib.* 8. *disp.* 2. *n.* 13. Barbossa *cit. cap.* 17. *n.* 94.

182. Sed dices, territorium nullius Diœcesis, quantumcumque separatum à Diœcesi Episcopi, nec in ista ullo modo inclusum sit, naturam Diœcesis non participat; at præsenti Constitutione firmatur, quod subditus originis ad ordines *ille tantum sit, ac esse censeatur, qui naturaliter ortus est in ea Diœcesi, in qua ad ordines promoveri desiderat*: ergo cum subditi nullius Diœcesis in Diœcesi nati non fuerint, nec ejusdem originarii erunt, consequenterque eorum Prælati ad ordines Dimissorias concedere non valebunt. Major constat, nam ut docet Barbossa cit. *cap.* 20. *n.* 3. inferturque *ea Clement. unica, de supplemenda negligentia Prælat. & ex cap. cum pro utilitate*, 16. *quæst.* 1. Diœcesis est Civitas, ac territorium ubi Episcopus, jurisdictionem in spirituali habet, vel ubi Episcopus ejusque Episcopatus extant; at nihil horũ habent territoria nullius Diœcesis, ergo nec Diœcesis erunt.

183. Respondeo tamen prædicta non obstare, quo minus nati in territorio nullius Diœcesis, ejusdem originarii sint ad ordines, eorumque Prælati concedere Dimissorias valeant: nam quando præsens Constitutio originem natis tantùm in Diœcesi

assi-

assignat, eò tendit, ut excludat natos in alia Diœcesi, non vero ut excludat in territorio nullius Diœcesis natos. Ratio est, nam principalis scopus præsentis Constitutionis eò tendit, quod Prælati ad Clericalem tonsuram, ulterioresque ordines subditos alienos sæculares non promoveant titulo originis perperàm intellecto; cumque Prælati nullius Diœcesis subditos suos sæculares ad ordines promovere nequeant, ex decreto Tridentini, citata *sessio.* 23. *cap.* 10. hinc est quod præsenti Constitutione non opus erat ipsa territoria excludere, exclusa enim Tridentini decreto erant: quare in verbis præsentis Constitutionis, *n.*95. relatis, ibi: *Qui naturaliter ortus est in ea Diœcesi*, per ly *Diœcesi*, excluduntur nati in alia Diœcesi, non vero nati, in territorio nullius Diœcesis, sicque in hoc nati, originarii erunt ejusdem, & ab ejus Prælato Dimissoriæ ad ordines concedi poterunt.

184. Respectu vero Prælatorum nullius Diœcesis, qui jurisdictione quasi Episcopali minimè gaudent, dicendum est II. Eorum subditos ad ordines originarios esse Episcopi vicinoris Ecclesiis dictorum Prælatorum; quia Episcopo vicinori committitur ordinatio (vel remittere alteri Episcopo ut promoveantur) prædictorum subditorum: ergo vicinoris Episcopi erunt ad ordines originarii.

185. Dubitari tamen potest, an licèt prædicti Prælati Dimissorias ad ordines suis subditis concedere nequeant, isti tamen obtinere teneantur à præfatis Prælatis Testimoniales litteras super natalia, ætatem, mores, & vitam, easque Episcopo vicinori præsentare, ita ut iste sine dictis litteris, prædictos subditos promovere nequeat. Ante prædictam SS. Innocentii Constitutionem, duæ, & quidem contrariæ, declarationes Sacræ Congregationis inveniuntur, quasque Barbossa cit. *cap.* 33. *n.*61. refert, ibidemque conciliat, affirmativam intelligendo de congruentia, negativam vero de necessitate, hoc est, quod licèt Episcopus vicinior absolutè non egeat prædictis Testimonialibus, ut prædictos subditos ad ordines promoveat, optimè quidem faciet, si sine illis minimè promoveat.

186. Sed in terminis præsentis Constitutionis affirmativa conformior videtur ejus dispositioni, tum quia cum prædicti subditi in Diœcesi Episcopi vicinoris non morentur, nequit iste

de

de vita, moribus, aliisque promovendi certus esse: ergo æquitate procedet non promovendo sine litteris Testimonialibus proprii Prælati, cui incumbit scire de moribus & vita suorũ subditorum.

187. Tum quia sicut per Sacram Congregationem promotio subditorum nullius Diœcesis, de quibus loquimur, commissa fuit Episcopo vicinori, sic promotio Regularium commissa fuit à Clemente Octavo 16. *Martii* 1596. Episcopo Diœcesis, in qua eorum Monasteria includuntur; sed in Constitutione Clementis Octavi pro Regularibus edita, præcavetur, quod ipsi Regulares teneantur secum adferre Testimoniales litteras, à suis Prælatis obtinendas, Episcopoque; ordinanti præsentandas: ergo cnm eadem moderatione intelligendum est Sacram Congregationem commisisse Episcopo vicinori promotionem subditorum nullius Diœcesis prædictorum.

188. Infertur ex his, natum ex accidenti in loco nullius Diœcesis, ibique detentum usque ad tempus in quo capax fuit aliquo impedimento Canonico illigari, quique tenetur, vi præsentis Constitutionis, litteras Testimoniales à suo Ordinario obtinere, Episcopoque ornanti præsentare, obtinere inquam tenetur dictas Testimoniales literas à Prælato nullius Diœcesis, vere etenim Ordinarius est sui territorii. Idem dicendum, quando natus in aliquo Episcopatu, domicilium contrahit in loco nullius Diœcesis, promoverique voluerit, obtinere enim tenetur Testimoniales literas à Prælato nullius Diœcesis, quibus Episcopo ordinanti constet, promovendum omnes & singulas conditiones, ad obtinendum domicilium in præsenti Constitutione adscriptas, explevisse, & cum dictis Testimonialibus, & non alitèr, poterit Episcopus vicinior subditum nullius Diœcesis titulo domicilii promovere.

189. Similiter, si natus in loco nullius Diœcesis, domicilium contrahat in aliqua Diœcesi, ut istius Episcopus promovere ipsum valeat ad ordines, eget Testimonialibus, quasque concedere debet Prælatus nullius Diœcesis; hic enim, & non alius, Ordinarius originis est promovendi: Undè quotiescumque in præsenti Constitutione promovendo jubetur Testimoniales litteras à suo Ordinario originis, aut domicilii obtinere, à Prælato nullius Diœcesis obtinere tenetur, si in ejus territorio

natus fuit, aut domicilium contraxit, quia auctoritate Ordinarii pollet, præsensque Constitutio ab Ordinario obtinendas præcepit, in ejusque jurisdictione ordinaria, nec Episcopus vicinoir, nec alius intromitti valet.

Titulus Domicilii.

190. POST originem sermo de domicilio sequitur, quod duplex est, originis scilicèt, & habitationis. Domicilium originis ortu naturali acquiritur, de hocque per totam quæstionem II. egimus; in præsenti autem de domicilio habitationis agendum venit; sed quia istud, præsentis Constitutionis decreto, non sine pluribus conditionibus acquiritur, opere pretium est dispositionem præsentis Constitutionis præsentem habere, quæ sic intonat.

191. *Subditus autem ratione domicilii, ad effectum suscipiendi ordines, is dumtaxat censeatur, qui licèt alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabilitèr constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltèm in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem, cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuò ibidem permanendi animum demonstraverit; & nihilominùs ulteriùs utroque casu se verè & realitèr animum hujusmodi habere, jure jurando affiirmet.*

192. *Si quis tamèn à propriæ originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui Canonico impedimento obnoxius effici, etiam ab Ordinario suæ originis Testimoniales litteras, ut supra, afferre debebit, ac de illis expressa similitèr mentio, in susceptorum ordinum litteris, facienda erit.*

193. Ad perfectam intelligentiam præscriptarum particularum præsentis Constitutionis, adnotandum est I. Quod ut domicilium in aliquo loco acquiratur, indispensabilis est animus perpetuò habitandi in eo, ita ut eo animo existente, & in ipso loco morando, vel saltèm pro permanentia in eodem supplicando, domicilium acquiritur, ut cum multis firmat P. Gobat. *tract.* 8. *cas.* 7. *à. n.* 191. Verum quia dictus animus actus est internus,

ternus, signis eget externis, ut de illo Ecclesia certior fiat, ita ut his defficientibus, licèt in foro conscientiæ domicilium contrahatur, pro suscipiendis autem ordinibus titulo domicilii, minimè istud contractum sit.

194. Adnotandum II. Inter personas, quæ contrahere domicilium valent, aliæ sunt ita pauperes, ut nihil bonorum mobilium, immobiliumve possideant, ex quo, cum domicilium transferunt, personæ solùm transigunt: alia autem bona possident, quæ etiam, dum domicilium mutant, ad locum novi domicilii cum suis personis transferunt. Quibus suppositis.

195. Patet jam sensus prædictorum Constitutionis verborum: Disponitur, namque, quod quando quis domicilium in aliena Diœcesi constituere parat, ut ad ordines censeatur domicilium contraxisse, vel debet in ipso loco per decennium commorare, hocque sive sit persona pauper, sive non, unde & si bona quam plurima possideat, si tamen secum ad locum novi domicilii transferre noluerit, dummodo animum perpetuò habitandi ibidem habeat, per decenniumque commoretur, domicilium ad ordines inibi contrahit: Dispositio enim præsens est disjunctiva, optionemque ad alterutram partem relinquit: ergo quamlibet eligat, domicilium ad ordines contraxisse censendum est, addito tamen juramento.

196. Si tamen majorem partem suorum bonorum, rerumque ad novum domicilium transferat, non eget per decennium inibi commorare, sufficit enim si aliquo tempore considerabili commoretur, ædes instruat, ac animum perpetuò ibidem permanendi habere, jure jurando affirmet. Verum si nulla bona, vel admodum paucissima possideat, dummodo domum sibi constituat ad habitandum, verius censeo, quod non egebit per decennium ibi habitare, sed sufficit per considerabile tempus commorare, ut addita circunstantia juramenti, ad ordines domicilium contraxisse inibi censeatur, quia sic, modo sibi possibili, suas ædes instruit, ac bona contulit. Cæterum, reliqua verba de Testimonialibus ab Ordinario originis, pro suo casu, obtinendis sermonem instituunt, de quibus infra latè *à n.* 277.

QUÆSTIO III.

De domicilio ad ordines requisito, juxta Constitutionem Sanctissimi Innocentii XII.

DE domicilio habitationis, ut dixi, est sermo, in quo variæ difficultates se offerunt, quasque sequentibus dubiis proponemus.

DUBIUM I. *Quibus modis domicilium habitationis acquiratur, & an omnes sub præsenti Constitutione comprehendantur.*

197. Circa primum, tribus modis domicilium habitationis acquiritur, ut cum Pax Jordano docet P. Gobat supra citat. *n.* 289. scillcèt origine, Lege, & per habitationem. Alii autem naturale, commune, & accidentale vocitant: *Origine* acquirit puer, quia censetur habere idem domicilium quod Pater, maximè si in loco paterni domicilii natus est: Undè puer, qui in loco paterni domicilii nascitur, non solum est ejus Loci originarius, verum etiam in eodem loco domicilium contrahit habitationis, ita ut utroqne titulo ad ordines valeat promoveri ab Episcopo ejusdem Loci.

198. *Lege* acquiritur quando locus est Patria communis, qualis est Roma, *leg. Roma, ff. ad munic.* Jordanus *n.* 51. Vel per Principis privilegium, statumve, adeptionem Dignitatis, aut Prælaturæ in loco, Monachatum, Clericatum, Lecturam, aut publicam professuram, Matrimonium, &c. quæ videri possunt apud Jordanum, *vol.* 3. *lib.* 13. *tit.* 8. *n.* 230. Per habitationem acquiritur, habitando in aliquo loco, cum animo perpetuò in ipso manendi: nec perpetuitati opponitur, cogitare ibi permanere, donec aliquid alio avocaverit. Gobat supra, *n.* 192. citans Laymanum; apud illumque plura scitu digna videnda. Hæc de Jure communi sint dicta.

199. Cæterum jure speciali præsentis Constitutionis, & quod ad suscipiendos ordines attinet titulo domicilii tertio modo acquisito, nulli esse dubium poterit, quod ut quis titulo domi-

domicilii ad ordines promoveri possit, servare tenetur omnes & singulas conditiones in præsenti Constitutione præfixas, numeroque 191. relatas. Difficultas est, (ut secundæ parti dubii satisfaciamus) an etiam servandæ sint, cum quis domicilium habitationis acquirit *Origine*, aut *Lege*.

200. Respondeo, ut quis ad ordines promoveatur, domicilio *origine* obtento, non teneri servare conditiones præsenti clausula, *n.* 191. relatas. Probatur, nam domicilium habitationis *origine* acquiritur, cum puer v. g. in loco paterni domicilij oritur, sive in eo oriatur vere, aut juris fictione: cùm ergo in eodem loco censeatur habere, etiam ad ordines, idem domicilium ac Pater, *cap. licèt. cap. is qui de sepulturis in 6.* Paterque, ut domicilium inibi acquirat nō teneatur omnes conditiones clausulæ præsentis servare, nec filius tenebitur: Quis enim dicet, quod filius natus in loco paterni domicilii, ut inibi domicilium acquirat, egeat vel per decennium ibi habitare, vel separatam domum instruere, &c. ergo ut domicilium habitationis origine acquirat, eoque titulo promoveatur, sufficit quod in domo paterni domicilii habitet, hoc est, quod sui juris factus, domicilium habitationis alibi non elegerit. Verum tamen est, quod hic casus vix contingere potest; quia cum in dicto filio concurrat etiam titulus originis, regulariter isto, & non domicilii, ad ordines utitur.

201. Respondeo II. Quod licèt Pax Jordanus apud Gobat citat. *n.* 290. plusquam quindecim modos assignet, quibus domicilium habitationis *lege* acquiritur, & pro susceptione ordinū sufficiunt, in terminis tamen præsentis Constitutionis non suffragantur, nisi conditiones in ea expressæ expleantur, nam ad effectum ordines suscipiendi, non aliæ leges, sed præsens SS. Innocentii consideranda est: ergo sine conditionibus in ea præscriptis, nullus censetur domicilium habitationis, ad effectum ordinum, acquisivisse. Quod certum mihi videtur.

DU-

DUBIUM II. *An quando Pater domicilium in alia Diœcesi contrahit, ipsumque filius in minori ætate sequitur, teneatur hic conditiones præsentis Constitutionis explere, ut eo titulo ad ordines promoveri valeat.*

202. FIguratur casus, Petrus V.G. in aliena Diœcesi Sedem domicilii firmat, ipsum sequitur filius nondum emancipatus, quæritur, num iste filius ab Episcopo prædictæ Diœcesis, ubi Pater domicilium contraxit, titulo domicilii, possit ad ordines promoveri, quin filius expleat conditiones præsentis Constitutionis, *n.* 191. memoratas.

203. Respondeo affirmativè, dummodo Pater prædictas conditiones in loco novi domicilii expleverit. Quare filius, in casu præsenti, ut titulo domicilii inibi promoveatur, non eget separari à Patre, domumque separatam instruere, sed sufficit, quod Pater in eo loco commoretur, cum animo perpetuò ibidem permanendi, majorem partem rerum, ac bonorum suorum ad dictum locum, ædes instruendo, transferat, in eoque per aliquod considerabile tempus commoretur, ac tandem, quod animum habeat perpetuò ibi commorandi, juramento affirmet.

204. Quod filius non teneatur prædictas conditiones explere, probatur I. Decretum enim præsentis Constitutionis obligat solummodò conditiones dictas implere, cum ipse ordinandus domicilium in aliena Diœcesi eligit, ibi: *Subditus autem ratione domicilii is dumtaxat censeatur, qui licèt alibi natus fuerit, illud tamen adeò stabiliter constituerit in aliquo loco, &c.* ubi notandum est verbum *constituerit*, quod manifestè indicat loqui cum illo, qui ut promoveatur titulo domicilii, domicilium in aliqua Diœcesi elegit: cumque, in nostro casu Pater, & non filius, domicilium inibi eligat, filius non tenebitur prædictas conditiones apponere, ut inibi titulo domicilii promoveatur.

205. Probatur II. Quia filius dum non eligit domicilium, gaudet paterno, *ut ex leg. placet, & sequent. Cod. ad municip.* docet P. Comitolus, *lib. 6. quæst.* 45. *n.* 5. Navarro, *lib.* 1. *consil. de temporibus ordinat. consil.* 3. *à n.* 3. quodque infert, *ex cap. licèt, cap. is qui, de sepulturis in 6. Gloss. leg.* 1. *Cod. ubi petant tutores,*

V. ubi

V. ubi mirantur. Gobat ſupra *n.* 299. Pax Jordanus, *elucubrat. volumi.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *n.* 49. ibi. *Efficitur quis ſubditus ad ordines, ratione domicilii proprii, vel paterni*. Pater enim & filius, dum non emancipatur, cenſetur eadem perſona: ergo filius ut cenſeatur domicilium contraxiſſe in aliquo loco, ſufficit, quod Pater in ipſo domicilium elegerit: non ergo eget filius conditiones præſentis Conſtitutionis in noſtro caſu apponere, ut titulo domicilii ad ordines promoveatur.

206. Quod Pater teneatur prædictas conditiones explere, ut ejus filius inibi promoveri valeat, ſuadetur I. Nam in dicto loco illud domicilium communicare poteſt filio non emancipato, quod ipſe Pater acquirit; at Pater non expletis conditionibus præſentis Conſtitutionis, domicilium ad ordines non acquirit: ergo nec poterit filio communicare, nemo enim dat, quod non habet: ergo ut filius inibi domicilium ad ordines acquirat, debet ſaltem Pater conditiones pręſentis Conſtitutionis explere.

207. Suadetur II. à paritate: Nam ut filius cenſeretur domicilium Patris contraxiſſe in aliquo loco, eoque titulo ad ordines promoveri valeret ab ejus Epiſcopo, ante præſentem Conſtitutionem, neceſſe erat quod Pater conditiones de Jure requiſitas ad acquirendum domicilium in eodem loco apponere, aliter filius domicilium contraxiſſe non cenſebatur: ergo ſimiliter, ut filius cenſeatur domicilium, in loco ubi ejus Pater domicilium elegit, contraxiſſe ar ordines, tenetur Pater conditiones de Jure præſentis Conſtitutionis apponere, aliter filius inibi domicilium ad ordines non contraxiſſe cenſetur. Explicatur hoc; ut filius, ante præſentem Conſtitutionem, titulo domicilii ad ordines promoveretur ab Epiſcopo Loci, ubi Pater domicilium elegerat, ſufficiebat quod Pater conditiones de Jure requiſitas ad hunc effectum apponeret, quin filius eas ponere teneretur: ergo ſimiliter in noſtro caſu, ut filius promoveatur titulo domicilii, ſufficiet quod Pater conditiones præſentis Conſtitutionis apponat, quin filius apponere teneatur.

208. Nec obſtat particula *dumtaxat* in præſenti clauſula poſita, quæ excluſiva eſt, nam ut ſupra *n.* 117. diximus, non excludit caſus, qui juxta æquitatem Canonum, & Legum includendi ſunt ſic qui obtinuit Extra tempora, ut promoveri poſ-

ſit

ſit ab Ordinario *tantum, ſeu dumtaxat*, promoveri poteſt ab Antiſtite, ad quem ab Ordinario remittitur, quia nomine Ordinarii etiam ille, cui Ordinarius ſuas vices delegat, includitur, citat. Gobat. *caſu* 14. *n.* 570. cum ergo, quod filius non emancipatus ſequatur Patris domicilium, hocque titulo, moderationibus prædictis, promoveri ad ordines poſſit, æquitati Canonum, ac Legum ſit valde conforme, particula illa *dumtaxat* excluſus, minimè cenſendus, quod etiā docet Jordanus citat. *n.*34.

DUBIUM III. *An licite quis poſſit domicilium mutare, eo principaliter fine, ut ab Epiſcopo novi domicilii promoveatur.*

209. Titius V. G. omni ſpe perdita, quod ab Epiſcopo ſuæ originis ad ordines promoveatur, in alia Diœceſi, juxta præſentis Conſtitutionis diſpoſitionem, domicilium contrahit, eo principaliter motus fine, ut ab Epiſcopo novi domicilii ordines ſuſcipiat, quas ipſi Epiſcopus originis juſtè vel injuſtè denegat, quæritur an id licitè Titius valeat, maximè ab Epiſcopo ſuæ originis fugiendo. Idem inquiritur de illo, qui ob prædictum finem, Beneficium in aliena Diœceſi quærit.

210. Licitè valet, utitur enim jure ſuo, & quia ut in caſu ſupponitur, omnia requiſita ad obtinendum domicilium implet, animum ſcilicet verum ibidem permanendi habens, cui animo non derogat, alium addere ipſi nec oppoſitum, nec præſenti Conſtitutione damnatum: ergo licitè poteſt, & ita docet Doct. Lamperez, *n.* 378.

211. Nec obeſt, quod principale motivum SS. Innocentii ad præſentem Conſtitutionem ſtabiliendam, ut ex ejus Prologo conſtat, fuit, ne ſubditi à propriis fugerent Prælatis, Titiuſque in præſenti caſu fugere videtur ſuum originarium Prælatum, in ejuſque deſpectum, ac fraudem, quodque præſenti Conſtitutione vitari intenditur: Reſpondetur enim, prædicta mutatione Titium, nec fraudem committere, nec Prælatum deſpicere; nam vel Prælatus originarius juſtè, vel injuſtè Titio ordines denegat, & in quocumque caſu eget Titius Teſtimonialibus Epiſcopi ſuæ originis, quibus inſtruere tenetur Epiſcopo novi domicilii, aut Beneficii de moribus Titii, qui ſi tales ſint, ut ju-

juſtè ab Epiſcopo originis ordines Titio denegati ſint, itidem ab Epiſcopo domicilii denegabuntur: ſi tales non fuerint, non deſpicit Prælatum originis, alium quærendo, ſicut non deſpicit Judicem, quia à ſententia ab eo pronuntiata, ad alium Judicem appellat.

DUBIUM IV. *Quis temporis tranſcurſus erit neceſſarius, ad verificandum eſſe conſiderabilem.*

212. INter reliquas conditiones, quas præſens Conſtitutio, verbis ſupra *n.* 191. relatis, expoſcit, altera eſt, quod ut quis domicilium in aliqua Diœceſi, ad effectum ordinum, acquirat, commorare debet in ipſa per aliquod conſiderabile tempus; quærimus ergo, quantum temporis commorari oportet, ut conſiderabile tempus commoraſſe conſtet.

213. Ante præſentis Conſtitutionis Decretum, valde probabile apud Auctores erat, quod ex quo quis in oppido domum emebat, aut conſtituebat ad habitandum, in ſimulque explicabat ſuum animum eſſe ibi perpetuò manere, ipſo facto inibi domicilium acquirebat, etiam ad ordines, ita ut ſi cum prædictis circunſtatiis hodie ad dictum oppidum veniebat, mane ejus filius, ordines ab oppidi Epiſcopo petere valebat, ut cum multis firmat citat. Gobat. *tract.* 8. *caſu* 7. *n.* 295. Sed ſtante SS. Innocentii Conſtitutione inſufficiens ad ordines eſt tam brevis permanentia, egeret etenim, qui ad ordines in ea Diœceſi promoveri vellet, conſiderabile ſaltèm aliquod tempus in ea commorare.

214. Supponendum eſt pro deciſione I. per *tempus conſiderabile* in præſenti Conſtitutione non poſſe intelligi curſum decem annorum, ſed multo minorem, ut conſideranti patebit; contraponitur enim in ea curſus temporis conſiderabilis ad curſum decennii: ergo per curſum temporis conſiderabilis, nequit intelligere decennii curſum, ſed vel majorem, vel minorem, non majorem, ut ex ſe conſtat: ergo minorem.

215. Supponendum II. Curſum unicæ noctis, in noſtro caſu, non poſſe efficere curſum temporis conſiderabilis & longi, licèt in alio inſinuaverit P. Petrus Urtado apud Dianam, *part.* 5. *tract.* 13. *reſol.* 8. qui explicans ſententiam P. Suarez, *tom.* 4.

in 3. *p. disp.* 23. *sect.* 2. Ubi Eximius Doctor, tamquam probabile defendit, quod quando pœnitens deffert reservata peccata Superiori, ad quem ipse pœnitens nequit accedere, nisi post longum tempus, potest Confessarius ipsum à reservatis absolvere, ea adjecta conditione, ut cum primo possit, ante superiorem compareat. Supposita hac P. Suarez doctrina, inquirit Urtado, quid per tempus longum intelligatur in ea, & respondet, intelligi cursum unicæ noctis, non quia hic in se tempus longum sit, sed quia inspectis circunstantiis, periculi scilicèt repentinæ mortis pœnitentis (ut frequenter contingere assolet) in illa nocte hææ, inquam circunstantiæ, ait, efficiunt, ut cursus unicę noctis tamquam tempus longum censeatur. Sed quidquid sit de probabilitatę hujus doctrinæ, certò tenendum, præsenti casui coaptari non posse, nec enim in eo tales circunstantiæ figurari possunt, ut cursum unicæ noctis tempus considerabile efficiant, ut ex se est manifestum.

216. Nec item in terminis præsentis Constitutionis transitus unius mensis tempus considerabile censeri valet: Præsens etenim Constitutio, cum Trident. *sessio.* 23. *cap.* 9. *de reformat.* indixisset Dominis Episcopis, ut quando suos familiares ad ordines promovere voluerint, *Beneficium statim illis conferant*, ly *statim* Tridentinum verbis infra referendis, ita explicat, *statim*, *hoc est saltem intra terminum unius mensis*. Qua expositione arguitur sic: Innegabile est, quod *tempus considerabile* plus temporis includit, quam *statim* includat: ergo si per ly *statim* pręsens Constitutio intelligit transitum dumtaxat unius mensis, unius mensis cursus, in præsētis Constitutionis mente, nequit esse considerabile tempus.

217. Supponendum III. Cursum triennii completi esse considerabile tempus, prout præsenti Constiturione in nostro casu exposcitur: Unde qui animo domicilium contrahendi in aliquo oppido, ad istum se conferret cum majori parte suorum bonorum, rerumque, ædes instrueret, per trienniumque completum moraretur, considerabile tempus in præsenti Constitutione expressum, expleret, possetque ab ejus Episcopo initiari, ulterioresque ordines suscipere: si enim Tridentinum citatum facultatem concedit Episcopo, ut familiarem suum alienæ Diœcesis subditum, quemque per triennium integrum & completum

secum

secum in suo servitio retinuit, promovere ad ordines valeat, cur idem non dicemus in nostro casu, illum scilicèt, qui per triennium completum in novo domicilio commoratus fuit, per tempus considerabile commorasse, & ab ejus Episcopo ad ordines promoveri posse: etenim si cursus triennii completi, ex mente Tridentini, sufficit ad inducendum titulum Familiaritatis, quo Familiaris promoveri possit, cur cursus triennii completi non inducet tempus considerabile, quo quis ad ordines promoveri valeat. Difficultas in præsenti est, an cursus minor temporis sufficiat, ad verificandum, quod per considerabile tempus in ea Diœcesi permansit, V. G: an cursus duorum, vel unius anni, plus, minusve sufficiat.

218. Non videtur improbabile, quod cursus unius anni plus, minusve, sit in nostro casu tempus considerabile, tum quia judicio prudentum transitus unius anni considerabile tempus censetur; tum quia principale motivum præsentis Constitutionis ad decernendam permanentiam temporis considerabilis, eo respexit, ut certioraretur, quod mutatio illa domicilii oriebatur ex animo reali, & vero inibi perpetuò permanendi, nonque ex simulata fraude aut dolo, ut ordines, quos Episcopus originis denegat, suscipiat ab Episcopo novi domicllii; at per cursum unius anni, adjunctis aliis conditionibus juramenti, &c. satis superque judicio prudentum manifestat, se habere animum inibi perpetuò permanendi, purgatque sufficienter fraudes, quæ suspicari poterant: ergo permanendo per unicũ annum in dicto loco, sufficit, ut per tempus considerabile ibi permãsisse, censeatur.

219. Sed dices, idem posse affirmari estò per dimidium anni commoretur, adjunctis enim cœteris conditionibus, translationis scilicèt majoris partis bonorum, juramenti, &c. animũ manifestat, fraudesque purgat. Respondetur enim negando assumptum, nam transitus dimidii anni ex se, judicio prudentum, non censetur considerabile tempus, sicut unius anni cursus censetur.

220. Dixi *non videri improbabile*, quia probabilius, immo certum est, quod determinare quando sit vel non tempus considerabile decursum, pertinet ad Dominum Episcopum illius oppidi, in quo, qui noviter domicilium ad ordines contrahere

 parat,

parat, moratur, qui quidem Dominus Episcopus valet pro suo regulato arbitrio in aliis casibus breviori tempore elapso, tempus considerabile decursisse, ac declarare, in aliis autem non ita: etenim quando lex cursum temporis exposcit ad majorem securitatem, breviori tempore declaratur, quando sucuritas breviori tempore apparet, *Cap. ad Apostolicam, de Regularibus, & ibi Panormitanus, num.* 7. *&* 8. *inferturque ex cap. legem* 53. *distinct. cap. fraternitatis*, 34. *distinct.* Unde ad promovendum Senatorem, qui in aliena Diœcesi officium perpetuum exercet, nec annum opus est expectare, quia per exercitium officii satis superque constat, animum inibi perpetuò permanendi habere. Idem dicendum de ejus filiis, qui secum commorantur. Quod autem hæc declaratio ad Ordinarium expectet, constat ex traditis à Barbosa, *cap. nisi cum pridem, de renuntiatione, num.* 9. Cum communi DD.

DUBIUM V. *An sufficiat tempus considerabile distribuisse in diversis oppidis, ejusdem tamen Diœcesis.*

221. PRO quæstionis decisione supponendum est, tempus considerabile, quod quis permanere debet in loco novi domicilii esse V. G. unius anni: Quo supposito, quæritur, an si prædictum annum transegisset quis non in eodem oppido, sed in diversis, ejusdem tamen Diœcesis, ita ut per sex menses in uno habitaverit, à quo tamen recessit causa pestis, militiæ, vel salutis, & in alio reliquos sex menses habitavit, cum animo tamen in utroque perpetuò respectivè permanendi, licèt à primo loco ob dictas causas recesserit, an inquam id sufficiat, ut verùm sit, quod domicilium constituerit *in aliquo loco* adeò stabiliter, ut per tempus considerabile in eo permanserit, juxta dispositionem præsentis Constitutionis, possitque ejus Episcopus, tempore sic distributo, ipsum ad ordines promovere titulo domicilii, concurrentibus itidem reliquis circunstantiis.

222. Affirmativè respondetur, & probatur, nam per verba illa *in aliquo loco* intelligitur tota Diœcesis, sicut enim per Parochiam intelligitur tota Diœcesis, ut docet Glos. *in cap. cum nullus, de temporibus ordinat.* ita & per *locum*; etenim Episcopo

tota

tota Diœcesis est eadem Parochia, idemque locus: ergo cum in nostro casu Titius non mutaverit Diœcesim, licèt oppida mutaverit, semper verum erit, quod in illo loco considerabile tempus permansit, ac consequentèr deffectu hujus circunstantiæ impediri nequit Titio ad ordines titulo domicilii promoveri. Secus dicendum, si in diversis oppidis diversarum Diœcesum tempus, modo dicto, distribuere, in neutra enim domicilium acquireret, ut ex se est manifestum:

223. Excipitur tamen casus in quo Pater domicilium contrahat in loco, ubi ejus filius ex accidenti natus fuit; Pater enim in hujusmodi eventu non eget in dicto loco per considerabile tempus permanere, ut ejus filius ab Episcopo illius Loci promoveatur, ex dictis supra *n.* 154. Ratio est, quia filius in eo casu promovetur titulo originis, non domicilii, sicque nec Pater, nec filius tenentur in dicto loco per considerabile tempus permanere, sed ipso facto quod Pater domicilium de Jure communi contraxit in eo loco, filius ab ejus Episcopo valet promoveri.

DUBIUM VI. *An attenta præsenti constitutione duo domicilia simul componi possint in diversis Diœcesibus.*

224. PRocedit quæstio de duplici domicilio habitationis; nam simul contrahere aliud *originis*, & *habitationis* aliud, ac ex utroque quod maluerit eligere ad ordines suscipiendos, nihil inter Auctores communius, nec in hoc puncto quidquam præsenti Constitutione innovatur, nec item quæstio procedit quo ad alios effectus, acquirendi scilicèt honores, Beneficia, &c. commune enim etiam est apud Auctores duo domicilia simul componibilia esse, teste Comitolo *Responsa moral. lib. 6. quæst. 45. num. 2.* ubi eruditè defendit duplex domicilium simul, non solum ad prædictos effectus, verum & ad plura sacramenta, unde si Titius ait, per sex menses domicilium contraheret in aliqua Parochia, & per sex menses in alia sive ejusdem, sive alterius Diœcesis, sicque per totam vitam alternaretur, posset ab utroque Vicario Sacrmenta suscipere, utriusque enim esset verus Parochianus ratione domicilii, ita Comitolus loco citat. *& lib. 1. quæst. 110. num. 3. vers. Quinta ratio.*

225. Quæ-

225. Quæstio ergo procedit de duplici domicilio simultaneo in diversis Diœcesibus, & quo ad effectum ordines suscipiendi titulo domicilii habitationis, ita ut sicut ad alios effectus, & ad receptionem aliorum Sacramentorum communiter Doctores duo domicilia simul admittunt, sic etiam, attenta dispositione præsentis Constitutionis, possit Titius duo domicilia simul in duplici Diœcesi contrahere, & à quocumque eorum, quod maluerit, Prælato, & sine alterius consensu, ad ordines promoveri. Dixi attenta præsentis Constitutionis dispositione, nam ante illam affirmativa communis erat apud Auctores cum Glos. supra citata.

226. Sed in terminis præsentis SS. Innocentii Constitutionis, negativa sententia firmiter tenenda est, & probatur; nam in terminis præsentis Constitutionis ut quis domicilium habitationis, ad effectum suscipiendi ordines, in aliquo loco acquirat, debet vel per decennium in eo loco habitare, vel saltem majorem partem suorum bonorum, rerumque, cum instructis *ædibus*, ad ipsum transferre, at neutram ex his conditionibus simul in duplici Diœcesi implere poterit: ergo nec duplex domicilium simul in duplici Diœcesi componere valebit. Minor quo ad I. partem probatur: Ut enim infra *n.* 296. dicetur, decennium, ut quis subditus fiat domicilii ad ordines, debet esse completum, ac continuum, non cum intercadentiis: cum ergo habitando partim in aliqua Diœcesi, partim in alia, in neutra sit decennium continuum, neque in aliqua decennium, hac via, implebit: ergo nec domicilium in utraque simul componet.

227. Quo ad II. partem suadetur efficaciter, nam ut domicilium prædictum per secundam viam, à præsenti Constitutione assignatam, acquirat, necesse est, quo majorem partem rerum, ac bonorum in hujusmodi locum transferat; at impossibile est, quod simul in duplici Diœcesi majorem partem suarum rerum possideat, si enim in una majorem possideat, in altera necesse est minorem possidere, ut ex se constat: in terminis ergo præsentis Constitutionis nequit quis duplex domicilinm habitationis simul acquirere.

228. Quod si ejus bona in utraque Diœcesi æque dividat, præterquam quod hoc impossibile moraliter apparet, in neutra

Diœ-

Diœcesi domicilium ad ordines acquireret, cum in neutra majorem partem suorum bonorum possideret; Nota, excessum, quamvis modicum, sufficere, ut in Diœcesi, ubi modicus excessus bonorum possidetur, domicilinm prædictum acquiratur, quia ratione excessus, quantumvis modici, verum est, quod in eo loco majorem partem suorum bonorum possidet. Favet resolutioni nostræ D. Lamperez, *n.* 422.

DUBIUM VII. *Quæ bona transferenda sunt ad locum domicilii, ut domililium acquisitum esse censeatur.*

229. CONstat ex retrodictis, translatione majoris partis rerum, bonorumque ad locum, ubi domicilium contrahere intenditur, cæteris tamen conditionibus expletis, domicilium inibi acquiri, quæritur nunc, quid nomine rerum, bonorumque intelligatur in præsenti Constitutione. Omissis pluribus quæ de intelligentia harum vocum videri possunt apud Barbossa *de Appellat. Verborum*, *appellat.* 35. & 235. & ad præsens minimè attinent, in præsenti dumtaxat examinabimus, an nomine bonorum veniant mobilia, & immobilia, viri, & uxoris, possessa, & possidenda, aliaque similia.

230. Censeo I. In nostro casu sufficere majorem partem rerum, ac bonorum mobilium transferre, quin opus sit immobilia transferre, sufficit enim si ista in reditibus transferat, hoc est quod reditus, quos in alia Diœcesi percipis, in ea, in qua domicilium elegit, impendat: Tum quia bona immobilia facile transferri nequeunt sine magno dispendio, & leges positivæ cum dispendio maximo obligare non intendunt. Tum quia fructus, seu reditus transferendo, & bona immobilia transferuntur, nomine enim bonorum venit usufructus, ut docet Barbossa cit. *appellat.* 35. *n.* 16.

231. Ex quo, si ex bonis mobilibus, & immobilibus, majorem partem in alia Diœcesi relinquat etiam cum suis reditibus, ut ibi fundos augeat, domicilium non contrahet ad ordines in altera Diœcesi; quia ad istam non transfert majorem partem suorum bonorum: juxta dispositionem præsentis Constitutionis, in qua nomine bonorum mobilia, & immobilia intelli-

genda

genda veniunt ex doctrina Barbosæ citati: ergo non transferendo majorem partem bonorum mobilium, & immobilium vel in se, vel in reditibus, dispositioni præsentis Constitutionis non satisfaciet. Dixi *ut ibi fundos augeat*, nam si majorem partem bonorum alibi relinquant, ut debita, ac onera satisfaciat, domicilium contrahet in nostro casu, quia ad hoc sufficit bonorum suorum majorem partem transferre; bona autem quibus debita, ac onere solvit, absolutè sua non sunt Barbosa *appellat.* 35. *n.*17. Hæc intellige cũ moderatione infra n.236.explicanda.

232. Excipe, nisi oppidum ad quod minorem partem bonorum transfert, sit ejusdem Diœcesis, cujus est alterum, in quo majorem partem relinquit, nam poterit ab ejus Episcopo ordines recipere; nomine enim Loci in præsenti Constituione, intelligitur tota Diœcesis: ergo dummodo in eadem Diœcesi totam, aut saltem majorem partem bonorum suorum possideat, nihil obstat quo minus possideat in pluribus ejusdem Diœcesis oppidis, juxta sæpe in simili dicta supra *n.* 222. *Mulier bona*, *ff. de jure dotium*.

233. Censeo II. Inter bona quæ in nostto casu eligens domicilium ad istud transferre tenetur, minimè computanda bona uxoris, aut filiorum, estò ad Maritum, aut Patrem, jure legis administratio pertineat, quia administratio non efficit quod ea bona sua sint, cum verè sint uxoris, ac filiorum *dicta leg. Mulier bona*.| *Leg. Subsignatum*, *§. bona*, *ff. de verborum significat.* Quæ doctrina notanda est pro casu, quo vir, mortua uxore, voluerit, ad ordines promoveri ab EpiscopoLoci, in quo majorem partem suorum bonorum transtulit, licèt bona mulieris multo plura sint, ac ipsa nullo modo transtulerit, potest promoveri, quia majorem partem suorum bonorum transtulit, hocque ex dictis sufficit. Similiter pro casu supra *à n.* 202. exarato, ubi diximus, quod filius non emancipatus, ac Patrem, qui alibi domicilium parat, sequitur, solus Pater tenetur majorem partem bonorum suorum transferre, ut filius dictus ibi domicilium contraxisse censeatur, quodque verum erit, eo solum quod Pater majorem suorum bonorum partem transferat, esto bona filiorum non transferat; Pater enim domicilium inibi contrahit, quia majorem partem suorum bonornm transtulit, & filius etiam,

quia

quia dum domicilium filius non eligit, idem domicilium censetur habere ac Pater. Vide dicta numero citato.

234. Censeo III. In nostro casu nomine bonorum intelligenda veniunt, præsentia, non postea quæsita, Barbosa cit. *n.* 15. Nec veniunt hæreditas, aut successio, Barbosa *n.* 6. Unde, qui domicilium in nostro casu parat, sufficit si ad locum transferat majorem partem suorum bonorum, quæ tempore, quo domicilium mutat, possidet, ac bona transfert, nec computanda, quæ postea hæreditate vèl alio modo acquirit, etiam si ea acquirat intra durationem temporis considerabilis, quam permanere tenetur in eo loco, ut subditus domicilii ad ordines fiat; quia hææ sunt diversæ dispositiones, quarum una ab alia minimè pendet.

Nisi in casu, quo ad dictum locum majorem partem bonorum non transtulerit, si enim eo medio tempore nova bona acquirat, possideatque, computanda ad translationem majoris partis sunt, in hoc etenim casu verè & propriè bona sua sunt.

Nec ut tempus considerabile, quod permanere inibi tenetur, incipiat currere, requiritur, quod ad dictum locum major pars suorum bonorum sit jam translata, sed sufficit, quod in dicto loco moretur, cum animo inibi perpetuò habitandi, aliquamque partem bonorum transferat, posteaque translationem majoris partis expleat, ut ex se patet.

235. Inter bona autem in nostro casu minimè computanda ea, quæ ex industria pendent, V. G. quia, qui domicilium mutat, est insignis Medicus, aut Musicæ peritissimus; sicut enim his, & similibus titulis, nequit quis ad ordines promoveri, ut docet Barbosa *in Trident. sessio.* 21. *cap.* 2. *de reformat. n.* 49. & 52. sic nec ipsis domicilium ad ordines acquiret: Undè qui majorem partem bonorum mobilium, & immobilium alibi relinqueret, solumque minorem in nostro casu transferret, existimans, quod hæc minor pars simul cum professione Medicinæ, aut Musicæ esset jam pars major suorum bonorum, nihil efficeret, quia præsens Constitutio de bonis à persona separatis satis apertè loquitur, & bona, quæ ab industria pendent, à persona inseparabilia sunt.

236. Sed quid si in eodem oppido diversæ extant jurisdictiones, & in una commoratur, in alia autem major bonorum

pars possidetur. V. G. Titius cum Diœcesis Tirasonensis originarius sit, Cæsar-Augustam venit, ut inibi domicilium contrahat, ac in Parochia S. Engratidis, quæ Diœcesis est Oscensis, domum emit, aut constituit, instruitque, majorem autem partem bonorum in territorio Diœcesis Cæsar-Augustanę possidet, quæritur, an quia habitat in Diœcesis Oscensis domo, obstet, ne domicilium in Diœcesi Cæsar-Augustana contrahat ad ordines, ubi majorem possidet bonorum partem.

237. Respondetur non obstare, unde, cæteris conditionibus expletis, domicilium in Diœcesi Cæsar-Augustana ad ordines contrahet; quia ut supponimus Titius in Civitate Cæsar-Augustana domicilium contrahere intendit, Domusq; Parochię S. Engratidis Civitatis est Cæsar-Augustanæ. Nec obstet quod sit alterius Diœcesis, quia ad præsens per accidens se habet.

DUBIUM VIII. *An præsenti dispositioni de jure jurando fiat satis, falsum jurando.*

238. PRæsentis Constitutionis decreto tenetur, qui domicilium ad ordines in aliqua Diœcesi contrahere intendit, ultra alias conditiones, juramento firmare, se vere, & realiter animum inibi perpetuò permanendi habere, & circa hanc dispositionem difficultari quid, an ipsi falsum jurando satisfaciat, hoc est, jurando se vere, & realiter hujusmodi animum habere, cum revera talem animum non habeat.

239. Pro decisione adnotandum est I. sufficere ante susceptionem ordinum prædictum juramentum, in nostro casu, semel præstare, quin opus sit, ante singulorum ordinum receptionem juramentum iterari: Unde sufficit, quod ante Clericalem tonsuram de hujusmodi animo jure jurando affirmet, nec opus est in receptione ulteriorum ordinum iterum, atque iterum prædictum juramentum præstare: semel enim juramento præstito, efficitur subditus illius Domini Episcopi ad omnes ordines: ergo sine novo juramento poterit ab eo omnes ordines recipere, quod inde patet, nam præsens Constitutio exigit juramentum absolute, & simpliciter, & sermo simpliciter prolatus, intelligitur de prima vice, ex dictis supra *n.* 149. Limita tamen, nisi inter

ordi-

ordinem ac ordinem domicilium interrumperet, tunc enim cum de novo domicilium in eodem loco contrahat, de novo etiam juramentum præstare tenetur, nec suffragatur, antea præstitisse.

240. Adnotandum II. Quod in triplici sensu exagitari valet præsens difficultas I. Cum Titius V. G. habitationem mutavit ad aliquam Diœcesim, sine animo tamen in ea perpetuò permanendi, ac dictum animum non habendo, jure jurando affirmat, se illum habere. II. Cum tempore quo habitationem mutavit, verum animum inibi perpetuò commorandi habuit, tempore autem quo jurat, animum prædictum retractavit, juratque se habere, cum re vera non habeat. III. Si verum animum habens, juramentum præstitit, ac postea vel ante primi ordinis susceptionem, vel primo suscepto, ante secundum, animum retractavit: In his ergo & similibus casibus quæritur, an falsum jurando satisfaciat Titius dispositioni præsentis Constitutionis, liciteque ad ordines promoveri valeat titulo domicilii. Ad primum sensum respondebimus in hoc dubio, ad sequentesque in sequenti.

241. Ad primum ergo dubii sensum, respondetur. Qui sine verò animo permanendi perpetuo in aliquo loco, ad istum habitationem mutat, juratque, se prædictum animum vere & realiter habere, cum realiter & vere non habeat, sic perjurando, non solum gravissimè peccat, sed ne domicilium in eo loco ad ordines acquirit, sicque in nostro casu juramento falso non satisfaciet dispositioni præsentis Constitutionis: Omnes enim, ac singulas circunstantias, seu conditiones, quas pro domicilio acquirendo præsens exigit Constitutio, tamquam forma exigit; at cum leges aliqua tamquam forma exigunt, qualibet deficiente, actus nullus est, ut communiter in tractatu de legibus docent Doctores: ergo cum præsens Constitutio exigat juramentum de vero & reali animo, huncque Titius non habeat, non præstat juramentum, in nostro casu, à lege intentum, ac consequenter eo domicilium non acquiret.

242. Major probatur; nam quando in dispositionibus de aliquid faciendo, invenitur dictio *dumtaxat*, vel alia taxativa quævis, solemnitatem, & formam inducit, ac illarum trangressio actum vitiat, ut cum multis firmat Barbosa *de Dictionibus*

usufrequent. dict. 97. *n.* 9. At dictio taxativa *dumtaxat* invenitur in præsenti Constitutione, dum ea, quæ pro acquirendo ad ordines domicilio, disponit, ibi: *Subditus autem ratione domicilii is dumtaxat censeatur, &c.* ergo ea quæ facienda disponit solemnitatem & formam inducũt, cujuslibetq; transgressio actum vitiabit: ergo cum Titius falsum jurando, juramentum à lege intentum non præstet, domicilium non acquiret, nec ad ordines promoveri valebit.

243. Nec obstat, quod jurando, licèt falso, explet Titius quidquid præsenti Constitutione indicitur, in ea enim jubetur solùm, quod Titius juret se habere verè & realiter animum in eo loco perpetuò permanendi, quodque juramento falso præstat, nam aliud est verè jurare, & aliud jurare de objecto vero: Titius ergo licèt in nostrò casu de objecto vero non juret, jurat tamen verè, hocque, & non illud à præsenti Constitutione exposcitur: ergo perjurando Constitutioni satisfacit, consequenterque domicilium eo juramento ad ordines acquiret.

244. Quod variis exemplis confirmari valet: Sacri enim Canones, ut constat *ex Cap. Sanctorum, cap. neminem. 70. dist.* Suspensionem promotis Beneficio, aut Patrimonio fictis ingerunt, quasque pœnas. Trident. *Sessio* 21. *cap.* 2. *de reformat.* innovabit: & nihilominus gravissimi Doctores, quos citat, sequiturque Palao, *p.* 4. *tract.* 27. *disp. unic. punct.* 12. *à n.* 6. tuentur probabilissimè, quod si promovendus Episcopo legitimè Constare facit, etsi falsis testibus, se verum Beneficium, aut Patrimonium habere, quod tamen re vera non habet, hac falsa probatione, testibusque falsis invecta, liberatur à suspensione prædictis Canonibus indicta: similiter ergo dicendum in nostro casu; si enim testibus falsis sit satis legi Beneficium pro ordinibus exposcenti, liberaturque pœnis, pro promotis sine illo invectis, cur juramento falso non fiet satis dispositioni præsentis Constitutionis, liberabiturque ab ejus pœnis, qui, etsi falso, juramentum verè præstat.

245. Insuper, *cap. Prælatis, de homicidio in* 6. cavetur, quod si Prælatus, alterve Ecclesiasticus accusaverit de delicto, cui annexa est pœna mortis, vel mutilationis, ut ab irregularitate, secuta pœna liberetur, præmittere tenetur protestationem, qua constet

conſtet ſe animo vindictæ minimè accuſaſſe: & nihilominus Felinus *in cap. poſtulaſti, de homicidio*: cum aliis, quos ſequitur P. Givalinus, *de irregularit. cap. 4. quæſt. 3. n. 62.* docent, eum qui fictè dictam proteſtationem præmitteret, hoc eſt, quod oretenus dumtaxat vindictam non intendere affirmaret, eſtò animo interiori vindicta inflammaretur, eoque moveretur, minimè irregularitatem contrahere, dummodo exterius pronuntiet, ac proteſtetur animo vindictæ ad prædictam accuſationem non moveri, irregularitatem evaderet: ergo ſimiliter in noſtro caſu juramento falſo legi Titius ſatitfaciet, ejuſque pœnis liberabitur; ſicut enim domicilium ab animo interno pendet, ſic carentia vindictæ à carentia animi interioris pendet etiam; ut per ſe patet: ergo ſicut qui exteriùs animum vindictæ non habere proteſtatur, licèt interius vindicta flammeſcat, legi, de non accuſando animo vindictæ, ſatisfacit, ab ejuſque pœnis liberatur, ſic in noſtro caſu, cum Titius exterius juret, ſe animum vere & realiter habere permanendi perpetuò in eo loco, licèt interius tali animo careat, legi ſatisfaciet, ab ejuſq; pœnis immunis erit.

246. Ad hæc. Qui fictè rebaptizatur, irregularitate innodatur, ut graviſſimi docent DD. ea moti ratione, nam ſufficit exterius legi contravenire: ergo à ſenſu contrario, ſufficit actum externum ponere, ut legi fiat ſatis; aliter leges æquitate carerent, condemnando ſcilicet illum, qui exterius ſolummodo actum ipſis contrarium ponit, & non abſolvendo illum, qui actum legi conformem, exteriorem ſolummodò tamen, poneret.

247. Reſpondetur tamen ad objectionem, negando præſentem Conſtitutionem, verbis ſupra *n.* 191. relatis, expoſcere ſolum, quod, in noſtro caſu, juramentum præſtet Titius, ſe vere & realiter animum habere perpetuò permanendi in eo loco, & non quod hujuſmodi animum vere & realiter habeat, utrumque enim præcipit: iſtud, dum domicilium conſtituere in eo loco Titio præcepit, ibi: *Illud tamen (ſupple domicilium) adeo ſtabiliter conſtituerit in aliquo loco, &c.* Domicilium autem ſine animo vero perpetuò permanendi, chimericum eſt: dum ergo domicilium præcipit, & verum præcipit animum, cum ſine iſto domicilium intelligi nequat: illud præcipit in illis verbis, ibi: *Et nihilominus, utroque caſu, &c.* Undè utrumque præcipit,

&

& quod verum habeat animum, & quod ipsum se habere, jure jurando affirmet. Nec contrarium credibile est: incredibile enim per se apparet, quod præsens Constitutio signa adeo rigida, qualia sunt decennii, vel considerabilis temporis habitatio, juramentũque, pro manifestando animo ficto præscripserit: Immo adeò rigida signa decrevit, ut animũ fictũ è medio tolleret.

248. Ad I. exemplum desumptum ex Beneficio, Patrimonioque fictis, respondetur antecedens generaliter nec probabile esse; vel enim loquitur de illo, qui falsis testibus Beneficium se habere in aliena Diœcesi legitimè constare faceret, vel in propria Diœcesi, si de illo, negamus suspensionem non incurrere, saltem enim incurreret suspensionem præsenti Constitutione exaratam, cum in istius terminis, ut Titius fiat subditus titulo Beneficii Episcopi alieni, Beneficium in ejus Diœcesi possidere debet, Beneficium autem fictum, Beneficium non est: ergo nec subjectionem tribuere valet: ergo qui eo promoveretur, ab alieno Episcopo promoveretur, pœnasque contra promotos ab alienis Prælatis indubitanter incurreret.

249. Si tamen argumentum loquatur de illis, qui proprio Prælato, testibus falsis, Beneficium se habere in ejus Diœcesi constare faciunt, non negamus probabilitatem antecedentis, consequentiæ tamen inficiamur, & disparitas in eo stat, quod Trident. *sessio.* 21. citat. in nostro casu non tam exigit Beneficium, quam quod Beneficium se habere legitimè constare faciat, ibi: *Deinceps Clericus sæcularis ad Sacros ordines non promoveatur, nisi priùs legitime constet, eum Beneficium Ecclesiasticum pacifice possidere*. Et quamvis Beneficium fictum titulus non sit, ac in *cap. neminem, & cap. Sanctorum*, 70. *dict.* promotis sine titulo suspensio ingeratur, quasque pœnas Trident. citat. innovaverit, tamen cum Innocentius III. *in cap. cum secundum Apostolum, de Præbendis*, dictam suspensionis pœnam ab antiquis Canonibus fulminatam obliteraverit, ea tantum contentus pœna, quod Episcopus promovens ad ordines sacros sine titulo, promoto alimenta tribuere teneretur, cum postea Tridentinum pœnas antiquorum Canonum innovavit, hac moderatione innovasse censendum est: unde fit, quod promotus Beneficio ficto, in casu dicto, suspensionem probabiliter non incurrit.

At

At in noſtro caſu præſens Conſtitutio ex dictis *n.* 247. non ſolum expoſcit quod Titius juramento affirmet ſe vere animum habere, ſed quod hujuſmodi animum habeat, expoſcit, unde non tenet paritas.

250. Ad ſecundum exemplum ex ficta proteſtatione deſumptum, conceſſo antecedenti, negatur conſequentia, & diſparitas eſt, quod in Canone *Prælatis* citato, & in ejus verbis *vindictam non intendat*, eo tenditur, ut actum vindictæ externum ea pœna puniat, non vero internum, cujus ratio eſt, nam legis ſcopus in eo Canone eſt, quod Eccleſiaſticus accuſator ſua accuſatione non influat proximè & de per ſe in mortem, mutilationemve accuſati, cumque animo interno minimè influat, nam ut optimè explicat P. Givalinus citat. nemo cauſa eſt effectus per media, quæ applicare deſiderat, ſed per media quæ effectivè applicat, hinc eſt, quod licèt accuſator vindictam interius intendat, at cum exterius, unde Judex ad condemnationem accuſati movetur, proteſtetur vindictam non intendere, ſicut præmiſſa hac proteſtatione legi ſatisfacit, ſic ab ejus pœnis liberatur. Cæterum cum in noſtro caſu præſens Conſtitutio à Titio exigat animum verum, exigit enim domicilium, quod ſine vero animo ſtare nequit, hocque careat, ut ſupponitur, nec legem explet, nec ab ejus pœnis liberari poterit.

251. Nec obſtat, quod animus eſt actus pure internus, quoſque Eccleſia præcipere non intendit: ergo non poteſt Titio præcipere, quod habeat animum internum permanendi in eo loco. Reſpondeo Eccleſiam de facto præcipere actus internos indirectè, quandò ſcilicet actus externus imperatus fieri nequit ſine interno: ſic præcipiendo Titio, quod Romam vadat, indirectè præcipit actum internum imperantem, ſine quo exterior itineris imperatus ſtare nequit. Sic dicimus, Sanctiſſimus Innocentius in præſenti Conſtitutione domicilium, quod, quid externum eſt præcepit; quia tamen domicilium ſine vero animo permanendi perpetuò in eo loco ſtare nequit, indirectè ſaltem animum hujuſmodi præcipit, hocque ſufficit, ut eo deficiente, domicilium in foro conſcientiæ non acquiratur, nec eo titulo ad ordines promoveri valeat, quia domicilium in foro exteriori tantum, cum non ſit vere domicilium, titulum ad ordines nõ tribuit.

252. Ad

252. Ad tertium desumptum ex rebaptismo simulato, negatur antecedens, ut enim docent Enriqnez *lib.* 14. *cap.* 4. *n.* 4. *lit.* O. Givalinus supra *cap.* 5. *quæst.* 1. *n.* 10. cum Eximio Suarez, & aliis, qui fictè baptizatur irregularitatem non incurrit, oportebat enim quod verè reciperet, attentaretque suscipere verum Baptismum cum intentione recipiendi, aut credendo, quod posset duo Baptisma verè recipere, quodque non contingit in eo, qui fictè, aut simulatè se rebaptizat, deficit enim ipsi intentio, vel credibilitas dicta, qua deficiente non est actus rebaptismi consummatus, solumque actui peccaminoso consummato annexæ sunt Censuræ, irregularitates, aliæque pœnæ, ut cum multis docet Givalinus citatus.

DUBIUM IX. *Secundus, ac tertius sensus propositæ Difficultatis disolvitur.*

253. Circa II. Sensum difficultatis supra *n.* 240. expressum, an scilicèt, qui ad aliam Diœcesim domicilium transtulit vero animo inibi perpetuò permanendi, sed tamen tempore quo juramentum præstat, animum mutavit, an inquam in hoc casu, eo ficto juramento domicilium inhibi ad ordines acquirat, pars affirmativa non videtur improbabilis: expleret etenim, quidquid præsenti Constitutione pro simili domicilio acquirendo exposcitur: ergo acquirere dicendum est. Probatur antecedens; nam in primis dum habitationem ad dictum locum transtulit, animum habuit verum inibi perpetuò permanendi, ut supponitur, quoque domicilium adquiritur, deinde in eodem loco permansit vel per decennium, vel saltem pro aliquo tempore considerabili, sic enim procedit quæstio, ac tandem jure jurando affirmavit, se vere & realiter hujusmodi animum habere: ergo quidquid præsenti Constitutione pro simili domicilio acquirendo exposcitur, explevit: ergo & domicilium tali juramento acquisivit: & ergo & promoveri poterit.

254. Sed dices I. Ex quo Titius in præsenti casu animum mutavit, domicilium inibi deperdit: ergo nequit ab ejus Episcopo eo titulo promoveri. II. Juramentum quod Titius præstat, non est juramentum à lege intentum, hæc enim intendit juramen-

mentum verum, non falſum: ergo falſo juramento non potuit legem explere, conſequenterque, nec eo domicilium à lege pro ſuſceptione ordinum expetitum, contrahere. Nam ad I. reſpondetur negando antecedens, nam ut diximus ſupra & docet Sanchez *de Matrimon. lib. 3. diſp. 23. n. 2.* comprobatque plurimis Civilibus legibus, domicilium acquiſitum, ſola animi mutatione non deperditur, neceſſe enim eſt, quod cum animo habitationem mutet. Si dicas, in noſtro caſu domicilium non acquiritur, quouſque Titius juret; at quando jurat, animum mutavit: ergo tali juramento domicilium ad ordines non potuit contrahere, nam ad iſtud contrahendum debebat ſimul habere, & animum inibi perpetuò habitandi, & jurare ſe hujuſmodi animum pro eo tempore habere. Reſpondetur negando conſequentiam, ejuſque probationem; præſens enim Conſtitutio ſolum præcipit, quod habeat animum prædictum, & quod juret ſe habere, quod autem hæc duo ſimul pro eodem tempore ſint, hoc eſt, quod quando jurat, verum animum habeat, non præcipit, ut ex ejus verbis patet.

255. Ad II. reſpondetur, præſentem Conſtitutionem expoſcere juramentum verum, prout ly *verum* opponitur ficto, id eſt quod vere, non ficte juret de tali animo, quodque jàm facit, ut ſupponitur, nam ut dubio antecedenti diximus, aliud eſt verè jurare, aliud de objecto vero: Titius enim in noſtro caſu verè jurat, licèt non de objecto vero, ideo falſo jurat, ly *falſo* cadendo ſupra objectum juramenti, non tamen ſupra juramentum: unde tali juramento legi ſatisfaciet. Ad illud de intentione legis, reſpondetur, aliud eſſe quod leges intendunt, aliud quod præcipiunt: leges enim poſitivæ malum vitari ſemper intendunt, ſed non ſemper prohibent pœnis, ut de Eccleſiaſtico cum animo interno vindictæ accuſante, diximus ſupra: certum, enim eſt citatum Canonem intendere internam vindictam vitare, hanc tamen irregularitate non punit.

256. Sed licèt hæc probabilia appareant, maximè reſpectu incurſus pœnarum, contrarium tamen veriùs eſt, ac tenendum: ſatis enim apertè præſens Conſtitutio expoſcit, quod quando juramentum præſtatur à Titio in noſtro caſu, debet Titius habere animum (& non tantum jurare ſe habere) inibi perpetuò

permanendi; intentum enim Sanctissimi Innocentii est, juramento animum firmare ad fraudes vitandas: ergo non potuit de ejus mente esse, quod juramentum separaretur ab animo vero, non enim tunc animum firmaret. Undè quando præsens Constitutio in nostro casu domicilium constitui petit, animum verum petit; quando autem permanentiam per decennium, vel per considerabile tempus exposcit, ad manifestandum animum exposcit, ac tandem quando juramentum addit promotiori firmitate animi, ejusque manifestatione, addit. Si tamen postquam de vero animo ibi permanendi falsò juravit, animum mutaverit, & inibi permanere perpetuò decreverit, verum domicilium ibi contrahet, explet enim quidquid præsenti Constitutione indicitur.

257. Circa tertium sensum dicendum, eum qui ad aliam Diœcesim, animo in ea perpetuo commorandi, habitationem mutavit; ac in eo animo perseverando, juramentum præstitit, cæpitque promoveri, licèt posteà animum mutet, continuare in suscipiendo ulteriores ordines valet, etiam si de novo juramentum ab eo exigatur; falsoque juret. Probatur I. pars; nam semel expletis conditionibus, quas præsens Constitutio pro acquirendo domicilio ad ordines; exposcit, domicilium eo ipso ad hunc effectum acquiritur: at domicilium quod semel in uno loco acquiritur, sola animi mutatione non perditur, ut in terminis Sacramenti ordinis docet Sanchez citat. *n.* 16. ibi: *Si alienigena se transferat in aliquam Diœcesim animo habitandi perpetuò, ceperitque habitare eo animo, quamvis statim mutet animum, posse ad ordines promoveri ab Episcopo illius Diœcesis: Quia semel acquisitum domicilium animo, & facto, non potuit transferri & deperdi sola animi mutatione*. Vide dicta, *n.* 254. ergo licèt in nostro casu Titius animum mutet, sicut domicilium non deperdit, sic non perdit jus ad ulteriores ordines suscipiendos. II. pars probatur, quia ut diximus, *n.* 239. sufficit semel ante susceptionem primi ordinis jurare, nec requiritur, ante susceptionem singulorum juramentum repetere: ergo secundum juramentum cum citrà legem sit, sive verum, sive falsum sit, actum non vitiabit: ergo & pœnas præsentis Constitutionis in præsenti casu Titius evadet.

258. Si-

258. Similiter dictas pœnas effugiet qui illegitimo titulo ad ordines promovetur, dummodo alio titulo legitimo ad eos possit promoveri. V.G. Titius non habens domicilium in aliqua Diœcesi juxta præsentem Constitutionem, titulo domicilii perperam acquisiti se facit ad ordines ab ejus Episcopo promovere, aliàs tamen ipse Titius originarius erat ipsius Diœcesis, quodque Titius vel ignorabat, vel maluit titulum domicilii usurpare, dicimus, quod in hoc casu, licèt titulo domicilii, quod verè non habet, promoveatur, pœnas præsentis Constitutionis evadet, nam dictæ pœnæ fulminantur, ne Prælati alienos subditos promoveant, & ne subditi proprios Prælatos effugiant, quod in præsenti non contingit, licèt enim Titius titulo domicilii non sit proprius subditus talis Prælati, titulo tamen originis ejus proprius subditus est, quodque sufficit, ut pœnas evadat.

DUBIUM X. *An licite juret, qui Restrictione, scilicèt, quod in eo loco permanebit, quousque alius commodior non se offerat, jurat.*

259. Exemplum est in eo qui à Principe V. G. ad officium Senatoris, Gubernatoris, & similium opitulatur, quæ quidem perpetua sunt, ac ab illo acceptantur eo animo, ut in loco, ubi dicta officia exercere parat, perpetuò permanebit, nisi ab eodem, aliove Principe ad commodiorem evehatur: Quo animo permanente, & postquam per decennium, vel considerabile tempus in loco sui perpetui officii habitabit, ad ordines promoveri desiderat, ad quos juramento non præmisso, ex præsentis Constitutionis decreto, nequit ascendere, supponimus enim dictum Senatorem non esse ejus Loci originarium; quæritur, an dicta restrictione licitè jurare valeat, se animum perpetuò habitandi in eodem loco habere.

260. Supponendum est, quod ille qui admittit perpetuum officium Senatoris V. G. domicilium contrahit in eo loco ubi prædictum officium exercet. Barbosa *allegat.* 4. *n.* 34. Palao *p.* 4. *tr.* 17. *disp. unica punct.* 15. *n.* 4. Gobat. *tract.* 8. *cas.* 7. *n.* 292. & ratio est, quia qui officium perpetuum admisit, eo quod ad

ad ipsum serviendum se accingat, animum inibi perpetuò permanendi manifestat, nihilque amplius domicilium ex se exposcit; quodque Pax Jordanus verum putat, non solum de Senatoribus, verum & de ad vitam in aliquo loco relegatis; loco enim sæpe citatò, *num.* 67. ait: *Non solum Senatores, qui perpetuò alicui loco adscribuntur, verum relegat: ad vitam in aliquo loco censentur ibi acquirere domicilium necessarium ad ordines, leg. filii libertorum, §. relegatus, ff. ad municip.* Quod ad relegatum etiam ad tempus extendit Barbosa, *alleg.* 4. *n.* 35. eo quod *d. lex filii* domicilium necessarium relegatis interim, quod in loco suæ relegationis sunt, concedit, quodque propter filios relegatorum notandum. Vide citat. Barbosam. Ubi relegationem temporaneam cum animo sufficienti ad inibi domicilium contrahendum subtiliter componit, quia tamen præsentis Constitutionis Decreto, juramentum addendum est, ut quis domicilium ad ordines contraxisse censeatur, in dubium vertitur, num cum prędicta restrictione juramentum præstare licitè valeat.

261. Affirmativè respondetur; leges enim quando animum perpetuò habitandi in loco, ad domicilium inibi contrahendum, exposcunt, non excludunt has & similes moderationes, scilicèt, dum alia commodior, vel sanior non se offerat habitatio, & colligitur *ex textu in leg. Cives, Cod. de incolis, lib.* 10. Quis enim dicet, hanc restrictionem, *nisi sanitati officiat*, destruere perpetuitatem animi permanendi in aliquo loco: ergo nec hæc alia, dummodo alia commodior occupatio non se offerat, & ita docent Auctores citati, Barbosa, *n.* 26. Palao, *n.* 3. quibus adde Riccium *in Praxi fori Ecclesiast. resolut.* 263. *Navarrum consil.* 10. *alias* 2. *de temporibus ordinat.* Laymanum in *Summa lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *in fine.* Ergo licitè in nostro casu prædictus Senator jurare poterit, etiam cum ante dicta restrictione.

DUBIUM XI. *An pro domicilio ad ordines acquirendo, sufficiat animum in eo loco perpetuò permanendi, pro tempore juramenti, habere, licèt pro antecedenti non habuerit.*

262. PRæsenti Constitutione stabilitur, quod ut quis in aliena Diœcesi domicilium ad ordines contrahat, debet inibi

inibi per considerabile tempus vel per decennium permanere, animo se in eo loco perpetuandi, posteaque juramentum de tali animo præstare. Disputatur nunc, an Titius qui in aliena Diœcesi habitationem elegit, in eaque per decennium inhabitabit, sine animo tamen perpetuò inibi permanendi, expleto autem decennio, animum mutavit, & ibi stabiliter sedem suam figere decernit, juratque de tali animo; proficiet ne Titio decennium decursum, ut domicilium inibi ad ordines acquirat, an aliud incipere, explereque teneatur.

263. Sufficit decursum, nec opus est novum decennium incipere, explereque. Pro quo notandum, quod in his, quæ à cursu temporis pendent, aliquando retroaspicitur initium, aliquando tamen exitus expectatur: expectatur exitus, cum vitium consistit in animo, juxta celebrem dispsitionem *cap. commissa*, *§. cæterum*, *de elect. in* 6. ubi decernitur, quod recipiens Ecclesiam Parochialem, non ut intra annum ordines suscipiat, sed ut fructus percipiat, tenetur fructus totius anni restituere, nisi voluntate mutata, promotus fuerit: ex qua dispositione constat, quod si circa anni finem voluntatem mutet, fraudes temporis antecedentis purgat, & ad initium anni retrotrahitur, ut fructus ei correspondentes posteriori mutatione faciat suos, eo quod vitium hoc in casu in animo consistebat, & quando vitium consistit in animo, exitus expectatur, ut explicat Glos. *C. cap. v. mutata*. E contra ratiocinatur, quando vitium in animo non consistit, ex eleganti textus dispositione *in cap. si eo tempore, de rescriptis, in* 6. ubi cum Titius minor 25. annis gratiosas à Sede Apostolica litteras impetraret ad obtinendam Ecclesiã cum Cura, vel sine illa, tunc fortè vacantem, vel de proximo vacaturam, accidit, quod Parochialis vacavit, tempore, quo idem Titius legitimam habebat ætatem, & nihilominus citato in textu deciditur, quod ad illam nullum jus habebat, quia tempore quo literas obtinuit, incapax erat ad Ecclesiam Parochialẽ obtinendam, & cum hic defectus in animo non consisteret, ad initium temporis attenditur, nec exitus expectatur, Glos. *l. c. & in c. dudum. el* 1. *de elect. V. electionis tempore*. His suppositis.

264. Liquet nostrum assertum, nam cum in nostro casu defectus, seu vitium consistat in animo, eo quod cum animum tenere-

neretur Titius habere ad domicilium inibi contrahendum, & non habuerit, vitium in animo ſtetit; at quando vitium conſiſtit in animo, non attenditur ad temporis initium, ſed exitus expectatur, *ex citat. cap. commiſſa*: idem ergo in noſtro caſu dicendum, quod ſi Titius circa finem decennii, vel eo peracto, voluntatem mutaverit, decernatque in eo loco perpetuò permanere, illa animi poſterior mutatio ad tempus antecedens retrotrahitur, pro domicilio ad ordines acquirendo, ejuſque fraudes purgabit. Idem, ac potiori jure dicendum, caſu quo idem Titius in eo loco habitationem animo inibi perpetuò commorandi, inciperet, poſteà tamen animum mutaret, ac tandem ante juramentum novum animum de inibi perpetuò permanendi iterum conciperet, tum ex immediate dictis, tum quia domicilium ſemel acquiſitum ſola animi mutatione non deperditur, ex dictis *n.* 257.

265. Doctrina hæc militat, & intelligenda venit, quando ex circunſtatiis apparet, ſe in eo loco animum contrahendi domicilium habere, vel ſaltem non eſt fundamentum ad contrarium præſumendum; ſecus ſi contrarium manifeſtè appareat: unde Scholares, & alii de quibus *n.* 266. quando ſtudiorum, aut ſerviendi cauſa ad alienam Diœceſim ſe transferunt, licèt per decennium inibi inhabitent, domicilium non acquirent, nec ſi poſt decennium decurſum animum mutent, decurſum decennium ipſis proficiet, quia præſumptionem Juris contra ſe habent, & cum hæc in animo non conſiſtat, mutatione animi poſteriori illam nequeunt purgare: Quare in Scholaribus, & famulis, qui Juris cenſura, tempore quo in ſtudiis, & famulatu detinentur, domicilium non acquirunt, tunc decennium ad domicilium pro ordinibus contrahendum, incipiet currere, quando ceſſando jam contraria Juris præſumptio, verbis, vel aliis ſignis explicant ſe in eo loco perpetuò habitare velle, & non antea. Barboſa, *Allegat.* 4. *n.* 28. & 29.

266. Infertur hinc, illum qui in aliena Diœceſi per decennium inhabitavit, nec recordatur an inibi venerit animo domicilium contrahendi, nec ne, aût quando primo intravit, de domicilio contrahendo nihil cogitavit, & ita per decennium continuavit, decennium ita decurſum pro firmando ad ordines domi-

cilio

cilio proficiet, dummodo circa finem decennii, vel eo peracto verum animum de inibi perpetuò domiciliũ firmando habuerint, tum quia si decennium decursum cum carentia talis animi interiori, sufficit ad firmandum pro ordinibus domicilium ex dictis *n.* 263. quanto magis proficiet cum ignorantia, dubio, aut inadvertentia de tali animo, tũ quia, ut docent Menochius *de arbitr. Jud. cent. 2. cas. 86. n.* 11. Farinatius *in praxi crimin. V. domicilium, n.* 204. Pax Jordanus, *n.* 57. *Gobat. cit. n.* 292. quando non constat de certa animi declaratione per verba, recurritur ad conjecturas, inter quas est hæc receptissima, si quis decẽ annis alicubi habitavit, præsumitur enim in dubio voluisse ibi figere sedem perpetuam, quare in hoc casu, dummodo verum animum habeat permanendi perpetuò in eo loco, præstare juramentum poterit, sicque ad ordines titulo domicilii promoveri. Secus dicendum, quando quis ad alienam Diœcesim venit, etiam si cum tota sua substantia veniat, in eaque per mille annos commoretur, prius, tamen declaravit, se in ea domicilium contrahere non intendere, domicilium enim nullatenus inibi contrahet. Gobat. *n.* 296.

Qui n. 292. optime notat, non sufficere pro firmando ad ordines domicilio tempus longius decennio, quando adsunt inditia excludentia præsumptionem domicilium inibi contrahendi, quod regulariter contingit in Scholaribus, famulis, consanguineis Clericorum obtinentium beneficium curatum, vel simplex in aliena Diœcesi, secumque deferunt ut in loco beneficii omnes inhabitent; hii namque consanguinei, vel affines, nisi animum explicent, velle se in eo loco perpetuò commorare, ac domum vel alia bona immobilia inibi comparent, quæque dictum animum manifestent, domicilium in eo loco contrahere non præsumitur; potius enim præsumitur, quod mortuo, vel amoto Clerico consanguineo, ad proprium solum, aut alibi remanebũt: unde ab Episcopo dicti Loci titulo domicilii, ad ordines promoveri non poterunt, esto ultra decennium inibi vixerint, Excipe, nisi consanguineus Clerici fuerit ejus legitimus filius, hic enim dum domicilium non eligit, patremque sequitur, patris gaudet domicilio. Jordanus *n.* 49. Nec quod pater Clericus sit, officit, nullum enim Jus vetat, ne domicilium patris Clerici, sit legitimi sui filii domicilium; immo in favorabilibus gaudet filius privile-

vilegiis patris sui Clerici. Covarrubias *in cap. quia nos de testament. n.5.* Pichardus *lib.1. Instit. tit.12. §.& quidem fin. n.9* Non sic fratres, nepotes, aut patrueles; hii enim fratrum, avunculorum, vel patruum, esto simul commorentur, domicilio non gaudent, quia non censetur eadẽ persona, sicut censentur pater, & filius, maritus, & uxor, *ex c. is qui C. licet de sepulturis in 6.*

267. Major difficultas apparet, quando in eodem loco duplex extat Jurisdictio, V. G. in Civitate Cæsaraugustana, in qua Parochialis S. Engratidis ad Diœcesim pertinet Oscensem, cæteræ autem ad Cæsaraugustanam: si enim Titius dictam Civitatem appulit, ut in ea domicilium contrahat, & decennium jam in domo jurisdictionis Oscensis, jam Cæsaraugustanæ transigat, quod in prædicta Civitate frequentissime contingit, decennium sic expletum proficiet, ut à Domino Archiepiscopo Cæsaraugustano, vel Oscensi Episcopo ad ordines Titius promoveatur.

268. Respondetur, quod cum domicilium principaliter pendeat ab animo, ut docent communiter DD. illius Diœcesis erit Titius in præsenti casu subditus domicilii ad ordines, ubi verum animum habuit domicilium contrahendi; mutatio enim illa de una Diœcesi ad aliam intra eamdem Civitatem, non est formalis, hoc est, non est cum animo mutandi Diœcesim, sed materialis dumtaxat, est ob majorem scilicet commoditatem; unde semper retinet domicilium in ea Diœcesi ubi animum domicilium contrahendi habet: Nec obstat, quod traductus Titius in domum Diœcesis Oscensis V. G. nequit D. Archiepiscopus Cæsaraugustanus perspectos ejus habere mores; nam ut eos perspectos habere præsumatur, sufficit quod tam proximè Diœcesi Cæsaraugustanæ degat, ut in simili de familiari non longe ab habitatione sui Domini Episcopi degente, docet Pax Jordanus infra *n. 37. vers. Infertur 3. citando*. Si tamen de animo, ubi domicilium contrahere voluit, dubitetur, præsumitur in Diœcesi Cæsaraugustana figere voluisse; nam in civitate Cæsaraugustana domicilium contrahere voluit: ergo cum fere tota Civitas Diœcesis sit Cæsaraugustanæ, in hac domicilium contrahere præsumendum est.

269. An autem decennium, quod in præsenti Constitutio-

ne

ne præſcribitur, debeat eſſe completum, & continuum, reſpondetur breviter debere I. eſſe completum, ſic enim indicant ea verba *vel per decennium ſaltem in eo habitando, &c.* hoc eſt, quod per decennium ad minus debet eo in loco habitari. Debet etiam eſſe continuum, quia cum decennium ſtatutum ſit ad manifeſtandum animum, inibi perpetuò permanendi, & intercadentiæ prædictum animum non manifeſtent, immo contrarium deferant, hinc eſt quod decennium completum eſſe debet; ſed notandum eſt, quod intercadentiæ dictæ intelligendæ ſunt, dum intra decennium jam in una Diœceſi, jam in alia domicilium contrahitur; ſi enim ſemel domicilio contracto in una Diœceſi, ad aliam ſe divertat, animo redeundi ad primam, tunc, & ſi multo tempore ab iſta abſit, non officit quo minus in ea domicilium ad ordines, aliis circunſtantiis expletis, contrahat.

DUBIUM XII. *De ætate requiſita, ut ordinandus Teſtimonialibus egeat.*

270. DUplici in caſu Sanctiſſimus Innocentius in præſenti Conſtitutione ordinando præcipit, litteras Teſtimoniales Epiſcopo ordinanti præſentare, ea ſolummodo conditione, quod ordinandus ad eam ætatem pervenerit, qua potuerit aliquo Canonico impedimento irretiri: Primus eſt cũ ordinãdus natus eſt ex accidenti in aliquo loco, in eoq; detinetur uſque ad eam ætatem, qua potuerit Canonico aliquo impedimento ligari. Secundus, cum à loco propriæ originis ad alium, ut in iſto domicilium contrahat, diſcedit, ſi in prædicta ætate diſceſſerit: In his igitur caſibus tenetur ordinandus litteras Teſtimoniales ab Ordinario caſualis ortus, ac proprię originis reſpectivè obtinere, Epiſcopoque ordinanti præſentare, quod conſtat ex verbis relatis tũ *n.* 96. tum *n.* 192. Cùm ergo Sanctiſſimus in hisdiſpoſitionibus ætatem petat, nec tamen determinat, in præſenti diſcutiemus, qualis ſufficiat, ut præſẽti diſpoſitioni utroq; caſu ſubjaceat.

271. Sed adnotandum eſt I. quod ut ordinandus prædictæ diſpoſitioni ſubjaceat, ſufficit, quod potuerit alicui impedimento ſubiici, nec requiritur quod effective ipſum incurrerit, id enim denotat verbum *potuerit* utraque in diſpoſitioni inſertum.

272. Adnotandum II. Quod ut ordinandus prædictis dispositionibus subjaceat opus non est ad eam ætatem pervenire, qua possit in omnia impedimenta Canonica incurrere, sufficit enim ad illam pervenisse, qua potuerit unico dumtaxat impedimento ligari: Lex namque ideo expressit, *quod potuerit alicui impedimento*, & non omnibus, *obnoxius effici*. Quodque adnotatur, propter varietatem, quæ in hoc puncto apud Auctores invenitur, alii enim prætendunt, quod ante pubertatem censuræ minimè ligant, alii absolutè affirmant; alii aliquas censuras, & pœnas ligare contendunt ante pubertatem, aliàs autem negant. Nobis de his in præsenti non attinet, sed dumtaxat investigare, quæ ætas sit capax incurrendi aliquod Canonicum impedimentum, ex mente Sacrorum Canonum, quodque ad ordines suscipiendos obstet, hoc enim adinvento, absdubio in ea ætate prædicta Testimonialia ordinandus obtinere tenebitur.

273. Respondetur igitur, quod expletis infantiæ annis, qui, completo septennio, explentur, ut colligitur ex Glos. *cap. cum nullus, de temporibus ordinat. in 6.* tenetur ordinandus, qui à prædictis Locis discessit, ab eorum Ordinariis prædictas litteras Testimoniales respectivè obtinere, ac Episcopo ordinanti præsentare. Omissis aliis, probatur I. *ex cap. fin. de sententia excommunicat.* ubi sic legitur: *Pueris, qui in Canonem inciderunt sententiæ promulgatæ, sive ante, sive post pubertatem postulent se absolvi, potest Diœcesanus Episcopus absolutionis beneficium impertiri.* Ubi notanda sunt verba *ante pubertatem*, quæ indicant, quod puer ante pubertatem puniri potest excommunicatione promulgata in Canone *si quis suadente diabolo* contra Clericorum percussores, ut cum Glos. *in d. cap. fin.* docet Barbosa ibi, cum aliis: At puer ante pubertatem dicitur esse, annis infantiæ expletis, qui completo septennio explentur: ergo in ea ætate capax est, ut impedimento Canonico ligetur: ergo & in ea ætate prædicta Testimonialia obtinere tenebitur.

274. Probatur II. *Ex Clementina si furiosus, de homicidio voluntario*, ibi: *Si furiosus, aut infans, seu dormiens hominem mutilet, seu occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrat.* ergo expleta infantia puer, qui occiderit, irregularitatem incurret, Patet consequentia, nam si infantia expleta, adhuc puer occidens,

vel

vel mutilans irregularitati non subjacet, frustra præcitatus Canon infantiam solam exclusit. Modo sic: Litteræ Testimoniales obtinendæ sunt ab ordinando, juxta præsentem Constitutionem, quando capax est contrahendi impedimentum obstans ordinum promotioni; at excomunicatio, irregularitasve impedimenta sunt Canonica, dictæ promotioni obstantia, ac item pueri, infantia expleta, capaces sunt ipsis impedimentis ligari, ut ex præcitatis Canonibus patet: ergo in casu in quo ordinandus discesserit è loco sui casualis ortus, vel suæ originis, ut alibi domicilium contrahat, expleta infantia, vel septenio, ab Ordinariis utriusque Loci Testimoniales litreras obtinere respectivè tenebitur, si ad ordines ascendere voluerit.

275. Quod pueri ante pubertatem, & doli capaces, omnes, & singulas censuras tam à jure quam ab homine incurrant, est Canonistarum communior mens, sicut & Theologorum cum Suario citato à P. Dicastillo *disp.* 1. *n.* 232. vide Mendum *in Epitome. V. Censura, n.* 11. immò Navarro *consil.* 27. *n.* 230. addit; quod irregularitas, de qua in ante dicta Clementina *si furiosus*, incurritur à pueris ante septenium, si in ipsis malitia suppleat ætatem.

276. Ex his constat, quod prædictæ litteræ Testimoniales obtinendæ dumtaxat sunt ab ordinando, quando explet septenium in loco sui casualis ortus, vel quando à loco suæ propriæ originis, expleto itidem septenio, discesserit, etiam si ab hoc loco cum Patre, qui alibi domicilium cotrahere parat, discedat, quia jam à loco suæ originis, in ea ætate, qua potuit impedimento Canonico ligari, discessit, ac præsens Constitutio in hoc casu nihil amplius exigit, nec distinguit, an discessus ab eo loco debeat esse propria voluntate ordinandi, an Patris voluntate, & quod lex non distinxit, nec nos distinguere debemus.

277. Unde infertur I. Quod quando ordinandus discedit à loco, è quo orginarius ad ordines non est, ut alibi domicilium contrahat, non tenetur præcitata Testimonialia obtinere ab Ordinario Loci à quo discessit, quia ut supponitur non est locus suæ originis, præsensque Constitutio verbis supra *n.* 192. relatis, pro casu quo ordinandus à loco propriæ originis discesserit (septenio expleto juxta dicta) prædicta Testimonialia exposcit, ergo in alio casu obligandus non est.

278. Nota, quod in præsenti, nomine Loci intelligitur Diœcesis tota, ex sæpe dictis: Unde si Titius est originarius unius oppidi, & septenio expleto ad alium oppidum ejusdem Diœcesis discessit, & ab isto ad alium diversæ Diœcesis, ut in ea domicilium contrahat, discedit, tenetur ab Ordinario suæ originis Testimoniales litteras obtinere, si in loco novi domicilii ad ordines promoveri voluerit; quia licèt non discesserit à loco numerico suæ originis, discedit tamen à Diœcesi, quæ nomine Loci intelligitur, ex sæpe dictis in præsenti.

279. Infertur II. Quod si Titius à loco suæ originis discessit ad aliam Diœcesim, in hacque domicilium ad ordines contrahat, maluerit tamen ab Episcopo suæ originis, sicut potest, ordines suscipere, non tenetur ab Ordinario Loci novi dicti domicilii Testimoniales litteras obtinere: præsenti enim Constitutione solummodo obligatur ad obtinendas Testimoniales ab Ordinario originis, quando promovendus est ab Episcopo domicilii in alia Diœcesi obtenti, non è contra: ergo nec in hoc casu obligandus erit.

280. III. Quod si Titius è loco sui casualis ortus, expleto septenio, discesserit ad Diœcesim suæ originis, in eaque per aliquod tempus habitaverit, sive domicilium in ea contrahendo, sive non, ac postea à loco suæ propriæ originis alibi discesserit, ut illic domicilium contrahat, ab utroque Ordinario, sui casualis ortus scilicèt, ac propriæ originis litteras Testimoniales obtinere tenebitur, ut ab Episcopo novi domicilii promoveatur, quod ex præsentis Constitutionis dispositione constat, verbis tum *n.* 96. tum *n.* 192. relatis: si tamen è loco sui casualis ortus ad aliam Diœcesim, quæ suæ originis non est, domicilium mutet, ab Episcopoque hujus domicilii promoveri voluerit, non tenetur litteras Testimoniales ab Ordinario suæ originis obtinere, quia ut dictum domicilium in ea Diœcesi contraheret, à loco suæ originis non discessit, ab hocque discedere debebat, ut obtentioni prædictarum Testimonialium litterarum obligetur; ut ex præcitatis verbis *n.* 192. constat: Unde sicut in quovis casu, quo verum sit, quod Titius è loco suæ propriæ orignis, septenio expleto, discessit, ab ejus Ordinario litteras Testimoniales obtinere tenetur, sic non tenetur, quando verum est,

nul-

nullo modo à loco suæ originis discessisse, aut quod ante septenium expletum discessisse, compertum est: nisi Episcopo ratione solummodo beneficii subjiciatur, de quo infra *n.* 284.

DUBIUM XIII. *De litteris testimonialibus Episcopo Beneficii præsentandis.*

281. Licèt materia præsentis dubii ad titulum de Beneficio potius expectare videatur, quia tamen omnes titulos transcendit, ideo ad calcem istius, quæ aliàs dispersa sunt, conducendo, sermonem instituimus. Et in primis dicendum, eum qui titulo Beneficii in aliena Diœcesi obtenti, ab hujus Episcopoque promoveri voluerit, teneri obtinere Testimoniales litteras à proprio Episcopo tum originis, tum domicilii, quod ex verbis supra *n.* 2. relatis, constat. Tenetur insuper easdem litteras Episcopo Beneficii præsentare, ab Ordinarioque casualis ortus emanatas, casu quo ex accidenti natus fuerit, ac in loco sui fortuiti ortus usque ad septenium completum detineatur, quia in prædicto casu tenetur hujusmodi litteras obtinere, ac Episcopo ordinanti præsentare; at Episcopus Beneficii, quique hoc titulo promovet, Episcopus ordinans est: ergo & ipsi prædictas litteras præsentare tenetut.

282. II. Dicendum, quod Familiaris Episcopi, alienæ Diœcesis subditus, sufficit si suo Domino, ipsum titulo Familiaritatis promovere volenti, præsentet litteras Testimoniales sui proprii Episcopi originis, aut Domicilii, nec eget utriusque simul, quod patet ex verbis infra *n.* 292. referendis, in quibus est particula *vel*, quæ disiunctiva est: ergo sufficiet si unius, vel alterius proprii Episcopi, prædictus Familiaris Domino suo Episcopo præcitatas litteras præsentet: si tamen natus fuerit ex accidenti in aliquo loco, etiam ab ejus Ordinario, hujusmodi litteras obtinere, & præsentare tenebitur, ob rationem numero antecedenti datam: Neutiquam tamen obligandus videtur ad obtinendas litteras Testimoniales, quæ in periodo præsentis Constitutionis *n.* 192. recitato, præcipiuntur, quia ibi, ut ex contextu constat, sermo est de illo, qui à loco suæ originis ad alium discedit, ut in isto domicilium contrahat, eoque titulo promoveri vult; non

vero

vero de illo qui ad alium Episcopum, ut ei tamquam Familiaris inserviat, confugit, tituloque Familiaritatis promovetur.

283. Tertio dicendum, quod subditus ratione solius Beneficii in aliena Diœcesi obtenti, quique in aliis diversis Diœcesibus domicilium contraxit, sufficit Episcopi novissimi domicilii prædictas litteras Episcopo Beneficii præsentare, nec opus est ab omnibus obtinere, ac præsenrare; quia ex quo aliorum locorum domiciliũ amisit, jam proprii Episcopi ordinandi desinunt esse; ergo non eget Testimonialibus eorũ, quæ solum à proprio Episcopo originis, & domicilii præsenti Constitutione expetuntur.

284. Dicendum IV. Doctrinam datam supra *n.*280. in fine, non esse intelligendam cum subdito ratione solum Beneficii, hic enim tenetur ab Episcopo suæ originis prædictas litteras obtinere, ac Episcopo Beneficii præsentare, si ab isto promoveri voluerit, etiam si in loco suæ originis unquam extiterit, nec ab eo discesserit; quia in hoc casu prædicta Testimonialia non tam exiguntur, ut de carentia impedimenti alicujus Canonici in promovendo constet, quam ut proprii Episcopi de promotione suorum subditorum certiorentur, hocque modo fraudes vitentur.

285. Dicendum V. Quod subditus ratione Beneficii dumtaxat, sufficit si à suis propriis Episcopis originis scilicèt, ac domicilii semel, ac ante susceptionem primi ordinis ab Episcopo alieno, litteras obtinuerit, nec opus esse, quod ante susceptionem cujuslibet ulterioris iterum ac iterũ obtineat; præsens enim Constitutio dumtaxat exposcit, quod ante ordinum susceptionẽ Testimoniales litteras à propriis Episcopis obtineat, hisque semel obtentis ante suam promotionem, verum est, quod ante ordinum susceptionem obtinuit. Limitat tamen præsentem doctrinam D. Lamperez *n.* 354. nisi suscepto primo ordine ab Episcopo Beneficii, ad locum Episcopi originis, aut domicilii redat, ibique usque ad sequentem ordinem, vel saltẽ per multos menses detineatur; in hoc enim casu, ait, teneri à proprio Episcopo, ubi resedit, denuò litteras Testimoniales obtinere. Vide dicta *n.* 149. & 239. Illud tamen sine dubio tenendum, quod & ipse eruditus Doctor ibidem addit, prædictas scilicèt litteras obtinendas, in nostro casu, ab omnibus, sine exceptione personarum, esto notorium sit eis non indigere.

286. Se-

286. Sexto dicendum eſt, illum qui in aliqua Diœceſi, è qua nec originarius eſt, nec in ea domicilium contrahit, per multos annos detinetur, cauſa ſcilicèt ſtudiorum, ſervitii, aut alterius occupationis, quibus domicilium non acquiritur, non teneri litteras prædictas Teſtimoniales ab hujuſmodi Diœceſis Ordinario obtinere, Epiſcopoque ordinanti præſentare; quia nullibi in præſenti Conſtitutione id præcipitur: ergo nō eſt obligandus ad quod ipſa lex non obligat, & quia ſequeretur, quod ſi per plures Diœceſes diverſatus fuiſſet, ab omnibus earum Ordinariis prædictas litteras obtinere teneretur, cum in omnibus illis impedimentum Canonicum contrahere potuiſſet, quodque nimis durum eſſet.

287. Excipe tamen, niſi in eo loco natus fuiſſet ex accidenti, etiam ſi ante ſeptenium inde ad aliam Diœceſim tranſmigraret, poſteaque, cauſa ſtudii vel alterius occupationis ad eundem locum rediret, in hoc enim caſu teneretur prædictas litteras ab Ordinario ejus Loci obtinere, Epiſcopoque ordinanti, præſentare; nam in eo loco detentus fuit tanto temporis ſpatio ut potuerit aliquo Canonico impedimento irretiri; at in hoc caſu tenetur prædictas Teſtimoniales litteras obtinere, ut conſtat ex verbis præſentis Conſtitutionis *n.* 96. recitatis; ergo licèt in aliis caſibus non teneatur, in præſenti tenetur. Secus dicendum in caſu, quo à loco ſuæ caſualis nativitatis ante ſeptenium diſceſſiſſet, ac poſtea ad ipſum locum rediret, vel per tranſitum, vel ea modica detentione, qua verum non eſſet, quod in eo loco moram multi temporis traxerit; quia ſub hac conditione ad prædictas litteras in præſenti caſu obligatur.

288. Sed licèt ordinandus, de quo *n.* 286. obtinere prædicta Teſtimonialia, Epiſcopoque ordinanti præſentare non teneatur, Domini autem Epiſcopi optimè procedent, non promovendo, quin mediis litteris Subſidiariis informationem ab eo Ordinario Loci, in quo ordinandus per multum temporis habitavit, expoſcat, audiatque ſuam informationem, & colligitur *ex cap. ex parte tua. De ſcrutinio in ordine faciendo.*

289. Septimo dicendum eſt, illum qui in aliquo loco caſualiter natus eſt, quique originem paternam naturalem pro origine habet, ſi Pater in eo loco domicilium de Jure non contraxerit,

xerit, si Pater in eo loco casualis ortus filii dictum domicilium contrahat, & ratione cujus ejusdem Loci filius originarius est, iste Episcopo ordinanti sive domicilii sit, sive Beneficii non tenetur præsentare antedictas litteras, nec ab Ordinario paternæ naturalis originis eas obtinere: quia ex quo Pater domicilium de Jure in loco fortuiti ortus filii contraxit, originem hic contraxit, & in alio loco amisit: ergo Episcopus originis paternæ jam non est origo filii: ergo prædictas litteras, quas ab Episcopo originis præsens Constitutio præcipit obtinere, ab illo obtinere non tenetur, quia jam non est originis Episcopus.

290. Secus dicendum, si solus filius in loco sui casualis ortus domicilium contrahat, nam semper remanet originarius Loci paternæ naturalis originis; ex quo tenetur ab Ordinario istius Testimonialia obtinere, & in omni casu Episcopo Beneficii præsentare: Episcopo autem domicilii, solum pro casu, quo à loco paternæ naturalis originis ad inibi domicilium contrahendum, discesserit, quod ex dictis constat.

291. Octavo dicendum est filium natum ex accidenti in aliquo loco, tempore quo Pater domicilium habet in alio, non teneri prædictas litteras Testimoniales ab Ordinario Loci, in quo casualiter ortus fuit, obtinere, Episcopoque ordinanti præsentare, quia ut ex dictis *n.* 107. constat, præsens Constitutio, dum de filio casualiter nato dlsponit, non comprehendit filium casualiter natum in uno loco, Patre domicilium habente in alio, sed dumtaxat quando Pater nullibi domicilium habet: ergo nec filium in præsenti casu comprehendet: ergo nec tenebitur ejus dispositioni stare.

Titulus Familiaritatis.

Superest de Familiaritate, quæ ultimus titulus ad ordines suscipiendos est, pertractare, & licèt in Jure nulla de hoc titulo mentio fiat, lege tamen Trident. *sessio.* 23. *cap.* 9. *de reformat.* firmatus extat, aliquibus interiectis conditionibus, quas quia sinistrè à pluribus intelligebantur, Sanctissimus Innocentius, ob fraudes vitandas, utque veram intelligentiam Tridentino

tino tribueret, præsenti Constitutione sequentia, per sequentia verba, decernit.

292. *Adhæc. Nullus Episcopus alienæ Diœcesis subditum Familiarem suum ad aliquos sacros, seu minores ordines, vel etiam Primam tonsuram promovere, seu ordinare præsumat, absque ejus proprii originis, scilicèt, seu domicilii Prælati Testimonialibus litteris, ut supra, & nisi ad præscriptum Concilii Tridentini præfati sessione* 28. *cap.* 9. *de reformatione, Familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit: Beneficium insuper, quod esse ad vitam substendandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis à die factæ ordinationis, re ipsa illi conferat, ac in ordinationis bujusmodi testimonio expressam itidem Familiaritatis, ac litterarum prædictarum mentionem facere teneatur.*

293. Quibus verbis Dominis Episcopis interdicitur, ne Familiares suos alienæ Diœcesis subditos, titulo Familiaritatis, ad ordines, seuque Primam tonsuram promoveant, non præmissis Testimonialibus Episcopi originis, vel domicilii eorumdem Familiarium, non utriusque simul, sed cujuslibet, juxta dicta supra *n.* 282. & nisi Familiaritatem obtinuerint ad normam citati Concilii Tridentini, ac Beneficium re ipsa Familiaribus, saltem intra mensem, à die factæ ordinationis, conferendo. Hoc privilegio promovendi suos Familiares, gaudent solummodo Domini Episcopi, qui Clerum, & populum Christianum habent; nec gaudent Episcopi Titulares, ipsis enim similis potestas sublata est à Trident. *sessio.* 14. *cap.* 2. *de reformat.*

QUÆSTIO IV.

De facultate qua DD. Episcopi, quo ad ordinandos suos Familiares, gaudent, terminis Constitutionis Sanctissimi Innocentii XII. stando.

294. DIXI *terminis præsentis Constitutionis stando*, non enim ea quæ independentia ab ista videntur, controvertentur, cum passim apud Doctores discussa eruditè invenian-

tur, solumque in dubium revocabitur, quæ attenta dicta Constitutione difficultatem ingerunt:

DUBIUM I. *An præsens constitutio Familiares Cardinalium comprehendat.*

295. DOminos Cardinales, etsi Presbyteri dumtaxat sint, facultate suos Familiares promovendi ad Primam tonsuram, Minoresque ordines, gaudere, testantur Joannes Andræas *in cap.* 1. *de supplenda negligentia Prælat. n.* 14. Martin. Land. *tract. de Cardinalibus*, *quæst.* 20. Majolus, *de irregularit. cap.* 8. Bonacina, *de Sacrament. disp.* 8. *quæstio unica*, *punct.* 4. *num.* 3. Barbosa supra *n.* 19. Palao, *part.* 4. *tract.* 17. *disp. unica*, *punct.* 14. *num.* 3. Supposita ergo hac facultate, quæritur, an ut ad praxim reducere valeant dicti DD. Cardinales respectu suorum Familiarium, alienæ Diœcesis subditorum, egeant litteris Testimonialibus, ut ipsos titulo Familiaturæ promoveant, proprii Prælati originis scilicèt, aut domicilii, obstrictique sint Beneficium eisdem conferre intra mensem, à die factæ ordinationis, juxta dispositionem præsentis Constitutionis.

296. Respondetur promovere posse, non expectatis præcitatis Testimonialibus litteris, ac proinde DD. Cardinales non comprehendi sub præsenti dispositione; nam quando Constitutio est pœnalis, qualis est præsens Sanctissimi Innocentii, Cardinales non comprehendit, nisi de ipsis expressa fiat mentio, ut cum plurimis firmat Barbosa *Jur. univer. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 60. at in præsenti clausula de Cardinalibus nulla fit mentio, sicut de illis mentio fit in clausula supra *num.* 1. relata: ergo præsenti dispositione non comprehenduntur: ergo adhuc ea stante possunt Cardinales prædictos Familiares, titulo promoventes Familiaturæ, promovere, non expectatis Testimonialibus proprii Episcopi; nec arctati sunt Beneficium ipsis intra mensem conferre: & quo ad hanc partem Beneficii extat Sacræ Congregationis declaratio, quam Barbosa *in Trident. sessio.* 23. *cap.* 9. *de reformat. num.V. refert his verbis: fuit resolutum, Cardinales suis Familiaribus triennalibus dimissorias ad ordines suscipiendos concedere posse, tametsi illis, nec ante, nec statim postea conferant* Bene-

Beneficium. Idem dicendum de Cardinalibus, qui Episcopi fuerint, quia licèt præsens Constitutio loquatur cum Episcopis, non tamen cum illis loquitur, qui Cardinalatus honore fulgent.

297. Nec obstat. I. Præsentem Constitutionem, ac in ejus clausula supra *n.* 1. relata omnibus Episcopis, quibuslibetque Loci Ordinariis, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, facultatem adimere promovendi sibi non subdtos origine, aut domicilio ad primam Clericalem tonsuram: ergo Domini Cardinales nec suos Familiares sibi non subditos promovere poterunt: ergo comprehenduntur sub hac dispositione. Respondetur enim in præcitata clausula prohiberi Cardinalibus, Episcopis, & Ordinariis promovere sibi non subditos ad titulum Beneficii, quodlibet istud sit, non verò ad titulum Familiaturæ, ex quo istud poterunt, licèt illud efficere non valeant.

298. Nec obstat II. Sanctissimum Innocentium in præsenti Constitutione, omnia Decreta, declarationes, ac responsa Sacræ Congregationis antehac, in hac materia, edita, ad præsentem dispositionem reducenda præcipere; at in præsenti dispositione præcipitur, quod nullus Episcopus Familiarem suum sibi non subditum promovere valeat ad Clericalem tonsuram, non præmissis litteris Testimonialibus sui proprii Episcopi: ergo licèt extent declarationes Sacræ Congregationis in contrarium respectu Cardinalium, reducendæ sunt ad terminos præsentis Constitutionis. Respondetur tamen, quod argumentum verum esset, casu quo DD. Cardinales à Constitutionibus generalibus, in quibus de ipsis specifica mentio nulla fit, excluderentur, virtute dumtaxat aliquarum Sacræ Congregationis declarationum in materia ordinum antehac editarum, quod verum non est; cum à legibus Pontificiis, in quibus de Cardinalibus nulla expressa mentio fit, ipsi excludantur vi Juris Canonici, ut colligitur, *ex cap. unico, de schismaticis in 6. §. omnem personam*, & ibi docent Joan. Monach. & Joan. Andr. Insuper, quia estò præsenti Constitutione quæcumque Decreta in particularibus casibus à Sacra Congregatione in materia ordinum antehac edita, ad terminos præsentis Decretalis reducenda fore jubeatur, adhuc sub lite manet, an Decreta in materia ordinum, in favoremque Cardinalium edita, sub præsenti dispositione comprehendan-

 tur,

tur, eo quod de Dominis Cardinalibus mentionem inibi non fecerit. Dicendum ergo, illas Declarationes in favorem Cardinalium, ac in materia ordinum editas præsenti dispositione casari, quæ cum Leges generales aliàs Cardinales comprehenderent, Sacra tamen Congregatio particularibus declarationibus, Cardidinales, intuitu suæ dignitatis, vel alio simili motivo, exceperunt, ex infra *num.* 321. dicendis, secus tamen in aliis eventibus.

DUBIUM II. *An titulo Familiaritatis DD. Episcopi suos Familiares alienæ Diœcesis subditos ad Clericalem tonsuram promovere valeant.*

299. Affirmativè respondetur, & ita tenet D. Lamperez *n.* 428. Quia dum aliquid prohibetur, nisi hæ, aut illæ conditiones ponantur, conditionibus appositis, aufertur prohibitio; ac præsenti clausula interdicitur DD. Episcopis ne suos Familiares non subditos, etiam ad Primam tonsuram, promoveant, non appositis conditionibus in ipsa clausula expressis: ergo conditionibus appositis ad Primam tonsuram hujusmodi Familiares promovere valebunt.

300. Nec obest, quod præsenti Constitutione omnibus Episcopis, ac Ordinariis prohibetur sibi non subditos titulo originis, aut domicilii, ad Clericalem tonsuram promovere, etiam si immediatè conferant Beneficium; at Familiares de quibus loquimur non sunt subditi Episcopi sui Domini orgine, aut domicilio; ergo licèt intra mensem conferant Beneficium, ad Clericalem tonsuram non poterunt ipsos promovere. Distinguenda enim est major, prohibetur promovere titulo Beneficii, conceditur: Titulo Familiaritatis, negatur major, ac consequentia.

301. Disparitas igitur inter hos titulos hæc est, quod ille, qui alicui Episcopo subjicitur ratione solius Beneficii, implicat hanc subjectionem acquirere, non adepto priùs Beneficio: cum ergo sine Clericali tonsura incapax sit Beneficium obtinendi, incapax eriam erit subjectionis, quæ à Beneficio dependet; cum nullus Episcopus ad ordines promovere valeat sibi nullo titulo subditum, hinc est quod titulo Beneficii acquirendi, seu expe-

-ctativa

ctativa Beneficii promovere non valebit: non acquisito enim Beneficio, nec subjectio acquiritur, ratione cujus promovendus erat. Cæterum Familiaritas titulus est ad ordines à Beneficio independens, subjectionemque ad ordines tribuit: Unde nihil mirum, quod titulo Familiaturæ possint Episcopi suos Familiares alienæ Diœcesis subditos ad Clericalem tonsuram promovere, nequeant tamen alienos subditos titulo Beneficii.

302. Hinc constat, quod si Episcopus suo Familiari alienæ Diœcesis subdito, ante triennium expletum, vel etiam expleto triennio, Beneficium in sua Diœcesi conferret, ad ordinesque titulo talis Beneficii promovere vellet, non posset illum Clericali tonsura insignire; quia titulo Beneficii non fit subditus quis, nisi Beneficio obtento, obtinere autem nequit, ad Clericalem tonsuram non promotus, unde nec Beneficium conferre poterant.

303. Quare si vellet dictum Familiarem promovere ad Clericalem tonsuram, vel titulo Familiaritatis promovendus, vel ad proprium Prælatum remittendus, ut illum Clericali tonsura insigniat, vel obtinere tenetur Dimissorias, à suo Episcopo proprio originis, aut domicilii, ut à suo Domino Episcopo initietur: semel tamen à proprio Episcopo initiatus, & ab Episcopo cui inservit Beneficio institutus, poterit hic ulteriores ordines tribuere, servatis alias servandis.

304. Notandum est etiam, quod Episcopus, qui suum Familiarem titulo Familiaritatis promovet, tenetur ipsi conferre Beneficium intra mensem, à die promotionis ad Clericalem tonsuram, vel minores ordines, numerandum, nec mensis numerandus est à die, qua in sacris ipsum promoveat: Insuper Episcopus ipse Beneficium conferre tenetur, unde si ipse Familiaris alia via Beneficium certo expectaret, ab alioque conferretur, non posset ad Clericalem tonsuram illum promovere; non enim hoc modo Beneficium illi conferebat, sicut in præsenti Constitutione præcipitur, quod intelligendum cum moderatione, quam ex Jordano supra *n.* 41. dedimus.

DU-

DUBIUM III. *An si Beneficium, quod Episcopus suo Familiari confert, sit tenue, possit Patrimonio ipsum supplere.*

305. NON loquimur de Familiari Episcopi, qui origine, aut domicilio, ipsi Episcopo subiicitur, cum isto enim supplere potest ex dictis supra *n.* 27. si enim valet dictum supplementum præstare cum non familiaribus, & cum Familiaribus potiori jure valebit: Loquimur ergo de Familiari alienæ Diœcesis subdito, de quo etiam præsens Constitutio in præsenti clausula loquitur, an scilicèt si Beneficium, quod intra mensem conferre tenetur prædicto Familiari, tenue sit, Patrimonio supplere valeat, talique suppleměto præsenti dispositioni satisfaciat.

306. Affirmativè respondetur. I. Nam præsens Constitutio solummodo exposcit quod Episcopus suo Familiari intra mensem conferat Beneficium, quod per se ad congruam vitæ sustentationem sufficiat; at Beneficium tenue, quod sufficienti Patrimonio suppletur, per se sufficit ad vitæ congruam sustentationem; ergo satisfacit in præsenti casu, conferendo Beneficium Patrimonio suffultum. Nec valet, quod in hoc casu Beneficium non sufficiet *per se*, sed ratione Patrimonii adjecti, nam ut diximus supra *n.* 25. ly *per se* eo tendit, ut mendicitatem in Beneficiato excludat, vide ibi dicta.

307. Confirmatur: sicuti enim præsenti Constitutione præcipitur Episcopo, suum Familiarem promovere volenti, quod ipsi Beneficium per se ad congruam sustentationem sufficiens, conferat, sic Trident. *sessio.* 21. *cap.* 2. *de reformat.* Omnibus Episcopis, ad titulum Beneficii ad ordines Sacros promovere volentibus, præcipit, quod ejusmodi Beneficium ejus sit reditus, ut sufficiant ad honestā sustentationem; sed ante præsentem Constitutionem, Domini Episcopi satisfaciebant dispositioni Tridentini citati, promovendo ad titulum Beneficii tenuis, ipsum Patrimonio supplendo, ut tenent Barbosa *Jur. univer. lib.* 1. *cap.* 33. *n.* 38. RR. Leander à Sacramento, *part.* 2. *tract.* 6. *disp.* 9. *quæst.* 3. Diana *part.* 8. *tract.* 2. *resolut.* 20. Palao *part.* 4. *tract.* 17. *disput. unica*, *punct.* 10. *n.* 2. eratque praxis fere inconcussa: ergo præsentis Constitutionis terminis stando, poterunt DD.

Episco-

Episcopi ipsi Constitutioni satisfacere, conferendo Beneficium suis Familiaribus Patrimonio suffultum.

308. Hæc consequentia probatur: licèt enim præsenti Constitutione, verbis supra *n.* 3. recitatis, prohibeatur Beneficium Patrimonio suppleri, id prohibetur dumtaxat Episcopo, alienæ Diœcesis subditum, ac titulo Beneficii in sua Diœcesi obtenti, ad ordines promoventi, non verò inibi prohibetur Episcopo Familiarem suum alienæ Diœcesis subditum, titulo familiaturæ promoventi: ergo licèt Episcopus ordinans alienum subditum titulo Beneficii in sua Diœcesi obtenti, Beneficium Patrimonio supplere nequeat, poterit Episcopus, ejusmodi Familiarem, tituloque Familiaturæ promovens, hoc etenim nullibi prohibetur.

309. Dices, verum esse in verbis *n.* 3. relatis non prohiberi absolutè, prohibetur tamen additis verbis supra *n.* 292. recitatis, in istis enim dum de qualitate Beneficii, pro nostro casu, disponitur, sic fatur: *Beneficium insuper, quod esse ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim illi conferat*. Quibus verbis Sanctissimus, citra dubium, refertur ad dispositionem *n.* 3. datam: at in hac Beneficium Patrimonio suppleri omnino aufertur, quodque ex ipso textu constat, ibi: *Sublata quacumque Facultate supplendi, quod defecerit fructibus ejusdē Beneficii cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, &c.* ergo supplere Beneficium Patrimonio non solum Episcopo Beneficii, tituloque Beneficii promoventi, verùm Episcopo titulo Familiaturæ ordinanti, prohibetur.

310. Respondetur tamen, negando, quod prædicta verba *n.* 292. exarata, referantur ad alia *n.* 3. relata, qua parte in his, Beneficium Patrimonio suppleri, Facultas aufertur, pro cujus intelligentia notandum est, quod in præcitatis verbis, *n.* 3. relatis tria, quæ ad præsentem difficultatem conducunt, statuta à Sanctissimo Innocentio leguntur. Primum, quod Beneficium ejus sit reditus, ut ad congruam vitæ sustentationem, sive juxta taxam Synodalem, sive ea deficiente juxta morem Regionis pro promovendis ad sacros ordines, detractis oneribus, per se sufficiat. Secundum, quod prædictum Beneficium possidendum est pacificè ab ordinando. Tertiū, quod Episcopus Beneficii nequeat Patrimonio supplere, quod defecerit fructibus ejusdē Beneficii.

311. Hoc

311. Hoc notato, dicimus, quod quando in præsenti Constitutione Episcopo, suum triennalem Familiarem promovere volenti, præcipitur, quod intra mensem conferat Beneficium, *quod esse ad vitam sustendandam juxta modum superius præfinitum, sufficiat*: hæc inquam clausula refertur ad aliam *n.* 3. exaratam, qua parte hæc de quantitate reditus Beneficii ad congruam vitæ sustentationem, disponit, in primaque dispositione numero antecedenti relata continetur, non verò refertur ad secundam, nec tertiam dispositionem: Undè refertur solum ad præcedentem dispositionem, quatenus hæc præcipit, quod Beneficium sit per se sufficiens ad congruam sustentationem juxta taxam Synodalem, vel ea deficiente, juxta morem Regionis, ac detractis oneribus;non verò refertur qua parteBeneficium pacificè possessum exposcit, nec qua parte facultas,ad supplendum Patrimonio Beneficium, aufertur: Hææ enim dispositiones ex se sunt valde diversæ,ex quo,dispositio quę refertur ad unã, ad alias nõ refertur.

312. Quod autem præsens dispositio de obligatione conferendi Beneficium Familiari, *juxta modum superius præfinitum*, referatur dumtaxat ad dispositionem antedictam, qua parte hæc Beneficium per se, detractis oneribus, sufficiens ad congruam vitæ sustentationem, exposcit, non verò quod ad pacificam possessionem, nec supplementum cum Patrimonio, inde constat, nam in præsenti dispositione, dum Episcopo, suum Familiarem promoventi, onus imponitur, conferendi Beneficium, ita imponitur, ut quo ad vitam sustendandam sit sufficiens, juxta modum superius præfinitum, imponatur: ergo ly *juxta modum superius præfinitum*, ad sufficientiam congruæ, per se, & detractis oneribus, refertur dumtaxat, aliter si omnia contenta in antecedenti dispositione comprehendere vellet, ad quid illa expressio, *quod esse ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat*; sufficiebat enim si diceret: *Beneficium insuper, juxta modum superius præfinitum, statim, hoc est intra mensem, conferat*: ergo dum addidit, quod Beneficium esset juxta modum superius præfinitum quo ad vitæ sustentationem, quo ad hanc partem voluit dispositionem præcedentem in ista comprehendere, cæteras autem exclusit.

313. Hæc consequentia communis est apud Legistas,& Canoni-

noniſtas, quos citat, ac ſequitur Barboſa *de dictionibus uſufrequentibus*, *dict.* 441. *n.* 3. ubi ait, quod licèt dictiones repetitivæ (qualis eſt, *juxta modum ſuperius præfinitum*,) omnia præcedentia cum ſuis qualitatibus repetant, non tamen repetunt ea, quæ non ſunt expreſſa, nec ea quæ dicuntur infra; item ſi in præcedentibus multæ conditiones ſint appoſitæ, & in ſequentibus repetatur una conditio, non importat repetitionem in aliis, ſed ſolum in expreſſis; ſed ſic eſt, quod licèt in diſpoſitione *n.* 3. relata ſint multæ conditiones, quas tenere debet Beneficium collatum ab Epiſcopo Beneficii, ſcilicèt, quod ſit per ſe ſufficiens ad congruam ſuſtentationem, quod pacificè poſſideatur, quod Patrimonio nequeat ſuppleri, quia tamen cum in præſenti repetit, exprimat ſolum, quod Beneficium ſit ad congruam ſuſtentationem ſufficiens hanc, ſolam conditionem repetet, & nō aliàs.

314. Hoc adeò manifeſtum eſt, ut ex ipſa conſtet Conſtitutione; cum enim in præcedenti clauſula una ex conditionibus ſit, quod Beneficium pacificè poſſideatur, ut eo titulo Epiſcopus Beneficii alienum ſubditum promovere poſſit, ad hanc conditionem nequit præſens clauſula referri, cum ſatis ſit Epiſcopo ſuum Familiarem promoventi, quod intra menſem à die factæ ordinationis Beneficium conferat, quodque promovere eſt Beneficio, pacificè non poſſeſſo, ut per ſe patet: ſi ergo hanc conditionem dictio repetitiva non repetit, nec conditionem, in qua facultas ſupplendi Beneficium cum Patrimonio aufertur, repetet, quia expreſſa alia conditione, hæc non exprimitur, ex dictis numero antecedenti: Igitur ſi in præſenti clauſula non aufertur Epiſcopo, ſuo Familiari promovere volenti, facultas ſupplendi Beneficium Patrimonio, ſequitur nullibi eſſe ſublatam; ad quod conſule rationem ſupra à *n.* 16. quæque mutatis mutandis coaptari ad præſens valet, unde poterit Epiſcopus in noſtro caſu dictum ſupplementum præſtare.

315. Ex his infertur, poſſe Dominos Epiſcopos, dum ſuos Familiares alienæ Diœceſis ſubditos titulo Familiaritatis promovent, conferre Cappellanias perpetuas, aut vitalitias, dummodo collativæ ſint, in ſuis Diœceſibus inſtitutæ, ac taxam Synodalem exæquantes, nec amovibiles ſint: ſi vero taxam Synodalem non exæquant poſſunt Patrimonio, Cappellaniaque Pa-

tronatus pure laicalis, inamovibilis tamen, supplere. Prima pars constat, nam Cappellanię dictę sunt propriæ Beneficium. II. pars etiam constat ex immediate dictis.

316. Dixi, *in suis Diœcesibus institutæ*, nam si in nostro casu dicti Domini Episcopi valeant antedictos suos Familiares ad ordines promovere, tribuendo Beneficium, aut Cappellaniam in alia Diœcesi institutam, difficultate non caret; extat enim declaratio Sacræ Congreg. *sub* 22. *Aprilis* 1617. quamque refert Sel. *in select. Canonic. cap.* 19. *n.* 17. quod Episcopus promovere non valet suum Familiarem non subditum titulo Familiaritatis, ob Beneficium quod ipse Familiaris independenter ab Episcopo in alia Diœcesi possidebat, etenim hoc modo Episcopus non illi Beneficium confert: ergo nec satisfacit Tridentino, præsentive Constitutioni, quibus ipse Episcopus Beneficiũ conferre tenetur.

317. Sed an Tridentino, præsentique Constitutioni satisfaciat, præsentando suum Familiarem in Beneficio, aut Cappellania collativa perpetua, in alia Diœcesi institutis, ad quasquę Episcopus Dominus Familiaris jus Patronatus habet, affirmativè respondetur; quia licèt præsentando solum, Beneficium non conferat, conferre enim Beneficium, est in illo Canonicè instituere, quodque solus Episcopus Loci in quo Beneficium erectum est, potest; at hoc non obest, tum quia nomine collationis intelligitur præsentatio, ut docet Barbosa *de appellat. verb. appellat.* 54. *n.*1. Tum quia Episcopus, qui jure Patronatus præsentat ad Beneficium in aliena Diœcesi, hujus Ordinarius admittere præsentationem tenetur, ac confirmationem præstare, *cap. significasti, de Jure Patronatus*. Tum quia obligatio conferendi Beneficium Familiari, imponitur Episcopo, ne Familiaris mendicare cogatur, ut docet Trullench, *tom.*3. *lib.* 6. *cap. unico, dub.*7. *n.*28. huicquę incommodo æque occurritur sive Episcopus conferat Beneficium, sive ad illud præsentet, cum utroque modo mendicitati occurratur; supponimus namque esse sufficientis congruæ, sic enim quæstio procedit. Tandem satisfaciet tribuendo Beneficium in sua Diœcesi, licèt non pertineat ad ejus collationem, & dictis supra *n.* 41. in fine.

DU-

DUB. IV. *Aliæ illationis circa materiam præsentem proponuntur.*

318. INfertur etiam, quod si sententia P. Enriquez, ac Mag. Cordubæ, de qua supra, *quæst.* 1. *dub.* 10. *n.* 76. scilicèt, quod Episcopus proprium subditum promovere valet ad titulum sufficientiæ, modo quo inibi sufficientia declarata fuit, est probabilis, non videtur improbabile, posse Episcopum suum Familiarem alienæ Diœcesis subditũ ad ordines, estò intra mensem Beneficium ipsi nõ conferat, dummodo intra eundem mensem ipsum in aliquo celebri Collegio collocet, mediaque ministret, ad Gradum Licentiati in Sacra Theologia, aut in Jure Canonico adipiscendum; etenim licèt in hoc casu Beneficium eo ipso non conferat, confert tamen id medio quo infallibiliter brevi Beneficium consequetur, quodque fundamentum est Cordubæ, & Enriquez pro sua sententia, quæ si vera est, idem in præsenti militare videtur.

319. Nec obstat, quod secundum præsentem Constitutionem Episcopus *re ipsa* tenetur Beneficium suo Familiari conferre, & in nostro casu re ipsa Beneficium minimè confert: Respondetur enim, quod qui medium tribuit, quo infallibiliter moraliter brevi Beneficium obtinebitur, judicio Prudentum re ipsa Beneficium confertur, ut docent Corduba, & Enriquez: sicut qui obstrictus esset tribuere tritici modium, judicio Prudentum illud tribueret, dando numerata pecunia valorem, quia pecunia facile modium tritici comparare posset, sic in nostro casu.

320. Et licèt id minimè concedatur Episcopo alieno, alienum subditum, promovere volenti, ex dictis supra *n.* 77. dispar est ratio, nam subditus alienus ante possessionem Beneficii in aliena Diœcesi non fit subditus ad ordines ejus Episcopi: at Familiaris Episcopi non fit subditus ratione Beneficii obtinendi, sed ratione Familiaritatis, quæ collationem Beneficii antecedit, & collatio Beneficii solum est quadam obligatio, quæ Episcopo imponitur, cuique nõ improbabiliter satisfacit, collocando suum Familiarem in Collegio ubi breviter judicio prudentum Beneficium obtinebit, si sententia Cordubæ, ac Enriquez vera sit.

321. Infertur tandem, improbabile videri, posse Dominos Episcopos suos Familiares triennales alienæque Diœcesis subdi-

tos, ad titulum Patrimonii, aut Pensionum, vel utriusque, si neutrum per se congruam Synodalem exæquent, promovere, etiam si in eorum Ecclesiis utiles, aut necessarii sint prædicti Familiares, in ipsisque Ecclesiis residere faciant; quia licèt de hac materia in terminis extent variæ declarationes Sac.Congregationis, quas refert Garcia *de Beneficiis*, *part*. 2. *cap*. 5. *n*.81. quia tamen omnes declarationes Cardinalium ante hac in hac materia editæ, ipsi Cardinales ad terminos præsentis Constitutionis reducendas censuerit, ut ex Proœmio præsentis Constitutionis constat: hæcque Beneficium pro nostro casu exposcat; Patrimoniumque, nec Pensiones Beneficia non sint, istis præsenti dispositioni Episcopus non satisfaciet, quod maximè locum habet, quia ut citatus Garcia, *n*.80. ait prædictum privilegium à Sacra Congregatione concessum fuit textum Tridentini *sessio*. 23. *cap*. 9. *de reformat*. ampliando, nō interpretando: ergo contra mentē utriusque erit in nostro casu, pro Beneficio Patrimonium subrogare.

DUBIUM V. *An Domini Episcopi promovere valeant Familiares triennales, qui tamen in ejus actuali servitio non sunt*.

322. IN duplici sensu exagitari valet quæstio. I. in casu quo Episcopus dictum Familiarem per integrum & completum trienninm in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit, postea tamen ablegetur, vulgo *le despiden*, *ò se despide*: cioè *lo licentiano*, *ò si licentia* an inquam sic ablegato possit Episcopus, intuitu triennii quod ipsi inservivit, prædictum Familiarem ad ordines promovere, quin iterum ad suum servitium admittat, II. an si postquam triennium complevit, dimissus fuit, iterum tamen ad servitium prædicti Domini Episcopi admittatur, promoveri possit altero triennio non expectato.

323. Pro responsione adnotandum est, quod dupliciter Familiaris discedere potest ab ædibus Episcopi Domini sui. I. retinendo honorem Familiaris, puta, quia cum beneplacito Episcopi à suo Palatio discedit, eo quod Parentes, aut domus Familiaris eo opus habent, tuncque habita licentia ab ejus Domino Episcopo, cum honore sui Familiaris dimittitur. II. quando ob ejusdem depravatos mores sine tali honore ab Episcopi servitio able-

ablegatur. In primo casu censeo promoveri posse, si Episcopo per triennium integrum, & completum inservivit, quia sic censetur semper in servitio Episcopi esse, & quia titulo Familiaris gaudet, nec ex vi præsentis Constitutionis tenetur Familiaris ultra triennium integrum, & completum intra ædes Episcopales Episcopo assistere, nec hujus sumptibus ali, ut ab Episcopo Domino suo ad ordines promoveatur: ergo in hoc casu promoveri poterit, licèt in suo actuali servitio non sit. Difficultas est in secundo casu, quodque juxta duplicem sensum supra insinuatum resolvetur.

324. Respondetur ergo I. quod quando Familiaris semel à servitio Episcopi Domini sui, expleto integro sui servitii triennio, dimittitur, non posse titulo Familiaritatis promoveri, ita docet D. Lamperez *n.* 436. Probatur, quia ut tenet cum aliis dictus D. Lamperez *n.*440. Familiaris per Familiaritatem permittitur Ordinari, ac si esset subditus domicilii Episcopi Domini sui; at qui subjectionem domicilii acquisitam ad ordines in aliqua Diœcesi, si semel deperdat, titulo domicilii non potest promoveri, ut ex se constat: ergo cum in nostro casu titulum Familiaritatis prædictus Familiaris deperderit, promoveri eo titulo non valebit. Barbosa *de potest. Episco. allegat.* 5. *n.* 20.

325. Respondetur II. Familiaris, qui triennio integro expleto, à servitio Episcopo dimittitur, & postea ad ipsum inserviendum admittitur, non expectato altero triennio promoveri ad ordines valet. Ratio est, quia promovere suos Familiares est privilegium in favorem Episcopi concessum: ergo licèt Familiaris fuerit dimissus, dum iterum admittitur, censendum est semper in servitio sui Domini permansisse, argumento Juris Post liminii, & Legis Corneliæ, *de quibus* Pichardo, *lib.* 1. *Institut. titulo* 12. *§. si ab hostibus* 4. *num.* 3. quæ militem ab hostibus captum, & postea reversum, numquam captum fuisse, sed semper in Civitate mansisse fingebant, eo quod in favorem civium, & ut istos ad bella facilius invitarent, prædictæ leges latæ fuerunt; cùm ergo lex, quæ Episcopo concedit, ut suos Familiares ad ordines, titulo Familiaritatis, promovere possit, in favorem Episcopi, & ut melius à suis famulis serviatur, lata sit, ea lege expleta, concedendum erit, quidquid ad prædictum finem facilius

cilius

cilius invitet; ergo dicendum eſt, quod in noſtro caſu promoveri valet famulus.

326. Infertur I. non eſſe improbabile, quod triennium, quod inſervire tenetur Familiaris Epiſcopi alienæ Diœceſis ſubditus, non debet eſſe continuum; quia præſens Conſtitutio ſolum expoſcit, quod triennium ſit integrum, & completum; ſed poteſt eſſe completum & integrum, quin ſit continuum: ergo non contraveniret præſenti Conſtitutioni, qui triennio non continuo ad ordines promoveretur; quia quod lex non diſtinxit, nec nos diſtinguere debemus.

327. Infertur II. nec improbabile eſſe, ſufficere inſerviſſe triennium ſuo Domino, qua Canonico, qua Epiſcopo, ut docent communiter Authores, qui ante præſentem Conſtitutionem ſcripſerunt, quia in hac parte nihil præſenti Conſtitutione innovatur: ergo quod ante præſentem Conſtitutionem in hac parte probabile erat, probabile poſt Conſtitutionē præſentē manet.

Infertur III. Familiarem non in ædibus Epiſcopalibus, ſed tantum intra Diœceſim Epiſcopi Domini commorantem, non prohiberi Ordinari ratione abſentiæ, quia præſumitur, Epiſcopum perſpectos habere mores omnium Clericorum ſuæ Diœceſis, præſertim vero Familiarium, & in ſuis obſequiis viventium: Idem non improbabiliter firmandum, licèt extra Diœceſim, prope ipſam tamen, præſertim ſi parva ſit diſtantia, & locus in quo morantur non longe diſtet ab Epiſcopi habitatione; his enim caſibus militat eadem præſumptio, quod Epiſcopus notos habeat eos, illorumque mores. Sicut nec illi prohiberi videntur, qui quandoque pro ſuis, vel pro Domini negotiis aliò ſe transferunt, brevi tempore reverſuri, tales enim non videntur abeſſe quo ad Juris effectum. Nomine tamen Familiarium non intelliguntur cognati, vel propinqui Epiſcopi, etiam ſi continui ejus fuerint commenſales, niſi alicui honeſto ſervitio Epiſcopi deputati fuerint. Doctrinam hujus tertiæ illationis docet ipſis verbis Pax Jordanus, *elucubrat. lib.* 1. *tit.* 6. *n.* 160. 161. 62. *&* 63. cui aſſentire videtur Barboſa *de poteſt. Epiſco. allegat.* 5. *n.* 20. Farinatius *deciſ.* 184. *part.* 1. *tom.* 1. *n.* 9.

328. Cenſeo tamen præſenti diſpoſitioni non ſatisfacere, qui pluribus Epiſcopis, etiam ejuſdem Sedis, inſerviendo,

uni-

unicum triennium integrum expleret. V. G. Titius uni Episcopo Turiasonensi per annum inserviret, quo mortuo, vel ammoto, successori per duos annos servitium continuaret, non posset inquam Successor, triennio sic expleto, ad ordines Titium suum Familiarem alienæ Diœcesis subditum, titulo Familiaritatis, promovere, quia eidem numero Episcopo præstandum esse servitium, satis verba præsentis dispositionis indicant; non enim servitium Dignitati principaliter, sed Personæ in ea dignitate constitutæ, præstatur: ergo mutata persona, & servitium mutatur, ac proinde servitium uni Episcopo exibitum, cum servitio alteri præstatum, ad triennium integrandum, & explendum, non conjungitur.

Facultatis Inquirendi.

QUÆSTIO V.

De facultate Inquirendi, qua gaudent Domini Episcopi proprii respectu suorum subditorum, qui ab alienis Episcopis promoti fuerint.

329. HActenus de titulis, quibus subditi promoveri valeant, egit Sanctissimus Innocentius, nunc de fraudibus promotis, sermonem instituit: Et licèt sacri Canones, Tridentinum, variæque diversorum Pontificum Constitutiones, maximoperè occurrere fraudibus contenderint; artificio tamen promovendorum vix excreare valuerunt, cujus fortè ea erat ratio, quod anteactæ dispositiones principaliter versabantur circa ordinationes faciendas, ne scilicèt dolo fierent, quin perperàm factis, plena providentia hactenùs occurrerint, ideoque Sanctissimus Innocentius præsenti sua Constitutione fraudes omninò extirpare condendens, suo vigilantissimo zelo, non solum pro suscipiendis ordinibus, formam, qua fraudibus occurritur, tribuit, verum & pro susceptis singulari ac plena providentia obsistit, facultatem scilicèt concedendo propriis Episcopis, ut de ordinibus suorum subditorum ab alienis Episcopis susceptis, inquirere diligenter, tenore sequentium valeant.

330. *Por-*

330. *Porrò ut quibuscumque fraudibus aditus omnino præcludatur, volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus, ut Episcopus quilibet suos ratione originis, vel domicilii subditos Clericos quoscumque ab alienis Episcopis quavis auctoritate, etiam cum suis Commendatitiis litteris, promotos, nedum ad formam Concilii Tridentini, sessio. 14. cap. 3. de reformat. quo ad scientiam examinare valeat, verum etiam ordinum eis collatorum, Testimoniales litteras (gratis tamen) recognoscere, ac diligenter perquirere, an quo ad illos præsentis Constitutionis forma & dispositio sit adimpleta; assignato sic promotis termino competenti, eis bene visso, ad docendum de ejusmodi adimplemento, ita ut quos, eo termino elapso, id minimè præstitisse contigerit, à susceptorum ordinum exercitio, si ita & quandiu expedire videbitur suspendere, illisque, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.*

331. Scopus hujus clausulæ eò tendit, ut fraudes omninò in promotionibus ad ordines exterminentur: Pro ejus tamen intelligentia adnotandum est, quod regulariter fraudes duplici ex capite machinantur, vel ex defectu scientiæ in promovendo, vel quia licèt scientia satis superque sit præditus, adeo tamen rigide tituli ad ordines, in ejus propria Diœcesi, speculantur, ut non facile à proprio Prælato ad ordines promoveri speretur, qua propter in aliena Diœcesi, ubi mitius tituli ad ordines explorantur, Beneficium, non sine aliqua fraude obtinet, hujusque titulo ad ordines ab alieno Episcopo promovetur.

332. Pro fraudibus ex primo capite provenientibus, defectu scilicèt scientiæ, satis occurrit Tridentinum *sessio. 14. cap. 3. de reformat.* quia tamen non minores fraudes excogitantur in titulis, quibus ordinandi promovendi sunt, ideo in præsenti Constitutione propriis Episcopis originis scilicèt, vel domicilii Facultas conceditur, ut suos subditos Clericos, ab alienis Episcopis promotos, non solum quo ad scientiam examinare valeant, quodque à Tridentino citato eis jam concessum erat, verum ordinum eis collatorum Testimoniales litteras recognoscere, ac diligenter inquirere, an in susceptis ordinibus præsentis Constitutionis forma, & dispositio sit adimpleta, id est, an titulo ficto, an in reditibus diminuto, vel alio aliquo, quod præsenti dispositioni opponatur, quibusque omnino fraudibus aditus

præ-

præcluditur, cum ignorare nequeant, post promotionem subjectos, ut ipsis pœnæ in præsenti Constitutione indictę infligantur, manere, harumque timor à fraudulentis promotionibus arceat.

DUBIUM I. *Qui Episcopi, quorumque subditorum inquirere valeant, juxta præsentem dispositionem.*

333. DUbium in præsenti minimè procedit de inquisitione extrajudiciali, qua scilicèt Domini Episcopi quoscumque Clericos exteros, quique ab aliis Episcopis promoti fuerunt, ac in suis Diœcesibus commorantur, præcipiunt, ut litteras susceptorum ordinum, quas in illorum Diœcesibus exercere cupiunt, exibeant, quibusque constet verè ordines suscepisse: Hac enim facultate gaudent omnes Episcopi ex Trident. *sessio. 22. de sacrific. Missæ, cap. 8. sessio. 23. cap. 16. de reformat.*

334. Solum ergo procedit dubium de inquisitione judiciali, quæ usque ad suspensionis pœnam inclusivè præsenti constitutione Episcopis committitur: De hac ergo inquisitione quæritur, qui Episcopi ea gaudeant, & respectu quorum subditorum. Episcopos originis, aut domicilii respectu suorum subditorum, quique ab ipsis ad Clericalem tonsuram, minoresque ordines promoti fuerunt, ab aliisque Episcopis ulteriores ordines susceperunt, gaudere, ex præsentis Constitutionis dispositione liquidò constat; hocque licèt à propriis Episcopis Testimoniales litteras obtinuerint, his namque constare potest proprio Episcopo de natalibus, ætate, vita, & moribus suorum subditorum, non tamen de sufficientia, ac præcipuè de titulo, quo ab alieno Episcopo promoti fuerunt; cumque in titulo contravenire præsenti Constitutioni potuerint, fit inde, quod non obstãte obtentione Testimonialium à proprio Episcopo, poterit hic de ordinatione prædictorum subditorum inquirere.

335. Ex his infertur I. Episcopum Beneficii non posse inquirere de ordinibus susceptis ab Episcopo originis, vel domicilii. V. G. Titius qui originarus est Diœcesis Burtinensis, ac domicilium habens in Oscensi, à Jacensi Episcopo, titulo Beneficii in ejus Diœcesi obtenti, ad Subdiaconatum promovetur, sed quia idem Titius in Diœcesi suæ originis, vel domicilii Beneficium etiam obtinuit, ab ejus Episcopo ulteriores ordines su-

 scipit,

ſcipit, dicimus, quod vi præſentis Conſtitutionis nequit Epiſcopus Jaccenſis inquirere de ſuſceptis ordinibus ab Epiſcopo originis, vel domicilii; quia hanc Facultatem concedit dumtaxat præſens Conſtitutio Epiſcopis originis, vel domicilii, non aliis: ergo iſti vi præſentis Conſtitutionis inquirere non valebunt, nec pœnas in ea contentas contravenientibus infligere.

336. Infertur II. quod idem Titius, in caſu propoſito, inquiri poſſet ab Epiſcopo originis, vel domicilii de ordine Subdiaconatus ab alieno Epiſcopo ſuſcepto, quia in ejus ſuſceptione contraveniri potuit præſenti Conſtitutioni; ac proinde de ea inquiſitio fieri poteſt ab Epiſcopo originis, vel domicilii, eſto aliquis iſtorum ulteriores ordines Titio conceſſiſſet, quia hoc non tollit quo minus in ſuſceptione Subdiaconatus diſpoſitio præſentis Conſtitutionis minimè adimpleta ſit. Similiter dicendum eſt, licèt Titius ab Epiſcopo proprio Subdiaconatum ſuſciperet, & poſtea, quia in aliena Dœceſi Beneficinm obtinuit, ab iſtius Epiſcopo ulteriores ordines ſuſcipit (quod poſſe Titium, teſtatur Trullench, *tom. 3. lib. 6. cap. unico, dub. 7. num. 27.* hancque eſſe praxim in Regno Valentino affirmat) proprer eamdem rationem.

337. Infertur III. Epiſcopum originis non poſſe inquirere de ſuo orignario ſubdito, promoto ab Epiſcopo domicilii, nec è contra; quia cum in præſenti Conſtitutione Facultas inquirendi concedatur ſolummodo Epiſcopis originis, vel domicilii reſpectu ſuorum ſubditorum, & cum iſti ab Epiſcopis alienis fuerunt promoti, & qui promoventur ab Epſcopo domicilii, vel originis, ab alieno Epiſcopo promoti non fuerunt, fit inde, quod nec Epiſcopus originis poteſt inquirere de ſuo ſubdito, ab Epiſcopo domicilii promoto, nec è contra.

338. Infertur IV. Quod Epiſcopus originis, aut domicilii ille intelligitur in præſenti, ad effectum inquirendi, qui tempore quo inquiritur eſt Epiſcopus originis, vel domicilii, non vero qui fuit, quare ſi domicilium quod habebat Titius in aliqua Diœceſi, tempore quo promotus fuit ab alieno Epiſcopo, amiſit, ac in alia Diœceſi contraxit, Epiſcopus iſtius & non illius inquirere poterit, quia ille jam non eſt Epiſcopus domicilii.

339. Similiter, ſi idem Titius natus fuiſſet ex accidenti in

aliqua

aliqua Diœcesi, Patre nullibi domicilium habente, & quo casu Titius originarius est Episcopi originis naturalis paternæ, ex dictis *num.* 95. *&* *n.* 108. postea tamen Pater domicilium contrahat in loco casualis ortus Titii, etiam si post ordinationem filii domicilium in dicto loco contraxerit, non poterit Episcopus naturalis paternæ originis inquirere de ordinibus dicti Titii; quia ex quo ejus Pater domicilium in loco casualis ortus Titii contraxit, jam non est subditus originis Episcopi Loci, in quo casualiter ortus fuit.

340. Infertur V. Quod si Titius promotus ad ordines fuit ab Episcopo alieno, ad quem cum Dimissoriis proprii Episcopi originis scilicèt, vel domicilii fuit remissus, nequit inquirere de ordinibus ab Episcopo alieno susceptis, quia sic promotus Titius, Episcopo proprio constat, legitimè, ac juxta præsentis Constitutionis dispositionem promotum fuisse. Nec obest, quod Episcopus proprius inquirere potest, etiam si cum suis Commendatitiis litteris ejus subditus promotus fuerit ab alieno Episcopo, quia aliud sunt litteræ commendatitiæ, aliud Dimissoriæ, ut docet Navarrus *consil.* 27. *de tempor. ordinat.* apud Barbosam *alleg.* 7. *n.* 16. ergo dispositum in illis, non procedit in istis.

341. Infertur VI. Episcopos originis, vel domicilii non posse inquirere de suo subdito origine, vel domicilio, ab alieno Episcopo promoto, quando ille fuit Familiaris alicujus Domini Episcopi, hicque ad titulum Familiaritatis promovit; quia præsens clausula inquisitionis defluit à clausula *num* 2. recitata, in qua sermo est de illo subdito, qui ab Episcopo proprio ad Clericalem tonsuram, seu etiam ad minores ordines promotus, ratione Beneficii in aliena Diœcesi obtenti, ab hujus Episcopo promovetur: ergo in præsenti clausula inqusitionis Episcopo originis, vel domicilii conceditur solummodo Facultas inquirendi pro suis subditis, qui ab alienis Episcopis titulo Beneficii in eorum Diœcesi obtenti, promoti fuerunt, non vero pro his, qui titulo Familiaritatis fuerunt promoti.

342. Antecedens probatur, quia ex vi præsentis clausulæ Episcopus proprius solum potest inquirere de suis subditis Clericis, id est de illis, qui jam antequam ab alienis Episcopis promoverentur, Clerici erant, seu ad Clericalem tonsuram à pro-

prio Episcopo promoti fuerant; sed hoc solum potest intelligi de illis subditis, qui ab alieno Episcopo titulo Beneficii promoventur: ergo hæc clausula defluit ab alia *n.* 2. recitata, in qua sermo est de promotis ab alieno Episcopo titulo Beneficii: ergo de his solum inquirere possunt Episcopi proprii.

343. Minor probatur, quia cum Episcopus suum Familiarem ad Clericalem tonsuram titulo Familiaritatis promovere valeat, ex dictis *n.* 299. & ante hujus susceptionem nemo sit Clericus, fit inde, quod si juxta præsentem clausulam Episcopi proprii solum possunt inquirere de suis subditis Clericis, id est, de his, qui antequam ab alienis Episcopis promoveantur, Clerici erant, cum Episcopus suum Familiarem alienæ Diœcesis subditum, titulo Familiaritatis, promovere possit, antequam dictus Familiaris Clericus fuerit, præsens clausula non loquitur cum subdito Familiari, titulo Familiaritatis ab alieno Episcopo promoto.

344. Et jure optimo quidem, tum quia in titulo Familiaritatis præsumi nequeunt fraudes, quæ in titulo Beneficii experiuntur, quia cum titulus Familiaritatis integretur ex servitio triennali, ac obligatione in Domino Episcopo conferendi intra mensem suo Familiari Beneficium, hocque totum per manus dicti Domini Episcopi transeat, de Ecclesiæ Principe quo jure fraudes timeri possunt: ergo lex quæ contra fraudes lata fuit, ad casum in quo fraudes non timentur, extendenda minimè est.

345. Tum quia mens præsentis Constitutionis, ut ex Prooemio ac Decretalibus dispositionibus constat, eo tendit, ut coërceat illos subditos, qui ut à propriis Episcopis aufugerent, in aliis Diœcesibus titulos fictitios, ac fraudulentos quærebant, ut ab earum Episcopis ordines susciperent, qui à propriis Episcopis merito denegabantur: contra hos inquam præsens Constitutio lata fuit, ab hocque fine longissime abest titulus Familiaritatis, ut ex se constat: ergo lex stabilita pro illis, pro Familiaribus Dominorum Episcoporum stabilita non fuit: ergo ab inquisitione immunes erunt: Quodque verum erit, esto Familiares à proprio Episcopo ad Clericalem tonsuram, seu ad minores ordines promoti fuerint, propter rationem dictam. Non sic, si Episcopus Dictum Familiarem titulo Beneficii pro-

move-

moveret, quia in hoc titulo timeri possunt fraudes, cum industria ipsius Familiaris obtineri possit, ac suo Domino cum fraudibus propinare.

346. Infertur VII. quod licèt Episcopus Beneficii nequeat inquirere de ordinibus, quos à se, vel ab alio Episcopo suscepit subditus Beneficii, nec ei imponere suspensionis pœnam præsenti clausula fulminatam, ex dictis, *n.* 335. potest tamen declarare dictum subditum incidisse in suspensionis pœnam, quæ ipso facto à Satctissimo Innocentio in sequenti clausula *n.* 371. referenda, promulgatur.

347. Pro cujus intelligentia adnotandum est, præsenti Constitutione duplicem pœnam suspensionis indici, alia contra subditos originis, vel domicilii, qui ab alienis Episcopis promotos, à propriisque citati, comparere resistunt, hæcque est ferenda, & solum ab Episcopis originis, vel domicilii infligi valet, ex dictis *n.* 300. *&* *n.* 334. Alteram generalem contra omnes, qui ordines suscipiunt, contraveniendo in totum, vel in partem dispositioni præsentis Constitutionis, & contra ipsos Episcopos similiter contravenientes, & hæc pœna est lata, ut ex dicendis *n.* 376. constabit.

348. Dicimus ergo, Episcopum Beneficii posse declarare, hanc secundam suspensionis pœnam incurrisse ejus Beneficii subditum, casu quo in aliqua parte præsenti dispositioni in ejus promotione contravenerit; unde si cum fraude constare fecit congruam Beneficii esse sufficientem, detractis oneribus, cum revera non esset, vel litteras Testimoniales proprii Episcopi, falsas tamen, præsentavit, aliaque hujusmodi, ex quo Episcopo Beneficii de hujusmodi transgressione constet, potest declarare, dictum subditum pœnam suspensionis à Sanctissimo sequenti clausula inflictam, incurrisse.

349. Ratio est, quia ratione Beneficii obtenti in illius Diœcesi etiam si ad congruam non accedat, effectus est verus subditus ejus Prælati ad omnes effectus, citra ordines, hicque est legitimus ejus superior, ac Ordinarius; ac legitimus superior Ordinarius declarare valet, subditos suos legis trangressores, incurrisse pœnas ab ipsa lege ipso facto fulminatas, ut est certo certius: ergo convinctus hujusmodi subditus trangressionis præ-

sentis

ſentis Conſtitutionis, poterit ab ejus Epiſcopo declarari ſuſpenſus, ſuſpenſione inquam lata ſequenti clauſula.

DUBIUM II. *De uſu juriſdictionis inquirendi ſubditos.*

350. DUbio præcedenti vidimus, qui Epiſcopi, ac reſpectu quorum ſubditorum juriſdictione inquirendi gaudeant, nunc de uſu hujus juriſdictionis ſermo erit. Pro cujus intelligentia adnotandum eſt I. Juriſdictionem in præſenti clauſula commiſſam Epiſcopis originis, vel domicilii eſſe *ex officio*, unde partis inſtantia nõ expectata, procedere poſſunt adverſus ſuos ſubditos, ab alienis Epiſcopis promotos, ut ex verbis *num.* 330. recitatis colligitur.

351. II. Adnotandum, quod licèt præſenti clauſula facultas inquirendi concedatur utrique Epiſcopo originis ſcilicèt, & domicilii, non tamen eſt neceſſe quod ſimul inquirant, ſed quilibet eorum ſine alio habet in ſolidũ omnẽ facultatẽ inquirendi, ideoque in littera textus dicitur, *quilibet Epiſcopus*: ergo quilibet ipſorũ in ſolidum, & independenter ab alio dicta facultate gaudet.

352. Adnotandum III. Quod incepta cauſa, ſeu inquiſitione ab Epiſcopo domicilii V.G. nequit immiſceri originis Epiſcopus, nec è contra, immò ad invicem excluduntur, non ſolum in prima inſtantia, verum & appellationis via: Undè ſemel quod Epiſcopus domicilii inquirere cœpit de ſuo ſubdito, ab alieno Epiſcopo promoto, ab eo terminanda eſt cauſa, etiam ſi ante cauſam terminatam, ad alium Epiſcopum dictus ſubditus interpellaret, quia quidquid efficeret, nullius roboris, eſſet, *ex cap. cum plures, de officio delegati, in* 6. & ibi Doctores, ubi deciditur, quod quando juriſdictio pluribus in ſolidum committitur, juriſdictio perpetuatur, cum omnimoda aliorum excluſione, in eo, qui primò cauſam incepit.

353. Conſtat etiam *cap. ſi quis juſto, de electione in* 6. ubi quando quis pluribus in ſolidum vocem ſuam activam ad eligendum committit, vox activa conceditur ei, qui primò locum ad eligendum occupavit, favetque *cap. qui prior eſt tempore, de regulis Juris in* 6. cum ergo in noſtro caſu facultas inquirendi, in ſolidum committatur Epiſcopis originis, vel domicilii, juriſdictio perpetuabitur in illo, qui primò cauſam incœpit. De quo videndus

dus Salgado *de retentione Bullarum, part.* 1. *cap.* 10. §. *unico, à n.* 5.

354. Hocque procedit, licèt Episcopus, qui inquirere cœpit, ante causæ expeditionem, lite tamen contestata, moriatur, quia ut constat *ex cap. quoniam Abbas, de officio delegati.* cum jurisdictio Dignitati, & non Personæ delegatur, quamvis persona è vita decesserit, non ideo jurisdictio cessat, sed expectandus est successor in Dignitate ut causam, quam antecessor inchoavit, terminet: cùm ergo in nostro casu Facultas inquirendi committatur dignitati Episcopali, hæcque immortalis sit, licèt persona moriatur, non ideo jurisdictio dignitati commissa, cessat, sed expectandus successor, qui causam à Prædecessore inchoatam, terminet.

355. Sed quando verè causa erit inchoata, seu contestata lis, an scilicèt ad litem contestandam sufficiat quod Judex citationem expedierit, an quod citatio parti intimetur, gravissima est in utroque Jure difficultas, nam *in cap. Gratum, de officio delegati*, insinuari videtur, quod ut lis contestata maneat, sufficit si Judex citationem expediat, licèt hæc parti intimata non fuerit, huique opinioni expresse adhæret Barbosa *ad dictum cap. n.* 5. Contrarium tamen colligitur *ex cap. relatum eod. tit.* ubi declaratur; quod si Judex ante litem contestatam decesserit, jurisdictio cessat; lis autem non contestatur ante intimatam parti citationem, vel personæ immediate, vel per edictum, ut docet Gonzalez Tellez *ad dictũ cap. n.*4. In qua diversitate praxis Tribunaliũ præcipuè attendenda erit, nec amplius in hoc immorandum.

356. His suppositis, quod ad nostrum institutum præcipue pertinet est de modo exercendi prædictam Facultatem, ut litigia, quæ confusione jurisdictionis oriuntur, evitentur: In qua difficultate duplex via se offert disputanda. Alia est per citationem, prædictos suos subditos ab alienis Episcopis promotos, vocando, altera est eos expectando, quod ad suam Diœcesim reddeant, quando ipsi litteras suæ ordinationis præsentare tenentur, & tunc de eorum ordinibus inquirere, & hanc secundam viam sequendam, tenet D. Lamperez *n.* 449.

357. Sed ut de prima via loquamur, advertendum est, esse maximam controversiam inter Canonistas, & Theologos, an Domini Episcopi citare valeant suos subditos extra suas Diœce-

ses

ses existentes. Diana *part. 5. tract. 9. resolut.* 34. negativæ adhæret, nisi dicti Episcopi consuetudine, vel privilegio citandi, adhuc existentes extra suam Dioecesim, sint suffulti. Ex qua doctrina non improbabile apparet, Dominis Episcopis originis, & domicilii, pro inquirendo de ordinibus suorum subditorum, ab alienis Episcopis susceptis, in præsenti clausula privilegium concedi, quod citare valeant prædictos subditos, etiam si extra suam Dioecesim existant, istique comparere tenentur, vel si nollint, ut contumaces poena suspensionis, in præsenti clausula indicta, mulctandi.

358. Moveor, quia prædicta Facultas Episcopis antedictis conceditur, *ut quibuscumque fraudibus aditus omnino præcludatur*; at si Episcopi originis, vel domicilii citare prædictos subditos extra suos Territorios commorantes, in nostro casu, non valerent, fraudibus quibuscumque aditus omnino non præcluderetur, possent enim dicti subditi res ita disponere, ut refluere ad Dioeceses suorum propriorum Prçlatorum non egerent: ergo casu quo contra dispositionem præsentis Constitutionis promoti fuissent, ac ad proprium solum non redderent, prædicta Facultate nō omnibus fraudibus occurrebatur omninò, sicut cum Facultate citandi subditos extra proprium territorium existentes, occurritur: ergo non improbabile apparet in præsenti clausula similem Facultatem Dominis Episcopis originis, vel domicilii concedi.

359. Sciendum est tamen, quod licèt Facultas inquirendi in nostro casu, præsenti clausula concedatur Episcopis originis, & domicilii, possunt nihilominus isti aliis committere, ut suo nomine de ordinibus prædictorum subditorum inquirant; hæc enim jurisdictio est delegata, voluntaria, & quæ lege dictis Episcopis competit, quibusque casibus aliis delegari valet ut docent Covarrubias, *lib. 3. variarum, cap. 20. n. 6. & 10.* Barbosa, *cap. Pastoralis, n. 2. de officio delegati, cap. causam, n. 4. de appellationibus, cap. officium, n. 3. de officio Sacristæ*. Sed quia dicta Facultas Facultativa est, non delinquent Domini Episcopi, licèt non inquirant, præcipue si rationibus dubitandi de dolosis promotionibus suorum subditorum careant.

Nec dicti Domini Episcopi fulminare sententiam suspensionis poterunt adversus proprios subditos, qui ab alienis Episco-

pis promoti fuerunt, nisi certò ipsis constet in eorum ordinatione transgressam præsentem Constitutionem: Unde si Episcopus Beneficii alienum subditum promovit titulo satis probabili, adhuc inspecta præsenti Constitutione, non poterit Episcopus proprius in hoc casu pœnam suspensionis in præsenti constitutione expressam fulminare, adversus prædictum subditum; tum quia necesse erat, quod Episcopus ordinans in sua ordinatione contraveniret præsenti Constitutioni, & qui opinione satis, ea inspecta, probabili, operatur, præsenti Constitutioni nequit conrravenire: Tum quia, qui operatur opinione probabili, judicans se rectè operari, licitè & rectè operatur; nisi circa materias, aut formas Sacramentorum operetur, in his enim securior sequenda est, ut communiter docent Doctores: cum ergo noster casus non sit de materia, vel forma Sacramenti ordinis, opinio satis probabilis sufficiet ad rectè, & licitè operandum: qua ergo via pœna dignus erit, qui rectè operatus fuit.

Undè ad condemnandum proprium subditum, non sufficiet, quod ejus proprius Episcopus contrariam opinionem probabiliorem judicet judicio directo; sed talem judicare debet judicio reflexo, quo sibi persuadere debet, neminem condemnandum, nisi probationes clariores luce meridiana fuerint. *leg. fin. C. de probationibus*, & qui opinione satis probabili promotus fuit, non est sole clarius, deliquisse, sicque nec condemnandus. Vide novissimam summam 9. partium Leandri, *à num.* 2968. ubi eruditissimè RR. Emmanuel à Conceptione explicat sic secundam ex damnatis propositionibus ab Innocentio XI. In omni tamen casu sive inquisitio fiat ab Episcopo, sive ab ejus Commissario, facienda est gratis, sic enim expresse præsenti clausula præcipitur Episcopis, à quibus in Cōmissarios transit, nam res omnis cum suo transit onere, *cap. nemo potestat. de regulis Juris in 6.*

360. Hinc tamen oritur dubum, an si Domini Episcopi gratis in nosto casu non inquirerent, pœnis præsentis Constitutionis subjacerent. Ratio dubitandi hæc est, nam in præsenti Constitutione verbis infra *num.* 371. recitandis, disponitur, quod si ordinans, aut ordinatus præsenti Constitutioni, seu in ejus aliquo, contravenerint, ordinans quidem à collatione or-

dinum per annum sit suspensus eo ipso; at si gratis non inquirant, parti superioris dispositionis contravenient, ergo.

361. Sed nihilominus contrarium tenendum est, scilicèt, quod etsi Domini Episcopi gratis non inquirerent, latam suspensionis pœnam, à Sanctissimo Innocentio præsenti Constitutione inflictam, non incurrerent; ea enim indicitur Ordinatori, & ordinato contravenientibus in his, quæ ad collationem, & susceptionem ordinum respiciunt; inquirere autem supponit ordines receptos: ergo inquirendo non gratis, licèt ultioni divinæ, ut loquitur Tridentinum *sessio.21.cap.1.de reformat.* supponerentur, à pœnis tamen præsentis Constitutionis immunes essent.

362. Advertendum tamen est, quod in nostro casu, non solum Episcopi, quibus facultas inquirendi conceditur, sed nec eorum Ministri, ac Notarii, etiam si his nullum sit salarium Constitutum, pro hujusmodi inquisitione quidquam exigere debent, sed omnino gratis inqusitio facienda est, cum præsenti Constitutione nullus excipiatur, sicut Tridentinum citatum Notarios excepit. Super quo vigilare debent Prælati, ne consuetudo quæ contra Tridentinum in simili inolevit, quæque à Tridentino corruptela vocatur, avaritia Ministrorum in inquisitionem præsentem etiam irrepat.

DUBIUM III. *An Prælati nullius Diœcesis, vel capitulum Sede vacante inquirere de ordinibus subditorum valeant.*

363. SErmo in præsenti est, quando ordinatus, origine, & domicilio subditus est nullius Diœcesis, vel Capituli sede vacante, nam si prædictus ordinatus subditus fuerit origine Prælati nullius Diœcesis, aut Capituli, domicilio tamen est subditus alicujus Fpiscopi, vel è contra, nequit, Prælatus nullius Diœcesis, nec Capitulum de ordinibus antedicti subditi inquirere; hæc enim facultas conceditur Episcopis originis, vel domicilii: ergo quolibet istorum stante, ad ipsum facultas inquirendi de ordinibus talis subditi privativè pertinet. Undè dubium solummodo est, quando prædictus, ordinatus origine, & domicilio Prælati nullius Diœcesis, vel Capituli subditus est.

364. Respondetur I. Prælatos nullius Diœcesis in ullo casu posse inquirere, ex vi præsentis Constitutionis, de ordinibus

suo-

ſuorum origine, & domicilio ſubditorum, ab alienis Epiſcopis ſuſceptis. Patet, quia vel dicti Prælati habent Facultatem concedendi Dimiſſorias ſuis ſubditis, hoſque ad Epiſcopos remittere, vel non? ſi habent, cum ipſis de legitimitate tituli, quo promoti fuerunt, conſtet, otioſa eſſet inquiſitio: ſi non habent, cum facultas inquirendi concedatur dumtaxat Epiſcopis, hacque dignitate Prælati nullius Diœceſis minimè gaudeant, nec inquirere valebunt. Idem, & propter eandem rationem dicendum, licèt prædicti ſubditi in aliena Diœceſi Beneficium obtinerent, ac ab ejus Epiſcopo ordines ſuſciperent ſine Dimiſſoriis Prælati nullius Diœceſis.

365. Nec obſtat I. quod Prælati nullius Diœceſis in ſuis Territoriis gaudent ea omni juriſdictione, qua Domini Epiſcopi in ſuis Diœceſibus gaudent, ut colligitur *ex Clementina Monaſteriorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis*, & docent Sanchez *de Matrim. lib.* 8. *cap.* 2. *n.* 13. Aſcanius, Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 1. *quæſt.* 5. *n.* 7. quia id eſt verum de illis rebus, quæ ſecundum Jus, communes ſunt omnibus Prælatis, non de illis, quæ ſpecialiſſimè Epiſcopis, intuitu ſuæ Dignitatis delegantur, qualis eſt præſens facultas, aliter non delegaretur ipſis ſub nomine Epiſcoporum, ſed ſub nomine Prælati, vel Ordinarii: ergo Prælati Dignitate Epiſcopali non fulgentes, hac facultate minimè gaudent.

366. Nec obſtat II. quod præſens clauſula eo tendit, ut fraudes omnino excludantur, at ſi Prælati nullius Diœceſis prædicta facultate inquirendi carerent, fraudes omnino non excluderentur; ſubditi enim origine, & domicilio nullius Diœceſis, ſcientes quod à ſuo Prælato origine, & domicilio de ſuſceptis ordinibus inquiri non poſſunt, facile fraudes pro obtinendis ordinibus in aliena Diœceſi intenderent. Non obſtat inquam, quia cum præſens facultas inquirendi delegetur Epiſcopis intuitu ſuæ Dignitatis, nequit eam exercere, qui Epiſcopali Dignitate non pollet, ut colligitur *ex cap. Quoniam Abbas citat.* & ratio eſt, quia quod Prælatus in Dignitate inferior cognoſcat de actis à Prælato Dignitatis ſuperioris, inficiantur Jura, *cap. Summittitur, & cap. in tantum*, 21. *diſtinct.* Undè pro coërcendis fraudibus, quæ imminere poſſunt in noſtro ca-

su, sufficit suspensio à Sanctissimo ipso facto promulgata, vel si hæc non sufficiat pro prædictis subditis coërcendis, eorum Prælati Sedem Apostolicam interpellant, à qua facilè remedium obtinebunt.

367. Ex his infertur, quod licèt Titius V. G. Subditus origine, & domicilio sit Prælati nullius Diœcesis, obtineatque Beneficium in Territorio alterius etiam nullius Diœcesis, hicque concederet Dimissorias, ut titulo Beneficii, in Territorio obtenti, ab Episcopo ordinaretur, ordinatus jam Titius adhuc hoc modo, non posset Prælatus Titii origine, & domicilio inquirere de ordinibus susceptis, tum quia non est Episcopus, tum quia licèt qui Dimissorias Titio concessit, ratione quarum ordines suscepit, non sit superior in Dignitate, tamen Episcopus, qui illum ordinavit, superior est, hocque sufficit, ut de ordinibus susceptis nequeat inquirere.

368. Respondetur II. Nec Capitulum Sede vacante facultate inquirendi, in nostro casu, ex vi præsenti Constitutionis gaudet, quia id committitur Episcopis, & Episcopus non est. Et licèt Capitulum Sede vacante succedat in omnibus Juribus Episcopi, *cap. de his*, *cap. olim de majoritate*, *& obedientia*, *cap. 1. & 3. eodem titulo in 6.* succedit inquam, ut docet Gonzalez Tellez *in 1. Decretal. tit. 29. cap. 14. n. 9.* cum communi in jurisdictione ordinaria Episcopi, non in delegata ipsi Episcopo intuitu suæ Dignitatis, & quam non principaliter, sed valde per accidens habet, qualis est facultas ista inquirendi, ideoque Capitulo Sede vacante intrasmissibilis est.

369. Illustratur hoc eleganti doctrina, quam pro præsenti adducit Molina *tom. 6. de justitia, tract. 5. disp. 11. num. 8. & 9.* ubi ait, quod quando delegatio perpetua conceditur Episcopo ratione muneris Episcopalis, sedis vacantis transmittitur Capitulo, dummodo contrarium ex mente delegantis non constet: Cæterum nullatenus Capitulo transmitti, quando ea delegatio conceditur Episcopo intuitu suæ dignitatis; cum ergo facultas inquirendi præsenti Constitutione delegetur Episcopo ratione suæ digitatis, ex sæpe dictis, & non deceat, quod qui inferior in dignitate est, de superiori in Dignitate cognoscat, fit inde quod facultas inquirendi in nostro casu ita connexa est

cum

cum dignitate Episcopali, ut non Episcopis intransmissibilis sit. Videatur Barbosa *Jur. Univer. lib.* 1. *cap.* 32. *n.* 107.

Pœnæ Impositæ

QUÆSTIO VI.

De Pœnis Statutis adversus eos, qui præsenti dispositioni in totum, vel in partem contraveniunt.

370. LEgum observantia pendet præcipuè, ex pœnis quæ adversus transgressores, ipsis legibus, fulminantur: Ideo Sanctissimus Innocentius postquam in præmissis formam inviolabiliter observandam in promotione ad ordines, dedit, pœnas in præsenti statuit, quas transgressores præmissorum, seu eorum aliquo; incurrent, quasque sequenti clausula exprimit.

371. *Ita vero præmissa omnia, & singula perpetuò ac inviolabilitèr observari, atque adimpleri volumus, ut si quid in iisdem præmissis, seu eorum aliquo, secus fiat, Ordinans quidem à collatione ordinum per annum, ordinatus vero à susceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit. Aliisque insuper gravioribus pœnis pro modo culpæ, Nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis uterque subjaceat. &c.*

DUBIUM I. *Quando, & quomodo prædictæ Pœnæ incurrantur.*

372. NOta I. Pœnas præsenti clausula inflictas, fulminari dumtaxàt adversus Episcopum ordinantem, subditosque ordinatos, qui in collatione ordinum, aut eorum susceptione, in præmissis disposita, in totum, vel in partem transgrediuntur. Nomine Episcopi ordinantis intelligitur, qui mediis suis Dimissoriis subditum suum ad alterum Episcopum, ut ab isto ordines recipiat, remittit, cùm pœna quæ contra ordinatorem infligitur, adversus concedentes ad ordines Dimissorias illata procedit. Barbosa *de potest. Episc. allegat.* 20. *n.* 21. sed notandum, quod licet Episcopus originis, vel domicilii negligentia, immo malitia, de suis subditis ab alienis Episcopis promo-

tis,

tis, non inquirerent, pœnas in præsenti ſtatutas, evaderent; quia eſtò prædictæ pœnæ fulminentur adverſus illos, qui in totum, vel in partem præmiſſas diſpoſitiones transgrediuntur, & Epiſcopus negligentia, vel malitia, non inquirens de ordinibus ſuorum ſubditorum, ab alienis Epiſcopis ſuſceptis, cuique conſtat, tranſgreſſione præſentis Conſtitutionis ſuſcepiſſe, in hac parte videatur præſenti Conſtitutioni contraveniſſe;quia tamen prædictæ pœnæ ſolummodo fulminentur adverſus ordinantem, & ordinatum qui præmiſſas diſpoſitiones trangreſdiuntur in eo, quod ad collationem, ſuſceptionemque ordinum attinet, & inquirere de ordinibus ſuſceptis, ad collationem, ac ſuſceptionem ordinum nō pertineat,fit inde,quod Epiſcopi in noſtro caſu licet non inquirerent, pœnis in præſenti ſtatutis minime ſubjacerent.

373. Noto II. quod in duplici clauſula præſentis Conſtitutionis, pœnæ infliguntur, tum contra male promotos: tum contra hos, & Epiſcopos perperàm promoventes. De primis loquitur clauſula ſupra *n.* 330. recitata ubi diſponiturquod ſi Epiſcopus originis,vel domicilii ſuos ſubditos,ab alienis Epiſcopis promotos,monuerit,quod,Teſtimonialia ordinum receptorum exibeant, & noluerint: ſuſpendere pro ſuo arbitrio valeat.

374. De ſecundis pœnis loquitur præſens clauſula, ſupra *n.* 371. poſita, ubi ipſo facto pœna ſuſpenſionis infligitur, tum Epiſcopo contra præmiſſa ordinanti, tum ordinato, ac inſuper uterque ſubjacet gravioribus pœnis, pro modo culpæ, à præſenti, & pro tempore exiſtente Romano Pontifice infligendis. His ſuppoſitis, quæritur, quando prædictæ pœnæ incurrantur, id eſt, an ante ſententiam condemnatoriam, & declaratoriam, an vero ut incurrantur non ſolum in foro externo, verùm, & in conſcientiæ foro præcedere debeat ſententia, ad minus declaratoria criminis, Judicis competentis.

375. Reſpondetur I. pœnam ſuſpenſionis de qua in clauſula ſupra *n.*330. & reaggravationes pœnarum, quæ in præſenti clauſula comminantur tum Epiſcopo ordinanti tnm ſubdito ordinato contra diſpoſitionem præſentis Conſtitutionis,non incurrunt ante ſententiã condemnatoriam Judicis. Patet,quia una, & altera pœna ſunt ferendæ,quæ ante ſententiam condemnatoriam non ligant,ut uniformiter Theologi,& Canoniſtæ docent.

376. Reſ-

376. Respondetur II. Pœna suspensionis fulminata in præsenti clausula *n.* 371. recitata, adversus Episcopum ordinantem subditumque ordinatum, transgressores præsentis Constitutionis, incurritur ipso facto & ante omnem sententiam, etiam criminis declaratoriam, ac etiam si delictum occultum sit, nec probari valeat; Probatur, quia ut docent communiter DD. inter censuras, & alias pœnas hæc est diversitas, quod censuræ ante omnem sententiam, etiam criminis declaratoriam, incurruntur, dummodo ipso facto fulminentur; non sic aliæ pœnæ, quæ etsi ipso facto, ante omnemque sententiam etiam criminis declaratoriam fulminentur, ante sententiam Judicis declaratoriam saltem criminis, minimè incurruntur. Ita Palao *part.* 1. *tract.* 3. *disput.* 2. *punct.* 2. *n.* 5. & 8. Mag. Murga, *disquisit.* 1. *dub.* 13. *n.* 38. Molina, *tom.* 1. *de Justitia, tract.* 2. *disput.* 96. *§. ut vero.*

377. Rationem autem dedit Palao, tum quia sic usu receptum est, tum quia conveniens erat, quod Ecclesia, quæ ad commodum spirituale suorum subditorum maximè attendit; haberet potestatem eos censuris ligandi propter crimina etiam occultissima, ut hac via ab eis patrandis ipsos subditos coërceret, ac retraheret: Cum ergo suspensio, quæ in nostro casu, præsentique clausula fulminatur, sit censura, ac *eo ipso*, id est, *ipso facto* fulminetur, ante omnẽ sententiam, etiã declaratoriã, incurretur.

378. Sed dices. Pius V. privavit ipso facto Clericum crimen nefandum exercentem, omni officio, & Beneficio, & nihilominus Diana, *part.* 2. *tract. miscellan. resolut.* 69. *part.* 7. *tract.* 5. *resolut.* 17. 18. & 27. *part.* 12. *resolut.* 56. & RR. Emanuel à Conceptione *in Summa novissima operum RR. Leandri à Sacramento*, *n.* 1010. docent, quod in foro conscientiæ non incurritur prædicta Pii V. Suspensio ante sententiam declaratoriam criminis: ergo nec in nostro casu.

379. II. Si suspensio *eo ipso* fulminata in præsenti clausula ligaret ante sententiam declaratoriam criminis, sequeretur quod facultas, quæ præsenti Constitutione conceditur Episcopis originis, & domicilii, ut pro suo arbitrio possint suspẽdere suos subditos, ab alienis Episcopis promotos, contra præsentis Constitutionis dispositionem, esset illusoria: si enim ipso facto, qui perperàm ordinati fuerunt, suspensione ligantur, quando veniet ca-

sus,

ſus, quo ab Epiſcopo proprio ſuſpenſione ligari valeant, certè numquam: ergo eſſet illuſoria prædicta facultas.

380. Et licèt verum ſit, quod alia eſt ſuſpenſio à Jure, & altera ab homine, ſuſpenſuſque à Jure, ab homine poſſit ſuſpendi propter idem delictum, titulum, ac cauſam, neceſſarium eſt tamen, quod eidem cauſæ addatur contumacia, aliavè circunſtantia, culpam aggravans, aliter ſuſpenſio reiterari nequit, ut docent Panormitanus, *cap. de cauſis, de officio delegati, n.* 14. Eximius Suarez *de cenſuris diſp.* 5. *ſect.* 2. *n.* 13. ergo ceſſante in noſtro caſu contumacia, aut altera circunſtantia, quæ culpam, in ſic promoto, aggravaret, non poſſet ab Epiſcopo ſuſpendi, ſicque ejus facultas illuſoria eſſet.

381. III. Suſpenſio in præſenti clauſula fulminata, non eſt abſoluta, cum ſit pro tempore, quo proprio Ordinario expedire videbitur: ergo antequam tempus, quod ſuſpenſio durare debet, declaretur, ſuſpenſio non incurretur; at tempus præfiniri ab Ordinario nequit ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam, ab ipſo Ordinario faciendam: ergo nec ſuſpenſio præſentis clauſulæ ligabit ante ſententiam ſaltem declaratoriam, Eſt dicere: Suſpenſio in præſenti clauſula non fulminatur abſolutè, ſed cum addito, ſcilicèt pro tempore, quo proprio Ordinario expedire videbitur: ergo non ante incurritur, quam de tempore, quo durare debet, conſtet; at de tempore nequit conſtare ante ſententiã Ordinarii: ergo nec ſuſpenſio, quæ tempus cõmittatur, ligabit ante dictam ſententiã: ergo ipſo facto minimè incurritur.

382. Ad I. Reſpndetur I. cum Filliucio. Pium V. in præcitata ejus Conſtitutione, adverſuſque prædictos Clericos non fulminaſſe ſuſpenſionem, nec alteram cenſuram, ſicque non eſſe noſtrum caſum. Reſpondetur II. Quod & ſi verbis illis *ab omni officio privamus* ſuſpenſionis cenſura intelligatur, argumentum nihilominus non convincit, quia id ſolùm arguit, prædicta Pii V. Conſtitutione fulminari ſuſpenſionem, aliaſque pœnas, quarum ſuſpenſio ipſo facto incurritur, cœteræ autem minimè ante ſententiam criminis declaratoriam, nam quando cenſuræ, & aliæ pœnæ, ſimul ipſo facto infliguntur, cenſuræ ipſo facto ligant, non autem cæteræ pœnæ; ſic Tridentinum *ſeſſio.* 25. *cap.* 19. *de reform.* excõmunicationem, ac alias pœnas ipſo facto indicit

his,

his, qui duellum admittunt, è quibus excommunicationem ipso facto Duellatores incurrunt, non autem alias pœnas, ut tenet dictus RR. Emmanuel à Conceptione, *tom. 9. oper. Leandri. tract. 5. disp. 3. quæst. 17. vers. Respondeo negando*, cum aliis.

383. Ad II. Respondetur, facultatem in hac clausula Episcopis propriis concessam, minimè esse otiosam, cum si verba ipsius *n.* 330. relata, perpendas, pœnam suspensionis, quam Episcopi originis, & domicilii adversus proprios subditos, ab alienis Episcopis promotos, infligere valent, præcipuè tendit ad puniendam inobedientiam prædictorum subditorum, qui vocati, & tempore competenti assignato, ut compareant, comparere noluerunt: optimèque cohærent, pœna suspensionis ipso facto à Sanctissimo in sequenti clausula fulminata, adversus alienum subditum, qui contraveniendo præsenti Constitutioni, promovetur, & facultas in proprio Episcopo ad fulminandam novam suspensionem, propter ejusdem subditi inobedientiam; sunt etenim crimina diversa, sicque duplici suspensionis pœna valent puniri: Hæcque est doctrina Panormitani, & P. Suarez supra citati.

384. Ad III. respondetur, quod ly *quandiu proprio Ordinario videbitur expedire* in præsenti clausula positum, non respicit suspensionem, ut infligendam, sed ut jam inflictam, & est ac si diceret, suspensio qua transgressor præsentis Constitutionis ligatur ipso facto, durabit, *quandiu proprio Ordinario expedire videbitur*; ex quo duratio suspensionis nõ comitatur suspensionem incurrendam, sed ipsam jam incursam supponit, unde fit, quod licèt tempus quo durare debet, à sententia pendeat, non tamen ipsa suspensio.

385. Ex his infertur, quod prædicta suspensio toties incurritur, quoties transgressio replicatur: Quare si Titius contra præsentis Constitutionis dispositionem ordinem Ostiarii suscepit, suspensionem ipso facto incurrit, hancque replicat, cæteros ordines cum ipsa transgressione suscipiendo, ita ut quot fuerint ordines suscepti, tot erunt suspensiones in quas ipso facto incurrat. hocque verum est, licèt unica ordinatione plures suscipiat ordines, sunt enim actus ex se diversi, quique accidentaliter solummodò uniuntur.

386. Sed tamen suspensus, eo quod primum ordinem indebitè suscepit, alios recipiendo, licèt nova suspensione ligetur, irregularitatem non incurrit, dummodo actus proprios antesuscepti ordinis in susceptione posterioris, non exerceat. V. G. si Subdiaconus suspensus Diaconatum susciperet, in hujusque susceptione Epistolam tamquam Minister, vel Subdiaconus caneret, irregularis fieret, secus si tamquam Minister non caneret. Ita Bonacina, *tom. 1. tract. de irregularitate disp. 7. quæst. 3. punct. 4. n. 2. & tom 3. disp. 3. quæst. 1. punct. 6. num. 3.* Diana *part. 8. tract. 1. resol. 79.* cum aliis apud istos videndis.

387. Probatur I. etenim irregularitas non incurritur nisi in casibus in Jure expressis, *cap. is qui, de sententa excommunicationis in 6.* at in Jure nullibi fulminatur irregularitas his, qui suspensi in uno ordine, aut interdicti, ad alium promoventur, ut docet Bonacina citatus, sed ad summum irregularitas indicta est Clericis secularibus, qui vinculo excommunicationis majoris ligati, ad ordines promoventur, *cap. cum illorum, de sententia excommunicat.* ergo. Vide Enriquez *lib. 14. cap. 6. n. 4. in fine, juncta litt. X.* ubi fatetur valde probabilem esse hanc sententiam, licèt *lib. 13. cap. 43. n. 3.* contrariam deffensaverit, & rationem dedit, *ne pœna irregularitatis extendatur ultra casum expressum.*

388. Dixi, quod ad summum irregularitas indicta est Clericis secularibus, qui excommunicatione majori ligati, ad ordines promoventur *ex d. cap. cùm illorum.* P. enim Givalinus *de irregularitate, cap. 5. quæst. 2. pag.* 341. solummodo suspensionem prædictos Clericos, & non irregularitatem, incurrere, affirmat, nec alia pœna ex citat. *cap. cum illorum* infertur. Pro quo explicando pulchram regulam ad dignoscendum, quando Jura irregularitatem, quando autem solam suspensionem infligunt, inibi indigicat: ait enim, quod effectus principalis irregularitatis est ascensum ad superiores ordines repellere, impedire autem susceptorum exercitium, est in irregularitate effectus minus præcipuus, ac veluti secundarius: è contra verò suspensio, quæ pro effectu principali tendit ad impediendum usum ordinum susceptorum, ac minus præcipuè futurorum susceptionem interdicit: Undè illi Canones, qui principaliter prohi-

bent

bent futurorum ordinum susceptionem, irregularitatem fulminare intelligendum est; si tamen usum susceptorum impedire principalius prohibent, suspensionem solummodo incidere judicandum est: cum autem *cap. cum illorum cit.* eo tendat, ut prædictos Clericos, qui excommunicatione majori sunt ligati, ad ordines promoventur, ab exercitio susceptorum ordinum perpetuò impediat, hinc est, quod vi præcitati capitis, suspensionem, & non irregularitatem incurrunt.

389. Probatur II. nostrum assertum, nam suspensus, aut interdictus ad unum actum, nec interdictus, nec suspensus est ad alium: sic interdictus ad celebrandum in Ecclesia, ad celebrandum extra Ecclesiam minimè interdictus est. Bonacina, *tom. 3. quæst. 5. punct. 1. §. 2. n. 9.* Episcopus suspensus ad ordines minores conferendos, non est ad conferendos majores suspensus, & sic in multis aliis casibus videndis apud Diana, *part. 5. tract. 10. resol. 1. 2. 3. 5. 6. & 86.* cum ergo in nostro casu, qui ordines suscipit contra dispositionem præsentis Constitutionis, suspensus solummodo maneat, ac suspensio ex se solum exercitium ordinum susceptorum suspendat; non autem futuros recipere, licèt hos recipiat, irregularis non manebit.

390. Quod autem, si sic suspensus, ordinem susceptum exerceat in susceptione ordinis superioris, irregularis maneat, constat, *cap. si qui, de sentent. excomunic. in 6. cap. cum æterni, de sententia, & re judicata, in 6. cap. si quis de Clerico excomunic. ministrante.* Advertit tamen Bonacina citat. *tom. 1. disput. 3. de suspensione, punct. 4. n. 5.* ad incurrendam prædictam irregularitatem, opus esse exercere ordines majores ex officio, & solemniter; unde qui minores exerceret, irregularitate non innodaretur, nec qui majores non solemniter, ut si Subdiaconus Epistolam sine Manipulo caneret.

DUBIUM II. *Quæ ignorantia eximat ab incursu pœnarum præsenti Constitutione indictarum.*

391. Indubitatum est apud Doctores, ignorantiam pœnæ ab ejus incursu liberare; sed quia ignorantiæ variæ sunt, nonque omnes à pœnis eximant, ideo qualis liberet, in præsenti differemus. Certum est apud Doctores, qualemcum-

que ignorantiam censuræ, vel pœnæ, dummodo supina, crassa, aut affectata non fuerit, ab incursu illarum liberare: Excipe tamen ab hac generali regula irregularitatem ex homicidio voluntario ortam; hæc enim incurritur, estò invincibiliter ignoretur, irregularitatem prædicto homicidio esse annexam, Diana *part.* 12. *resolut.* 104. *vers. sed hic etiam nota.*

392. Doctrina hæc generalis fundatur *in cap. ut animarum, de Constitutionibus in* 6. ubi declaratur, quod ab omnibus sententiis ab Ordinariis promulgatis, ignorantia, dummodo supina, vel crassa non fuerit, eximit; circa quod decretum sciendum est, quod nomine *sententiis*, quo citatum utitur caput, intelliguntur censuræ per modum legis promulgatæ, qualis nostra est, & nomine *Ordinarii* ibidem inserto, intellige non solum Episcopos, hisque inferiores, verum, & summum Pontificem, qui per antonomasiam Ordinariorum Ordinarius appellatur, ut docet Sylvester *V. ignorantia. quæst.* 8. *dist.* 3. Pax Jordanus, *lib.* 3. *tit.* 6. *num.* 150. His notatis.

393. Respondetur I. Quælibet ignorantia, dummodo supina, aut crassa non fuerit, eximit ab incursu censuræ suspensionis in præsenti Constitutione fulminatæ adversus ejus transgressores. Idem dicendum, licèt transgressores pœnam dictam non ignorent, dummodo tempore transgressionis in oblivionem labantur, aut advertentia, actualique consideratione careant, vel cum actuali inconsideratione operentur. I. pars constat ex communi Doctorum doctrina. Secundam docent PP. Suarez, Azor, Sanchez, Dicastillo, & Moja, *tom.* 1. *select. tract.* 3. *disp.* 8. *quæst.* 2. *num.* 8. eo quod oblivio, inadvertentia, actualisque inconsideratio invincibili ignorantiæ æquiparantur; ergo si hæc eximit, quod certum est, & illæ eximent. Difficultas est an supina, & crassa in præsenti liberent.

394. Respondetur II. Valde probabile est crassam ignorantiam, dummodo hæc ingens temeritas non fuerit, ab incursu præsentis suspensionis liberare. Probatur, quia ut docent Vazquez 1. 2. *disp.* 107. *cap.* 3. *à num.* 6. Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *disp.* 48. *n.* 7. Barbosa *in Tridentin. sessio.* 24. *cap.* 1. *de reform. n.* 159. cum aliis, quotiescumque censuræ promulgantur contra illos, qui *scienter temerè, dolosè, aut contra contemptores, præsumentes*

facere,

facere, vel temerarios violatores, aut qui ausi fuerint, &c. Ut censuræ non incurrantur, sufficit ignorantia supina, aut crassa; qui enim ignorantia, licèt supina, aut crassa operatur, non dicitur scienter, temerè, dolosè, audacia, ausu temerario, &c. operari. Immo Bonacina *de censuris disp.* 1. *quæst.* 2. *punct.* 1. *n.* 11. addit, sufficere affectatam ignorantiam, ut censuræ non ligent, quando istæ sub aliqua prædictarum formularum promulgantur, quamque Bonacinæ doctrinam probabilem proponit Diana *part.* 3. *tract.* 6. *resolut.* 7. sed sic est quod censura præsenti Constitutione, in nosto casuque promulgata, contrà eos qui irreligiosa audacia promovent, ac promoventur, fulminatur: ergo probabile est, qualibet ignorantia ab ejus incursu liberari.

395. Minor constat ex præsentis Constitutionis Procemio, ubi sic legitur: *Hinc est quod Nos ex commissæ nobis divinitus Apostolicæ servitutis munere, abusus, fraudes, ac scandala hujusmodi pœnitus, & omnino, è medio tollere, ac irrelligiosam* (nota) *contra facientium audaciam, quantum Nobis ex alto conceditur, compescere, & reprimere volentes, &c.* ex quibus verbis liquido constat, quod mens Sanctissimi Innocentii est, censuris suspensionis, quas sua, ac præsenti Constitutione, promulgat, compescere illos, scilicet, qui irreligiosa audacia præsenti dispositioni contrafaciunt: cum ergo, dum censuræ promulgantur contra illos, qui cum audacia operantur, quælibet ignorantia, etiam supina, & crassa, immo affectata, ab incursu censurarum eximat, fit inde quod in nostro casu non sit improbabile, quod ab incursu præsentis suspensionis, qualibet ignorantia liberentur.

396. Nec obstat, quod prædicta verba *irrelligiosa audacia* reperiantur in Procemio, & non in corpore Decretalis, nam sufficit in Procemio reperiri, eis enim inibi positis, constat mentem Sanctissimi esse, compescere eos, qui irreligiosa audacia contra dispositiones Canonicas, fraudibus machinatis, promoventur: Procemium enim viam totius Constitutionis, finemque & mentem disponentis demonstrat, Marius Curtelli, *de prisca, & recenti immunit. Eccles. tom.* 1. *lib.* 1. *quæst.* 1. *pag.* 7. *colum.* 1. *n.* 21. Barbosa *axiom.* 192. cumque censura in præsenti constitutio-

tutione promulgata ipsos de quibus ante loquebatur, reprimere intendat, infertur, quod illos suspendere intendit, qui irreligiosa audacia contra Sacros Canones, ac præsentem Decretalem, ad ordines promoventur.

397. Explicatur hoc doctrina, quam adducit Stephanus Gratianus *discept. forens. cap.* 680. *n.* 1. ubi Constitutio Clementis VIII. quæ incipit *Postulat. æquitatis ratio. Bullari, tom.* 3. *pag. mihi* 53. in favorem creditorum præsentium, ac præteritorum edita, futuros Creditores etiam comprehendere docet, eo quod ratio proœmialis futuros etiam comprehendit: si enim in isto casu creditores, qui in corpore Constitutionis Decretalis non continentur, propter rationem proœmialem comprehenduntur, sic dicendum in nostro casu, sufficere scilicèt, quod illa verba *irreligiosa audacia* in Proœmio extent, ut intelligatur, quod censura suspensionis, quæ in corpore Decretalis promulgatur, fulminetur dumtaxat contra illos, qui irreligiosa audacia, contra præsentis Constitutionis dispositionem ad ordines promoventur.

398. Illud enimvero innegabile, quod si Episcopus suum Familiarem, titulo Familiaritatis, vel alio quopiam, ad ordines promoveret contra dispositionem præsentis Constitutionis, qualibet ignorantia id faceret, à suspensione per annum, præsenti clausula ipsi inflicta, liberaretur; nam in prohibitione prædicto Episcopo facta, reperitur verbum *præsumat*, videndum supra *n.* 292. quodque contrafactores, quacumque faciant ignorantia, ab incursu censurarum arcet, ut ex dictis constat, & in hac parte consentit D. Lamperez *n.* 456.

DUBIUM III. *Qui possit absolvere à censuris suspensionis præsenti Constitutione inflictis.*

399. EXplicatis quando censuræ in præsenti Constitutione fulminatæ incurrantur, quæque ignorantia liberet, explicare restat, quis ab eis absolvere valeat. Certum est à suspensione in presenti clausula indicta proprium Ordinarium absolvere posse, ibi *Ordinatus vero à susceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit*. Sed quid nomine proprii Ordinarii in præsenti intelligatur, expli-

explicare oportet, an ſcilicèt, ſicut nomine Epiſcopi proprii in præſenti intelligitur Epiſcopus originis, & domicilii dumtaxat, nonque Beneficii, ſic nomine proprii Ordinarii excludatur Beneficii Ordinarius, ſolumque comprehendat Ordinarium originis, & domicilii.

400. Reſpondetur, nomine Ordinarii proprii intelligi in præſenti Epiſcopum etiam Beneficii; ille enim eſt Ordinarius proprius ordinati,cui verè & propriè, in his,quæ ad ordines pertinent, ſubjicitur ipſe ordinatus;at ordinatus cum Epiſcopo alieno titulo Beneficii, verè, & propriè, in his quæ ad ordines pertinent, ſubjicitur ipſi Epiſcopo: ergo hic verus & proprius Ordinarius illius eſt, & ita docet Gobat, *tract.* 8.*caſ.* 18. *n.* 707. Undè quando Epiſcopus Beneficii alienus vocatur, intelligendum eſt, pro tempore, ad obtentionem Beneficii, antecedenti; hoc enim ritè obtento, ſicut obtinens eſt ſubditus proprius, ita Epiſcopus eſt ſuperior proprius, propriuſque Ordinarius. Sicut qui domicilium mutat ad Diœceſim, cujus originarius non eſt, illius, antequam domicilium obtineat, ſubditus proprius non eſt; domicilio verò obtento, ſubditus proprius ejuſdem Diœceſis efficitur: ſimiliter in noſtro caſu dicendum.

401. Similiter nomine proprii Ordinarii comprehenditur Prælatus nullius Diœceſis, ac Capitulum ſede vacante: Primus enim habet juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ut colligitur *ex Clementina Monaſteriorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, & ibi Gloſ. V. proprii*, ac proinde ſui Territorii Ordinarii proprii ſunt: Secundus autem in juriſdictione ordinaria ſuccedit Epiſcopo, ex dictis *n.* 368. ergo & Ordinarius proprius erit. Inſuper nomine propriiOrdinarii comprehenditurVicarius Generalis Epiſcopi, vel Capituli Sede vacante, ut docet Gobat *tract.* 10. *caſ.* 13. *n.* 503. competit enim ipſis quidquid Ordinariis conceditur, niſi expreſſe excludantur, Barboſa *in Trident. ſeſſio* 24. *cap.* 6. *de reformat. num.* 67.

402. Ex quo infertur, quod præſcribere tempus duraturæ ſuſpenſionis in ſubdito, qui contra præſentis Conſtitutionis diſpoſitionem ad ordines promotus fuit, quæque temporis duratio, præſenti clauſula, proprio Ordinario committitur, pertinet ad Epiſcopos originis, domicilii, ac Beneficii, non omnibus

bus

bus simul, sed qui primò causam inchoavit, ex dictis *à n.* 352. semel autem, quod tempus duraturæ suspensionis declaraverit, nequit alter se ingerere, ex inibi dictis. An autem declarare valeat Episcopus prædictũ tempus, dum ejus subditus extra suam Diœcesim existit, verius videtur non posse, & colligitur *cap. ut animarum, de Constitutionibus in 6.*

403. Pertinet insuper prædicta temporis præscriptio Prælatis nullius Diœcesis, Capitulo Sede vacante, Vicario Generali Episcopi, ac Vicario Capituli Sede vacante: omnes enim isti sunt proprii Ordinarii,unde licèt isti inquirere non possint ex dictis *à n.* 363. præsentem tamen declarationem præstare valent; nam facultas inquirendi conceditur solis Episcopis originis, vel domicilii; facultas autem declarandi tempus duraturæ suspensionis propriis Ordinariis conceditur, & prædicti omnes proprii Ordinarii sunt, ex supra dictis. Semel autem quod Episcopus prædictum tempus præscripsit, nequit ejus Vicarius Generalis iterum declarare, nec è contra; censetur enim eadem utriusque jurisdictio. His prælibatis.

404. Circa absolutionem, quæ principalis scopus hujus dubii est, sciendum est, quod absolutio præsentis suspensionis tribui potest jurisdictione propria, vel per privilegium, V.G. Cruciatæ, aut alterius. Circa primam dicendum, quod suspensio, in quam Episcopus incurrit ordinans, quaque per annum à collatione ordinum suspenditur, anno terminato, absque alia absolutione, aboletur: Ante elapsum autem annum à solo Pontifice absolvi valet. Palao *de censuris, disp. 4. punct. 9. n. 2.*

405. Suspensio autem quæ ab ordinato incurritur, & quæ, quamdiu proprio Ordinario expedire videbitur, perseverare debet, tempore durationis, ab ipso Ordinario præscripto, elapso, absque alio absolutione ablegatur: Antequam vero prædictum tempus terminetur, absolvi poterit à Pontifice, ab Ordinario, qui tempus durationis præscripsit, ab ejusque successore. Palao citat. *n.* 9. Enriquez *lib.* 13. *cap.* 35. *n.* 2. Isti enim Auctores docent, quod quando suspensio est ab homine, absolvi valet ab imponente, ejusque successore: ergo cum temporis præfinitio in nostro casu sit ab homine, id sufficiet, ut à successore prædicta suspensio absolvi valeat.

416. An

406. An autem quilibet Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ prædictam ſuſpenſionem abſolvere valeat, non eſt in præſenti ſuſpenſione peculiaris difficultas reſpectu aliarum ſuſpenſionum, undè ea doctrina, quæ reſpectu aliarum ſuſpenſionum communis eſt apud Doctores, circa poteſtatem confeſſarii ad eas abſolvendas, ſuſpenſioni præſenti coaptari poterit. Vide Palaum, *part. 4. tract. 25. diſp. unic. de Bul. Cruciat. punct. 8. §. 4. n. 8. & 9.* Trullench. *in Bul. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 10.*

407. Adnotandum eſt tamen, ſemel quod aliquis Ordinarius ſuſpenſionem declaraverit, præfinieritque tempus, quo perſeverare debet, nequit alter Ordinarius, in noſtro caſu, abſolutionem intra dictum tempus impertire; ſicut enim primus juriſdictionem præveniendo, ita alium excluſit, ut condemnare non poſſit, ſic etiam ita illum excludit, ut abſolutionem impertire non valeat; hææ enim Juriſdictiones taliter ſunt connexæ, ut cujus eſt ligare, ipſius ſit & abſolvere, *Cap. verbum Dei, de Pœnitentia. diſtinct. 1. leg. nemo. ff. de regul. jur.*

FINIS.

IN-

INDEX
QUÆSTIONUM ET DUBIORUM.

Titulus Beneficii, pag. 1.

QUÆSTIO I. *Quale debeat esse Beneficium, ut quis possit ad ordines promoveri ab alieno Episcopo,* pag. 4.

Dubium I. *Utrum qui in aliena Diœcesi obtinuit Beneficium, non habens alios reditus, præter Distributiones, possit ab Episcopo talis Beneficii ad ordines promoveri,* ibidem.

Dubium II. *An qui in aliena Diœcesi obtinuit Beneficium tenue, possit ab Episcopo talis Beneficii ad ordines promoveri, supplendo defectum altero Beneficio in eadem Diœcesi obtento,* pag. 6.

Dubium III. *Num Episcopus Beneficii possit supplere Beneficio in aliena Diœcesi obtento.* pag. 8.

Dubium IV. *An supplemento cum Patrimonio ab Episcopo proprio peracto, possit alienus illum promovere, qui in sua Diœcesi tenue Beneficium obtinuit,* 12.

Dubium V. *An Episcopus Beneficii onera ipsius Beneficii Patrimonio supplere valeat,* 14.

Dubium VI. *An DD. Episcopi promovere valeant alienos subditos titulo Cappellaniæ perpetuæ in suis Diœcesibus institutæ,* 19.

Dubium VII. *An DD. Episcopi promovere valeant alienos subditos titulo Cappelaniæ collativæ Vitalitiæ, in suis Diœcesibus erectæ,* 21.

Dubium VIII. *Utrum titulo Cappellaniæ, patronatus purè laicalis possit quis ad ordines promoveri.* 26.

Dubium IX. *De Præstimoniis, aliisque titulis,* 29.

Dubium X. *Utrum ad titulum Sufficientiæ quis promoveri valeat,* 31.

Dubium XI. *An qui ante præsentem Constitutionem sacris initiari cæpit, contra ejusque dispositionem, post promulgationem continuare in ordinibus valeat,* 34.

Dubium XII. *An idem dicendum de eo, qui Dimissorias dumtaxat ad Hypodiaconatum obtinuit,* 36.

Titulus Originis, pag. 39.

QUÆSTIO II. *Qualiter titulus originis intelligendus, ut quis possit ordinibus initiari,* pag. 40.

Dubium I. *An quando Pater domicilium contrahit in oppido alicujus Diœcesis, & filius casualiter natus est in alio ejusdem Diœcesis, filius sit originarius ejusdem Diœcesis,* ibidem.

Dubium II. *Cujus Episcopi erit Originarius ad ordines filius fortuito natus extra Diœcesim paterni domicilii,* pag. 43.

Dubium III. *Doctrina præcedentis dubii variis casibus occurritur,* pag. 47.

Dub. IV. *An Baptismus in aliquo casu originem ad ordines tribuere valeat,* pag. 50.

Dubium V. *Utrum dispositio præsentis Constitutionis de origine filii ex accidenti nati, locum habeat casu, quo Pater ex accidenti enim natus fuerit,* pag. 52.

Du-

Dubium VI. *Quæ erit origo filii ex accidenti nati, casu quo locus in quo pater natus est, vel Episcopo caret, vel est Schismaticus*, pag. 53.
Dubium VII. *An filius natus ex accidenti in aliquo loco, sit ejusdem originarius, patre in alio loco, ejusdem Diœcesis, domicilium contrahente*, pag. 54.
Dubium VIII. *Quo tempore domicilium à patre contrahendum est in loco casualis nativitatis filii, ut iste originarius maneat ejusdem Loci*, pag. 55.
Dubium IX. *Utrum semel à patre domicilio in loco casualis nativitatis filii contracto, si pater mutet domicilium, filius originem ejus loci amittat*, pag. 58.
Dubium X. *De origine filii nati tempore, quo pater est in animo in alia Diœcesi domicilium contrahere*, pag. 61.
Dubium XI. *De origine illegitimorum*, pag. 62.
Dubium XII. *De origine expositorum, ac Derelictorum*, pag. 64.
Dubium XIII. *De libertorum origine, & Libertinorum*, pag. 68.
Dubium XIV. *De origine Subditorum nullius Diœcesis*, pag. 70.
Titulus Domicilii, pag. 74.
QUÆSTIO. III. *De domicilio ad ordines requisito, juxta Constitutionem Sanctissimi Innocentii XII.* 76.
Dubium I. *Quibus modis domicilium habitationis acquiratur, & an omnes sub præsenti Constitutione comprehendantur*, ibidem.
Dubium II. *An quando pater domicilium in alia Diœcesi contrahit, ipsumque filius in minori ætate sequitur, teneatur hic conditiones præsentis Constitutionis explere, ut eo titulo ad ordines promoveri valeat*, pag. 78.
Dubium III. *An licitè quis possit domicilium mutare, eo principaliter fine, ut ab Episcopo novi domicilii promoveatur*, pag. 80.
Dubium IV. *Quis temporis transcursus erit necessarius, ad verificandum esse considerabilem*, pag. 81.
Dubium V. *An sufficiat tempus considerabile distribuisse in diversis oppidis, ejusdem tamen Diœcesis*, pag. 84.
Dubium VI. *An attenta præsenti Constitutione duo domicilia simul componi possint in diversis Diœcesibus*, pag. 85.
Dubium VII. *Quæ bona transferenda sunt ad locum domicilii, ut domicilium acquisitum esse censeatur*, pag. 87.
Dubium VIII. *An præsenti dispositioni de jurejurando fiat satis, falsum jurando*, pag. 90.
Dubium IX. *Secundus, ac tertius sensus propositæ difficultatis dissolvitur*, pag. 96.
Dubium X. *An licitè juret, qui restrictione, scilicet, quod in eo loco permanebit, quousque alius commodior, non se offerat, jurat*, pag. 99.
Dubium XI. *An pro domicilio ad ordines acquirendo, sufficiat animum in eo loco perpetuò permanendi, pro tempore juramenti, habere, licet pro antecedenti non habuerit*, pag. 100.
Dubium XII. *De ætate requisita, ut ordinandus Testimonialibus egeat*, pag. 105.
Dub. XIII. *De litteris Testimonialibus Episcopo Beneficii præsentandis*, pag. 109.
Titulus Familiaritatis, pag. 112.
QUÆSTIO IV. *De facultate qua Domini Episcopi, quoad ordinandos*

suos

suos familiares, gaudent, terminis Constitutionis Sanctissimi Innocentii XII. stando, *pag.* 113.
Dubium I. *An præsens Constitutio familiares Cardinaliũ comprehendat,pag.*114.
Dubium II. *An titulo familiaritatis Domini Episcopi suos familiares alienæ Diœcesis subditos ad Clericalem tonsuram promovere valeant,* *pag.* 116.
Dubium III. *An si Beneficium, quod Episcopus suo familiari confert, sit tenue, possit Patrimonio ipsum supplere,* *pag.* 118.
Dubium IV. *Aliæ illationes circa materiam præsentem proponuntur,* *pag.* 123.
Dubium V. *An Domini Episcopi promovere valeant familiares triennales, qui tamen in ejus actuali servitio non sunt,* *pag.* 124.
Facultas inquirendi, pag. 127.
QUÆSTIO V. *De facultate inquirendi, qua gaudent Domini Episcopi proprii respectu suorum subditorum, qui ab alienis Episcopis promoti fuerunt, ibidē.*
Dubium I. *Qui Episcopi, quorumque subditorum inquirere valeant, juxta præsentem dispositionem,* *pag.* 129.
Dubium II. *De usu jurisdictionis inquirendi subditos.* *pag.* 134.
Dubium III. *An Prælati nullius Diœcesis, vel Capitulum Sede vacante inquirere de ordinibus subditorum valeant,* *pag.* 138.
Pœnæ impositæ, pag. 141.
QUÆSTIO VI. *De pœnis statutis, adversus eos, qui præsenti dispositioni in totum, vel in partem contraveniunt,* *ibidem.*
Dubium I. *Quando, & quomodo prædictæ pœnæ incurrantur,* *ibidem.*
Dubium II. *Quæ ignorantia eximat ab incursu pœnarum præsenti Constitutione indictarum,* *pag.* 147.
Dubium III. *Quis possit absolvere à Censuris suspensionis, præsenti Constitutione inflictis,* *pag.* 150.

